

Ob koncu tedna!
bo spremenljivo
oblačno, popoldan
so možne plohe ali
krajevne nevihte.

RAČUNALNIŠKA TOMOGRAFIJA

PO BALKAN- SKO

V zakrnelosti slovenskega zdravstvenega sistema in polževskem delovanju republiške zdravstvene politike bi si soboški izvršni svet lahko izmislil katerikoli datum, ko naj bi dobil dokončni odgovor, kako bodo v republiškem središču odločili o soboški računalniški tomografiji. Soboški izvršniki so postavili 30. maj kot zadnji datum (morda so že takrat dvomili, da bodo dobili odgovor ob pravem času), vendar je minila že polovica junija, odgovora pa še vedno ni in ga tudi ni moglo biti.

V tem mrtvilu, ki traja v slovenski zdravstveni politiki, se tudi zdravstveni svet še ni uspel sestati, enkrat ne zaradi nesklepnosti, drugič pa je bilo srečanje odpovedano s telegramom, in še to z zapovedjo za naš konec Slovenije.

Tudi mlini zdravstvene politike počasi meljejo, le glasni so nekateri, ki pridejo čez pomursko reko ali ko se kdo od naših delegatov oglasi na republiških sejah.

Sicer pa sploh ne bi smelo biti vprašanje — CT da ali ne. računalniška tomografija je aparatura v službi človeka, in četudi bi rešila samo eno življenje, je veliko vredna. Sedaj pa čaka. Drugo vprašanje pa je, kje, kdaj in kako naj dela, saj se v tem res malem zdravstvenem prostoru zaradi izkoriščenosti, potuhnenosti in nepravilnih odnosov ter zaradi neupoštevanja dogovorjenega odgovornosti ne znajo (morda se tudi ne da!) dogovoriti. In prav zato smo lahko ostri, ker je spet najpomembnejši dogovor zaradi »višjih«
družbenih interesov, manj pomembni pa so ljudje in aparatura, ki bi lahko koristila človeku.

Majda Horvat

LJUTOMERSKI

TURIZEM V MODREM

Naslov turistične teme je morda nenavaden, vendar pa lahko razločimo, izhodišče za temeljito analizo sedanjega stanja, predvsem pa možnosti, ki se ponujajo v občini Ljutomer v turizmu, je vsekakor najpomembnejši odločitev, da dobimo kraj Ljutomer in Banovci naziv turistični kraj. To seveda pomeni veliko pravic, predvsem pa tudi veliko obveznosti, ki so povezane z ohranjanjem zgodovinske, krajinske, naravovarstvene in turistične podobe. Več in podrobneje pa na strani 5.

PRAZNUJE OBČINA LENDAVA VESTNIK

Murska Sobota 15. junija 1989 • Leto XLI • Št. 23 • Cena 3000 din

Z RAKETAMI ALI ZVONOV?

Mnenja o učinkovitosti sedanjega sistema obrambe pred točo v Sloveniji so si različna. Zlasti po katastrofalni toči leta 1987 so nekateri začeli dvomiti v njegovo učinkovitost, pa čeprav po tistem vsi priznavajo, da bi bile posledice veliko manjše, če bi obramba delovala brezhibno. Zatajila je pač tehnika, kriv je bil tudi človeški

ki operativno delajo v tej obrambi, pa tudi med kmetijce. Posebna študija, ki naj bi ocenila učinkovitost obrambe, jasnih odgovorov na ta vprašanja ni dala, zato samoupravni organi skupnosti za obrambo pred točo niso soglašali s predlogom republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da z operativno obrambo pre-

dobitev centra na Lisci. Računalniška oprema ne ustreza, za novo bi potrebovali 10 milijard dinarjev in tako se vse skupaj vrti v začaranem krogu, iz katerega ni izhoda.

Zdaj je sicer že odločeno, da bo obramba pred točo v Sloveniji letos še delovala, saj so vsa strelna mesta usposobljena in opremljena z raketami, ob zastareli računal-

faktor in to želijo zdaj v svoj prid izkoristiti nasprotniki obrambe. Dejstvo namreč je, da takšna obramba ni poceni, kmetijci sami je ne morejo sofinancirati in sredstva je potrebno zagotoviti tudi iz drugih virov. Prav slednje pa postaja največji problem, vendar je krčenje proračunske porabe na račun ukinitve obrambe varčevanje na nepravem mestu. Hrane nimamo v izobilju, že zdaj je predrago, še dražja pa bo, če je bo manj.

Razprave o nadaljni usodi obrambe pred točo so v zadnjih dveh letih vnašale med ljudi precej malodušja, še posebej med tiste,

nehajo in nadaljujejo samo z raziskavami. Zahtevajo, da je potrebno sistem izpopolniti in usposobiti tako, da bo še bolj učinkovit. Na neugodne posledice ukinitve radarskega centra v Žikarcu so v severovzhodni Sloveniji opozarjali pravočasno in pokazalo se je, da so bila opozorila upravičena. Radarski center na Lisci pokriva namreč preveliko območje in tudi tuji strokovnjaki so s svojimi izkušnjami potrdili, da se je učinkovitost na ta račun zmanjšala. Zato so vse bolj prisotne zahteve o ponovni usposobitvi centra v Žikarcu. Zataknilo pa se je spet pri sredstvih, saj teh ni niti za poso-

niški opremi na radarskem centru pa se zastavlja vprašanje njene učinkovitosti. Na pomoč naj bi zato priskočila tudi letalska obramba, ki jo bo potrebno zlasti na obmejnih območjih vključevati v še večji meri. Kakšni bodo rezultati, bo seveda pokazal čas. Kmetijci upajo, da jim bodo naklonjeni vsaj bogovi, če jim že država ni. Še vedno pa ostaja negotovost, kakšna bo usoda obrambe pred točo v naslednjih letih. Se bomo branili pred točo še naprej z raketami ali spet le z zvonovi? Strelce imamo, zvonarjev pa je vedno manj!

Ludvik Kovač

Da podjetja ne bi bila več socialne ustanove

Drvo je moralo pasti, kaj vse smo že pisali o Markoviču in njegovih ukrepih, največ pa o pričakovanjih in napovedih uspešnosti njegovih potez. Menda se že kažejo dobri rezultati in oživljanje gospodarstva. Ena od obrobni odločitev vlade je tudi, da z gospodarstva otrese ogrinjalo socialne. To pa pomeni, da bo dovolila, da se na cesti znajdejo vsi tisti delavci, ki niso potrebni za tržno gospodarjenje, in da bodo lahko delali le tisti, ki bodo tudi ustvarjali. Iz nedela in nezaposlitve pa se rojevajo socialni problemi in Markovičeva vlada je mnenja, da ni poklicana, da bi zanje pripravljala posebni program (program socialne politike), bo pa stopila na stran gospodarstva, da ne bi podleglo socialnim pritiskom. Vendar so to ljudje, v velikih življenjskih stiskah, in če zanje ne bo poskrbljeno ob pravem času, bodo socialni nemiri stisnili za vrat zakonodajalca, vlado in izničili prizadevanja za uspešnost gospodarjenja. Nič drugega kot to, je stavka delavcev Agrokomerca.

V Jugoslaviji ne poznamo enotnosti pri socialni politiki, v Sloveniji pa je skorajda A in B socialne politike. Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic iz leta 1984.

Nekateri mu očitajo velikogrudnost in široki plašč, s katerim se je lahko pokrtil marsikdo. Ne toliko zaradi očitkov kot zaradi pomanjkanja denarja za družbene dejavnosti in socialno delo začeli dosledneje uporabljati de-

ti člen sporazuma, ki pravi, da se mora upoštevati resnična socialna slika družine in ne le tisto, kar kažejo papirji. V Lendavi na primer ugotavljajo, da je posledica uporabe devetega člena pri otroškem varstvu odločitev za znižanje pomoči (79 odstotkov), za zavrnitev pomoči pa 21 odstotkov.

Pri socialnem skrbstvu je bilo zvišanje za 82 odstotkov, zavrnjenih za 26 odstotkov. Precej pa je bilo primerov, ko je bila štipendija zaradi ugodnih socialnih

razmer zavrnjena (39 odstotkov) in znižana (43 odstotkov).

O socialnih pomočeh pa ne kaže govoriti nasploh, ampak jih je treba razčleniti. In taka členitev nam pokaže, da se začno s plaščem socialne vedno bolj pokrivati delavci in njihove družine, ki s svojim delom ne zaslužijo toliko, da bi lahko živeli. prav to je previdel tudi lendavski izvršni svet in na eni od sej, ko so obravnavali socialne pomoči, postavil vprašanje, koliko je socialne za zaposlene delavce, koliko socialna s svojimi pomočmi rešuje slabe rezultate delovnih organizacij in katerih. Prav delavsko socialno bi morali posebej obravnavati, posebej pa tiste, ki so prejemniki pomoči, a ne morejo delati, ostarele in druge. Tako pa imamo vedno več upravičencev do delnih nadomestil za stanarje, vedno več je upokojencev z varstvenim dodatkom in tistih, ki so družbeni podpiranci, ker zanje ni dela.

Majda Horvat

Čas in denar terjata od nas, da je praznovanje čedalje skromnejše. Seveda pa ob takih priložnostih radi pokažemo na uspehe, predvsem zaradi spodbude za naprej. Bolj zadržani smo pri predstavljanju svojih razvojnih usmeritev. To ni čudno za današnji čas in za naše razmere, saj je današnja pravilna odločitev lahko že jutri napačna.

Od rezultatov gospodarjenja in pravičnega usmerjanja pridobljenih sredstev je najbolj odvisna naša prihodnost, zato ni čudno, da ob takih prilikah postavljamo na prvo mesto rezultate svojega dela in nove razvojne pridobitve. Rezultate seveda moramo ocenjevati v davnih razmerah in v primerjavi z drugimi v istem družbenoekonomskem sistemu. Okrog 75 odstotkov dohodka občinskega gospodarstva ustvarja industrija, zato smo danes usodno povezani s položajem te gospodarske panoge. Obseg proizvodnje se je v letu 1988 povečal za 9,3 %, v letošnjih prvih mesecih pa še za 4,3 %. Od starejših programov odločilno vplivajo na ugodna gibanja programi nafte in petrokemične industrije, še posebej so pomembni rezultati pri pridobivanju zemeljskega plina (v letu 1988 je pridobljenih 24.000 Nm³). Tudi izvozniki so v primerjavi s preteklimi leti nadpovprečni. Lani se je izvoz povečal za 78 %, v letošnjih štirih mesecih pa še za 50 %. Največji izvozniki so Ina Nafta, turniška Planika in Gorenje Varstvo — Tovarna varilne opreme. Pomemben delež pri proizvodnji in izvoznih rezultatih že imajo proizvodni programi obratov, ki so bili zgrajeni na osnovi ukrepov skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji (Lek, Utok Kobilje, Toko Žilki, Zlatorog). Tudi kmetijska proizvodnja je bila povečana za dobrih 5 %, doseženi so bili rekordni hektarski prideiki pšenice.

Glede na podatke, da razpolagamo s 23.500 ha obdelovalnih površin in da je od tega skoraj polovica njiv, 620 ha vinogradov, 5.800 ha gozda, imamo ogromne razvojne možnosti. Zadovaljati smo z napredovanjem agrotehničnih ukrepov (melioriranih je okrog 5.000 ha površin, zgrajene so sodobne hlevske zmogljivosti za 600 stojišč, opremljajo se ekonomske enote v družbenem sektorju). Nikakor pa se ne moremo znebiti občutka, da se da od obstoječega kapitala iztržiti mnogo več, brez podvajanja zmogljivosti v Pomurju. Mislim predvsem na predelovalne zmogljivosti v živilski in lesno predelovalni industriji, na uvajanje namakalnih sistemov ter razne manjše specializirane programe. Morda pa je tudi sedanja organiziranost agrokompleska ovira za hitrejši razvoj kmetijstva in gozdarstva v občini? Pri spreminjanju sistemskih rešitev v kmetijstvu moramo težiti k temu, da bo postala vsaka kmetija podjetje.

OB PRAZNIKU

Smele razvojne načrte smo si postavili v turizmu. Mnogi občudujejo lepoto pokrajine ob Muri, murskih rokavov, vinorodnih gor, jezer in zdravilnih učinkov geotermalne energije. Večina občudovalcev in koristnikov teh dobrin pa se čudi, da dejavnost turizma ni bolj razvita. Gibanje turističnega prometa, obsežnost in realnost razvojnih načrtov na osnovi sovlaganja koristnikov storitev pa so porok za optimizem pri nadaljnjem razvoju dejavnosti. V letošnjem in prihodnjem letu načrtujemo dograditev prenočitvenih zmogljivosti in spremljajočih objektov za 900 postelj.

Za celostno predstavitev gospodarstva občine in razvojnih načrtov bi bilo potrebno opisati še trgovino, gradbeništvo, promet in drobno gospodarstvo, vendar o tem kdaj drugič. Odpravljanje monopolov, ki jih bo prinesla začetna gospodarska reforma, pomeni velik izziv za vsakega gospodarstvenika, hkrati pa bo zahtevala tudi znanje, kapital in podjetniško obnašanje. Prvi koraki pri uveljavljanju podjetništva v družbenem in zasebnem sektorju, na osnovi uvajanja nove ekonomske politike Jugoslavije, so že narejeni. Naslednjim pa dajmo vso družbeno podporo.

Gotovo je med najbolj skrb zbujajočimi temami lendavskega vsakdanjika problematika zaposlovanja. V začetku tekočega srednjeročnega obdobja (1986, 1987) smo odpirali razmeroma veliko delovnih mest. Poglobljanje ekonomske krize pa je zaostrilo pogoje investiranja, tako da se danes srečujemo s problematiko presežka že zaposlenih delavcev. Tako smo zaradi prepričanja o drugačni razvojni orientaciji v lanskem letu pristopili k spremembam in dopolnitvam planskih dokumentov občine. Bistvo sprememb se nanaša na časovno usklajevanje raziskovalnih del v rudniku premoga pri Benici, in to iz ekoloških vidikov in težkega finančnega položaja investitorja. Namesto te dolgoročne razvojne usmeritve načrtujemo hitrejši razvoj predvsem kemične in tekstilne industrije (Lek, Ilirija-Vedro, Tekstilna industrija Otiški Vrh v Dobrovniku). Izredno pomembna bo odločitev o nadaljnji usodi lendavske rafinerije, nadaljnjih rezultatov o nafsti, plinu in geotermalni energiji. Nadalje uvajanje izdelave logistične opreme, uporabne in okrasne keramike, oplinjavanje industrijske cone, gradnja skladišča zemeljskega plina na petiškovskem polju in zgraditev turističnega naselja pri hotelu Lipa.

Pri uresničevanju vseh razvojnih načrtov se bomo nujno srečevali z velikimi težavami pri usklajevanju interesov v prostoru. To še posebej zahteva stanje v času, ko postaja ekosistem tudi ekonomska kategorija. Dobro deluje sicer čistilna naprava Ine Nafta Lendava, ki rešuje tudi probleme obratov Leka in Tovarne logistične opreme. Zgrajen je tudi kolektor za centralno čistilno napravo. Previdno pa bo potrebno ravnati pri melioracijah, saj je evidentiranih več krajskih parkov, naravnih rezervatov, naravnih spomenikov, območij arheološke in kulturne dediščine. Ker vemo, da danes nismo še niti blizu enačenju ekologije in ekonomije, bo potrebno veliko strokovnega dela, dialoga in uporabe razuma, da ne bomo storili zgodovinskih napak pri posegih v naravo in bomo hkrati boljše gospodarili. V tem sklopu prizadevanj za varstvo narave smo se pridružili zahtevi po izdelavi krajinske zasnove za zgraditev hidroelektrarne na reki Muri, poskrbeli za izdelavo krajinske zasnove za potrebe izvajanja hidromelioracij med Lendavo in Muro (površina okrog 4000 ha).

Razvitosi gospodarske infrastrukture je eden od osnovnih dejavnikov hitrejšega gospodarskega razvoja občine. Še posebej to velja za cestno omrežje, kjer je najbolj odpovedala republiška solidarnost. Večje pridobitve smo dosegli pri preskrbi z vodo s povečanjem zmogljivosti črpalnice za potrebe Lendave in okolice, v zadnjih dveh letih je boljša tudi telefonska povezava, v sklepih etapi je izdelava gradbeno dokumentacije za novo odlagališče komunalnih odpadkov, lani je bilo pridobljenih 15 stanovanjskih enot, ojačuje se električno omrežje. S širitvijo plinovodnega omrežja načrtujemo širšo uporabnost plina tudi za ogrevanje.

V družbenih dejavnostih so pridobljeni šolski prostori in telovadnica pri OS Turnišče, končana druga etapa pri ureditvi strehe na zdravstvenem domu v Lendavi in urejena okolica vrca v Crenšovcih. Večina tovrstnih naložb je vezana na zbrana sredstva iz občinskega referendumskega programa, samopriskrbe krajanov in republiške solidarnosti. Sicer pa se družbene dejavnosti srečujejo z velikimi finančnimi težavami. Bistveno so se povečali stroški delovanja novega oddelka kirurgije v Rakičanu, povečujejo se zahteve za zagotavljanje socialno varstvenih pomoči, pripravljamo se na zidavo doma za ostarele v Lendavi. Mreža šol in vrtec je še zadovoljiva, vendar je učna oprema v šolah in vrtcih neprimerna. Boljše razmere za delo moramo iskati predvsem v racionalnejšem organiziranju izvajanja programov.

Uspehi v danih razmerah niso zanemarljivi, načrti za hitrejši razvoj občine pa obsežni. S pozivom, da prispeva vsak po svojih sposobnostih in zmogljivostih, čestitam vsem delovnim ljudem in občanom občine Lendava za občinski praznik.

Štefan Gjerkeš

PREKMURSKI PODJETNIKI NA VSEH KONCIH SVETA

Najdemo jih v Clevelandu in Chicagu (Združene države Amerike), Hamiltonu, Torontu in Montrealu (Kanada), na južnoameriških tleh, predvsem v Argentini, po številnih zahodnoevropskih deželah (zlasti ZR Nemčiji in Franciji), ponekod na Vzhodu, in tudi v Avstraliji. To, kar se pri nas šteje začenja sramežljivo uvajati, počno naši prekmurški podjetniki že leta in desetletja — na vseh koncih sveta. Bratje Straka (Alojz, Janez in dr. Jože) z Melnice, ki so v zadnjih letih proučevali prekmursko diasporo na območju severne Amerike in Kanade, ugotavljajo, da je, recimo, samo v Torontu med Prekmurci okrog 50 podjetnikov. »V ozračju se prepletajo delavnost, smelost, podjetnost in poseben čut za svobodo, ki je povezan z ekonomsko neodvisnostjo. Tu pojav, edini med vsemi prekmurškimi skupinami, bi bilo treba posebej raziskati,«
poudarjajo. Z našimi uspešnimi podjetniki se začnemo ukvarjati v rubriki INOVACIJE, dodali pa bomo študente in člane i. t. tretje slovenske univerze, ki jih ni malo. Zgolj za zgled omenimo zdaj že pokojnega prof. dr. Viktorja Antolinca, rojenega v Odrancih, s kar 13 akademsko izobraženimi otroki, ki živijo in se uveljavljajo v Fairfieldu, Pensilvanija.

B. Z.

Stisnjena pest in okrvavljen obraz — je to rojevanje novega socializma, ali pa le eden izmed poiskov uporabi proti nečloveškemu režimu ne glede na njegov predznak. Iz Kitajske prihajajo sporočila, da se razmere umirjajo. Kaj bo prineslo množično zapiranje takojimenovanih protirevolucionarjev in vzpodbujanje državljanov k ovaštvu? Je vprašanje, ali nam je Kitajska blizu, preveč neumestno?

MAR RUSI ŽE PREHITEVAJO MARKOVIČA?

Napovedujejo, da utegne Sovjetska zveza preiti z letom 1991 na konvertibilno menjavo z Jugoslavijo. Takrat naj bi tudi spremenili dosežani plačilni sporazum s to državo, ki do zdaj ni posebej urejal primerov, kot ga imamo zdaj, ko ima Jugoslavija s SZ več kot dve milijardi dolarjev presežka. S spremembo plačilnega sporazuma med Jugoslavijo in SZ pa naj bi določili, kaj v sprotni zunanji trgovini velja za normalen, tako imenovani »manipulativni saldo« (presežek ene ali druge strani). Kar bi bilo več, bi spremenili v kratkoročni kredit in naj bi se ga vračalo z izvozom blaga in storitev, in če s tem v predpisnem roku ne bi dosegli normalnega stanja v medsebojni trgovini, bi bilo treba razliko poravnati v konvertibilnih devizah.

Že v resoluciji za leto 1988 so obljubljali, da bo presežek s SZ prepolovljen. Pogovori s sovjetsko stranjo so, kot kaže, zaenkrat prinesli le to, da je bilo 550 milijonov dolarjev presežka spremenjeno v jugoslovanski kredit SZ z vsega 4,75-odstotnimi obrestmi, ki naj bi jih Sovjeti plačevali v blagu. Korist od takega dogovora je tako samo v teh »blagovnih obrestih«. Hkrati pa so pogovori o udeležbi sovjetskega gospodarstva pri nekaterih večjih naložbah v Jugoslaviji ostali nedokončani.

Po vsem tem seveda letošnja rast našega klirinškega presežka sploh ni presenetljiva. Obe strani, predvsem pa naša, sta se lotili le nekakšnega urejanja že nastalega presežka, ne pa tudi preprečevanja njegovega nadaljnjega nastajanja. Zdi se, da je šele Markovičeva vlada zdaj prvič tako javno in odkrito priznala, da naš velikanski presežek v trgovini s SZ ni samo neposredna izguba za Jugoslavijo in njeno gospodarstvo, ampak kot pomemben inflacijski vzvod veliko prispeva še k dodatnemu poslabšanju gospodarskih razmer v naši državi.

Za izvoz, ki ga na klirinških trgih opravijo naša podjetja, namreč dobi klirinško plačilo država. Ta pa iz primarne emisije plača izvoznikom dinarsko protivrednost. Kdor uvaža, mora seveda sam položiti dinarsko protivrednost, da potem država zanj opravi klirinško plačilo v tujino. Če je izvoz opravljen, uvoza pa ni, primarna emisija ostane nepokrita, njen učinek pa je inflacijski.

Markovičeva vlada, ki je že večkrat poudarila, da bo vse nje ukrepanje protiinflacijsko, je napovedala spopad s klirinškim presežkom. Vodila naj bi ga, če ostanemo pri takem žargonu, predvsem na dveh frontah, namreč pri dinarskem plačevanju klirinškega izvoza in pri tečajni politiki do obračunskega dolarja. Dosedanje klirinško plačevanje klirinškega izvoza je sporno zato, ker je klirinški izvoznik prišel do denarja za izvoženo blago bistveno prej, kot bi se to zgodilo, če bi izvažal kam drugam. V svetu je običajen 90-dnevni plačilni rok, klirinški izvozniki pa so dinarsko protivrednost marsikdaj dobivali celo prej, kot je sovjetski partner celoten sploh plačal, kar je bilo ob censihih in drugih privlačnostih klirinških trgov še dodatna izvozna spodbuda.

Tečaj obračunskega dolarja je sporen že precej časa. Naša tečajna politika je namreč vseskozi spreminjala vrednost obračunskega dolarja skladno z vred-

nostjo konvertibilnega dolarja. Najbolj značilen tak primer je bila devalvacija v juniju 1980. leta, ko so vrednosti obeh valut celo povsem izenačili. Kasneje so vendarle vzdrževali določeno razliko med obema valutama. V zadnjem času (do konca februarja) je bil tako ameriški dolar za 5 odstotkov dražji od obračunskega. Pogosto se je zgodilo, da je vrednost obračunskega dolarja naraščala precej hitreje od vrste glavnih zahodnih valut, kar je seveda še bolj spodbujalo izvoz na klirinške trge. Hkrati je sorazmerno drag obračunski dolar odvrčal gospodarstvo od klirinškega uvoza. Posledica tega je čedalje večje izvozno-uvožno neravnovesje na klirinškem trgu.

Ko so konec februarja spremenili metodologijo za določanje višine obračunskega dolarja tako, da ta ni neposredno odvisen samo od gibanja ameriškega dolarja, ampak od košare zahodnih valut, se je razlika med klirinškim in zelenim dolarjem takoj dvignila na nekaj več kot 7 odstotkov, v zadnjih dneh pa je 11-odstotna. Kljub temu pa trgovina s SZ ni prav nič bolj uravnotežena. Markovičeva vlada zato razmišlja o odločnejših ukrepih. Zaradi njih bo treba spremeniti tudi nekatere zakone. Tudi zato se najbrž napovedano ukre-

V žarišču dogodkov

panje že nekaj časa vleče. Hkrati pa je nevarnost, da se bodo predvidene rešitve v razpravi precej obrusile, ker bodo v živo zadele zlasti tiste, ki veliko izvažajo na klirinške trge.

O tem, kakšni naj bi bili predvideni ukrepi, se neuradno govori marsikaj. Slišati je, da naj bi ZIS dobil pooblastilo za ukrepanje v primerih, ko bi klirinški presežek prekoračil tako imenovani »manipulativni saldo« oziroma normalno stanje v medsebojni menjavi. Med možnimi tovrstnimi ukrepi omenjajo podaljšanje roka za plačilo dinarske protivrednosti klirinškega izvoza na 60 ali 90 dni, kar bi izenačilo plačilne pogoje za ta izvoz s pogoji, ki veljajo na drugih trgih. Če tudi to ne bi prineslo sadov, bi utegnili začasno ustaviti tisti izvoz na klirinške trge, ki ni dogovorjen v blagovnih listah, ali tistega, ki ga izvoznik sam ne pokrije z uvozom, dokler se medsebojna trgovina ne bi normalizirala. Napovedujejo tudi spremembe v določanju obračunskega dolarja. Po enih razlagah naj bi za

to valuto uvedli poseben devizni trg, po drugih pa naj bi predpisali, da mora rast te valute za 30 ali 40 odstotkov zaostajati za gibanjem ameriškega dolarja. Ta, zadnji predlog, za katerega se je pred nedavnim že slišalo, da bo na hitro uveljavljen, je iz dveh vzrokov nenavaden. Pomenil bi namreč spet netržno določanje velikosti obračunskega dolarja, hkrati pa vrnil komaj odpravljen neposredno povezavo med konvertibilnim in klirinškim dolarjem.

Vsekakor bo imela zvezna vlada pri spopadu s klirinškim presežkom zanesljivo zelo težko delo, ker se bo srečala z zahtevami po ohranjanju obstoječega stanja. V povprečju sicer v blagovni menjavi dosežemo na klirinških trgih zdaj le še dobro petino celotnega izvoza. Največji izvoznik na te trge je ožja Srbija, ki je lani dosegla na tem trgu okoli 27 odstotkov jugoslovanskega klirinškega izvoza, skupaj z obema pokrajinama pa je dosegla kar 37 odstotkov tega izvoza. Drugi največji izvoznik je bila Hrvaška, tretji pa Slovenija, ki zadnja leta precej povečuje izvoz na te trge.

Poznavalci pravijo, da glavni vir našega presežka v trgovini s Sovjetsko zvezo ni blagovna menjava, ampak storitveni del, o katerem je manj rednih in uradnih podatkov, značilni zanj pa so sovjetski predjudji za investicijska dela in ladje. To pa pomeni, da bo samo z ukrepi na blagovnem področju to menjavo težko obvladati in da tudi samo delež našega zdajšnjega izvoza na klirinške trge ni dovolj ilustrativen kazalec pomena klirinškega izvoza za Jugoslavijo in še posebej za nekatere dele naše države. Ponekod namreč sodijo, da je klirinška trgovina njihova zgodovinska pravica in da zato s posebnimi državnimi ukrepi te menjave tudi ne gre omejevat.

To prepričanje, ki je ob zdajšnjih razpravah o zmanjšanju in odpravi klirinškega presežka ponovno udarilo na dan, se je zlasti jasno pokazalo že pred nekaj leti, ko so se republike in pokrajini pripravile na tem, kdo ima pravico uvažati nafto iz SZ in torej za klirinški denar in kdo naj zanj kar v celoti žrtvuje samo konvertibilne devize, ker pač izvažajo predvsem na konvertibilne trge. Glavni vzrok teh sporov, ali razprav, kakorkoli jih pač imenujemo, je v tem, da zdaj splošni delež izvoza na klirinške trge sicer ni več posebej velik, zato pa imajo v nekaterih gospodarskih velikih podjetjih delež tiste dejavnosti, ki delajo zlasti za doma in za klirinške trge. Ponekod nasprotujejo ukrepom za zmanjšanje izvoza na klirinške trge, ker se boje, da se bo njihovo gospodarstvo ob že tako hudih likvidnostnih in drugih težavah zaradi tega sesulo.

(po Delu)

Spodkopavanje

Preprosti ljudje se ob dogajanjih, ki jih doživljamo, vse bolj sprašujejo, od kod piha veter. Vsakomur je seveda jasno, da se nič ne dogaja samo od sebe. Zlasti nas zanimajo ozadja dogajanj na Kosovu in vse česse dokazovanje najrazličnejših zablod z zahtevami po rehabilitaciji Aleksandra Rankovića. Milovana Djilasa in drugih, ki da so bili žrtve »dvorskih« intrig zaradi pohlepa po oblasti.

Ta čas sta v ospredju dva bivša visoka funkcionarja organov notranje varnosti. Dušan Ristić, najbolj misteriozna figura nacionalnega gibanja Srbov in Črnogorcev s Kosovu, in Vojin Lukić, ki je kot dolgoletni delavec službe varnosti, največ državni sekretar za notranje zadeve Srbije, dober sodelavec Aleksandra Rankovića, kot sekretar CK ZK Srbije pa je po svoje doživljal odstranitev Rankovića in o tem napisal knjigo Spomini in spoznanja, o kateri je govoril tudi na beograjski televiziji. Oba sta bila izključena iz ZK in doživljata zdaj določeno afirmacijo z nastopanjem, ki jima zagotavlja določeno publiciteto ob objavljanju njihovih slik v časnikih.

Za Ristića je morda simptomatično, da je ob prvih velikih demonstracijah na Kosovu leta 1968 predlagal, da vse sumljive spravijo na stadion NK Priština, kjer da bi jih lahko inšpektorji nemoteno pretresli in našli organizatorje demonstracij, za Lukića pa, da na Kosovu nikdar ni bilo kakršnega pogromaštva, množičnega in podobnega mučenja prebivalstva, razen niza kratkotrajnih zaporov v časih odkrivanja orožja, niti kakršnega koli prisilskovanja Tita.

Ristić se je gibal med najvišjimi političnimi funkcionarji zato, ker je napredoval v sekretarja izvršnega komiteja predsedstva ZK Kosova in potem predsednika skupščine SAP Kosova, kjer je odstopil po demonstracijah 1981. leta. Lukić je imel kot sekretar (organizacijski) CK ZK Srbije, da o prejšnjih položajih ne govorimo, vpogled v marsikaj, kar je bilo nedostopno tudi najvišjim funkcionarjem.

Člani znanega iniciativnega odbora oziroma nacionalnega gibanja Srbov in Črnogorcev na Kosovu, s Šolčevićem na čelu, zdaj v en glas trdijo, da je bil »prispevek Dušana Ristića naši stvari izredno velik. Od jeseni 1985. leta smo Duška spraševali o vseh ključnih zadevah. Brez njega nismo ničesar storili. Vselej smo se posvetovali z njim. Od poskusa kolektivne izselitve 1986. leta sem je bil on na neki način šef našega tima. On je natančno vedel, kako bo kdo kje reagiral. Vnaprej je vedel, kdo bo na seji predsedstva CK ZKJ za nas in kdo proti nam. Mi smo resda dobivali informacije tudi od drugih. Imamo svoje ljudi v Beogradu... Ne iz vodstva Srbije, od Kosovcev, ki so se preselili gor. Ta je sosed Ivanu Stamboliću, oni pozna Slobodana Miloševića itn... O Ristiću pravijo: »Vedno je dajal imenine ocene: kakšen je Sinan Hasani, kakšen je Koll Široka, kakšen Azem Vllasi in Ali Shukrija... kako se bo obnašal Šuvar... Skoraj da ni bilo akcije, ki bi šla brez njegovega vedenja, brez njegovih navodil, brez njegove korekcije, brez njegove kritike, brez njegovega sodelovanja...«

Skratka: siva eminenca!

Vojin Lukić, ki se je kot zvezni sekretar za notranje zadeve sredi sedemdesetih let fotografiral s Titom na nekem skupinskem posvetu, slika čas pred odstavitvijo kot nekakšen scenarij za kriminalko, umazano borbo za oblast, za položaj, ki ga je imel Tito, in za ustrezna mesta ob prvi osebi Jugoslavije, pri čemer se ne izogne nobenemu Titovemu sodelavcu na menda zoperstavljeni liniji Tito—Kardelj, menec, da je bilo mnenje Tita in Rankovića enako. Kardeljevo in njegovih sodelavcev pa drugačno. V taj »vign« opisuje negativne karakteristike »vmešanih« proti Rankoviću: Vladimirja Bakarića »Federacija mora federirati«, Petra Stambolića (ambicija, da postane prvi človek Srbije), Cvjetin Mijatović (trabant Petra Stambolića), Boris Kraigher (vodja sojenja v dachaških procesih), Krste Crvenkovski (pro-nonsiranti antisrbski šovinist), Jovan Veselinov-Zarko (sovrainik Udbe), Draža Marković (vohjač) itn... Torej samo kopanje po gnojšču, spodkopavanje, podtalnost brez vizije — ali še kaj?

Viktor Širec

TAKTIKA NEKE VLADE

Iz izkušenj prejšnjih zveznih vlad, ki so ob nastopu ponujale ljudstvu nekakšno formulo svojih protiinflacijskih programov, se je nova najbrž nekaj naučila, saj se ljudem zdaj odzvanja v spominu izjava prejšnjega predsednika Zisa, Branka Mikulića, da bo odstopil, čim bo inflacija dosegla trištevlično stopnjo. To se je zgodilo, odstopil pa ni nih-

če. Nič modro torej ne bi bilo, če bi izbrala podobno taktiko tudi sedanja vlada. Živko Pregl, podpredsednik Zisa, je v nekem intervjuju sicer dejal, da se bodo inflacijska gibanja proti koncu leta ustavila, celo več: inflacija se bo začela celo zmanjševati! Naj verjame, kdor verjame.

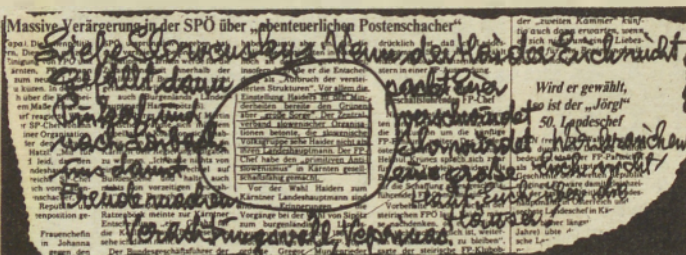
Tudi zvezni vladi je dobro znano, da cene v Jugoslaviji ne

nastajajo in se ne spreminjajo samo v odvisnosti od stroškov, če zadevo nekoliko poenostavimo. Cene se »zidajo« na stroških, ki šele utegnejo biti. Takšen kaos v miselnosti seveda nima dovolj učinkovitega zdravila v še tako obetajočem in leporečnem protiinflacijskem programu. Naj se vsi subjekti, ki nastopajo na tržišču, medsebojno do onemoglosti okoljejo, naj si izmišljajo nove cene, kolikor jim drago. Šele potem bo prišel pravi trenutek za zvezno vlado, ki zato nič ne obljublja. Tako kot ni mogoče ustanoviti neke stranke z dekretom, tako tudi ni mogoče na podoben način z jutrom nekega dne uvesti tržnega gospodarstva in ustaviti oziroma izničiti inflacijo. Recimo temu neka modrost ali taktika, to je končno vseno.

Kritične o reformistih

Po nedavnih kritikah, ki so jih v reformističnem partijskem krilu naslovlili na generalnega sekretarja madžarske partije Karolya Grosza, je le-ta prek budimpeštanske televizije povedal nekaj kritičnih besed na račun reformistov in vodjo le-teh, Imreja Poszgayja. Ta je za radio svobodna Evropa namreč izjavil, da se mora madžarska partija »na temelju idej evropskih socialdemokratskih strank spremeniti v popolnoma drugačno partijo.« Grosz je k temu povedal, da o bodočem profilu partije ne bo odločal en sam človek, povedal pa je tudi nekaj ostrih besed o malomeščanski naravi usmeritve posameznikov v partiji, ki govorijo samo o demokraciji, pa ob tem ne razmišljajo dovolj samokritično in trezno.

Groszova stališča, izražena v omenjenem televizijskem nastopu, kažejo, da se spor znotraj partije prenaša v javna občila. Na Madžarskem je slišati tudi špekulacije o Groszovem predčasnem odstopu s položaja vodje partije in to še pred predčasnim kongresom, ki bo tako ali tako odločal o tem, ali naj bo Karoly Grosz še naprej generalni sekretar partije.

Dokaz protislovenske stvarnosti

»Dragi Slovenci. Če se Vas, izginite iz Vaših hiš. Brez spoštovanja.« Prevod pisma, ki ga je prejela Zveza slovenskih organizacij na Koroskem šlo do totalnega preobrata v veselje. Ne potrebujemo pred nekaj dnevi. Nadaljnji

komentar ob takih pojavih ni potreben, dokazuje pa, s čim bomo morali zavedni Slovenci računati, če bo prišlo do totalnega preobrata v koroški politiki.

globus

BONN — Zahod mora Sovjetski zvezi in drugim vzhodnim državam pomagati pri ureditvi reform, katerih pobudnik je Mihail Gorbačov, je poudaril zahodnonemški predsednik Richard von Weizsäcker. Predsednik Zahodne Nemčije je v intervjuju časniku Bild am Sonntag poudaril, da je sovjetski voditelj tudi z dejanji dokazal, da misli resno. Po oceni Weizsäckerja Gorbačov ni nadaljeval vladavine predhodnikov brez kritiziranja in nadzora, kar je lažja pot, temveč se je zelo pogumno odločil za manj prijetno pot.

KAIRPUR — V pakistanskem mestu Kairpur so na smrt s kamernjem obsodili šest ljudi. Sodišče je ugotovilo, da sta neka ženska in neki moški kriva prešustva, štirje njuni prijatelji pa pomoči pri prešustvu. Sodnik je to kazni izrekel na podlagi islamskega kazenskega zakonika »haduda«, ki ga je leta 1979 uvedel bivši pakistanski predsednik Zia Ul Hak.

PARIZ — Sovjetsko vojaško letalo mig-29 je med demonstracijskim poletom na otvoritvi 38. pariškega salona Aeronavtik in vesoljskih raziskav, strmoglavilo zaradi eksplozije desnega motorja, so poudarili na petkovni tiskovni konferenci, ki jo je priredil sovjetski izdelovalec letal Antonov v Parizu. Pilot Antolij Kvocnov naj bi že v soboto zapustil bolnišnico. Tiskovno konferenco so pripravili v deset metrov širokem trupu največjega transportnega letala na svetu An-225.

BUENOS AIRES — Na ulici v Santiagu so v petek ubili bivšega agenta čilske tajne službe Roberta Fuentesla Morrisona. Ubilo ga je pet neznanec, ki so po atentatu z avtom pobegnili. Morrison je bil častnik pri čilskih letalskih silah. V minulih desetih letih je vodil skupino tajne policije, ki je prišla na desetine članov opozicije, ki so nato brez sledu izginili.

NEW YORK — ZDA so minuli teden dale veto na resolucijo varnostnega sveta OZN, v kateri so obsodili izraelsko politiko genocida nad palestinskim prebivalstvom na zasedenih arabskih ozemljih. Na predhodnih štirih sestankih so članice varnostnega sveta, med njimi tudi Jugoslavija, soglasno obsodile nedopustno ravnanje izraelske vojske, ki z vsemi sredstvi duši pravično upor palestinskega naroda.

Odslej

100-tisočak

V obtoku je novi bankovec v vrednosti 100.000 dinarjev. Guvernerka Narodne banke Slovenije Milica Ozbič je pred dnevi povedala, da bomo spomladi 1990 dobili še večjega... potem še večjega od tistega in tako naprej. V Nemčiji so po prvi svetovni vojni tiskali bankovce, ki so imeli takšno številko: 1.000.000.000. Med zadnjo vojno se je dogajalo nekaj podobnega z madžarskim pengöjem in hrvaškimi kunami. Zamislite si, koliko pettisočakov bi morali imeti, da bi kupili kravo, jugeca ali hišo!

Lendavska občina praznuje!

Ob občinskem prazniku čestitamo vsem občanom, delovnim kolektivom organizacij in ustanov lendavske občine in jim želimo še mnogo delovnih uspehov v vseh delovnih okoljih!

- skupščina občine in izvršni svet
- občinska konferenca SZDL
- občinska konferenca ZKS
- občinska konferenca ZSMS
- občinski sindikalni svet
- občinski odbor ZB NOV

od tedna do tedna

MURSKA SOBOTA — Na skupni seji sveta za vzgojo in izobraževanje, raziskovalno dejavnost in telesno kulturo pri predsedstvu OK SZDL ter komisij za narodnosti pri OK SZDL in skupščini občine so menili, da v gradivu o rezultatih dvojezičnega šolstva manjka analiza možnosti nadaljnjega razvoja. Poudarili so tudi problem odgovornosti vodstva sisa za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti, ki je namenil premalo pozornosti ustreznim kadrovijskim zasledbi v osnovnih šolah na dvojezičnem območju soboške občine.

MURSKA SOBOTA — Pri vsem, kar vodi k racionalizaciji sistema, bi morali vztrajati. Podobno je z ustavnim besedilom, v katerega ne bi smeli siliti tistega, kar je mogoče urediti z zakoni, ki so prav tako zavezujoči, spreminjati pa jih je veliko lažje kot ustavo. To je bilo med drugim rečeno na seji sveta za družbenopolitični sistem pri predsedstvu OK SZDL, na kateri so obravnavali osnutek dopolnil k slovenski ustavi in se tudi izrekli o različicah. Tako so podprli stališča o pravici do samoodločbe, odcepitve in združitve, pa tudi o gospodarski suverenosti republike.

MURSKA SOBOTA — Javna razprava o osnutku dopolnil k slovenski ustavi, ki so jo pripravile mestne KK SZDL, uvodničar pa je bil član republiške ustavne komisije Ferenc Hajos, je bila dokaj kritična in ni podprla polovičarskih rešitev, zajetih že v zvezni ustavi. Udeleženci razprave so zahtevali liberalizacijo gospodarskega sistema, tržno ekonomijo, pluralizem lastništva, demokratičnejšo političnega življenja, uvedbo političnega pluralizma, svobodne in neposredne volitve. Zavzeli so se tudi za racionalizacijo pri samoupravnem interesnem organiziranju, precej pa je bilo govora o vlogi občine in krajevnih skupnosti, ki se ne smejo zapirati v ozke okvire.

MURSKA SOBOTA — Novi ravnatelj Vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobota bo postal 1. septembra Dane Katalinič, njegova svetovalka pa bo v obdobju dvanajstih mesecev dosedanja ravnateljica Ivanka Seruga. Tako se je opredelila večina na četrtkovni razširjeni seji sveta staršev vzgojno-varstvene organizacije na osnovi priporočil enote Zavoda za šolstvo, kadrovske koordinacije pri občinski konferenci Socialistične zveze in komisije za kadrovanje v pretežno ženskem kolektivu.

MURSKA SOBOTA — Delovanje in obstoj Skupnosti slovenskih občin in rezultati dvojezičnega šolstva v Pomurju sta bili temi zadnje seje PMS SZDL. Prevladovalo je mnenje, da zaradi neučinkovitosti in podvajanja dela te institucije ne potrebujemo več. Sicer pa bodo svoje povedali še izvršni sveti in skupščine posameznih občin.

Tudi pomurska frontna organizacija se je lotila rezultatov dvojezičnega šolstva, s čimer se nekako končuje praznovanje 30-letnice dvojezičnega šolstva v Pomurju. Člani predsedstva so obravnavali gradivo, ki so ga pripravili sodelavci soboške enote Zavoda za šolstvo. Menili so, da je le-to premalo konkretno in nepopolno. Sicer pa bodo o teh problemih več spregovorili na skupni seji pomurske frontne in partijske organizacije.

MONOŠTER (SZENTGOTTHARD) — Na enodnevnem obisku pri Madžarski socialistični delavski partiji je bila delegacija medobčinskega sveta ZK iz Pomurja. Naše predstavnike, ki jih je vodil Bela Banfi so sprejeli županijski in občinski partijski voditelji, s katerimi so izmenjali informacije o aktualnih razmerah v obeh državah. Po pogovorih so predstavniki pomurskih komunistov obiskali monoštersko tovarno stila, se pogovarjali s krajani Verice in tamkajšnjim ljudskim umetnikom lončarjem Karlom Dončecom.

LJUTOMER — Razširjena seja OK ZKS Ljutomer je bila namenjena razpravi o prenovi Zveze komunistov. Poleg članov komiteja in sekretarjev OO ZKS se je seje udeležil tudi Borut Pahor, strokovni delavec CK ZKS, in v uvodu povedal, da so minili časi, ko so bili komunisti vojaški revolucije. V nadaljevanju je povedal, kako namerava ZK sestopiti z oblasti in se s programom enakopravno boriti z drugimi zvezami za vodilno mesto. Javna razprava se nadaljuje, povzeli pa jo bodo na programsko-volilni seji OK ZKS Ljutomer.

Kdo bo koga . . . ?

Skupna seja vodstev OK ZSMS in OK SZDL Ljutomer je na trenutke kazala na to, kdo bo koga. Slo je v stilu: ponudil prst, pa želim še roko. Osnovni namen te skupne seje je bil, da bi razčistili še zadnje zahtevo mladinskega vodstva, s tem pa bi prekinili boj kot mladih. Ta zadnja zahteva je bila v nekaterih trditvah, ki so zapisane v politično-varnostni omeni in se nanašajo na politično dogajanje v občini Ljutomer v minulem letu. Težko je bilo usklajevanje različnih pogledov, vendar so na koncu ugotovili, da omenjen in sporen papir nikakor ne morejo označiti kot oceno, saj so našli samo dejstva. A za to preprosto ugotovitev so porabili preveč časa in bilo je odločno preveč pikolovstva, ki je včasih že mejilo na krajo časa boga. Samo zgled: ko so se že usklajali, da je ustanavljanje najrazličnejših političnih zvez v skladu s prenovi Socialistične zveze (in do te uskladitve je bilo potrebnih veliko preveč besed) in uvajanjem pluralizma znotraj SZDL, so nekateri mladinci vztrajali, da se v tekstu ocene doda še, da Socialistična zveza to tudi pozdravlja?!

Da na kratko povzamemo, kaj vse so sklenili: komiteju za SLO bodo predlagali, da DPO v prihodnje naj ne bi izdelovale politično-varnostnih ocen. Komite naj bi proučil tudi, ali je izraz politično-varnostna ocena pravičen za to, kar ta ocena vsebuje. Iz ocene bodo črtali avtorstvo ustanovitve pododbora za varstvo človekovih pravic, ki je sedaj pripisano ZSMS in — kot je že zapisano — ustanavljanje zvez oz. novih gibanj je v skladu s prenovi SZDL, ki zgovorja pluralizem znotraj SZDL.

Ob koncu seje so predlagali, da naj bi mladinci sklenili, da bojkota kot inštrumenta za doseg ciljev ne bi več uporabljali, saj je SZDL dovolil demokratsko ustanova, v kateri je možen dialog, ki pa mora biti konstruktiven in argumentiran.

Omenjene sklepe so soglasno podprli člani predsedstva SZDL, ne pa tudi mladine, saj so bili le-ti nesklepčni?! Ohljudili so, da bodo te iste sklepe potrdili na svoji prvi sklepni seji!

Dušan Loparnik

Manjšine za jutrišnjo Evropo

V organizaciji Zveze društev pravnikov Slovenije, Zveze društev pravnikov v gospodarstvu Slovenije in RK SZDL je v mednarodnem centru za upravljanje podjetij v družbeni lasti potekalo dvodnevno posvetovanje, na katerem se je zbralo prek 50 strokovnjakov iz domovine in tujine ter predstavniki nekaterih evropskih organizacij, med njimi Martin Princer iz Evropskega sveta in predsednik komisije za kulturo Stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti Moreno Bucci.

Prvi dan posvetovanja so govorili predvsem o mednarodnih vidikih položaja manjšin ter mednarodnih odnosih v Jugoslaviji. Govor je bil o tendencah pri mednarodnem varstvu človeških in etničnih pravic manjšin, s poudarkom na evropskih izkušnjah. Vprašanja manjšin ne morejo biti le v notranji pristojnosti prizadetih držav, mednarodne organizacije imajo pravico opozarjati na primere kršenja pravic manjšin.

V plenarnem zasedanju so številni udeleženci v svojih referatih analizirali stanje in različna nrešena vprašanja položaja manjšin. Razprava o mednarodnih odnosih v Jugoslaviji, ki se je prenesla na drugi dan, je potekala v polemičnih tonih. Veliko jih je bilo okrog opredelitve o avtonomnosti kot kriteriju za zagotovitev posebnih pravic pripadnikov narodnosti. Ferenc Hajos, ki je govoril o odprtih problemih madžarske narodnosti v Sloveniji, je ob tem dejal: »Ustava ali drugi pravni akt ne opredeljuje, na podlagi katerih je navede-

nima (italijanski in madžarski narodnosti — op. p.) narodnostnima skupnostima v Socialistični republiki Sloveniji zagotovljen poseben status. Kriterij za zagotovitev tega statusa je v teoriji in politični praksi nesporno avtonomnost teh narodnostnih skupnosti na območju, kjer živita. Obe narodnosti ob podpori nekaterih skupščinskih organov predlagata, naj se v ustavnih dopolnilih izrecno opredeli kriterij avtonomnosti za zagotovitev statusa teh narodnosti s posebnim poudarkom, da številčnost in razmerje ne moreta biti kriterij oziroma pogoj za priznanje in uveljavljanje kakršnihkoli pravic narodnosti.«

Mnogi razpravljalci se s tem mnenjem niso strinjali. To pa je tudi odraz tega, da bi to vprašanje v Jugoslaviji radi drugače regulirali (Spominimo se predlogov zveznega zakona o uporabi jezikov narodnosti, kjer — je kot pogoj za enakopravnost jezikov narodnosti predvideno število oziroma razmerje narodnosti).

Kljub tem polemičnim tonom pa

je gotovo razveseljivo to, da so potekale razprave v tolerantnem tonu. Na žalost se namreč v Jugoslaviji vse manj pogovarjamo, vse manj smo pripravljeni poslušati eden drugega. Poleg tega pa bi se morali zavedati, da imamo še vedno premalo poglobljenih analiz, kibi se strokovno ukvarjale s problematiko manjšin. Brez tega ne bo mogoče naprejš.

Ob koncu posvetovanja so sprejeli listino Manjšine za jutrišnjo Evropo. V njej so zapisane pravice, ki bi jih morale imeti vse manjšine v Evropi.

Silva Eöry

Pred 10-letnico pobratenja s Paraćinom

Ob 10-letnici podpisa listine o pobratenu se je sredi minulega tedna mudila na dvodnevnem obisku v Paraćinu v SR Srbiji štirčlanska delegacija soboške občine.

Ob vrnitvi je vodja delegacije Andrej Gerencner takole ocenil namen nedavnega obiska: »Proslavo 10-letnice podpisa o pobratenu med Mursko Soboto in Paraćinom želimo v oktobru kar se da slovesno proslaviti. Dogovorili smo se, da bo slovesna seja Skupščine občine Paraćin 13. oktobra, v Murski Soboti pa 17. oktobra. Na obeh proslavah bi sodelovali kulturni umetniki iz Paraćina in Murske Sobot, na predvečer praznika pa bomo odprli razstavi umetnikov. Želja Paraćincev je, da bi pripravili razstavo o delu in življenju našega velikega pisatelja Miška Kranjca, ki je zelo dobro znan v pobrateni občini. Poleg tega smo se pogovarjali o gospodarskem sodelovanju in drugih vprašanjih, zanimivih za obe občini. Predvsem v luči uspešnega 10-letnega navezovanja stikov med Paraćinom in Mursko Sobot.«

M. Jerše

VPLIV KITAJSKE DRAME NA RADENSKO

Po desetih polnilnih linijah — odlog do premirja

»Dolgoročno nam je tržišče Kitajske zagotovljeno, čeprav to ne pomeni, da bi bilo od njega eksistenčno odvisno,« pojasnjuje prvi mož Radenske firme Tovarne polnilne opreme Ludvik Rajbar, ko ga povprašamo o soodvisnosti šestletnega sodelovanja s Kitajci in zdajšnjih silovitih nemirov na tem delu azijske celine.

Kitajskim vlagateljem/kupcem so doslej prodali deset polnilnih linij, ki polnijo tudi pivo in iz tega iztržili 15 milijonov dolarjev. V skupnem izvozu TPO je to kar 70-odstotni delež. »Načrtovano potovanje naših monterjev, ki naj bi v naslednjih dneh v Harbinu montirali novo polnilno linijo, smo morali odpovedati. Podobno velja za potovanje naših komercialistov, ki bi se morali dogovoriti za organiziranje konsignacijskega skladišča v Pekingu, od koder bi oskrbovali inštalirane polnilne linije. V razvojnih opcijah imamo zajetih še čez deset polnilnih linij za kitajske vlagatelje/kupce (ena linija je v bistvu kot tovarna) in v ta namen sklenjenih več pogodb, ki še niso veljavne. Tudi o tem bi se morali dogovarjati,« pravi Rajbar.

Po presojah nekaterih jugoslovanskih/slovenskih uradnih predstavnikov v Pekingu sodi Radenska TPO med najuspešnejše slovenske izvoznike na kitajsko tržišče. »Počakati moramo na konsolidacijo tamkajšnjih razmer in se šele nato odločiti kako naprej. Hudo je tudi, da v teh dneh potujejo domov predstavniki Kovinotehne iz Celja, ki poleg Engoinvesta, Interimpeha in drugih jugoslovanskih uvoznikov izvoznih podjetij zastopa naše poslovne interese,« zvemo. Sicer pa marketinška filozofija in strategija tega podjetja temeljni na novih tržiščih: ob jugoslovanskem predvsem na zahodnoevropskem in vzhodnoevropskem. Tako med drugim načrtujejo v Sovjetski zvezi ustanoviti mešano podjetje, se poslovno povezati z multinacionalno Pepsi-colo (tu so šele pri začetnih dogovorih), resno pa se tudi ukvarjajo z avstrijskim projektom Vogel.

Pomemben poslovni partner iz Pomurja je za Kitajce še lendavska INA-Nafta, ki jim je prodala rafinerijsko opremo in je treba v kraju kakih 280 kilometrov severno od Hongkonga poskrbeti za njeno montažo in druga stro-

kovna opravila. Gre za južni del Kitajske, kamor bo jutri za deset dni krenila posebna Naftina ekipa na čelu z glavnim direktorjem Jožetom Hajdinjakom.

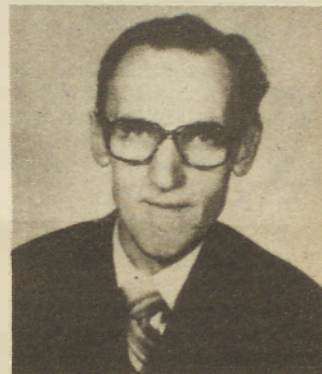
Branko Žunec

IN MEMORIAM

Bogo Verdev se je za vedno poslovil. Kruta in težka bolezen, ki ne išče izbrancev, nam je vzela prijatelja in velikega borca, ki je vse svoje življenje posvetil borbi za boljši in pravičnejši jutri. V tej borbi je nesebično razdaljal svojo silno energijo in delavnost, svojo modrost, ki sta jo krasila neizmerni življenjski optimizem in neomajna vera v človeka, prijatelja.

Bogo Verdev je svojo življenjsko pot začel v Podkrajju pri Velenju kot otrok kmečkih staršev. Kalila ga je NOB, v katero se je vključil leta 1943, in že takrat opravljal odgovorne vojaške in politične naloge v Savinjski, Šaleški in Mežiški dolini, na Koroskem, Pohorju in v okolici Maribora. Odlikovale so ga vojaške in organizatorske sposobnosti ter osebnostna hrabrost, za katero je bil odlikovan z redom za hrabrost. Kljub temu, da so izredni napor med vojno in po osvoboditvi pustili vidne in težke posledice na njegovem zdravju, se Bogo Verdev ni predal.

Pred tridesetimi leti je postal ravnatelj Zdravilišča Radenci in ga polnih šestnajst let izredno uspešno vodil po nemalokrat razburkanih in negotovih gospodarskih in političnih tokovih. V njegovem obdobju si je Radenska zgradila moderne temelje z jasno poslovno organizacijsko filozofijo, pri čemer še danes nihče ne zanika, da nosi pečat Boga Verdeva. Bil je zgled človeške poštenosti in skromnosti. S svojo delavnostjo, natančnostjo in prodornostjo je poučeval in vzgajal mlajše kadre, bil je svetel zgled sodelavcem. Ti so mu ob 10-letnici zdravilišča dodelili tudi posebno priznanje za uspešno in požrvalno vodenje podjetja, ki je prav pod njegovim vodstvom dosegel največ v svoji stoletni zgodovini.

Po upokojitvi je bil Bogo Verdev do leta 1978 predsednik SO Gornja Radgona, član medobčinskega sveta ZK za Pomurje, predsednik skupščine delegatov KS Radenci, pred tem pa še vrsto let član upravnega odbora gospodarskih rezerv SRS, član okrajnih in občinskih komitejev in 13 let poslanec Skupščine SRS. Bil je nosilec številnih vojaških in civilnih odlikovanj, med drugim je bil odlikovan z redom dela z zlatim vencem, medaljo zasluga za narod, redom bratstva in enotnosti, redom za sluz za narod s srebrnimi žarki ter številnimi drugimi priznanji.

Bogo Verdev je bil izjemen človek. Živel je življenje graditelja lepše prihodnosti, živel je za druge. Delovnega duha mu ni sirla niti težka bolezen. Često je prihajal v svojo Radensko, često je prihajal med svoje krajane. Pa ne le prihajal. Ob vse skromnejših fizičnih močeh je aktivno sodeloval v iskanju rešitev za boljši jutri ter nevsiljivo, z vestjo dobrega gospodarja, prijateljem delal koristne nasvete.

Odšel je tiho, kot je tudi živel. Za njim ostaja veliko in pošteno delo, ki je lahko v ponos in tolažbo svojcem, nam, ki smo ga poznali, pa v spoštovanje in obvezo.

Tone Žnidarič

NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NO

TUDI V MURSKI SOBOTI — VSAKO NEDELJO

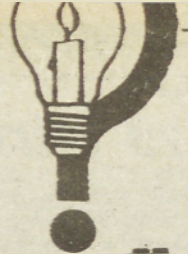
● SEJEM RABLJENIH AVTOMOBILOV IN DRUGE MEHANIZACIJE

NA DVORIŠČU AVTO-MOTO DRUŠTVA ŠTEFAN KOVAČ, NORŠINSKA 2, MURSKA SOBOTA
OD 7.00 DO 13.00

Omogočite si lažjo prodajo rabljenega avtomobila ali mehanizacije!

AVTO-MOTO DRUŠTVO ŠTEFAN KOVAČ, NORŠINSKA 2, MURSKA SOBOTA

Rekel je bobu bob, snobu snob, popu pop, inovacije snopu snop — a oni njemu STOP

Tako Grigor Vitez-Čičak (1911–1966), Abdulah Sidran pa: »Časi so težki. Če spregovorim, bom izgubil glavo. Če molčim, bom izgubil obraz.« Zdaj pa lahko izbiramo.

Mi smo tokrat izbrali popotne vtise s slovenske razstave Inovacije '89 v telovadnici Srednje družboslovne in ekonomske šole v Murski Soboti — na ogled je bila od 25. maja do 9. junija — in verjetno dovolj pomenljive povzetke (sledili bodo v nekaj naslednjih nadaljevanjih!!!) iz zajetne knjige **Prekmurci in Prekmurje**, katere avtorji so bratje Alojz, Janez in dr. Jože Sraka z Melinca. Resda je delo izšlo že leta 1984 v Združenih državah Amerike, vendar se zdi v 1989.,

Iz lendavskega Varstroja nam sporočijo, da so sicer »prešpricali« letošnjo jugoslovansko razstavo inovacij RAST YU '89 na Reki (od 30. maja do 4. junija), da pa se zato tem intenzivneje pripravljajo na specialni variški sejum v Es-snu, ki bo na jesen in pomeni svetovni barometer razvoja na tem področju.

Njegova (Gorenjeva) organizacija IMO razstavlja montažno je kabino pa še radiator ceni, nov izdelek je odmevni.

Po telefonu se pogovarjamo z inž. Sapačem iz radgonskega Gorenja Elrad, ki pove, da občinski možje očitno ne »kapirajo«, kaj se pravi »šibatik« 18 tv programov in še kakšnega zra-

Inovator pravi je Fiala, pred izumom vedno so zijala. Njegov trosed prav prišel bo, če direktor prelevi se v KPO.

ko se spominjamo 70-letnice priključitve Prekmurja k Sloveniji/Jugoslaviji, še posebej aktualno. Povzeli bomo seveda tiste značilnejše odlomke, ki zadevajo podjetništvo, razvojno-raziskovalno in inovativno dejavnost ter t. i. tretjo slovensko univerzo oz. izjemno ustvarjalne, sposobne, prodorne osebnosti iz Prekmurja/Slovenske krajine v diaspori.

Da Platana ni zaspana, dejstvo je zložljiva miza, inovacija dogana, prav za čase, ko je kri-za.

Ob 19 izbranih inovacijskih dosežkih iz vse Slovenije so razstavljeni tudi plodovi domače, pomurske pameti. Za to so poskrbeli osrednji (Ljubljanska banka — Združena banka, Raziskovalna skupnost Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije) in pokrajinski oz. občinski (Ljubljanska banka — Pomurska banka, Raziskovalna skupnost Murska Sobotna in Medobčinska gospodarska zbornica Pomurja) organizatorji. Postojimo pred Plataninimi »novimi železi v ognju« in slišimo inž. Novaka, kako nam dopoveduje, da začenja Platana strumno korakati v vednejše čase. Kar tako se domislimo tiste, da je od genija do norca le en korak. Sledi dodatek: imeli smo genije, a preveč smo korakali.

Da rastline bodo zdrave, Panonija je poskrbela, škropilniki supra so naprave, igraje z njimi se res dela.

Med 19 slovenskimi inovacijami se najdeti tudi dve iz Pomurja. Poročali smo že, da sta to Panonijin nahrbtnik pršilnik supra 50 (inovatorja: dipl. inž. Bojan Fišer in Stefan Bagola) in postopek razmnoževanja okrasnih in sadnih rastlin »in vitro« (pod steklom), ki so ga pogruntali v soboškem Vrtnarstvu (direktor dr. Aleksander Šiflar s sodelavkami).

Znanje v svetu napredne hitro, uspešno dr. Šiflar rastline razmnožuje »in vitro«, zasloven zato nagrada letos Kidričevega je sklada.

Letošnje nagrade občinske raziskovalne skupnosti Murska Sobotna so dobili: za razvojno-raziskovalne dosežke pri izkoriščanju geotermalne energije inž. Stanko Juršič (Zavod za ekonomiko in urbanizem) in inž. Dušan Žižek (Radenska) vsak po 2,5 milijona dinarjev; za inovacije so nagradili Majdo Babič z milijonom dinarjev za patentirani izum učila oz. didaktične igrače za nazorno predstavitev likovnih problemov s področja oblikovanja prostora, Štefanu Giderju iz Agroservisa so dali 800 tisočakov za pripravo za polnjenje rezervoarjev z materialom antiexplo, Bojan Gomboc, prav tako iz Agroservisa, pa je dobil za traktorsko kabino tomo vinković tip 319 K 600 tisoč dinarjev. S prav toliko so nagradili Alojza Pivarja s srednje kmetijske šole v Rakičanu za uspešno mentorsko delo z mladimi. Babičev smo v tej rubriki že spoznali (Vestnik, štev. 12/89, 30. marca letos), verze v integralnem delu teksta pa je prispeval mag. Andrej Janc z Medobčinske gospodarske zbornice Pomurja.

Letošnja tretja podražitev komunalnih storitev

S 1. junijem so se komunalne storitve v soboški občini podražile od 24 do 29 odstotkov. To je leto sže tretja podražitev, saj so se januarja dvignile cene za 35 odstotkov, aprila pa 78 odstotkov za vodo, 79 odstotkov za kanalizacijo in 124 odstotkov za odvoz odpadkov. Pri takratnem povišanju cen so v soboškem komunalnem podjetju načrtovali 150-odstotno rast materialnih stroškov v primerjavi z letom prej, 48-odstotno podražitev cen energije in goriva od februarja in 92-odstotno rast mase bruto osebnih dohodkov. Opravljena analiza poslovanja za prve štiri mesece letos pa je pokazala, da je rast cen znatno hitrejša, ki vplivajo na podražitev osnovnih komunalnih storitev. Ugotavljajo, da veljavne cene ne zagotavljajo pokrivanja stroškov enostavne reprodukcije.

Upoštevanje dejanskega stanja, občinskemu izvršnemu svetu ni preostalo drugega, kot da je

sprejel predlog za povišanje cen komunalnih storitev, ki se določajo četrletno. Poslej morajo v gospodinjstvih plačati za kubični meter vode 1291 dinarjev, v gospodarstvu pa 1557 dinarjev. Za kanalizacijo je treba v gospodinjstvih odšteti 313 dinarjev za kubični meter porabljene vode iz mestnega vodovoda ali lastnega vodnjaka, za gospodarstvo pa velja 672 dinarjev. Če je stopnja onesnaženosti odpadne vode nad dovoljeno mejo in če je preveč škodljivih snovi, je treba k omenjenemu znesku še doplačati. Za odvoz odpadkov pa plačajo gospodarstva 239 dinarjev in gospodarstvo 50.051 dinarjev za kvadratni meter stanovanjske površine. Zunaj Murske Sobotne so te storitve dražje za 10 do 50 odstotkov, kar je odvisno od oddaljenosti kraja, če pa je zabojnik last komunalnega podjetja, so cene višje za 20 odstotkov.

M. Jerše

LETNA PROGRAMSKA SKUPŠČINA OO ZZB NOV MURSKA SOBOTA

Kljub letom so marsikje glavna gonilna sila

»Kljub razmeroma visoki starosti naših članov je bila udeležba na skupščinah krajevnih organizacij izredno dobra, saj je v povprečju presegala 85 odstotkov. Razvidno je, da so borci močno zaskrbljeni zaradi poglabljanja kriznih razmer v Jugoslaviji, še posebej mednarodnih sporov, ki zaostrejuje medrepubliške konflikte na vseh ravneh. Obsodili pa so tudi slabosti in nered, nespoštovanje zakonitosti ter neizvajanje sklepov in dogovorov, zapisanih v kongresnih resolucijah. Skratka — prevladovalo so razprave o družbenopolitičnih in gospodarskih razmerah. To pa je nekoliko drugače kot v prejšnjih letih, ko so prevladovali problemi pri uveljavljanju pravic za borce, davke, družbene datjave, cene itd.« To je na letni programski skupščini občinske borčevske organizacije v Murski Soboti poudaril njen predsednik Štefan Šabjan.

najboljša ta hip

Srednješolci množično med krvodajalce

V petih mesecih je dalo kri na transfuziološkem oddelku soboške bolnišnice 1582 krvodajalcev in od tega kar 195 srednješolcev. Lani jih je bilo v vsem letu le 85, in to samo iz soboške občine. Letos pa so bili solidarni radgonski mladinci z akcijo Sto mladincev krvodajalcev, prišli pa so tudi mladi s srednješolskega centra tehnično-pedagoške usmeritve, družboslovno-ekonomske, zdravstvene in kmetijske srednje šole. Seveda pa bi v akcije želeli pritegniti še mlade iz ljutomerske in lendavske občine.

mh

ZB NOV GORNJA RADGONA

NISO ORGANIZACIJA VETERANOV

V petek so se na letni programski konferenci zbrali borci Občinske organizacije Zveze borcev NOV občine Gornja Radgona. Za njimi je burno in napeto leto, pojavila so se nesoglasja med republikami, pa tudi med člani borčevske organizacije, je med drugim dejala v svojem poročilu predsednica Marija Flandija. Prav tako je poudarila, da so borci za bratstvo in enotnost, za pluralizem, za pravno in demokratično državo, za ljudsko armado in proti izkrivljanju avnjskih določil. Omenila je tudi uvodnik v Vestniku ob 22. decembru lanskega leta ter obnovo spomenika na Kapeli.

Tone Brus je opozoril na nesodelovanje med družbenopolitičnimi organizacijami (borčevske konference se je udeležil le sekretar OK ZK) ter za nujnost deprofesionalizacij političnih funkcij. Zlato Pavlica, član republiškega odbora ZB NOV, pa je v svoji obširni razpravi govoril o aktualnih problemih in nalogah zveze borcev. Člani se morajo prav tako vključevati v vse javne razprave in sodelovati v družbenopolitičnem življenju, ne pa le zahtevati svoje pravice. Vseh dogodkov, ki so se zgodili zadnje leto v Sloveniji, ne odobravajo v celoti. Tako je Štebih menil, da je ustanavljanje vseh mogočih zvez in organizacij manipulacija z ljudmi, Pavlica pa se je vprašal, zakaj ni bila tudi demonstracija zaradi pokola kitajskih študentov (8. junija na Prešernovem trgu v Ljubljani) tako množična kot demonstracija zaradi četverice. Na vse dogodke, ki nas prizadevajo, se moramo enako odzivati, je še dodal.

Predsednik izvršnega sveta SO Gornja Radgona Janko Slavič je člane borčevske organizacije zatem še seznanil z gospodarskim in gornjradgonski občini.

bbp

uvlečevanju takega pluralizma pa so proti vsakršni njegovi zlorabi in zavračajo demagogijo, liderstvo, politikanstvo ter podcenjevanje NOB in vloge ZK. Tako tudi gledajo na prenovi SZDL, ki naj poteka v strpnem in demokratičnem dialogu ob spoštovanju ustavnosti in zakonitosti. Tako so tudi naravnane programske usmeritve soboške borčevske organizacije, ki si bo v prihodnje prizadevala čim bolj nazorno prenašati tradicije revolucije na mladi rod. Zato bodo skušali uveljaviti nove metode dela z mladimi, predvsem z osnovnošolci in taborniško organizacijo. Delovanje borcev se mora

še bolj čutiti v SZDL in delegacijah, zlasti pri uveljavljanju socialističnega pluralizma, širjenju demokracije in preнове. Veliko pozornost bodo namenili tudi zagotavljanju zakonitih pravic borcev in invalidov, še posebej s pomočjo socialno-zdravstvenih komisij. Letos nameravajo več skrbí nameniti spomeniški varstvu, saj sta v načrtu obnovi partizanske koče v Bukovnici in piramidi na soboškem pokopališču. Ker bodo prihodnje leto kongresi in volitve v borčevski organizaciji, bodo že letošnjo jesen začeli z evidentiranjem za spomladanske volilne skupščine.

Milan Jerše

tehnounion

Vabimo vas, da postanete naš sodelavec za prodajo izdelkov AMC na območju

POMURJA—MEDŽIMURJA (in bližnje okolice)
Informacije osebno v ponedeljek, 19. 6. 1989, ob 19. uri v salonu hotela Diana (pri kavarni v 1. nadstr.). Če zamudite, dobite informacije pri Ivanu Marohu po telefonu (069) 23 135.
Zaželen je lasten avtomobil, starost od 25 do 45 let in veselje do dela z ljudmi.

GOLFTURIST, o. o., Ljubljana
TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDA, b.o.

Integral, DO Golfturist
TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDA
69220 Lendava, Partizanska 14

na podlagi določil 10. čl. Pravilnika o delovnih razmerjih in sklepa delavskega sveta

razpisuje:

1. dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
a) VODJE RAČUNOVODSKO-FINANČNE SLUŽBE
pogoji:
— visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
— 4 leta delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi s področja računovodskega poslovanja

b) VODJE POSLOVNE ENOTE PARK
pogoji:
— višja ali srednja izobrazba gostinsko-turistične ali druge ustrezne smeri
— 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih opravilih
— znanje nemškega jezika
— sposobnost organiziranja in vodenja poslovanja in smisel za delo z ljudmi

2. oglašja

prosta dela in naloge:
a) VODJE OBRATA DAMP Petišovci (za določen čas — za čas sezonskega poslovanja v letu 1989)
pogoji:
— srednja izobrazba gostinsko-turistične smeri
— 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah
— znanje nemškega jezika
— sposobnost organiziranja in vodenja poslovanja in smisel za delo z ljudmi

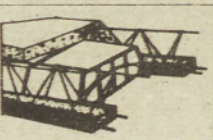
Istočasno sprejememo v delovno razmerje tudi več kvalificiranih KUHAJEV IN NATAKARJEV.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave skupaj z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na gornji naslov v 15 dneh od dneva objave. O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

Kandidati za sklenitev delovnega razmerja pri opravih in nalogah kuhar in natakarkar pošljejo svoje prijave v 8 dneh.

GRADITE ZA KORAK HITREJE IN CENEJE!

Naročeni material vas bo čakal na gradbišču

STJEPAN IGREC, dipl. inž., VARAŽDIN, V. Novaka 48 c, 042/46 741, 48 999

- stropni opečni nosilci — rapid — od 1,60 do 6,40 m in opečna polnila
- zarezna in valovita strešna betonska opeka v štirih barvah
- izdelke dobite po konkurenčni ceni
- brezplačen prevoz nosilcev in polnil do 100 km ob plačilu z gotovino in za člane stanovanjskih zadrug
- prodaja na 4 obroke s čeki
- pri plačilu z gotovino 10 % popusta
- za člane stanovanjskih zadrug cene nižje za 22 %

POKLIČITE ALI OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE!

Občina Murska Sobotna na podlagi 8. člena Zakona o prometu z nepremičninami (Ur. list SRS, št. 19/76) razpisuje 5. 7. 1989 ob 9. uri v Kančevcih na kraju samem

JAVNO DRAŽBO

za prodajo stare osnovne šole Kančevci št. 37 s pripadajočim funkcionalnim-zemljiščem, 4047 m², in parc. št. 2147, 968 m², za izklicno ceno 319.833.298.— din (z besedo: tristidevetnajst milijonov osmestotri-desettisoč dvesto dvesto sedemdeset din) za vse nepremičnine.

Splošni pogoji dražbe:

1. Varščina znaša 31.983.330.— din in jo je treba plačati na žiro račun občine Murska Sobotna št. 51900—697—45015 do začetka dražbe.
2. Izdružena cena za zgradbo z zemljiščem mora biti plačana v 15 dneh od dražbe oz. sklenitve pogodbe.
3. Prevzem predmetne nepremičnine oz. nastop posesti je možen takoj.

Možen je tudi ogled po predhodnem dogovoru.

Vse informacije dobite pri premoženjsko pravni službi občine Murska Sobotna, soba št. 15/II.

LJUTOMERSKI TURIZEM V MODREM

AKTUALNA
TEMA

Imajo v Ljutomerski občini premalo turističnih postelj in drugih gostinskih objektov ali pa je nekaj narobe s sodelovanjem vseh, ki so v turizmu pomembni?

Kako naj si namreč drugače razlagamo dejstvo, da ima Ljutomerska občina vse objektivne možnosti za razvoj turizma, najbolj razvito društveno dejavnost (deluje šest turističnih društev, ki so skupaj z drugimi organizirana v občinsko turistično zvezo), najboljša vina, sire, konje kasače, termalno vodo in neokrajeno naravo, kljub temu pa se ne more pohvaliti s prevelikim obiskom gostov. Saj ne rečemo, da jih ni veliko, predvsem v Banovskih toplicah, toda lahko bi jih bilo še več. Hotel deli usodo z mestnimi hoteli — zasedenost je premajhna.

In kakšne so možnosti razvoja Ljutomerskega turizma v resnici? Je rešitev modra barva, ki je zaščitna barva Banovskih toplic? Tam zaposleni so prepričani, da bo leto 1989 začetek razvoja Banovskih toplic in s tem turizma v Ljutomerski občini. To pa seveda ni vse. Tu je tudi Jeruzalem, pa Moravci v Slovenskih goricah in številne druge naravne danosti in zanimivosti, ki niso izkoriščene.

V ŠTUDIJ O RAZVOJU TURIZMA TAKO ...

Najsi so rezultati študije o dolgoročnem razvoju pomurskega turizma (ki je stala ogromno denarja, končana pa je bila v začetku leta) dobri ali slabi — zdravilski center Murskega parka bodo po vsej verjetnosti Banovci in ne Bakovci. Načrti so eno, resničnost pa drugo.

V študiji je pomursko turistično območje razčlenjeno na posamezne ožje funkcionalno zaočrojene in medsebojno povezane turistične enote: radgonsko z Radenci kot glavnim turističnim središčem celotnega Pomurja, murskosoboško z Moravskimi Toplicami, lendavsko enoto z Lendavo in kar dvema enotama v Ljutomerski občini. — Ljutomersko, središče Ljutomer, in veržejško enoto (Murski park) kot osrednjo krajinsko in rekreativno povezovalno enoto Pomurja. Ponudba na Ljutomerskem turističnem območju bi temeljila na konjeniškem, lovem in vino-građniškim turizmu. Konjenišvo ima v Ljutomeru že 400-letno tradicijo, tu je bil tudi drugi konjeniški klub v Evropi, poleg tega pa imajo v mestu hipodrom, kjer so kasaške dirke, lahko pa bi ga še bolj uporabili za jahanje in športnorekreativne vožnje s konjsko vprego. Poleg tega bi lahko organizirali jahalno in kasaško šolo, vzrejo, šolanje in izposojanje konj ter opreme, gostinsko ponudbo in drugo. Načrtovalci so mestu Ljutomer s Kamenščakom in Ribnikom namenili vlogo, kakršno ima že do sedaj, bolj poudarjena pa bi bila povezovalna vloga med pomursko in podravsko regijo, ki jo imata Jeruzalem in Železne Dveri. Panoramska slemenasta cesta s številnimi ohranjenimi viničarskimi stavbami, zidanicami in drugimi zanimivostmi je območje, kakršno bi si želela marsikate-

ra turistična pokrajina. V to območje spadajo tudi Bučkovi in Moravci v Slovenskih Goricah ter lovna in ribolovna rekreacija. Murski park zajema območje ob Muri od Bakovca do Hotize, središče turistične ponudbe bi bilo na širšem območju Veržeja, in sicer hotel-terme v Banovcih in kamp-terme v Banovcih. Prvi pogoj je, da se ohrani neokrnjen rečni in obrečni prostor od Veržeja do Gibine (12 kilometrov). Območje med Banovci in Bakovci leži po geoloških podatkih nad najtopplejšimi in največjimi zalogi termalne vode v Pomurju. Načrtovalci so predlagali novo turistično središče Bakovci, češ da je tukaj strateško potencialno močnejše turistično-rekreativno območje (umetno jezero, naravno okolje). Banovcem so namenili vlogo depandane novopredvidenega centra Bakovci, ki bi imel termalno kopališče na prostem, bivanja pod šotori, v bungalovih in s posebnim delom za naturiste.

IN KAKO V RESNICI?

Danes bi težko verjeli, da bodo čez nekaj let Bakovci turistično središče. Kdo ga bo zgradil, s čigavim denarjem, za kakšne goste? Vse to so vprašanja, na katera načrtovalci niso odgovorili (in verjetno niti ne bodo).

Tudi v Ljutomerski občini je vlečni konj turističnega voza Radenska. Vpreženi so tudi zasebni gostilničarji in med njimi lahko naštejemo kar nekaj dobrih

(Bobnar Veržej, Zorko Krizeveci, Jeruzalem, Taverna, turistična kmetija Frank-Ozmeč Slamjak). In ker je največ odvisno od vlečnega konja, pogledimo nekoliko natančneje, kakšne načrte imajo glede Ljutomerskega turizma. Eno je gotovo: Banovci bodo središče Ljutomerskega turizma v modrem vsaj še naslednjih deset, če ne dvajset let.

Tudi v celotnem gospodarstvu Ljutomerske občine ima turizem vedno večjo vlogo, osnova spodbudnih načrtovanj pa so termomineralna voda, pokriti bazeni v Banovcih in celotno poslovnanje tega termalnega kopališča, ki so ga do sedaj zapostavljali kot grdega račka. Ali se bo ta grdi raček čez nekaj let spremenil v laboda?

»Banovce želimo postopoma dograjevati, nikakor pa nečemo iti v preveliko širitev. Termo-

neralna voda je zanimiva za tuje turiste, zato bomo po gradnji pokritega bazena obnovili tudi preostale, uredili okolico, predvsem pa naredili vse, da bomo ohranili sedanjo naravnost. Sedaj imamo na voljo 44 ležišč v 26 posteljah, ki smo jih predali namenu pred letom, kamp je zelo dobro zaseden, čez nekaj let pa načrtujemo tudi zidavo hotela. Čeprav ima ta voda tudi zdravilno moč za revmatična obolenja, želimo Banovce ohraniti kot rekreacijske toplice. Velik interes je tudi za širitev turističnega kampa in bazena,« je dejal direktor tozda Jeruzalem Franc Tominc, ki spada v DO Radenska.

V minulem obdobju je veljalo za najbolj aktivno Turistično društvo Veržej, vendar ga vse bolj dohiteva Turistično društvo Železne Dveri. Uredili so okolico, tako da so si prisluzili nagrado za najlepše urejen kraj, organizirajo pa tudi uspešne prireditve. Tako bo 25. junija že drugi pohod po poteh kulturne dediščine. Od Miklošičevega trga v Ljutomeru bodo pohodniki šli čez Kamenščak do Radomerja, po krajšem postanku nadaljevali pot do rojstne hiše Frana Miklošiča, kjer bo kulturni program, nato bodo šli do rojstne hiše Stanka Vraza, Jeruzalema in vinskega hrama, kjer bo malica. Nato bodo odšli v Radomerje, kjer bo osrednja kulturna prireditev, nastopali pa bodo domači tamburaši, folklorna skupina Priek, organizirali pa bodo tudi vaške igre in razstavo domačih pogaj.

Hotel je šele na drugem mestu, čeprav je edini v Ljutomerski občini. Je prehodnega značaja in v njem prespijo v glavnem izletniki. Popostriti bodo morali ponudbo, če hočejo, da bo še naprej dobičkonosen. Zato bodo v kratkem razširili restavracijo za 150 sedežev, razširili in obnovili teraso pred hotelom, tako da bo mogoč razgled na mestno jedro, v kratkem pa naj bi odprli tudi diskoteko. Tudi sam hotel je potreben manjših obnovitvenih del.

TURIZEM — MOLZNA KRAVA

S turizmom bi radi vsi le zaslužili, ne pa tudi vlagati v njegov dolgoročni razvoj! Že večkrat smo slišali ta stavek. Konkurenca v Ljutomerskem turizmu je do brodoša, menijo v družbenem sektorju, zato je prav, da tudi zasebniki odpirajo nove lokale. Toda, ali morajo imeti res prav vsi enako ponudbo, dobiti najboljši prostor. To pa še ni vse. Kje so

MORAVCI V SLOVENSKEH GORICAH

Z MALO POGUMA DO DRUGAČNIH

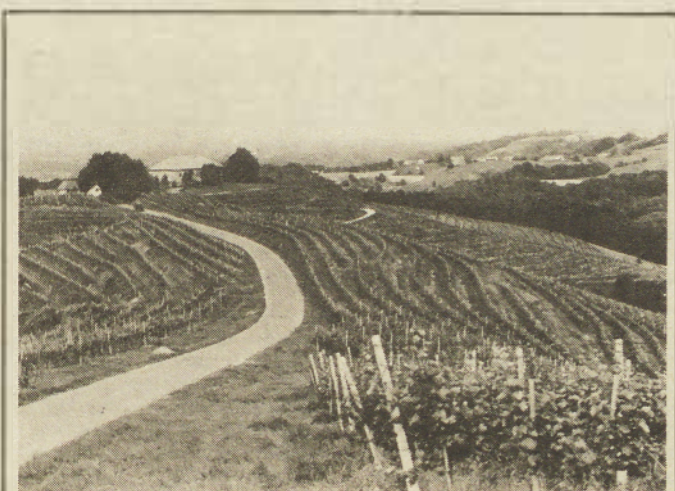
REŠITEV

Problem termalnega kopališča v Moravcih v Slovenskih goricah je tako star, kot je staro kopališče. Gre namreč za lastništvo in upravljanje. Nekaj časa so domačini skušali to kopališče ponuditi najrazličnejšim turistim velikanom, kot je Radenska, nato so začeli razmišljati, da bi ob kopališču toplo vodo izkoriščali za ogrevanje steklenjakov, v katerih bi gojili najrazličnejše vrtnine, kopališče so ponujali tudi zasebnikom, toda nobena od možnosti ni dala dobrih rezultatov. Lani pa so krajanji rekli, da jim je vsega dovolj. Ustanovili so turistično društvo, ki skupaj s krajevno skupnostjo začne akcijo oživiljanja termalnega kopališča Moravci. Gre za dokaj pogumno potezo, ki bo verjetno še najpomembnejša, saj je krajevna skupnost Bučkovi ena najmanj razvitih v občini Ljutomer in od turizma lahko iztržijo lepe denarce. Seveda bo pot dolga in trnova. Brez naložb ne bo šlo. Ob gostinskih objektih bodo morali poskrbeti za sanitarije, garderobe ... Del programa so že uresničili, saj so sanitarije gotove. Drugo pa bodo zgradili z denarjem od dohodka.

V Moravcih so prvo vrtno naredili že leta 1958. Leta je bila nekaj časa opuščena. Leta 1973 so izvrtli novo vrtno v globino 1.120 metrov, iz katere je pritekla 42° C topla voda. Že dve leti pozneje so zgradili dva bazena in od takrat obstaja tudi termalno kopališče Moravci.

specializirane trgovine, butiki, vinoteke, možnost jahanja konj?

Franc Tominc meni, da Ljutomerski občini še vedno manjkajo skupna politika in jasno opredeljeni cilji turističnega razvoja. V novem izvršnem svetu je prevzel tudi funkcijo predsednika odbora za gostinstvo in turizem: »Pri kompletiranju ponudbe naletimo včasih na določene probleme, ko si na primer želijo gostje ogledati vinsko klet ob sobotah ali nedeljah. Z društvu dobimo sodelujemo, vendar se pri skupnih akcijah še vedno pojavijo problemi. Našo ponudbo zaokrožimo s toploticami in vinskimi hramom. Krajanje Banovec so zelo zainte-

Vinska cesta ali pot v gorice

Ljutomer ima svojo vinsko cesto, ki pa so jo preimenovali v pot v gorice. Poteka nekako od križišča v Radomerju skozi Železne Dveri do Jeruzalema. Ves čas se vije po prečudoviti pokrajini Prleških goric, skozi gozd in med vinogradi. Toda — to pa je tudi skoraj vse, kar trenutno je na tej poti v gorice. Kaj naj bi pravzaprav vinska cesta sploh bila. Osnovna značilnost so vsekakor vinogradi, ki naj bi bili ob cesti. Pa ne kakršnikoli vinogradi, vsaj znano ime, torej geografsko poreklo mora biti zaščitni znak teh goric. In jeruzalemsko in železnodvorsk območje je takšno, s katerim že samo ime zagotavlja kakovost.

Druga značilnost je dobro speljana cesta, ki omogoča turistu obilo lepih pogledov in nepozabnih prizorov. In tretja značilnost so objekti, v katerih dobi turist pač tisto, kar je značilnost pokrajine, skozi katero se vozijo. In na vinski cesti so to vino in dobra prleška hrana: meso iz tünke, zabel in domači kruh.

Če se v Radomerju zapeljemo na vinsko cesto, nas pot skozi gozd vodi najprej do Železnih Dveri. Prvo, kar vidimo, je stari dvorec v razpadajočem stanju. Res je, da so lani obnovili streho in opravili nujnejša vzdrževalna dela, a to je tudi vse. Še vedno potekajo dogovori, kdo bo dvorec prevzel. Slovin je obljubil, da bo dočemo lastniku objekt predal, vendar pa bo za dokončanje del potrebnih še veliko denarcev. Občina Ljutomer bo dvorec najverjetneje ponudila Radenski, če ne, pa ga bodo skušali ponuditi v akciji Išče mo dobrega gospodarja. Toliko o Železnih Dverih.

Pot v gorice se nato počasi vzpenja proti Jeruzalemu. Drugi postanek je lahko (če se strogi držimo ceste) le v Vinskem hramu, ki je v lasti Ljutomerskega hotela Jeruzalem. Tu si popotnik ob lepm razgledu lahko odpočije tudi ob izbranem vinu in dobri hrani. Vmes pa ni čisto ničesar. Da ne bomo krivični — neke pred starim razglednim stolpom, ki ga je zamenjal vojaški objekt, je odcep na makadamsko cesto, po kateri pridemo do edine specializirane turistične kmetije ob vinski cesti, kjer turist dobi domače vino in domač narezek.

Namesto da bi ob cesti, ki jo imenujemo vinska ali pot v gorice, mrgolelo vinotočev in specializiranih turističnih kmetij, je na Ljutomerski vinski cesti ponudba dokaj skromna. Res je, da so v občini Ljutomer spremenili odloke, ki urejajo področje turizma in zasebne obrti, vendar je odziv zaenkrat še vedno premajhen. Dokler ne bo večje spodbude za to vrst turizma in turistične dejavnosti, tako dolgo bo pot v gorice v občini Ljutomer ponujala le to, kar zaenkrat ima.

Da gre za vedno bolj priljubljeno kopališče, dokazuje tudi lanski obisk — prodali so 28.000 vstopnic. Vendar pa bi v Moravcih radi ob kopališkem turizmu naredili nekaj več za letoviški turizem. Okolje je namreč idealno za odhiti, saj v bližini ni večjih onesnaževalcev, kopališče je veliko 2 hektarja in pol. Kmetje se preživljajo v glavnem s poljedelstvom in živinorejo, tako da imajo možnosti uvajanja kmečkega turizma. Kar precej krajanov bi se lahko ukvarjalo s to dejavnostjo.

Pa še nekaj podatkov o vodi, ki je v Moravcih: omenili smo že, da je vrtna globoka 1124 metrov in iz nje priteka voda, ogreta na 42—43° C. Pri temperaturi nad 38° C se voda uporablja za kopeli, ker je potreben toplotni učinek pri boleznih lokomotorne sistema, ginekoloških boleznih in podobno. Primerna je tudi za medicinsko gimnastiko, pri revmatičnih obolenjih, rekonvalescentih ...

Po analizah jo primerjajo z vodami v francoskem mestu La Chaldette, vzhodnonemškem Wiesbadnu, ruskem Vangovu, švicarskem mestu Terma Ragaza, avstrijskem Kleinkirchheimu ...

To pa samo dokazuje, da ima zdravilne lastnosti. Vsekakor pa imajo v Moravcih, z vsemi odločitvami, ki so jih sprejeli, dobro osnovo za nadaljnji razvoj.

Ker imajo toplo vodo, so v Moravcih toplicah začeli s kopalnno sezono že 27. maja letos.

Tudi če pri Ljutomerčanu sprejmejo ponujeni ogled kleti, pa postavijo tako ceno, da grede zaradi tega raje drugam. Na Dolenjskem ali Primorskem dobimo poskušnjo s prigrizkom za manjšo ceno kot pri nas samo za poskušnjo. Imamo tudi društvo prijateljev dobrih vin in društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov. Tudi ti bi morali narediti kaj za boljšo turistično ponudbo, saj so vključeni v občinsko turistično zvezo. Zaradi tega je Radenska izgubila že veliko gostov.

KAKO PRIVABITI GOSTE V PRLEKIJU?

Če bi samo našli, s čim vse se lahko pohvalijo v Ljutomerski občini, bi bilo že dovolj za reklamno zloženko. Ne potrebujejo nobenih olepševalnih besed, milozvočnih in vabljivih. Toda kaj, ko na turistični agenciji ne morejo ponuditi turistom nikakršnega propagandnega materiala, ker ga ni (oziroma ni »gratis«). Kljub vsemu vedno bolj razmišljajo, kako privabiti goste v Prlekijo, pri tem pa jih podpira tudi občinska turistična zveza. Marija in Branko bosta v kratkem sestavila poseben program dvo- ali tridnevni izletov za tuje turiste, ki bi jih lahko pričakali na mejnem prehodu v Gornji Radgoni in jim nato predstavili zanimivosti Ljutomerske občine.

Seveda nas je zanimalo, kaj bi bilo vključeno v tak program?

»Obiskali bi lončarja Karleka Žumana, kjer bi lahko tudi kupili lične izdelke; zanimiva je tudi vinska cesta, čeprav zaenkrat še manjka prave domače ponudbe; v program bi vključili tudi hipodrom, zaenkrat lahko obiščejo le rejce konj na domu ali pa se osebno zmenimo z lastniki kasačev, da imajo takrat, ko so gostje v Ljutomeru, trening. Manjkajo konji za jahanje. Nato bi vključili tudi Banovske toplice in druge zanimivosti iz Pomurja, kakor so Hadyk v Lendavi, Bogojina,

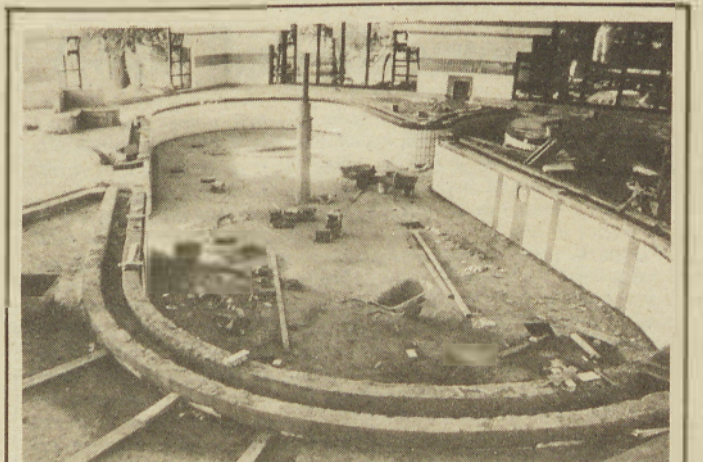
Branko Herga iz turistične agencije tozda Turbus Ljutomer se tudi nepoklicno ukvarja s turizmom. Lani je predlagal organiziranje športnih iger med zdravilišči. Prireditve je v celoti uspel, vključiti so tudi zasebnike, pripravili modno revijo in drugo. Igre bodo organizirali tudi letos, prijave pa so se ekipe iz Moravskih Toplic, Lendave, Moravcev v Slovenskih goricah in Banovca. Dvakrat se bodo srečali julija in dvakrat avgusta, finale pa bo v Banovskih toplicah.

17. junija (to soboto) pa bo v Banovskih toplicah Prvo prleško gostivanje, ki ga organizira turistično društvo iz Krizevec, na njem pa se bo prav zares poročil mlad par iz Trbovelj.

Murska Sobota in Moravske Toplice. Vključiti pa bi tudi zasebne gostince. Tako bi imeli večerjo, zabavo in prenočišče v hotelu, kosilo v vinskem hramu ali turistični kmetiji in preostale obroke spet v drugih lokalih,« sta pripovedovala turistična delavca iz Ljutomera. Kar pestra in zanimiva ponudba, to treba priznati.

Kot največjo značilnost Ljutomerskega turizma bi lahko poudarili dobra vina, sire in konjeniški šport. In kaj je od tega dovolj izkoriščeno? Vinoteke, prodaja buteljčnega vina, po en deciliter, prodaja kakovostnega vina iz sodov, specializirane trgovine s siri, izdelki iz sira ali s pomočjo sira, značilni turistični spominki, ki jih je v tej občini kar precej, da o pomanjkljivi izkoriščenosti konjeniškega športa sploh ne govorimo! Čeprav je dodatna turistična ponudba v Ljutomeru boljša kot v drugih pomurskih turističnih krajih, pa vsega zgoraj naštetega v prihodnje ne bi smeli pogrešati.

Bernarda B. Peček
DUŠAN LOPARNIK

Gradnja pokritega bazena v Banovskih toplicah je začel razvoja, je med pogovorom mimogrede dejal direktor tozda Jeruzalem Franc Tominc. Velika pridobitev je že to, da bodo prešli na celoletno poslovanje, ko pa smo si objekti v gradnji tudi oledali, smo mu še bolj verjeli. Na kratko bomo gradbišče opisali: obnavljajo otroški bazen, gradijo 20 x 10 metrov plesišča, urejajo parvaljvo otroški bazen, gradijo in sobami bo povezan kirne prostore, sedanji objekti z restavracijo in sobami bo povezan z bazenom z veznim hodnikom (če boste šli na kopanje kar iz sob), če pa boste prišli z zunanega vhoda, boste najprej prišli v sobe, gostinski del z veliko pokrito teraso, prostorom s šankom in sedenjsko garnituro, ki bo nekakšen letni salon, nato bo sprejemni prostor oziroma recepcija, naprej pa seveda garderobni prostori in sator gornjem nadstropju bodo trimski kabinet, solarij, savna, počivališče in velika terasa za sončenje. V raznih »umirnih prostorih« objekta (napaka načrtovalca) bodo uredili prostore za manjše butike ali servisne dejavnosti.

V prvem četrtletju več izdelkov

Čeprav imajo ekonomisti pomisleke o sedanjih merilih, s katerimi ugotavljamo fizično rast proizvodnje, se jih »držijo« v službi družbenega kajigovodstva. Tako naj bi gospodarstvo lendavske občine (vse industrijske panoge) doseglo za 7 odstotkov večjo rast, kot pa je bila v enakem lanskem prvem četrtletju. To pa je precej več kot je republiško povprečje, ki znaša 4,3 odstotka. Več izdelkov so naredili v Varstroju, Ina Nafti, Irdipu in Planiki, manj pa v Tovarni logistične opreme in Delozi ter Imu. Slabše rezultate so dosegli še v dejavnosti prometa (7 odstotkov manj prevoženih kilometrov) in gradbeništvu (9,6 odstotka manj opravljenih ur). Prebuja pa se turistična dejavnost (več tujih nočitev, na primer). Zelo spodbudni pa so izvozni uspehi lendavskega gospodarstva, kjer je ta čas na prvem mestu Ina Nafta, ki je letos povečala prodajo na tuje za 50 odstotkov.

V prvih treh mesecih letošnjega leta so bili povprečni osebni dohodki v gospodarstvu občine Lendava višji za 264 odstotkov, žal pa ta podatek ni prepričljiv, saj so se menda v tem času življenjski stroški povečali za 326 odstotkov. Delavci, od katerih imajo številni tudi nekaj zemlje in vinograde, si zaradi druginje, ki je, kot vidimo (in občutimo), osebni dohodek ne dohitujejo, skušajo eksistenčne težave omiliti z delom na zemlji.

Š. S.

RAZSTAVNO-PRODAJNI CENTER GORENJA V LENDAVI

Več, kot so pričakovali

Proti koncu lanskega leta so v Lendavi v Kranjevi ulici odprli razstavno-prodajni center Gorenja. Njegov vodja, Jože Trajber, nam je povedal, da so s prometom zelo zadovoljni, saj so med prvimi tremi centri, ki jih je sicer po Jugoslaviji 40. Največ tako imenovane bele tehnike (pralni stroji, štedilniki, pomivalni stroji itn.) so prodali v januarju, zelo dobro pa gre v promet tudi zabavna tehnika (televizijski sprejemniki, video zapisovalniki, glasbeni stolpi). Ta čas belo tehniko prodajajo na 5-mesečno odplačilo brez pologa in brez obresti. Pri nakupu televizorjev pa kupci (če seveda nimajo dovolj gotovine) ob nakupu plačajo prvi obrok, ostale pa v petih mesecih s 15-odstotnimi obrestmi. V manj kot petih mesecih, odkar deluje v Lendavi razstavno-prodajni center, pa so prodali tudi veliko Gorenjevih kuhinj. Morda je tako tudi zaradi poslovnosti: jamčijo namreč, da ob dobavi (v 45 dneh) cena ne bo višja.

Gorenjev razstavno-prodajni center ni navadna trgovina. Velik poudarek dajejo namreč RAZSTAVI — predstaviti najnovejših izdelkov članice Gorenja in zaradi tega si pač ne morejo privoščiti, da bi bila trgovina prazna, četudi bi bilo toliko kupcev. Razstavno-prodajni center si prihajajo ogledovati tudi razne delegacije, zlasti z Madžarske, pa tudi šolarji se čisto oglašajo v tem modernem središču, da se tako na kraju samem seznanijo z dosežki industrijskega giganta — Gorenja. Med razstavljenim blagom so seveda tudi izdelki lendavskih članov Gorenja — Varstroja in Ina. Posebej kaže omeniti tudi »zeleni program«, v katerem sodeluje predvsem Gorenje Muta s svojimi enosnimi traktorji in priključki. Zanje v največ 10 dneh dobavijo rezervne dele.

Š. Sobočan

ČASA ZA POČITEK NI

V lendavskem Gidosu poudarjajo, da rezultati poslovanja v prvih treh mesecih letošnjega leta niso primerljivi z enakim lanskim obdobjem, kajti od 1. januarja letošnjega leta se po določilih zakona o računovodstvu šteje v celotni prihodek tako imenovana fakturirana realizacija oziroma seštevke vseh računov, četudi še niso plačani. Po prejšnjih predpisih pa so celotni prihodek v organizacijah združenega dela ugotavljali na temelju plačane realizacije. Ne glede na te obračunske spremembe, ki imajo med finančnimi delavci tako pristaše kot tiste, ki imajo pomisleke, naj vendarle povemo, da imajo v Gidosu v treh letošnjih mesecih za 460 odstotkov več celotnega prihodka kot lani v enakem obdobju, dohodek je višji za 550 odstotkov, čisti dohodek pa za 601 odstotek.

Te dni so se delavci lendavskega Gidosu pridružili kolektivom, ki izdajajo svoje glasilo. Letno bodo izdali štiri številke. V prvi so opisali poslovanje v lanskem letu in letošnjih treh mesecih, pri čemer so posebej predstavili stanje v nekaterih organizacijskih enotah. V okviru tozda Obrtno-inštalacijske dela imajo štiri OE: Kamnoseštvo, Mizarstvo, Plekskarstvo in Elektroinštalacije. Dela jim očitno ne primanjkuje, saj tačas opravljajo končna dela na obratu Ilirije-Vedrog (Ilves) v Petišovcih, električarji pa so posebej angažirani na napeljavi električnih inštalacij v hotelu v Moravskih Toplicah. Delavci te-

ga tozda pa delajo še na drugih objektih: Ljubljanskem domu v Radencih, poslovno-stanovanjskem bloku v Beltincih, opravljajo keramičarska, slikopleskarska in mizarska dela na domu JLA v Mariboru, pa tudi v notranjosti Slovenije: Ljubljani, Velenju, Piranu, Kopru... Na vrhuncu so dela (keramičarska) v dveh hotelih v Rabcu, končujejo mizarska dela v Pulju, nato bodo zavijali rokave v Zagrebu. Ni pa izključena tudi možnost, da bodo šli znova na Madžarsko, kjer so se kot kooperanti že uveljavili.

V tozdu Komunala je organizacijska enota Splošna komunala letos močno angažirana za

čimprejšnjo usposobitev novega odlagališča smeti oz. komunalnih odpadkov, začasno (do konca leta) pa je razširila odlagališče v Petišovcih. Pridobitev tega leta je stroj za čiščenje prahu z ulic, načrtujejo pa še nakup avta za odvoz odpadkov. Enota skrbi za komunalno urejanje Lendave in opravlja vzdrževalna dela na lendavskem kopališču.

Pomembna pridobitev za tozdo Komunala pa je tudi ureditev novega črpalnišča vode v Gaberju. V kratkem naj bi ga predali namenu. Dela so potekala postopoma (po etapah). Najprej so zgradili transformatorsko postajo, speljali visokonapetostni daljnovod in uredili dostopno cesto. Z drugo etapo del je Gidos, kot najugodnejši ponudnik, začel januarja letos. Položil je povezovalni cevovod za povezavo dveh vodnih zajetij, montiral strojno in avtomatsko opremo... Gospodinjstvom in industriji, ki so priključeni na lendavski vodovod, se poslej ni bati suhih pip.

Š. Sobočan

TOKO ŽIŽKI — Te dni mineva 10 let, odkar so v Žižkih uredili obrat za izdelavo drobne usnjene galanterije. Na samem začetku se je zaposlilo 23 delavcev, zdaj pa jih dela v dveh izmenah 68. Lani, ko so naredili prizidek, so se delovne razmere zaposlenih izboljšale, pridobili pa so še prostor za skladišče in pripravo materiala za šivanje. Čeprav prodaja usnjenih izdelkov (torbice, na primer) ne gre gladko, doslej v obratu v Žižkih ni bilo motenj. Precej imajo tudi tako imenovanih dodelavnih poslov. Večjega zaposlovanja novih delavcev ne predvidevajo, kar je sicer udarec za vse tiste, ki so pričakovali, da bo obrat v krajšem času posrkal številne iskalce zaposlitve s tega območja.

Foto: Š. Sobočan

GORENJE IMO LENDA

VEČ KABIN V IZVOZ

V Gorenju Imo v Lendavi bodo letos izdelali 2800 sanitarnih kabin (kopalnic), od teh naj bi jih izvozili 400. Vse pa kaže, da bodo na tuje prodali več teh izdelkov, vsaj tako je možno sklepati po dosedanjem izvozu; v prvih treh mesecih letošnjega leta so namreč prodali 140 kabin. Največ kabin so prodali v Zvezno republiko Nemčijo, nekaj v Francijo, vse pa kaže, da bo stekla tudi prodaja v Švico.

Sanitarne kabine pa gredo dobro v denar tudi na domačem tržišču, čeprav se je prodaja v Srbijo, kamor so v času, ko niso bili skaljeni odnosi med republiškimi veljaki, prodajali veliko teh izdelkov. Zdaj kaže, da bodo izpad nadomestili s prodajo v Črno goro in Bosno in Hercegovino, trženje pa je dokaj uspešno na območju Dalmacije in Hrvaškega ter Slovenskega primorja.

Svojčas so v Gorenju Imo zelo uspešno izdelovali betonske strešnike, potem (lani) pa so z izdelavo prekinili, kajti pod ceno jih niso mogli prodajati, če pa bi v ceno izdelka vsteli vse stroške, posebej še uvožene barve, bi bil izdelek predrag za domačega kupca. Stroje za izdelavo so ponudili v prodajo, vendar ni bilo nikogar (zasebnika?), ki bi zbral toliko denarja. Zdaj pa bodo, kot smo zvedeli, spet začeli izdelovati betonske strešnike, ki jih je tržišče dokaj dobro sprejelo.

Š. S.

INA NAFTA LENDA

Naposled plinski kondenzat

Plinski kondenzat je tekoča nafta z večjo vsebnostjo kakovostnejših (tudi plinskih) snovi, zato je možno iz njega v prečiščevalnem postopku dobiti večji odstotek derivatov (bencin in podobno) kot pa iz navadne nafte. V lendavski Ina Nafti, kjer bodo sredi tega meseca končno začeli predelovati naftni plinski kondenzat, ki bo prihajal po naftovodu iz Podravine, bodo to surovino v začetku plačevali Naftaplazu Zagreb za 20 odstotkov dražje, kot pa je cena domače nafte. Kaže, da je bila cena oziroma dogovorjanje zanj glavni vzrok, da niso kondenzata začeli predelovati že 1. junija, ki je bil (načelno) dolžen za začetek predelave. V Ina Nafti bodo mesečno predelali 35.000 ton naftnega kondenzata. Za zdaj gre za poskusno predelavo, ki bo imela tak status do konca tega leta, potem pa se bodo dokončno dogovorili, kako naprej. Ni izključena tudi možnost spreminjanja odstotka višje cene, kajti po dosedanjih teoretičnih izračunih delavci Ina Nafta bi smela biti cena plinskega kondenzata višja le za 16,7 odstotka.

Š. S.

(GL)OSA

Trg delovne sile (tudi tako?)

Peti hvalospeve o tem, da v občini Lendava v slogi žive Slovenci, Madžari in pripadniki drugih narodov in narodnosti (in etničnih skupin), nima smisla, saj je splošno znano, da je tako. Pa tudi ni važno, kaj je kdo po narodnosti, ampak, kakšen je kdo kot človek.

»Če je tako,« bo morda zdaj rekli kateri izmed bralcev, »le čemu potem to pisanje! če bodo v tej in tej delovni organizaciji rabili delavca, ki mora izpolnjevati določene strokovne pogoje, bodo pač vzeli takega, pa naj je Slovenec, Madžar, Hrvat, Srb ali Rom...« V redu! Ampak, kaj storiti, če se bosta za delovno mesto potegovala dva, ki sta enako strokovno podkovana? Pa smo tu! V neki lendavski organizaciji je svojčas v takem primeru zmagal tisti, ki je bil član ZK. Zdaj pa rdeča knjižica več ni tako težka, da bi potegnili jeziček na svojo stran. Ta prednost torej odpade. In če v komisiji za delovna razmerja človek nima svojega strica, je možnost, da bo izbran ta ali oni, ki sta enakovredna kandidata, še naprej nepredvidljiva. V takem primeru se bo redko zgodilo, da bodo sprejeli dva ali pa nobenega.

Kaj pa sestava komisij za delovna razmerja? So te sestavljene po »narodnostnem ključu«? Naj se predlog o taki sestavi še tako upira, ne bo odveč, vsaj, kar zadeva lendavske kolektive, da bo v njih enako število Slovencev, Madžarov, Hrvatov. Podpisani je že večkrat slišal, da ima kandidat, ki ima v komisiji številnejšo zastopanost članov, ki so njegove narodnosti, privilegiran položaj. Kajti ljudje so pač ljudje (kak vročkrvnež bi celo dejal: nacionalisti), pa rajši dvignejo roko za »svojega človeka«. In da bralec ne bi mislil, da je problem v tem, je v določenih kolektivih (zaradi neustrezne sestave komisij), v prednosti kandidat moje narodnosti, naj zapišem, da je ravno obratno.

Trg delovne sile! Prave ljudi na prava mesta! Prevlada naj strokovnost, delovne izkušnje... vse drugo naj odpade! Nobenih preštevanj! Delovna sila mora biti mobilna! Ni občinskih ne republiških meja! Oh, te parole, ko pa je življenje (le zakaj bi mižali, ko pa se igramo demokracijo) še vedno drugačno, včasih celo pokvarjeno.

Š. Sobočan

LENDAVA

Stroj za delo v rudniku

Strojni obrat Ine-Nafte Lendava je dolgo servisiral stroje in naprave v delovni organizaciji. V zadnjih letih pa se čedalje bolj usmerja na izdelavo novih strojev za naftno in rudarsko industrijo. Lani so strokovnjaki tega obrata izdelali nov vrtni stroj za geološke raziskave, VS 200, in ga na predstavitvi pokazali potencialnim kupcem. Prikaza so se udeležili tudi predstavniki naših rudnikov in izrazili željo, da bi stroj prilagodili tudi za vrtnanje v rudnikih. Posla se bodo v strojni delavnici Ine Nafta lotili že letos.

Projektant naprave bo Stefan Godina, ki je konstruiral tudi vrtni stroj VS 200. Da bi si delo olajšali, je skupina strokovnjakov strojnih delavnic obiskala rudnik Zenica, si ga ogledala ter se pogovarjala z rudarji o njihovih željah. Prototip vrtnega stroja za rudarstvo bodo skušali izdelati v najkrajšem času. Raziskava tržišča je pokazala, da jugoslovanski trg takoj potrebuje 30 takšnih vrtnih strojev.

Jani D.

MURSKA SOBOTA

Kaj bo z Dekorjem?

Po reorganizaciji delovne organizacije Sobota, s katero so se tozdi osamosvojili v enovite delovne organizacije, je nastal problem v Dekorju. Lansko leto so končali z rdečimi številkami. Imeli so kar 395 milijonov izgube. 281 so jih pokrili takoj z lastnim denarjem, 77 milijonov iz rezervnih skladov tozda Komunala in Obrtnik, 37 milijonov pa je začelo kajženi kot nepokrita revalorizacija. Na sodišču združenega dela so za ta znesek sprožili tudi zahtevek za pokritje iz rezervnih skladov tozda Vrtaarstvo in Komunala.

To je v bistvu problem, ki so ga obravnavali na soboškem izvršnem svetu. Le-ta naj bi obravnaval sanacijski program, ki pa so ga takoj zavrnili in ga spremenili v poročilo o trenutnem stanju v delovni organizaciji. Žal je sanacijski program napisan tako slabo, da ne nakazuje možnosti rešitve tega problema. Osnovni razlog za izgubo je namreč v prodaji izdelkov, saj le-ta niha, vprašljive pa so tudi cene.

Na izvršnem svetu so zato menili, da bi bilo nujno prositi za pomoč pri izdelavi sanacijskega programa institucije, ki so sposobne in ki imajo s tem izkušnje, obenem pa bi jih sanacija zanimala: gospodarska zbornica, banka in strokovne službe skupščine občine.

Sam izvršni svet bo skušal dobiti podatke o stanju v delovni organizaciji od službe družbenega knjigovodstva in pri banki o možnostih za denarno injekcijo pri sanaciji.

Šele nato bo izvršni svet ponovno razpravljal o problemu Dekorja. Še bolj kot o tem, pa bodo verjetno morali razmišljati tudi o strokovnosti zaposlenih.

Delavci Bosnamontaže v Avtoradgoni

Ze nekaj časa v Avtoradgoni delajo »posojenici« delavci iz Bosnamontaže. V Proizvodnji imajo namreč izredne razmere, saj se morajo izdelati toliko bivalnih emot, kolikor bi jih lahko prodali na trgu. Dosegli so fizični načrt proizvodnje, vendar so količine manjše od tistih, ki bi jih lahko prodali. Posojenci delavci iz Bosnamontaže jim bodo pomagali. Njihova delovna organizacija se svrša med večje v proizvodnji in montaži jeklenih konstrukcij in razne opreme, osnova pa je izdelava jeklenih konstrukcij iz valjanih in pločevinastih profilov. Izdelujejo tudi konstrukcije za industrijske, športne, šolske in druge objekte.

20 delavcev Bosnamontaže bo delalo v Avtoradgoni do konca junija, če pa bo potrebno, bodo ostali še dlje. V prejšnjih prostorih prodajne projektne so jim uredili začasna prenočišča, dobijo tudi malico, plačani pa so po normah urah.

bpb

Preventiva v govedoreji

Govedoreja dosega danes kot posebna panoga v živinoreji Jugoslavije komaj 20 % celotne reje živine. To je precej majhen odstotek od možnosti, ki jih ima govedoreja v Jugoslaviji. Zanimivo je, da se število goveda v zadnjih 15 letih ni bistveno spremenilo in znaša okrog 5,6 milijona glav, od tega imamo okrog 3 milijone krav. V prednosti je zasebni sektor, družbeni pa ima le okrog 413 tisoč glav goveda, od tega 95 tisoč krav molznic. Razmerje med pasmami goveda je tako, da imamo okrog 50 % krav simentalke pasme, 10 % rjave in frizijske pasme ter 40 % križanega goveda, ki ima pretežno slabe proizvodne lastnosti.

Da bi izboljšali genetski potencial in s tem kakovost živine, je bilo v zadnjih letih narejeno veliko. To delo je bilo v glavnem usmerjeno na uvoz pripuščeničelic iz govedorejsko razvitejših dežel. Tako smo uvažali poleg bikov, ki jih imamo za umetno osemenje, okrog 60 tisoč krav in junic različnih pasem, v zadnjih nekaj letih največ iz Izraela (holštajnsko pasmo), iz ZDA in Kanade.

Pomembno vlogo pri dosedanjem razvoju govedoreje ima vsekakor vestno umetno osemenje, saj je pomemben dejavnik pri prenosu dednih lastnosti, in sicer takih, ki jih želimo, hkrati pa ima pomen pri zatiranju raznih kužnih spolnih bolezni. Dosedanje delo pri selekciji kakovostnih domačih pasem je pokazalo veliko uspeha, čeprav je ponekod zaradi določenih nepravilnosti celo stagniralo ali nazadovalo.

Molža mleka je v vsej Jugoslaviji že od nekdaj precej zapostavljena in se le počasi prebija na tisto mesto, ki naj bi jo imela v sodobni prehrani človeka. Po podatkih izpred nekaj let namolžemo v Jugoslaviji okrog 3,3 milijarde litrov mleka na leto, kar je približno 1600 l na kravo, takih krav pa je v Jugoslaviji še okrog 700 tisoč. Če vemo, da je danes povprečje, ki ga imajo krave v družbenem sektorju v Sloveniji okrog 4500 l mleka letno, na zasebnih posestvih pa okrog 2500 l, potem se moramo zagotovo vprašati, kje je vzrok, da je celotno jugoslovansko povprečje na tako nizki ravni. Ugotovljeno je, da ima pri tem pomembno vlogo prehrana, zlasti koncentri in mineralne mešanice, ki pa jih v določenih predelih živali dobijo premalo ali sploh ne, kar se zlasti opazi na kmetijah, kjer je molža mleka le postranska dejavnost in je glavni vir dohodkov priraja mesa. Ker pa po drugi strani vemo, da imajo koncentri precej visoko ceno in da so goveda živali, ki lahko izvrstno izkoriščajo vlaknato hrano, se moramo resno vprašati, ali ni morda vzrok za tako nizko mlečno pridelavo v določenih krajih Jugoslavije, pa tudi v Sloveniji, kje drugje, na primer v nestrokovnem ali nezadostnem gnojenju travnikov in pašnikov. Vidna karakteristika dosedanjega razvoja govedoreje je molža mleka v družbenem sektorju in zelo intenzivna priraja mesa, ki temelji na živalih v zasebnem sektorju in kooperaciji, ki je v skokovitem razvoju. Le v Sloveniji je molža mleka v kmetijskih gospodarstvih, ki se intenzivno ukvarjajo s tem, dosegla nekaj višjo številko kot je jugoslovansko povprečje; za leto 1988 se predvideva, da bi bilo v Sloveniji okrog 10—15 tisoč usmerjenih kmetij za molžo mleka, vsaka naj bi namolžla za tržišče 20—30 tisoč l mleka letno.

Razvoj sodobne govedoreje, in sicer intenzivne, tako v družbenem kot zasebnem sektorju, pa vsekakor mora biti povezan s splošnim stanjem v smislu kužnih in nekaterih zajedatskih bolezni pri govedu v Jugoslaviji. Po zaslugi pobud in velikih naporov veterinarske službe so doseženi zelo dobri rezultati pri preventivi in izkoreninjanju nekaterih kužnih bolezni, kot so tuberkuloza, bruceloza, SLP, antraksa, šuštanca, kronični mastitis, trihomonioza, paratuberkuloza, levkoza, metiljavost, garje, respiratorne in gastrointestinalne bolezni telet, infekciozni keratokonjunktivitis, trihofitija, salmoneloza in kolibaciloza telet, leptospiroza, vibrioza in druge. Vse to pa se je dosegalo in se še dosega z mnogimi težavami, posebej v zvezi z izdajanjem predpisov o metodah preprečevanja nekaterih kužnih bolezni, potem financiranjem, evidentiranjem živali, administrativno upravnimi postopki in ne nazadnje tudi z organizacijo same veterinarske službe. Take težave so še vedno in kaj lahko se zgodi, da bodo privedle do vprašanja trajnosti doseženih uspehov. Seveda pa nam zaenkrat še dobre epizootološke razmere omogočajo, da na hitro preidemo nekatere dosedanje metode dela, ki so bile nujne v času ekstenzivne proizvodnje, kakršno smo bolj ali manj imeli v preteklih letih.

Postopno lahko uvajamo — in moramo — nove sodobne metode, ki so usklajene z najnovejšimi dosežki znanosti, po drugi strani pa moramo biti zainteresirani za čim boljši razvoj govedoreje pri nas, saj se kažejo problemi hrane že dokaj resno. V teh metodah pa morajo biti seveda zajete tudi bolezni, za katerimi lahko v kratkem času zbolijo večje število živali. Med take pa dandanes prištevamo mastitis, metiljavost, metabolične in deficitarne bolezni in nekatere intoksikacije. Poleg tega pa lahko damo na prvo mesto motnje v reprodukciji, ker se kot prvi znak določenega pomanjkanja ali napake pojavijo prav te.

Kot preventivni ukrep pri metaboličnih in deficitarnih boleznih se izvaja vsaj v Sloveniji dispanzerizacija, ki bo imela v prihodnjih letih po mnenju strokovnjakov prvenstven pomen pri preprečevanju takih bolezni. Drugi problem, ki spremlja take masovne bolezni, ki se pojavljajo skoraj hkrati, pa je ta, da jih je težko diagnosticirati, še teže pa je ugotoviti njihovo etiologijo. Zato je potrebno nameniti diagnostiki in preventivi naštetih bolezni veliko večjo pozornost.

Razvoj sodobne govedoreje v družbenem kot tudi zasebnem sektorju pa je odvisen od mnogih dejavnikov, seveda pa v veliki meri od izboljšanja genetskih potencialov, intenzivnejše reprodukcije, sodobnih metod v tehnologiji priprave krme, od prehrane in skrbi za živali. Nikakor pa ne smemo mimo zdravstvene zaščite v vseh etapah dela pri intenziviranju omenjene reje.

Na raznih sestankih in kongresih se vedno več govori o tem, kakšen značaj naj ima zdravstvena zaščita v zvezi z aktualnim gojenjem goveda v vsej Jugoslaviji. Pomembno je mnenje, da je potrebno razvijati govedorejo z lastnim znanstvenim in strokovnim delom, posebno pri formiranju novih in boljših poznateljcev goveda s potencialom za visoko prirajo in za doseganje ekonomsko dobre priraje v naših razmerah.

(nadaljevanje prihodnjic)
Mag. Ivan Zver,
dipl. veterinar

PRVI JABLANOVI NASADI NA TERASAH

V Kmetijski zadrugi Panonka so že pred več kot desetimi leti ugotovili, da so možnosti za hitrejši razvoj Goriškega tudi v intenzivnem razvijanju sadjarstva. To območje je bilo že v preteklosti znano po sadjarstvu, ki je dajalo doberšen del dodatnega dohodka mnogim kmetijam, ker pa

Na fotografiji je del plantažnih nasadov na terasah, ki jih je tozda Sadjarstvo in vinogradništvo uredil v Kančevcih na Goriškem. Tako so rešili pred propadom 12 hektarjev kmetijskih površin, ki jih je že zaraščalo grmičevje, na njih pa so zasadili okrog 15.500 jablan, od tega 60

Pogled na del jablanovih nasadov na terasah v Kančevcih. Foto: N. Juhov

načrtne obnove sadovnjakov ni bilo, so stari kmečki sadovnjaki propadli in nanje spominjajo le še posamezna drevesa. V tozdu Sadjarstvo in vinogradništvo so se zato načrtno lotili obnove plantažnih nasadov, najprej v lastni proizvodnji, v zadnjih letih pa vse bolj tudi v kooperaciji pri kmetih. Trenutno je v rodnosti že več kot 30 hektarjev jablanovih nasadov, večje obnove pa so bile narejene v lanskem in letošnjem letu, za kar so namenili tudi del solidarnostnih sredstev, ki jih je to območje dobilo po predlanski katastrofalni toči. S pomočjo teh sredstev so uredili okrog 90 hektarjev sodobnih jablanovih nasadov, od tega večji del v kooperacijski proizvodnji, okrog 30 hektarjev pa tudi v lastni proizvodnji tozda Sadjarstvo in vinogradništvo.

odstotkov jonagolda, ki ga v glavnem izvažajo. Obnova hektarja teh nasadov na terasah je veljala po sedanjih cenah okrog 100 milijonov dinarjev, v tozdu Sadjarstvo in vinogradništvo pa načrtujejo letos obnovo še 12 hektarjev jablanovih nasadov v Selu in Fokovcih.

L. Kovač

12 LET ABC POMURKE

Nadaljevati postavljeno razvojno politiko

S slovesno sejo delavskega sveta sozda ABC Pomurka so konec minulega tedna obeležili 12-letnico delovanja te sestavljene organizacije, ki danes združuje že 39 delovnih organizacij z več kot 12 tisoč delavci in 14 tisoč kmetov, s svojimi proizvodnimi zmogljivostmi pa se uvršča med največje slovenske pridelovalce hrane. Poleg delovnih organizacij primarne kmetijske proizvodnje in živilskopredelovalne industrije so v sozdu vključene še gozdarske, trgovske, gostinske, turistične in druge organizacije, pomembno mesto pa zavzema tudi zunanja trgovina, ki je lani ustvarila več kot 30 milijonov dolarjev izvoza.

Ta sestavljena organizacija je v dvanajstih letih upravičila namen, zaradi katerega je bila ustanovljena ter pomembno prispevala k razvoju kmetijstva na tem območju. Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, ki niso obšli tudi kmetijstva, so v sozdu v zadnjih letih zabeležili dobre proizvodne rezultate, še vedno pa ne morejo biti zadovoljni z medsebojnimi odnosi, ki vladajo med primarno proizvodnjo in predelavo. Po besed-

dah Gustija Grofa, ki ga je delavski svet ponovno imenoval za predsednika te sestavljene organizacije, je treba temeljito oceniti dosedanje razvojno politiko ter se organizirati tako, da izkoristijo vse prednosti, ki jih ima ta sestavljena organizacija. Ohraniti in nadaljevati je treba z vsem tistim, kar se je že v preteklosti pokazalo kot uspešno, odpraviti pa dosedanje slabosti. Soz se mora organizirati kot razvojno-strateška organizacija, ki bo predvsem z odpiranjem na lastne sile prispevala k še hitrejšemu razvoju vseh delovnih organizacij, ki so se odločile za združitev vanjo.

ABC Pomurka se je že doslej uveljavila kot znan in kakovosten pridelovalec hrane, kot dober in stabilen zunanjetrgovinski partner, vse bolj pa se uveljavlja tudi na področju trgovine.

Na slovesni seji delavskega sveta so podelili tudi priznanja ABC Pomurka dolgoletnim in uspešnim poslovnim partnerjem ter posameznikom, ki so s svojim delom prispevali k razvoju in uveljavitvi te sestavljene organizacije.

L. Kovač

ABC POMURKA

AGROSERVIS, p. o.

69000 Murska Sobota, Kroška cesta 58

telefon: (069) 21-630

SEJEM

rabljenih
avtomobilov
in kmetijske
mehanizacije

odslej vsako nedeljo od 7. do 13. ure na parkirnem prostoru

AGROSERVISA v Murski Soboti

(vhod s Tišinske ceste).

Prvi sejem bo v nedeljo, 18. junija.

Vabljeni!

Poskrbljeno tudi za jedačo in pijačo!

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

Dražja gnojila

Zaradi konkurence med posameznimi izdelovalci se cena gnojila že nekaj časa niso podražila, kaže pa, da se bodo zanj toliko bolj, saj so tovarne z jutrišnjim dnem napovedale bistveno podražitev mineralnih gnojil. Po neuradnih vestih naj bi se gnojila podražila tudi za 50 do 70 odstotkov, zato kaže danes še povprašati po skladiščih temeljnih zadrugi organizacij in se oskrbeti z gnojili po starih cenah.

L. K.

Še o Majniški deklaraciji 1989

Črno prihodnost nam pišejo tista politična dejanja, ki ne temeljijo na splošno priznanih moralnih načelih. Politični javni nastopi, pisni ali govorni, sodijo prav tako med taka politična dejanja. Na žalost v jugoslovanski politiki morala oz. poštenje ne nastopa tako uspešno kot razna podtikanja, provokacije, groba sila ter populizem (znan že v času velikih diktatur).

Prebral sem prvi odstavek prispevka Razmislek o »Izjavi o Majniški deklaraciji 1989«, ki ga je 25. maja v Vestniku objavil Boris Štefanec, sekretar predsedstva OK ZKS, M. Sobota. Bil sem presenečen. B. Š. očita listini, da je daleč preozka, da bi lahko združevala demokratično misleče ljudi v Sloveniji. Očita ji slovensko državno brez socializma, samoupravljanja in Jugoslavije. Kot taka je po mnenju B. Š. nujno desničarska, kar naj bi pomenilo, da v slovenskem političnem prostoru nima kaj iskati. S tem očitkom, kakor tudi nerazumljivim vpletanjem izjave hrvatskega cekaja, čes da so največje sovraštvo možne prav med brati in sorodniki, B. Š. pojasnjuje smisel in koncept Majniške deklaracije 1989. Žal to logiko samovoljne nakladanja dovolj dolgo prakticira realsocialistična politika in jo že vsi dobro poznamo. Preseneča zgolj dejstvo, da jo uporablja tudi občinski »partijski« funkcionar leta 1989, in to v državi, ki se je leta in leta na vse pretege trudila, da bi se pred svetom prikazala v drugačni, bolj demokratični luči.

Svet SZD je v svojem pojasnilu o »Deklaraciji« poudaril, da je njeno bistvo vsakekor v izreku slovenskega hopenja po suvereni državi slovenskega naroda. Avtorji namreč domnevajo, da hoče veliko slovenskih državljanov, ne glede na narodnost, živeti v svobodni Sloveniji, ki bo utemeljena na nacionalni samoodločbi, na spoštovanju človekovih pravic in na parlamentarni, pluralistični demokraciji. Slovenska nacionalna svoboda — kot zelo jasno izhaja iz deklaracije — ne izključuje povezave z jugoslovanskimi narodi, vendar ne izključuje niti drugih načinov povezav niti polne samostojnosti. Odločitev o tem je treba prepustiti slovenskemu narodu. Kar pa zadeva vprašanje glede socialistične naravnosti družbe, predlagatelji menijo, da je edini odgovor v demokraciji. V dejanski demokraciji ne more biti socialistični družbeni red niti ogrožen niti privilegiran, o njegovem obranjanju oz. spreminjanju odločajo državljani. Listina torej socializma s tem, da ga ne omenja, ne razveljavlja, kot ji to nekateri podtikajo. Po mojem mnenju je Majniška deklaracija 1989 dovolj široka za posameznike, demokratično misleče ljudi, lahko je pa tudi preozka za posameznike, ki demokracijo pojmujejo po svoje kot propagandni okrasek, s katerim bi pritegnili ljudi, da bi tako ostali še kar naprej vodilni ideologi in krmari družbe.

Toliko o besedilu in vsebini Majniške deklaracije 1989. Seveda se njena vsebina z besedilom ne izčrpa. Odgovoriti si moramo tudi na vprašanje, zakaj je sploh do nje prišlo. Menda ni potrebno naštevati vseh neuporabnih, ki jih je slovenska uradna politika doživljala v nekaterih okoliščinah v jugoslovanskem prostoru, pa tudi v federaciji, vse do njenega vrha. Spomnimo se samo tolažb ob neuspehih predlogih pri sprejemanju ustavnih sprememb, pa cinizma z vojaškega procesa v Ljubljani, pa zasmehovanj in izganjanj predsednika naše Republike in drugih Slovencev z njihovih ognjišč v druge države. Spomnimo se politične nemoči pri zaščiti osnovnih človekovih pravic v sodnem procesu proti Janši, Zavrlu, Tasiću in Boršterju. Ta politična oblast je pristala tudi na »pravomočnost« sodbe in prepovedala zborovanje v znak nestrinjanja in popuščanja pred silo grobe represije. Na vse to in še mnogo drugih odnosov v današnji Jugoslaviji in Sloveniji je odgovor v Majniški deklaraciji. Tudi na to, da ni mogoče več molčati o harahu oz. odtujevanju večjega dela narodnega dohodka Slovenije in hkrati zanemarjati svoje kulturne, šolske, zdravstvene, socialne, ekološke, razvojne in druge potrebe in jih držati na ravni provincializma in vsakršne revščine, namesto da bi to skrb in finančni konstrukt dvignili na raven, ki bi odgovarjala ustvarjalnosti dela njenih državljanov. Kaže, da teh dejstev B. Š. ni mogel dojeti.

Franc Škoberne, Ljubljana

Odgovor na razmislek

Odgovor Borisu Štefancu, sekretarju predsedstva OK ZKS, ki je razmišljal o Majniški deklaraciji 1989.

1. Kar zadeva mnenja, da je Majniška deklaracija preozka, kritik ni opazil njene koncentracije, to je, da je v malo besedah mnogo povedano. Deklaracije naj so kratke in jedrnat.

2. Mnenje, da naj bi bila samostojna slovenska država brez socializma, je zmotno. Podlaga Majniški deklaraciji je demokracija in samoodločba naroda. V samoodločbi je zajeta svoboda, v demokraciji pa sta zajeta svoboda in socializem, katerega pa ni treba posebej omenjati. Vemo pa, da pri nas ni socializma. Fraza o socializmu je pri našem ljudstvu preveč zasvožena, zato je boljše, da se ga ne omenja. Zasvoženost je upravičena, saj se za besedo socializem skriva diktatura. Obstajajo pa države, ki imajo socializem, a ga ne omenjajo. Za njih je to samo po sebi razumljiva stvar. Med drugimi navedem Švedsko in Avstralijo. Pri nas se o socializmu mnogo govori, a v naši deželi ga ni. Dokler bo obstajala Jugoslavija, bo socializem le na jeziku in papirju. Kar zadeva Jugoslavijo, je zmoten konglomerat neenakopravnih narodov, zato nima bodočnosti.

3. O Helsinkih ali helsinki listini v jugoslovanski stvarnosti je ta, da so pri nas v Sloveniji sledovi človekovih pravic, jugoslovanska realnost, njena stvarnost pa se razvija v spenjanju delih države. Tam pa je vzor fašizma, nacizma in apartheida. Diskriminacija je dosegla neverjetno visoko stopnjo. In te jugoslovanske stvarnosti ne smemo Slovenci pričakati s pripogojenim hrbtom ubogljivega kranjskega hlapca, zavoravanega v svoje delo in poštenost.

4. Hrvaški komunisti naj bi rekli, da so največja sovraštva

možna ravno med brati in sorodniki. Če so Hrvati prišli do takšne ugotovitve, imajo podlago zanje. Saj so se Hrvati in Srbi večkrat pogovarjali z bajoneti. Priča nam je tudi druga svetovna vojna, v kateri sta se medsebojno pobijala ta dva bratska naroda. Zato pa bi bilo najbolje za Hrvate, da bi sledili nam, Slovincem, in bi si ustvarili samostojno državo. Potem pa naj med seboj sodelujemo na enakopravni podlagi svobodnih, bratskih držav. Tedaj bo odločil tisti, koliko bo dal, ki ima, ne pa oni, ki jemlje.

5. Kar pa razmišljevalec pravi, da je treba pomisliti na povojne rezultate, dosežene pri nas, mu povem, da se je doseglo v mnogih državah dosti več, a niso socialistične. Poleg tega pa nimajo toliko naravnega bogastva, kot ga ima Jugoslavija. Pripomnim, da je res prava umetnost, spraviti na kolena tako bogato deželo, kot je Jugoslavija. Le k temu bi mogel čestitati dosedanjemu našemu vodstvu. Kar pa zadeva perspektive pod sedanjo našo oblastjo, vemo, da je vsak dan slabše. In če se v tem trenutku konča naša zlagano socialistična era, bodo nosile še štiri ali pet generacij posledice zaradi pametne jugoslovanske politične ekonomije.

Upam, da kritik Majniške deklaracije pozna marksizem. In če ga pozna, tudi ve, da ni bilo doslej v nobeni tako imenovani socialistični državi socializma, a še toliko manj komunizma. Ker pa upam, da je kritik pravi marksistični komunist, ga vabim na ustanovni zbor Slovenske demokratične zveze, ki bo 15. junija 1989, ob 18. uri v občinski sejni dvorani M. Sobote. Če se priključijo naši zvezi, se bo lahko v njej uspešno boril za demokracijo in humanizem, kar je sestavni del marksizma.

Jože Urnkar,
Noršinci

UM IN POLITIČNA STRAST

(Odgovor tovarišu Kozicu)

Če dela človek z strastjo mu odpove um. Kako strastni so ljudje brez uma, pa ni potrebno razpravljati.

Če je neko gibanje že ob rojstvu tako zmehčano, da pozablja, kaj je obljubilo in razglasilo za svoj program, če ne ve, kaj je program in kaj so statutarne pravila, potem lahko trdim, da v gibanju sedijo polpismeni ljudje. Če se vaše vodstvo razhaja v oceni, kaj je protikomunistično obarvano (Gerič, Vestnik, 1/6-1989), pa moramo svojo trditve po logiki branja in razmišljanja pripeljati do ocene, da nekateri ne vedo niti brati. Ta moja trditve nima nobene zveze s političnim pluralizmom. Pismenost, inteligenca in politični pluralizem sta v takšnem diametralnem nasprotju kot kovaštvo in politologija, filozofija, sociologija itd. Narava in lastna sposobnost sta naredili stvari takšne, da eni uporabljajo roke, drugi pa um in razum. Delo enim je plug, brana

in kovanje, delo drugih pa je vizionarstvo. Če bi samo kovali in se zadovoljevali samo s produkti svojega dela, bi se danes letali okrog nagi s palico v roki.

Ker vidim, vidim tudi zaskrbljene ljudi, ki si ne morejo kupiti mleka in kruha (da pustiva bonbone, čokolado in igrače ob strani). Če je vse to, kar nam manjka, pojedla samo partija, potem je potrebno ugotoviti krivdo te partije — njenih članov.

Partija je po moji oceni kriva toliko, da je pustila odprto trgovino v prepričanju, da smo ljudje pošteni in si vzame vsak toliko, kolikor mu pripada. Sedaj, ko je trgovina izpropana, pa naj pravna država ugotovi, kdo je kriv, tisti, ki ni zaklenil trgovine (partija), ali tisti, ki smo ropali. Tvoje razmišljanje je pač takšno, da je kriva samo partija. Ljudska lakom-

nost in požrešnost, ki bi morala biti merilo odgovornosti v tem primeru, odpove. Zakaj — razmisli!

In še nekaj o idejni zmedi ali nevednosti. Želite revolucionarne spremembe, istočasno pa zahtevate, da se na ustanovnih zborih pozdravlja in ploska. To smo delali do sedaj in to so očitki našemu gibanju. Resnična revolucionarnost pomeni tudi to, da bi včasih kdo z panterjskim skokom zgrabil laskače, ploskače in jih vrzel iz dvorane.

Zato mi ne dajate za zgled SZDL, tov. Farkaša ali koga drugega. Vsako pravo gibanje zahteva od svojih liderjev več kot laskanje pritrjevanje obstoječim razmeram in posipanje s pepelom. Samo kritični odnos do vsega obstoječega, vključno z nastajajočim, je merilo revolucionarnosti nekega gi-

banja. Če pravilno razumem politični pluralizem, potem lahko trdim, da vaše mesto ni v SZDL, kajti to je organizacija, ki vključuje ljudi, ki so za socializem. Tako trdijo SZDL in njeni liderji. Navzočnost na vašem zboru pa mi je vzbudila občutek, da ste protisocialistično usmerjeni, da ste za reprivatizacijo in rekapitalizacijo odnosov v naši družbi, da ste proti enostrankarskemu sistemu, istočasno pa povečujete samo svojo zvezo — stranko.

Da sem tvoje izvajanje primerjal z nastopom Hitlerja, je res. Pošteno povedano sem si to dovolil zato, ker sem vedel, da me Hitler ne more tožiti za žalitev časti in politično diskvalifikacijo, ker ga primerjam s tabo in tvojo diskusijo. Kakšna razlika pa je med tvojo diskusijo in Hitlerjem, pa razmisli.

Evgen EMRI

Spoštovano uredništvo!

Čas, ki ga vsi skupaj preživljamo, je težak in poln odgovornosti za vsakega posameznika naše — poudarjam — socialistične družbene skupnosti in torej tudi nas zdomcev, ki smo in tudi moramo biti njen nedeljivi člen. Korenine drevesa, ki je rodilo sedanje plodove, pa tičijo mnogo bolj globoko, kakor si to lahko samo predstavljamo. Tovariš Kučan v svojem pogovoru v Našem delavcu številka 5 o »socializmu po meri človeka« tudi trdi: »... da je dobrih 13 let živimo v izrednih razmerah, ves čas pravzaprav, odkar se je začela naša kriza.« To je res. Toda, zakaj pa, prosim lepo, še pred tem nismo videli človeka, ki mu sedaj želimo nataktni socializem po meri?

Tovariš Kučan v tem svojem pogovoru trdi, da so očitki o slovenskem separatizmu že podobni pravilici o jani kači in v isti sapi tudi pove, da ne misli, »da tega ni«. Tudi v nadaljevanju tega pogovora zelo lepo in prijetno kramlja o naši razviti ožji domovini, ki ustvarja 20 odstotkov družbenega proizvoda Jugoslavije, o političnem pluralizmu, ki naj bi bil bistveni element tudi demokracije za socializem itd. Seveda v listu za zdomce govori tudi o nas in jaz sem ga razumel: »Zaznamovali smo te ljudi in veselimo se, da jih imamo, take kot so!« Samo ena kratka pripomba je tukaj umestna, namreč, da so slovenski zdomci del delavskega razreda Jugoslavije in jih imajo tudi tute države za take. Dokler obstoja tvorba SFRJ kot pravne države, in jaz sem prepričan, da kljub vsem sedanjim težavam svojih avnojskih temeljev ne bo spreminila, bomo tudi mi slovenski zdomci ostali del delavskega razreda Jugoslavije in želimo biti kot taki tudi obravnavani pri uradnih in tudi neuradnih predstavnikih svoje ožje odmovine Slovenije.

Vse, kar sem tukaj uvodoma povedal, pa ni dejanski namen tega, kar nameravam povedati. Želim se namreč nekaj povedati kot odmev na članek tov. EVGENA EMRIJA v VESTNIKU z dne 18. maja 1989: SOCIJALNA DEMOKRACIJA ALI PROTIKOMUNISTIČNA HISTORIJA.

V NEDELJSKEM DNEVNIKU z dne 21. avgusta 1977 sta objavljene dve pismi na izrecno zahtevo DIMITRIJA RUPLA, GRADIŠČE 7 — LJUBLJANA, takrat še mladega prozaista in sociologa in sedanjega akademika in enega od glavnih pobornikov alternativne socialdemokratske zveze v Sloveniji, ki v globoki užaljenosti protestirata na objavo pisma zdomke ERNE PETRIČ iz Stockholma in obenem prosita, da se v celoti objavi pismo, ki ga je poslal na naslov: »DRAGI GOSPOD WESTBERG, UREDNIK DAGENS NYHETER, STOCKHOLM!« ki je menda tudi predsednik kluba PEN na Švedskem in s katerim sta se spoznala na srečanju pisateljev na Bledu. Ob tej priložnosti mu je RUPEL v pogovoru podal gotovo razlago, na podlagi katere je WESTBERG 2. julija 1977 v svojem listu Dagens Nyheter objavil članek z naslovom Svoboda ima svoje meje, ki ga je Petričeva prebrala in v Nedeljskem zoper nizkotno izjavo RUPLA protestirala. Poglejmo konec pisma sedanjega socialdemokrata RUPLA: »... Predvidevam, da ste napako zagrešili brez slabega namena ali zaradi nesporazuma. Vsekakor pa menim, da jo morate popraviti. Vaš članek sicer PRAVILNO UGOTOVLJA, DA JE JUGOSLAVIJA DEMOKRATIČNA IN PLURALISTIČNA DEŽELA (poudaril jaz), za kar se vam v svojem imenu tudi zahvaljujem. Vaš DIMITRIJ RUPEL«

Pripisi uredništva Nedeljskega na obe pismi pa je bil: Brez pridržkov smo se odločili za objavo pisma tovariša Rupla švedskemu uredniku. Oklevali pa smo pri objavi odgovora tov. Erni Petrič, ki utegne biti po naši sodbi žaljivo v nasprotju s pismom glavnemu uredniku lista Dagens Nyheter, ki je napisano korektno. Ker želimo, da si o vsem ustvarijo sodbo bralci sami, pisem tovariša Rupla Nedeljskemu in tov. Erni Petrič ne bomo komentirali.

V naslednji številki Nedeljskega z dne 28. avgusta 1977 sem jaz med drugim komentirjem zastavil tovarišu

DIMITRIJU RUPLU tri javna vprašanja, in sicer:

1. Proletarski internacionalizem je zdravo jedro mednarodnih odnosov. Mar to nasprotuje estetskemu prizadevanju generacije v naši ožji domovini?

2. Ali demokracijo izživljanje državljanov prek tiska (predvsem tistih, ki živijo v tujini) škoduje našemu življenju v domovini? Če ne škoduje, s kakšno pravico je napisal G. WESTBERGU: »Vaš članek pravilno ugotavlja, da je Jugoslavija demokracija in pluralistična dežela.« «!?!»

3. Mar tovariš RUPEL zdomcem ne dovolji moralne pravice (zaradi nezglednosti, nepoučenosti in oddaljenosti od domačih dogodkov), da povedo svoje mnenje v slovenskih časopisih?

Tovariš RUPEL nikoli ni neposredno odgovoril na ta tri vprašanja in tudi ne na precej ostro obsodbo v drugih delih članka. Toda posredno sem dobil dopisnico iz Ljubljane (pisano s strojem), da je meni kot plačancu režima (miselnega je seveda Jugoslavija) lahko iz tuje pisati, kjer služim še mastne devize. Komentar res ni potreben!

Vsekakor se prozaist in sociolog mora ukvarjati z družbeno problematiko svoje dobe. Kako to dela, da občinstvu ugaja, je njegova stvar. Če pa kot tak želi zgodovino pred očmi ljudstva lastnim idealom in koristi ponarejati ali v hoju za oblikovanje nove individualnosti namerno ignorirati vlogo Zveze komunistov Jugoslavije in avnojskih dogodkov, v najtežjih trenutkih naše povojne zgodovine preiti na dekadenco strankarstva kot ključnega ideala v demokraciji pluralističnem razvoju družbenih odnosov, je izgubil posluš za delavca, za intelektua, za človeka. Res je, da smo Slovenci prostovoljna skupnost v SFRJ, ki smo jo soustvarili in nam je nihče ni poklonil. Res pa je tudi, da se je Zveza komunistov že ob koncu petdesetih in v začetku šestdesetih let zbirko izrazila in s tem sedev iz leta v leto prepustila anarhijo v gospodarstvu in skrb za delovnega človeka. Rezultat vsega tega je sedanje ekonomsko stanje države, katastrofalna inflacija in zaostalo glede na industrijske kapitalistične države. Naši gospodarstveniki so takrat »pozabili«, da je kolonialni-teritorialni kapitalizem zamenjal industrijsko-finančni kapitalizem. Plod vsega tega pa so neskončne zadolžitve in dolgovi takojmenovanega tretjega sveta in med njimi je seveda tudi Jugoslavija.

S tem bi le rad podprl navedbo tovariša Evgena EMRIJA v že omenjenem članku o socialni demokraciji in protikomunistični histeriji. Prepričan sem, da bo ZK iz svojega okolja znala izločiti vse tisto, kar je skorajda popolnoma zavrla naš ekonomski razvoj, degradiralo njeno družbeno-politično vlogo in pravno državo Jugoslavijo po svojih upravnih, sodnih in ustavnih organih proti državljanih, ki predstavljajo kot zaščitnico osebnih svoboščin in lastnine, enakih pred zakonom po svojih pravicah in dolžnostih. Edino Zveza komunistov je tudi sposobna, da s svojim programom lahko s pomočjo vseh zdravih moči v posameznih republikah in pokrajinah zagotovi pravilno rešitev nacionalnega vprašanja. Tako bomo zopet spoznali čuvati vse pridobitve naše ljudske revolucije in narodnoosvobodilnega boja, predvsem pa Titovo izročilo: »Čuvajmo bratstvo in enotnost naših narodov kot punico svojega očesa!« Ko bomo zopet docela enotni, bomo tudi sposobni vrniti svoji domovini ugled, ki ga je uživala v svetu.

Jaz bi kot zdomec iz tuje prisrčno zaprosil vse tovariše, ki bodo delegati na prihodnjem kongresu ZKJ, da storijo vse za popolno odpravo jugoslovanske krize, za pravilno in dostojno uveljavitev vseh naših narodnosti in nacionalnih manjšin in popolno enakopravnost, da storijo vse za odpravo žarišč in družbenih deformacij. Tudi naš tisk naj zopet najde skupno besedo, kar bo najbolj veselilo nas v izemstvu, ki moramo dogodne v domovini vsakodnevno pred tuji komentirami in nas je včasih odkrito povedano — sram.

Ivan Kramar, ZRN

V sedmem letniku (1955.) Pomurskega vestnika se še vedno z užitkom prebira podlistek Bil sem borec tujske legije (Življenjska zgodba prekmurskega sezonca Ivana Bakana) in pogleda pod naslova dveh novic: Nafta, nafta in Bazalt v Pomurju?

Težko je opisati veselje, ki zajame naše bele rudarje vsakokrat, kadar po večmesečnem napornem vrtanju privre iz zemeljskih globin ta toliko iskana tekočina. Tudi vrtna pri Filovcih je pred dnevi dala svoje: iz globine 2400 metrov je udaril zemeljski plin. Kjer je plin, tam je v bližini tudi nafta — pravijo vrtalci in strokovnjaki. O plinu pa razmišljajo gospodarstveniki — in vsi, ki jih skrbi kurjava. / »Že pred vojno je izsledil geodet tov. Kolar iz Murske Sobotne nahajališča bazalta v okolici Ocinja ob avstrijski meji. Za nahajališča se je dosedaj razen tov. Kolarja le malokdo zanimal. Območje, kjer se nahaja bazalt, po mnenju tov. Kolarja, bo v kratkem raziskala posebna komisija iz Ljubljane. Če so v okolici Ocinja res nahajališča bazalta, bo s tem odkrit nov vir neprecenljivih dohodkov za gospodarstvo Pomurja. Bazalt je kamenina, ki jo uporabljamo v iste namene kot asfalt, le da je bazalt trši in vsestransko boljši. V naši državi je malo nahajališč bazalta, pa tudi v drugih državah po svetu je redkost. O izsledkih in ugotovitvah komisije bomo še poročali.«

Dokaj podrobno so v našem predhodniku poročali o izumu obratovodje opekarne v Lukavcih Nikolaju Ganži, ki je »pogruntal« novo opeko oz. strešnik, imenovan cipolit. Iz pogovora z Ganžo: »Glini, premoagor prah, prah žganega opečnega loma in še nekaj drugih primesi, vse to mi je delalo velike preglavice, preden se mi je posrečilo izdelati novo opeko. Novemu strešniku sem dal ime cipolit. — Glavna odlika nove opeke je v tem, da je ni treba žgati. Razen tega ima tudi nekaj drugih dobrih lastnosti. Moj nežgani strešnik ne prepušča vode in je odporen proti vročini in mrazu kot navaden žgani strešnik. To je potrdil tudi Zavod za raziskavo materiala LRS v Ljubljani. Vzorec cipolita je patentiran pri Veznem patentnem uradu v Beogradu.«

Ob Tednu tiska in radia v Pomurju so na naslovnicah našega časnika objavili nagovor Tita jugoslovanskim novinarjem. Med drugim je sporočil: »Želim poudariti, da je naše novinarstvo v glavnem častno izpolnjevalo naloge v prvem desetletju svojega dela. Da, bili so posamezni pri-

meri, ki jih je treba označiti kot negativne v praksi novinarstva države, ki gradi socializem. Bili so primeri zavestnega škodljivstva naši stvarnosti, bile pa so tudi razne napake zaradi neznanja. Toda vse to ne more zmanjšati ogromne vloge, ki jo je naš tisk odigral v graditvi naše države in v ustvarjanju njenega ugleda po svetu. Zelo važno je, da naš tisk in radio nista bila, niti nista tedaj orodje propagande, temveč imata predvsem vlogo informatorja, vlogo kroničarja na-

VESTNIK

še socialistične stvarnosti, vlogo vzgojitelja našega človeka. Ko zdaj prebiramo strani naših listov in revij, lahko ugotovimo pot razvoja naše države, lahko vidimo razne oblike našega prizadevanja, da bi uresničili naloge, ki smo si jih zastavili tako v našem notranjem razvoju kakor tudi v naši načelni zunanji politiki. (Uporabljamo to priložnost, da bi pozval naše novinarje, naj delajo za odstranjanje nekaterih pomanjklivosti v tisku, ki se kdaj pa kdaj pojavljajo in ki nam morajo povzročiti nemajhn škodo na zunanje-političnem področju; isto pa velja tudi za naša notranja vprašanja. Hočem namreč reči, da morajo naši listi še bolj budno spremljati in pravilno pojasnjevati našo zunanjepolitično smer in smer našega notranjega razvoja. Naš tisk je svoboden, kakor mora biti svoboden v državi, ki ustvarja svoje življenje na načelih prave socialistične demokracije, mora pa biti strogo načelna in v skladu s politiko naše ljudske oblasti, s prizadevanji, da bi izpolnili vse tiste naloge, ki vodijo v socializem, ki vodijo k ohranitvi miru po svetu in okrepitvi mednarodnega sodelovanja. Strani naših listov morajo biti vedno prežete z duhom vsega našega dogajanja, s socialističnim duhom naše stvarnosti, ki mu je tuje vsakršno senzacionalistično pisarjenje, podtikanje, izmišljotine in razne nepoštenne kombinacije, značilne za del tiska po svetu.)

V današnjih razmerah, ko imamo na tleh naše lepe domovine opravka z medijsko vojno na vseh ravneh, je Titova poslanica sverjstven realsocialistični stereotip, ki nas je pripeljal tja, kjer smo. Iz sedmega letnika PV le še opozorilo na bogato Slikovno prilogi k dvojni, 47. in 48. številki Pomurskega vestnika in predstavitev uredništva 8. decembra 1955. (B. Ž.)

Prvi lutkovni festival

Sredi minulega tedna je bil na soboškem grajskem dvorišču (ker je gledališka dvorana pač zaprta) lutkovni festival. Dopoldanske predstave so bile dobro obiskane, saj so se organizirano odzvali predšolski otroci iz vrtec vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobota in učenci razredne stopnje osnovnih šol. Na popoldanskih predstavah za izven pa je bil obisk nekoliko slabši, saj se starši očitno premalo zavedajo, kaj pomenijo lutke v otrokovem življenju in na določeni starostni stopnji. Pa tudi slab obisk drugih kulturnih prireditev potrjuje, da prednjači pridobitništvo in šele potem kaj drugega v tem okolju! Da bi se navadili hoditi v grad, ki naj bi postal središče kulturnega življenja, ko bo obnovljen, je pravi korak občinske Zveze kulturnih organizacij, da vabi najmanjše, saj iz malega raste veliko, in če se določene navade pridobijo v najzgodnejšem, ostanejo tudi v kasnejšem življenju.

Prvi dan tridnevnega lutkovnega festivala je bil v znamenju lutkovnega gledališča iz Ljubljane, ki je gostovalo z lutkovno igrico Zgodba o Ferdinandu. Drugi dan je nastopilo lutkovno gledališče iz Maribora, ki je uprizorilo Pojedino pri smetnjaku (s katere so spodnji posnetki), tretjega pa se je z Ugankami, zankami, zavozlankami predstavila lutkovna skupina z Gornjega Senika v Porabju na Madžarskem ter lutkovna skupina Ratko Smiljan iz Lenarta. V zgojiteljice iz tamkajšnjega vrtca so pripravile lutkovno igrico Glavni petelinček Svetlane Makarovič. Ker je lutkaric in lutkovnih skupin veliko tudi pri nas, zanimanja za lutke pa tudi, se po napovedi tajnika občinske Zveze kulturnih organizacij Murska Sobota, ki je organizirala prvi lutkovni festival, obeta njegova ponovitev jeseni, ko naj bi si lutkovne predstave ogledali predvsem šolarji okoliških osnovnih šol. Pri tem je sicer prevoz vedno dražja postavka, vendar bi morali imeti učenci enake možnosti in tako priložnost spremljati kulturno prireditev, kakršna lutkovni festival nedvomno je.

»V naši predstavi ni juankov, ne strahopetcev, to je samo igra mačke z miško. In miške z mačkami!« Tako so na grajskem odru med drugim dejali mariborski lutkarji. Nastopili so trije: mačka Anastazija, mačkon Edvard in Mišek. Pred koncem pa zapeli: Po dvoriščih in smetiščih, ob križiščih, parkiriščih, po igriščih, zaletiščih in po parkih, zabaviščih, šolah, vrtcih, gledališčih, mi po odru se podimo, za klobase in slanino, za sir, pa za ribe, vratovino. Pa za sir, pašeteto, drobovino, pa za sir, pa za sir ... da bo mir!

— Množičnost mladih.

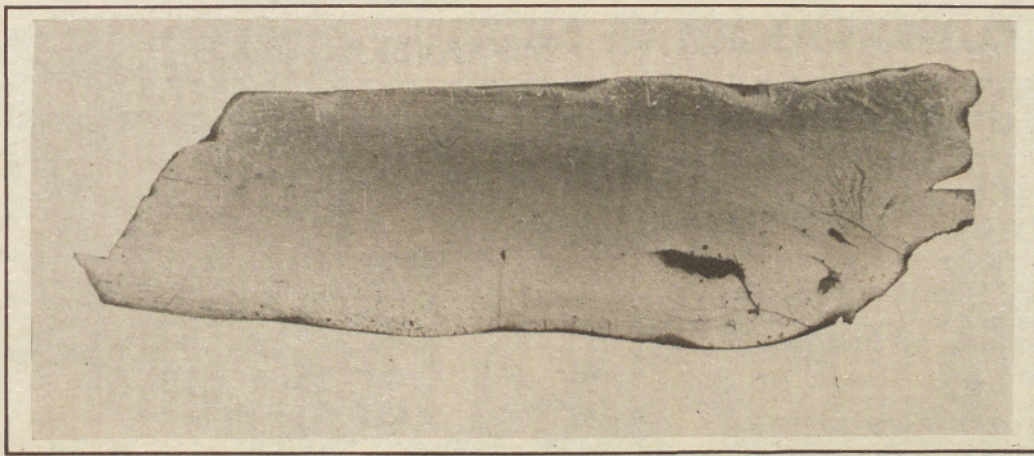

— Črta na sliki se je kar povzpela, da bi boljše videl, kako bo miška ponagajala mački in mačkono.

— Ta mačka pa ima zares ostre kremplje pa še hudobna je in deklicam na sliki očitno ni najbolj všeč. Brigita Bavčar Foto: Nataša Juhnov

Grand prix Štefanu Galiču

Akademski slikar, grafik specialist, Štefan Galič iz Lendave je na prvem bienalu sodobne slovenske grafike na Otočcu (v sedmih razstaviščnih prostorih v Garni hotelu in gradu Otočec ter v Novem mestu) je od 25. maja do 30. junija 1989 na ogled 250 grafičnih listov) prejel za grafiko Fossil 30, 1989, barvni lesorez, 28 cm x 85 cm, najvišje priznanje — grand prix Otočec.

To nagrado mu je podelila mednarodna žirija, ki ji je predsedoval Curt Heigl (Nürnberg), v njej pa so bili še Ynske Meyjes (Amsterdam), Igor Zidič (Zagreb) in dr. Ivan Sedej (Ljubljana).

Tako je Štefan Galič prejel za svoje grafike — poleg že vidnih nagrad v Tokyu, The Hanga Annual 86 in v Wakayami in Kanagawi in nagrade The 2nd Biennial Exhibition of prints leta 1987 — še najvišje priznanje v sodobni slovenski grafiki.

Med nagrajenci je tudi Zdenko Huzjan iz Lendave, ki je prejel nagrado Novega mesta.

F. Obal

PANNONIA '89

V deželni galeriji na Esterhazyjevem gradu v Eisenstadtu na Gradščanskem v Avstriji so v torek odprli Pannonio '89, na kateri se med umetniki treh dežel predstavljajo tudi slovenski akademski slikarji. Letos: Nikolaj Beer, Sandi Červek, Štefan Galič, Franc Mesarič, Štefan Hauko in Marjan Gumilar.

Razstavo, ki je bila že bila na ogled v Szombathelyu na Madžarskem, v jeseni pa jo pričakujemo v soboško galerijo, je odprla deželna svetnica dr. Christa Krammer, na ogled pa bo do 16. julija. Otvoritve so se udeležili tudi predstavniki iz Pomurja. bb

PREJELI SMO

Slikar prekmurskih ravnin

V počastitev dneva mladosti je v temeljni organizaciji Perilo razstavljal Tone Černi, slikar prekmurskih ravnin, kot so ga poimenovali delavci Mure, navdušeni nad njegovimi olji. Predstavil se je z 52 deli, ki so dva tedna plemenitila delovno okolje tovarne.

Tone Černi se je rodil pred 46 leti kot najstarejši otrok v številni družini v Renkovecih. Kot ravnatelj in likovni pedagog dela na osnovni šoli Vinko Megla v Odrancih in je član kuda Lindau iz Lendave. Po končanem učiteljskem se je vpisal na Pedagoško akademijo v Mariboru, kjer je leta 1969 diplomiral smer — likovna vzgoja. Vendar diploma zanj še ni bila jamstvo nove kakovosti za ustvarjanje, ki se mu je želel posvetiti z vsem svojim bitjem. Svoje obzorje v tej smeri si je širil samostojno. Podrobneje je spoznal smeri gibanja v likovni ustvarjalnosti. Navduševala so ga dela slovenskih impresionistov, Paola Cezana in Cincenta van Gogha.

Iz tega se drugo desetletje prisotnosti slikarja Toneta Černija v slovenskem likovnem prostoru. Vsa leta, preživeta v Prekmurju, ki je v naši predanosti sinonim arhaičnosti, povezan z narečjem, pokrajino in avtentičnimi običaji, so pustila v Černijevih delih neizbrisno sled. Nikakor ne želi prerezati popkovine, ki ga spaja s prekmursko ravnico. Le-ta ga veže nanjo in ga vedno znova žene v iskanje novih likovnih izrazov in izpovedovanj čustev, misli, razpoloženj in predstav. Prilaska si podoba vaše krajine za Muro ter oblikuje likovni organizem osebnega arhaičnega sporočila. Le-to je polno svetlobe, sonca, ki se igrivo spajata v njegovih pokrajinskih motivih z blagimi sencami in so podoba pretehtanih odtencev, ki nosijo v sebi predznak ustvarjalčevega in čustvenega sveta.

Na mnogih Černijevih slikah ni ljudi; o vsem človeškem pripovedujejo le stvari. Ta je skoraj identičen z resničnim prenosom življenjskih vrednot v naši zavesti in zato toliko bolj živ.

Delno se je ustakla specifična scenografija življenja na vasi, v kateri hiše odpirajo vrata v svojo intimnost interierja. Na drugi strani pa imamo občutek, da se slikar Tone Černi z vsem doživljanjem zrelega umetnika, ki se želi dokončno spopasti s seboj in svojo umetnostjo, zagriže v iskanje samega sebe z novimi barvnimi izrazi, tehnikami v vsebinsko ekspresijo. Slika postaja prostor umetnikovega zapisa v njegovih neprepanih nočeh v ateljeju, ko sam med pričakovanjem svojega likovnega spomina čaka jutro, ki bo prineslo nove dvome, nova iskanja.

V pogovoru z njim smo zvedeli marsikaj o tem, kaj mu pomeni slikanje, kaj najraje slika, odkod ideje za slikanje in kakšni so njegovi načrti.

»Slikanje je moje življenje, ki ga želim prikazati tako, kot ga čutim,« je povedal z rahlim nasmeškom, s pogledom, uprim nekam daleč, z rahlo iskrico v očeh, kar potrjuje njegovo izjavo. »Vanj vlagam vso ljubezen,« je nadaljeval, »čustva, misli, razpoloženja in predstave. V ospredju je vedno psihološki moment, in temu prilagam motiviko in tehniko, zato nimam enotnega likovnega izraza oz. stila, kar mnoge večkrat bega.«

Kaj pa motivi, odkod jih jemljete, izbirate?

»Povezani so z mojo preteklostjo, ki v meni živi in me nenehno sili nekam, da moram te sledi, ki jih imam zarisane v spominu, upodobiti. V enaki meri prenašam na moja platna tudi prizore okrog sebe iz sedanjega časa. Na pokrajino ob Muri sem navezan z vsem srcem, zato jo želim ovekoveti v delih, tako kot jih jaz zaznavam, ne glede na to, kako bo gledalec te moje upodobitve sprejel. Slikam jih zase, v svoje zadovoljstvo, če pa ugaša še komu drugemu, sem gotovo še posebej srečen in zadovoljen. Ideja za slikanje zori v meni dalj časa, z njo živim in jo nosim v sebi dotlej, dokler me ne izzove v tolikšni meri, da jo moram upodobiti na platno, ne glede na čas.«

In vaši načrti?

»V sebi nosim neki nemirni duh. Prav gotovo pa bom na svojih platnih prikazoval čas, kraj in ljudi, s katerimi živim. Nikoli ne bom dosegel enotnega likovnega stila, kajti tudi ti, s katerimi se izražam, so mi premalo, da bi lahko izrazil vse to, kar čutim. V dopolnilo svojega izražanja in tega, kar čutim, se zato zatekam tudi k drugim oblikam izražanja, ki jih bom morda tudi enkrat obelodanil,« je povedal.

Razstava Toneta Černija je bila med delavci Mure tako dobro sprejeta, kot še nobena doslej. Ogledalo si jo je veliko število naših delavcev in zunanjih gostov. Vzeli so si čas in se zamislili o bogastvu vsebine njegovih slik, mnoge od njih pa že krasijo tudi domove naših delavcev. Za uspešno predstavitev v Muri avtorju iskreno čestitajo.

Marija Rituper

Po republiškem še na zvezno srečanje

Soboški gledališčniki, ki so v režiji Duše Škof letos navdušili z Jančarjevo gledališko predstavo Zalezujoč Godota, so bili na republiškem srečanju ljubiteljskih gledališč v Grosupljem izbrani za zvezno, ki bo v Trebinju. Tako so ponovili lanskeletni uspeh ter potrdili sloves uspešnih amaterjev pod profesionalnim vodstvom v okolju, ki sicer nima prevelikega posluha za tovrstno dejavnost. O tem priča zaprta gledališka dvorana in skopo odmerjeni kulturni dinar z obeti, da bo bolje, ko bo. V avgustu, ko bo srečanje jugoslovanskih gledališčnikov v Trebinju, bo za soboške gotovo boljše tam kot doma. Posebno še, če bodo priznanjem zadnjih let pridali novo tovrstno izkušnjo.

bb

Od 27. junija do 7. julija bo v Ljubljani Poletna šola 89, ki jo organizira republiška Zveza kulturnih organizacij. V desetih dneh bosta prizorišča plesnega šolanja oziroma izobraževanja telovadnic osnovne šole Majde Vrhovnik na Gregorčičevi 16 v dvorani A in TVD Partizan v Narodnem domu (dvorana B z vhodom iz Prešernove ulice).

Program vsebuje tehniki (sodobno in plesno), delavnice in spremljevalne dejavnosti. Plesno gledališko delavnico bosta vodila Sandra Mladenović in Brane Završan, koreografsko Matjaž Farič, delavnico za kontakt — improvizacijo in kompozicijo ter relaksacijo, ravnanje s telesom in nebesedno komunikacijo pa Eča Dvorinik, ki že osmo leto živi in dela kot plesna pedagoginja v Parizu. Glasbeno-ritmična spremljava pri sodobni plesni tehniki bo v domači tolkalisti Andreja Štrmečka, masažo za plesalce pa bo izvajal Borut Čebular — maser specialist za športno masažo. V delo bo (po dogovoru z organizatorjem) vključeno video snemanje, bivanje pa omogočeno v dijaškem domu Ivana Cankarja.

Zveza kulturnih organizacij Slovenije, kjer so na voljo informacije in prijavnice za Plesno šolo 89, organizira poleg le-te letos tudi vrsto manjših plesnoizobraževalnih programov, kot so plesni seminarji in redna strokovna srečanja mentorjev v nepoletnih mesecih.

bb

kulturni koledar

ČETRTEK, 15. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — Ob 19.00 bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev razstave UMETNOST BREZ MEJA, ki jo je pripravil oddelek za kulturo mesta Beljak. Do 2. julija se bodo s svojimi deli predstavljali likovni umetniki: Wolfgang Stifter, Heinz Peter Maya, Dietmar Brehm, Thomas Wörgetter, Cornelius Kolig, Werner Hofmeister, Franz Berger, Valentin Oman, Meina Schellander, Robert Primig, Adolf Frohner in Gustav Janos.

MORAVSKE TOPLICE — Ob 20.00 bo v terapiji koncert sindikalnega mešanega pevskega zbora Štefan Kovač iz Murske Sobote in pevskega zbora Radenske. Oba vodi zborovodja Tomaž Kuhar.

PETEK, 16. JUNIJA

MORAVSKE TOPLICE — Na terasi pred restavracijo toplice bo ob 20.00 igrala soboška godba na pihala, ki jo vodi Ladislav Voršč.

PONEDELJEK, 19. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — Ob 20.30 bo v Klubu mladih trideseta uprizoritev Slovenca — monodrame Milivoja Mikija Roša po literarni predlogi Ferija Lainščka.

PO POTEH SLAVE

Ob obletnici Valvasorjeve Slave Vojvodine Kranjske pripravljajo lendavski kulturni, turistični in drugi delavci ogled po poteh le-te. Ogledali si bodo Valvasorjevo hišo, Formo vivo v Koštanjevi in grad Bogenšperk. Na povratku se bodo (v torek 20. junija) ustavili v Slovenskem narodnem gledališču Maribor in si ogledali baletno predstavo Hrestač.

razstave

LENDAVA — V lendavski galeriji so razstavljena dela malčkov iz vrtec in likovnikov med učenci osnovnih šol lendavske občine. V njej pa so na ogled tudi stalna likovna in muzejska zbirka ter spominska soba kiparja Györga Zala.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so razstavljeni akvareli likovnega samouka Dragoslava Husarja.

BRANE SEVER: IZ CIKLA SURVIVAL, tempera, acryl, papir, 100 x 70, 1988 (Z razstave, ki je bila do včeraj (v sredo 14. junija) na ogled v soboški galeriji.)

kino

Ne minuli ampak ta polovica tedna bo v soboškem kinu Park v znamenju filma Rain Man z Dustinom Hofmanom in Tomom Curisom v režiji Barryja Levisona, ki je bil izbran za najboljšega režiserja leta. Na podelitvi oscarjev mu je eden upravičeno pripadel, tako kot Dustinu Hoffmanu, kot najboljšemu igralcu, pa še za izvirni scenarij je bil nagrajen Deževni človek. Naslednji konec tedna ga bodo imeli priložnost videti tudi v Gornji Radgoni, kjer so včeraj in bodo v nedeljo (18. junija) ob 18. in 20.00 v kinu Svoboda predvajali tudi uspešno minulega leta — Dirty Dancing ali Umazani ples.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA V knjigarni DOBRA KNJIGA V Murski Soboti so: MOJ PRVI VELIKI ABECEDNIK (Pomurska založba), CVETJE, ARANŽMAJI, IKEBANE (priročnik Mladinske knjige) in OTROŠKA SLIKANICA KONJI (Mladinska knjiga).

V PRILJUBLJENEM POMURSKEM ZDRAVILIŠČU MORAVSKE TOPLICE GRADIJO NOV HOTEL

Mlado pomursko zdravilišče Moravske toplice, blizu tromeje med Jugoslavijo, Avstrijo in Madžarsko, si je v kratkem času pridobilo velik sloves tudi zunaj meja naše domovine.

Kopanje v termalni vodi pomaga pri vnetnih revmatskih boleznih, degenerativnem in zunajsklepem revmatizmu, kožnih obolenjih, stanjih po operativnih posegih in še marsičem.

Letno se obrne v Moravskih toplicah na tisoče gostov. Veliko jih pride tudi večkrat letno.

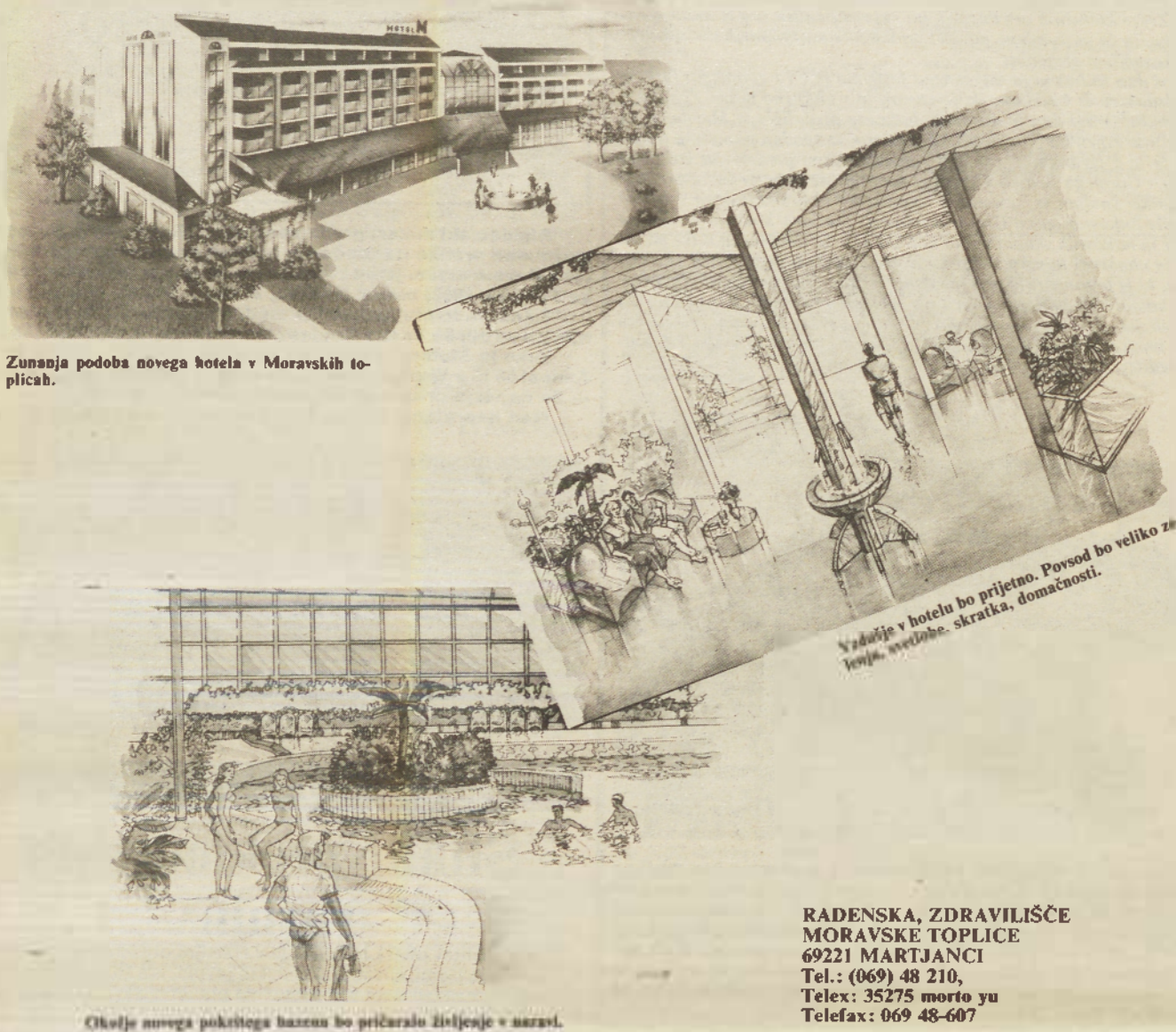
Gosti stanujejo v hotelu Termal, kategorija B, ki ima 252 postelj, v počitniškem naselju, narejenem v slogu starih prekmurskih hiš, s 150 posteljami, sodobnem kampu I. kategorije ali v zasebnih sobah.

V letu 1990 bo odprt nov hotel s štirimi zvezdicami. Apartmaji, dvo- in enoposteljne sobe bodo zadovoljili še tako zahtevnega gosta. Sobe bodo prostorne, z balkoni, mini barom, telefonom in televizorjem, apartmaji bodo imeli celo terase.

V novem hotelu bodo restavracije, taverna, aperitiv bar, klubski prostori, številne majhne trgovine, kjer bodo gosti lahko kupili nakit, kakšen kos ekskluzivnega oblačila, spominek ali kaj drugega. Seveda smo mislili tudi na parkirne prostore in garaže.

V Moravske toplice pridejo gosti v prvi vrsti zato, da se okopajo v zdravilni termo-mineralni vodi. Doslej so se kopali v 5 bazenih s termalno vodo (36—38°C) na prostem in dveh v zaprtem prostoru. V novem hotelu bo še en bazen, velik 335 m², pred hotelom pa bazen s 412 m² — oba seveda s termo-mineralno vodo.

Novi hotel v Moravskih toplicah bo sprejel prve goste maja 1990.

**RADENSKA, ZDRAVILIŠČE
MORAVSKE TOPLICE**
69221 MARTJANCI
Tel.: (069) 48 210,
Telex: 35275 morto yu
Telefax: 069 48-607

IVO OREŠNIK

PRED SEDEMDESETIMI LETI JE NASTALA JUGOSLAVIJA

5

PRED 70 LETI JE BILO PREKMURJE PRIKLJUČENO JUGOSLAVIJI

V desetih mesecih, to je od konca oktobra 1918 do sredine avgusta 1919, se je oblast v Prekmurju devetkrat spremenila. Tako je v oktobru 1918 tu še bila habsburška monarhija. Tej je sledila Karolyjeva republika, zadnje dni 1918. in v začetku 1919. leta je Prekmurje za en teden delno osvojil jugoslovanski kapetan Juršič, potem se je spet nadaljevala Karolyjeva republika do prevzema oblasti socialistično-komunističnih sovjetov. Proti njim je politični pustolovec Tkaec razglasil protirevolucijsko Mursko republiko. To so sovjeti brž zatrli in spet vladali do nastopa madžarskih belogardistov Mikloša Horthyja, ki so se po nekaj dneh morali umakniti jugoslovanskim četam. Leti 1918 in 1919 sta torej tvorili usodno pomembno obdobje v političnem življenju prekmurskih Slovencev, ki so imeli celo tisočletje poseben zgodovinski razvoj in povsem samosvojo stopnjo narodne in politične zavesti. Madžarska pa jih tudi po tisočletni vladavini ni uspela zadržati v svojem okrilju. Združili so se z večino slovenskega naroda in od sredine avgusta 1919. postali njegov sestavni del. Navajam kratek potek teh dogodkov.

— Dr. Matija Slavič

Neaktivnost slovenske narodne vlade v Ljubljani pri prekmurskem vprašanju je nadomestil štajerski narodni svet v Mariboru, ki je pozorno spremljal in aktivno posegel v reševanje meje z Ogrsko. Tu je že na svoji prvi seji 28. septembra 1918 (mesec dni pred razpadom Avstro-Ogrske) ob svojem konstituiranju zaupal referat za Prekmurje svojemu članu dr. Matiji Slaviču, prof. teologije, doma iz Bučevca. Obenem je zahteval rešitev prekmurskega narodnega vprašanja. Toda mirovna konferenca v Parizu je najprej reševala globalna mejna vprašanja in prejšnji avstrijski polovici monarhije in šele tem je sledilo reševanje mejnih vprašanj ogrske polovice. Ko je general Maister jeseni 1918 z vojsko zasedel štajersko Podravje, so šele nastopile osnovne možnosti za reševanje prekmurskega in porabskega vprašanja. V Ljubljani so še takrat dokaj resno računali z Muro kot mejno črto, o Prekmurju kaj prida še niso razmišljali, čeprav je Slavič pri narodni vladi v Ljubljani predlagal zasedbo Prekmurja. Ker so v Ljubljani to odklonili, se je general Maister odločil, da Prekmurje zasede. Pri tem je računel na nekaj sto prekmurskih fantov — prostovoljcev. Po nesrečni Jurišičevi ekspediciji v Prekmurje je Maister zasedbo Prekmurja odložil. Sočasno z Jurišičevo ekspedicijo pa je nekaj sto Prekmurcev v Radgoni na shodu zahtevalo priključitev Prekmurja Jugoslaviji. To akcijo je vodil študent in Maistrov borec Ivan Jerič. Jugoslovanska delegacija na mirovni konferenci v Parizu je zahtevala Prekmurje z memorandumom z dne 18. februarja 1919 na sprejemu pri predsedniku sveta mirovne konference in francoskem predsedniku Clemenceauju. Zahtevala je Prekmurje s porabskimi Slovenci do Monoštra. Utemeljitev te zahteve je napisal dr. Matija Slavič, ki je na povabilo jugoslovanske delegacije od 7. februarja 1919. deloval kot ekspert za Prekmurje v etnografski sekciji jugoslovanske delegacije pod vodstvom

srbskega geografa dr. Jovana Cvijića. Celotni memorandum z utemeljitvijo zahtev po posameznih mejnih odsekih pa je jugoslovanska delegacija predložila 5. marca 1919. Vrhovni svet mirovne konference je sestavljalo 10 delegatov, po dva iz petih antantnih držav zmogovalk, in sicer ZDA, Japonske, Velike Britanije, Francije in Italije. Večina delegacij vse do zadnjega ni bila naklonjena priključitvi Prekmurja Jugoslaviji, temveč so zagovarjali mejo na Muri. Najbolj negativen odnos do slovenskih in jugoslovanskih zahtev je imela delegacija Italije. Boljševiška revolucija na Madžarskem je precej omejevala to negativno stališče pri nekaterih delegacijah, zlasti pri Franciji in Japonski (kot sosedi boljševiške Sovjetske zveze). Precejšnjo vlogo pri procesu lomljenja antirazpoloženja do prekmurskega vprašanja pri mirovni konferenci so odigrali prekmurski prostovoljci-legionarji, zbrani v Ljutomeru in okolici. To so bile skupine Maistrovih sodelavcev in nasprotnikov boljševizma v Prekmurju. Vodili so jih Jožef Godina, Ivan Jerič, Miško Kuhar, Miško Erjavec ter poročnik Viktor Vörös. Do 12. maja 1919 se jih je zglasilo čez 500. Ustanovili so Narodni svet za Prekmurje, vodil ga je Josip Godina. 9. maja so se sestali s predstavniki antantne komisije ter jim razložili položaj v Prekmurju in svojo namero, da bodo sami pregnali boljševike iz Prekmurja in ga priključili Jugoslaviji. Toda člani antantne komisije so jim odsvetovali oborožen vdor v Prekmurje. Obljubili so, da bodo v Parizu poročali o teh razmerah, kajti tam se rešuje usoda Prekmurja. Jugoslovanski delegaciji so bila na mednarodni mirovni konferenci priznana tri delegatska mesta, pooblašeni delegati pa so bili štirje, in to Nikola Pašić, Ante Trumbić, Milenko Vesnić in Slovenec Ivan Zolger. S prekmurskim vprašanjem so se zastopniki petih velesil začeli ukvarjati šele potem, ko jih je jugoslovanski delegaciji uspelo prepričati, da na Štajerskem ne more biti meja reka Drava, kot so to vehementno zahtevali Avstrijci, podpirali pa jih Italijani. Rešitev ugodnih meja na Štajerskem je omogočilo Prekmurje. Tako je 20. maja 1919, najprej v teritorialni komisiji zmagala argumentacija ameriškega delegata Johnsona, da se iz razloga godpodarske in geografske povezanosti štajerskega Podravja s Pomurjem ugotovi zahtevam Jugoslavije in se Prekmurje priključi Jugoslaviji, iz enakih razlogov pa naj Porabje ostane v okviru madžarske države. Vrhovni svet peterice je 9. julija 1919. sprejel predlog teritorialne komisije, naj bo razvodnica med Muro in Rabo meja med državo Srbom, Hrvatov in Slovencev in Madžarsko. To pa je sedanja državna meja. 1. avgusta 1919. je vrhovni svet mirovne konference prisodil Prekmurje (brez Porabja) kraljevini SHS in jo obenem pooblastil, da ga vojaško zasede, kar je le-ta izvedla 12. avgusta 1919. Po velikem in dolgotrajnem boju dveh diplomacij, v madžarski sta izstopala predvsem dva izvedenca za Prekmurje, dr. Sándor Mikola in slavist dr. Janoš Melich, ki sta poskušala dokazovati svojo vendsko teorijo za prekmurske Slovence, v jugoslovanski delegaciji pa odličen slovenski diplomat dr. Ivan Zolger in dr. Matija Slavič, slednji je uspešno ovrgel argumente obeh madžarskih izvedencev. Slovenski diplomati so imeli izdatno podporo pomembnih srbskih znanstvenikov. Jovana Cvijića in Mihajla Pupina, ter dragoceno podporo ekonomsko-politične emigracije v ZDA (Erbin Kristan, Ivan Blatnik, Josip Goričar i. dr.). Kljub temu je madžarski delegaciji uspelo, da je zavrila podpis mirovne pogodbe za 5 mesecev. Šele 4. junija 1920. je bila v Trianonu podpisana zadnja mirovna pogodba, ki jo je madžarska vlada pod močnim pritiskom ratificirala šele 15. novembra 1920. Tehnično delo razmejitev komisije je ob raznih zapletih trajalo vse do 8. julija 1924., ko je bila podpisana tudi dokončna razmejitev. Pomemben delež, da je Prekmurje prišlo pod Jugo-

slavijo, so imeli tudi Prekmurci sami. Še zlasti iz obmurskih vasi in pa prostovoljci-legionarji. Ker zasedeno Prekmurje še ni imelo dokončnih meja, je začasno ostalo pod jugoslovansko vojaško upravo. To okupacijsko stanje je trajalo vse do podpisa trianonske mirovne pogodbe 4. jun. 1920. oziroma njene ratifikacije. Šele s tem aktom je bilo Prekmurje dokončno pridruženo Jugoslaviji. Civilni komisar pokrajine je postal dotedanji mariborski okrajni glavar dr. Srečko Lajnšič, ki se je že 12. avgusta 1919 pripeljal v Sobotu v spremstvu antantne komisije. 17. avgusta pa je bilo v Beltincih veliko ljudsko slavlje, ljudska proslava osvoboditve, združena z izročitvijo Prekmurja civilni oblasti. Lajnšičev namestnik v Lendavi je čez dva tedna postal dr. Jožef Kočar doma iz Skakovec. Civilni komisar je najvidnejše Prekmurce izbral za narodni svet, nekaj prekmurski parlament, ki bi na svojih sejah razpravljal o najaktualnejših

— Člani jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci v Parizu: dr. Ante Trumbić, Nikola Pašić, dr. Milenko Vesnić in dr. Ivan Zolger.

tekočih problemih v pokrajini. Eden najplivnejših članov sosveta je postal Jožef Klekl starejši. Dne 19. septembra 1919 je nova uprava prevzela vse dotedanje madžarske urade in v vseh občinah postavila svoje župane s sosveti. Začetek nove uprave je bil izredno težak. Vsi prejšnji madžarski uradniki so odšli na Madžarsko, odšla je tudi večina učiteljev. Novodošlo slovensko uradništvo in učitelji pa so potrebovali nekaj let, preden so se razmere v pokrajini normalizirale. Novo upravo so še dolgo ovirali in vznemirjali tudi nekdanji oblastniki, ki so »zagotavljali«, da se bo vrnila madžarska oblast.

Prekmurski Slovenci so po tisočletnem madžarskem gospodstvu nad pokrajino z združitvijo s preostalimi Slovenci napravili usodno pomemben korak v svojem narodnostnem razvoju. Če se to ne bi zgodilo v omenjenem prevratnem obdobju, bi dočakali usodo porabskih Slovencev.

(Konec)

Lendava — moj dom

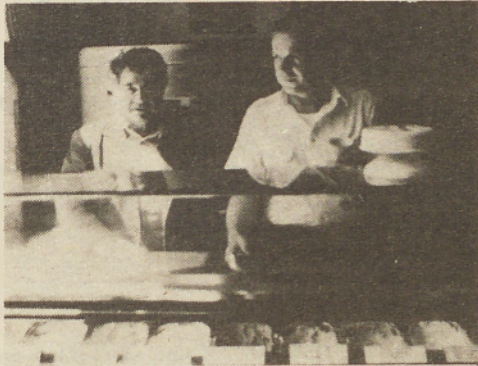
NAŠI ALBANCI

Albanci, ki so se v preteklosti naselili v naših krajih, so — seveda — slaščičarji. V novejšem času pa se novi priseljeniki ukvarjajo s prodajo zelenjave in sadja. So pa tudi delavci, ki vihte lopate in krampe.

Murat Muratović, ki mu je 53 let, živi v Lendavi od svojega 13. leta. Do leta 1972 je pomagal očetu-slaščičarju Abdulahu, potem pa je dobil svoje obrtno dovoljenje. Poklica se je izučil pri očetu, izpise pa položil v Zagrebu. Po podobni poti so šli njegovi bratje, ki so dolgo živeli v Lendavi, nato pa so se preselili v Varaždin in si uredili svoje slaščičarne.

»Glede na to, da v Tetovu, v Makedoniji, odkoder so bili moji starši, nimam nikogar več, se tja dol ne vračam. Moj dom je Lendava. Imam ženo, sina Dželija, snaho in poldrugo leto starega vnuka Gurima,« nam je povedal zelo prijazen Murat Muratović in postregel z ekspres kavo. Ko smo ga pobarali, ali ne kuha več turške kave, je odvrnil, da pripravi v slaščičarni tudi tako, vendar po njej ni povpraševanja, v modi je ekspres.

»V teh 40 letih, odkar delam v slaščičarstvu, se je veliko spremenilo. Slaščičarne niso več zakotne prodajalne, ampak moderni lokali. Jaz in sin sva lokal prav v teh dneh razširila in obnovila. Pripravljamo več vrst peciva in 9 vrst sladoleda.

Murat Muratović je prevzel slaščičarno od očeta Abdulaha 1972. leta. Njegova desna roka pa je seveda sin Dželi. Odkar je slaščičarna na Partizanski ulici prenovljena, je enkrat večji promet.

Foto: Š. S.

Točiva vse vrste osvežilnih in alkoholnih pijač,« je predstavil ponudbo Murat Muratović. Povedal je še, da se je naučil ob slovenščini še madžarskega jezika in da v prostem času rad vrže karte.

Š. Sobočan

Srečanje: Milan Vajda, dipl. ekonomist iz Ine Nafta

VSE NJEGOVE LJUBEZNI

Milana Vajde sicer nisem vprašal, ali imata delo v finančni stroki in delo na vrtu kaj skupnega, domnevam pa, da v tem nekaj logike vendarle je: človek je pač človek, zato se od matere narave ne more odtujiti. Se en dokaz za to: Milan Vajda je po več letih znova vzljubil vinsko trto.

Kdo je Milan Vajda? Neumno vprašanje, saj ga poznajo prav vsi v 1200-članskem kolektivu Nafta, poznajo ga Lendavčani, saj je od mladih nog v mestu pod gorami, poznajo ga v sozidu Ina Zagreb, poznajo ga ljubitelji nogometa... Poznajo pa ga tudi inšpektorji Službe družbenega knjigovodstva, s katerimi se je vselej lepo pogovoril.

Pa pojdemo po vrsti! Povod za »uradno« srečanje z njim je podelitev plakete občine, ki jo bo prejel za svojo vsestransko aktivnost. Ta se sicer ni začela 1942. leta, ko je začel delati na cestnem podjetju kot navaden delavec, ampak po vojni. Leta 1945 je postal državni uslužbenec in izdajal živilske karte, s katerimi je bila omejena (ali omogočena) preskrba osnovnih življenjskih potrebščin. Ker je čutil, da se s končano meščansko šolo dolgoročno ne bo mogel prebijati, se je proti koncu tega leta vpisal na ekonomsko srednjo šolo in se 4 leta vozil s kolesom v Čakovce. Potem se je zaposlil v knjigovodstvu Nafta, leta 1951 pa je z lesenim kovčkom krenil k vojakom v Banjo Koviljačo v Srbiji. Brž so odkrili, da je žigobrcar, pa so ga vključili v vojaški nogometni klub Partizan Beograd, kjer se je leto dni (namesto, da bi se učil vojaških veščin) podil za žogo. To mu je dobro delo, saj je nogomet njegova velika ljubezen.

»Leta 1953 sem postal računovodja pri Nafti in to ostal vse do lanskega leta. Zdaj, čeprav bi se že lahko upokojil, pa sem na željo vodstva podjetja finančni svetovalec kolektivnega poslovnega organa,« je Milan Vajda odgovoril na vprašanje, kako dolgo še ostane v Ina Nafti. Je pa tudi res, da je nepogrešljiv diplomirani ekonomist, ki si je fakultetno izobrazbo pridobil s študijem ob delu, pa je zato znanje toliko obsejnejše, nadgrajeno z dolgoletno prakso. Trditve, da je finančni maček, ni pretirana, saj je uspeval krmariti med čermi. V teh dolgih letih je bil ziro račun le dvakrat blokiran, znano pa je, da osební dohodki nikoli niso bili pod republiškim povprečjem.

»Bila so tudi težka leta, na primer obdobje med 1965. in 1972. letom, ko so naftni viri usahnili, pa je bilo treba zato prepoloviti število zaposlenih (1200). Tedaj je Nafta pomagala pri ustanavljanju novih podjetij (Varstrij, Primata, Elme), v katerih so se zaposlili »odvečni« delavci. Tedaj, leta 1966, nisimo dobivali več podpore od republike Slovenije, pa smo se povezali z Ino Zagreb. Pa še en vzrok je bil: moda med-republiškega povezovanja,« je povedal zgovoren Milan Vajda, s katerim smo se pogovarjali na njegovem delovnem mestu. Dodal je, da so s tem kolektivom, zdaj sozdom, ohranili oziroma okrepili vezi in da ima v njem veliko osebnih prijateljev.

Milan Vajda svoje bogato (teoretično in praktično) znanje s po-

dročja računovodstva prenaša na bodoče finančne delavce: često predava na lendavski srednji šoli, redno pa na ekonomski šoli za odrasle. Ker je torej doma v finančni stroki, je rekel več hudih na račun prejšnjega poveljevanja tozdrvske organiziranosti in odleglo mu je, ko so tudi v Ina Nafti ukiniteli tozde in ustanovili enovito delovno organizacijo. »Uspešnost poslovanja se da meriti tudi v ekonomskih enotah!« je pravilno ugotovil.

Milan Vajda je Lendavčan od glave do pet. Kot takemu nikoli

na Partizanski cesti, nujno. Pa ne le zaradi zelenja, ampak tudi zaradi neke vrste optične prevare, če smemo temu tako reči. Konkretno: zaradi »izravnav« višinskih razlik med večjimi in manjšimi (starimi) stavbami. Milanovi logi (belocvetna drevesa) lepo rastejo.

Zavoljo »višje sile« smo pogovor v Ina Nafti prekinili in ga nadaljevali na vrtu domačije nasproti (opuščen) lendavske tržnice. Nehote smo se ozrli na zelenjavni vrt in pohvalili urejenost.

Milan Vajda v neposrednem stiku z naravo

ni bilo vseeno, kako bo z družbenim življenjem, bivalnim okoljem, odnosi med ljudmi, infrastrukturo, urejenostjo mesta... V letih 1945 do 1958 je aktivno igral nogomet v nogometnem klubu Nafta Lendava. To je bilo zlato obdobje, saj je ta klub v sezoni 1947—48 igral celo v prvi zvezni ligi. Nekaj uspehov s tekem: Nafta: Sarajevo 2:1, Nafta: Budućnost 2:0, Nafta: Vardar 2:1, Nafta: Partizan 3:0. Seveda takrat ni bilo poklicnih igralcev, pa tudi na tekme se niso vozili »gospodsko«, ampak v najboljšem primeru s tovornjaki. Pozneje je bil 10 let predsednik kluba in v tem času so uredili slačilnice, tribuno.

V uradni obrazložitvi za podelitev plakete občine je posebej poudarjen Milanov prispevek za urejenost Lendave. Zavzemal se je za asfaltiranje mestnih ulic, gradnjo kanalizacije, ulično razsvetljavo, njegovo »življenjsko delo« (pa ne samo njegovo) pa je poletno kopališče ob hotelu Lipa, saj je bil pobudnik te gradnje, pozneje predsednik gradbenega odbora, kar pa ni bila le »titula«, ampak resno delo, zlasti na finančnem področju. Napori, tudi neprespane noči, so pozabljeni in lepo mu je pri srcu, saj so občani to kopališče lani pridno uporabljali.

Lendava je bila že večkrat ocenjena kot lep turistični kraj, poln zelenja. Milan Vajda je bil med tistimi, ki so menili, da je drevje med cestami in pločniki, zlasti

Brž je odvrnil, da je to ženin (Marijin) vrt, da pa je na drugem koncu, kamor sicer nismo šli, večji (njegov) vrt, kjer prideluje zelenjavo in vrtnine... pač vse, kar je treba v gospodinjstvu. To počne sam, ker je včasih, čeprav je družaben (to se tako in tako ve!), rad sam. To pa ne pomeni, da je samotar, saj je rad v družbi s svojo življenjsko sopotnico, otrokoma Tomislavom (dipl. inženir) in Doris (dipl. biologinja).

Sin je že poročen in ima dva otroka, kar pomeni, da je naš sogovornik že stari oče.

Milan Vajda je star 60 let. Dejal je, da že čuti, da ni več mlad, kar je glede na število let sicer res, vendar pa je mlad — po srcu. Le kdo pa ne bi bil, ko pa je okrog njega (tako v službi kot doma) mladost. Zagotovo pa misli na leta, a morebitno odštevanje prežene stik (delo in življenje) v naravi, med ljudmi. In to je tudi eden vzrokov, da Milan Vajda še ne namerava med upokojenje.

Cisto na koncu pa se zdi potrebno zapisati še tole: Milan nima rdeče izkaznice, kar je dokaz, da strokovnjaku za uspeh ni treba take »popotnice«, pa tudi to, da naša družba (posebej še v zadnjih letih) ceni človeka, ne pa pripadnost tej ali oni ideologiji oziroma nepripadnost nobeni.

ŠTEFAN SOBOČAN

NOVA IN NAJUGODNEJŠA DISKONTNA PRODAJA V MURSKI SOBOTI!

V Potrošnikovi diskontni prodajalni v Kidričevi ulici (pri katoliški cerkvi)

Vso blago
cenejše za 15%

• prodaja alkoholnih in brezalkoholnih pijač in živil ter galanterije • izredno ugodni nakupi za gostince, obrate družbene prehrane, ustanove, društva, skratka, za vse, ki bodo kupovali večje količine blaga • možnost nakupov z gotovino, čeki ali virmani • dostava na dom • tedenske poskušnje

VELETRGOVINA

Potrošnik

Odprto od 7. do 17., ob sobotah od 8. do 12. ure

Telefon: 21 511, 25 511

KAR JE RES, JE RES, PRI DISKONTU GRE ZARES!

Spokojnost tudi ob naftnih stolpih

Petišovci. Ime je najbrž nastalo iz »pet iz« (hiš). No, danes je v naselju 300 gospodinjstev, v katerih živi 950 prebivalcev. Ker je blizu industrija nafte in plina, se je dober del občanov zaposlil v Ina Nafti. To organizacijo imajo nekako za svojo, saj sodeluje s krajevno skupnostjo.

Predsednik skupščine krajevnega združenja Petišovci Aleksander Marič nam ni postregel le s temi uvodnimi podatki, ampak nas je z avtom popeljal po skoraj vseh vaških ulicah, ki imajo uradna dvojjezna imena. Povsod smo bili priča napredku.

»Najnovejša pridobitev je napeljava telefonskega omrežja. Nanj se je priključilo 89 gospodinjstev in 4 družbene organizacije. Posamezniki so prispevali po 1,5 milijona dinarjev,

KRAJEVNA SKUPNOST PETIŠOVCI

do dinarjev. V krajevni skupnosti imamo veliko drugih finančnih obveznosti, zato pri tej naložbi ne bomo mogli sodelovati. Računamo torej, da bodo na žiro račun občinskega samoprispevka v krajšem času zbrali denar za omenjeno naložbo, pri kateri bosta sodelovali še občinska komunalna in krajevna skupnost Lendava, saj bo kabelska povezava omogočila širitev telefonije v tem delu Lendave, Gorice in na območju KS Centiba ter Orešje.

Tako torej v Petišovcih: telefone imajo, le da so za zdaj neuporabni.

Most čez Ledavo je za Petišovčane bližnjica do vinogradov, za težja vozila pa seveda ni.

pomagala pa nam je Nafta, saj smo kabel položili v njen jašek, nekaj denarja pa smo dobili še od Univerzala in sekretariata za ljudsko obrambo. Žal pa še ne moremo telefonirati, kajti od konca našega omrežja, ki seže do osnovne šole Drago Lugarič v Lendavi, pa do pošne centrale v Lendavi manjka 900 metrov kablo. Tu ga je treba še potegniti. Gre za tako imenovano kabelsko kanalizacijo, ki je v občinskem referendurnem programu, žal pa doslej zanj ni bilo denarja, ker so dali prednost napeljavi proti Lakošu. Prav zdaj bijemo težki boj, da bi vendarle nekako zbrali milijar-

Motnje pa so bile tudi pri prizadevanjih, da bi uredili dodatni transformator za elektriko še v zgornjem delu vasi, saj se je neki občan, na zemljišču katerega naj bi stal električni drog, upiral na vse kriplice, pa je morala poseči občinska skupščina in ta del (košček) zemljišča razlastiti. Kmalu bo elektrika močnejša, pa tudi kakih deset uličnih svetilk, ki jih bodo uredili, bo svežilo. Transformator bo nared v dveh mesecih, vsekakor pa do krajevnega praznika.

»Te dni smo podpisali z lendavskim Gidosom pogodbo o obnovi in

razširitvi mrliške vežice na pokopališču. Vrednost del znaša 90 milijonov dinarjev. Plačali jih bomo z denarjem krajevnega samoprispevka. Tega smo uvedli pred tremi leti z namenom, da bi asfaltirali še preostale ceste, pomagali pri napeljavi telefonije, uredili vaški in gasilski dom ter objekt na pokopališču. Uresničevanje referendumskega programa poteka po načrtu, pa bomo tako drugo leto asfaltirali še 12,5 kilometra vaških cest in ulic. Vse je pač odvisno od dotoka denarja, 250, kolikor nas je zaposlenih, mesečno plačamo 10 milijonov dinarjev, kar je precej, žal pa so cene del, ki jih imamo v referendurnem programu, visoke.

Čez cene se torej pritožujejo tudi v Petišovcih. Sicer pa zdaj, ko so uredili veliko reči, ki so skupnega pomena za krajane, nekoliko lažje diha. Lažje pa pridejo tudi do svojih vinogradov v Centibskih gorah, saj do njih vodi bližnjica čez most na Ledavi. Tudi pri gradnji tega objekta je pomagala Ina Nafta. Most je sicer samo za enosmerni promet in za lažja vozila, vendar je nepogrešljiv. Tudi za tiste, ki si prihajajo ogledat dirke v spidveju; v neposredni bližini je športno-rekreacijsko središče avto-moto društva Lendava.

Petišovci pa so seveda najbolj znani po nahajališčih nafte in plina. Nafta zdaj ni več veliko, je pa toliko več zemeljskega plina. Na tem območju — petišovskem naftnem polju — znova vrtajo v globino in skoraj vse vrtnice so uspešne. Pred kratkim so jih povezali.

»V Petišovcih pa je tudi lovska družina,« nam je povedal Aleksander Marič, ki je tudi sam član zelene bratovščine. Namerno smo uporabili ta izraz, kajti lovci niso samo lovci, ampak vzorno skrbje za divjad in njeno bivalno območje. Tam, kjer je v zemeljskih nedrih plin, na površju pa neke vrste rezervat, so lovci zgradili remizo, zasadiли so 2000 smrek in 2500 drugih dreves (jelša, hrast, lipa...).

Petišovci. Čeprav je območje prepleteno s cevmi, po katerih se pretaka plin in nafta, čeprav je na tem območju veliko črpalnic, narava ni okrnjena. Celotrdili bi lahko, da si industrija in narava podajata roki oziroma živita v sožitju.

Š. Sobočan

Zdomci, Audi AG in Bojan Križaj

Nekoč je živel neki August Horch (naj mi pravilčno in izrazito nepoznavalsko obarvanega začetka ne zamerijo Ingotstadtčani), ki je s svojo veliko firmo propadel, kot se v normalnem poslovnem svetu spodobi. Spodobi pa se tudi, da po prvem porazu ne odnehaš. Zato je ustanovil novo, manjšo firmo, ki jo je poimenoval kar po sebi, le da v latinščini. Tako je novembra 1910. nastal Audi.

Zgodovina firme, ki je danes ponos Ingotstadta, je v grobem naslednja: v času velike gospodarske recesije 30. let, ko je izgubilo tla pod nogami veliko podjetij, ne le avtomobilska, so se združili Audi, Horch in DKW — novo ime je bilo Auto Union AG, sedež pa je bil v danes vzhodnonemškem Chemnitzu. Prvi razcvet je firma doživela v letih 1932—37, ko postanejo znani tudi v svetu športa z dirkalnimi modeli avtomobilov in motorjev. Med drugo vojno so delali za fuhrerjeve potrebe, to je tudi čas vrhunca, vsaj kar zadeva število delavcev — skupaj s priseljenci in taboriščniki jih je bilo kar 48 tisoč. Po vojni je število spet bistveno upadlo, praktično

tovarna — okolje in obratno. Ker nisem industrijski sociolog, ampak le novinar, naj mi bo dovoljena poenostavitev, ki ima malo opraviti z znanostjo, pa morda lahko prav tako pripomore k razumevanju: Audi je za Ingotstadt to, kar za Mursko Sobotu in Pomurje Mura. Le da je pri

gu, kar posredno pomeni tudi mir v hiši za naše zdomce, zaposlene tamkaj — nobenega namreč ni, ki bi se pritoževal nad prenizko plačo (le poskusite pomisliti, koliko je takih tostran Alp). In verjamem, da pri tem niso pomembne le tečajne razlike...

Je zdaj jasno, kaj ima pri vsej zgodbi opraviti Bojan Križaj? V enem reklamnih gradiv Audijskega smo zasledili tole fotografijo, pod katero so zapisali, da je Bojan Križaj štartal v novo zimsko sezono 1985/86 z audijem 80 GTE.

Prizor iz proizvodnje: med okrog 25 tisoč zaposlenimi ne manjka tudi predstavnik nežnejšega spola — okrog 15 odstotkov jih je. Dokaz več za trditve, da emancipacija ne pozna meja ali drugače: ženske niso popolnoma atehnični tipi.

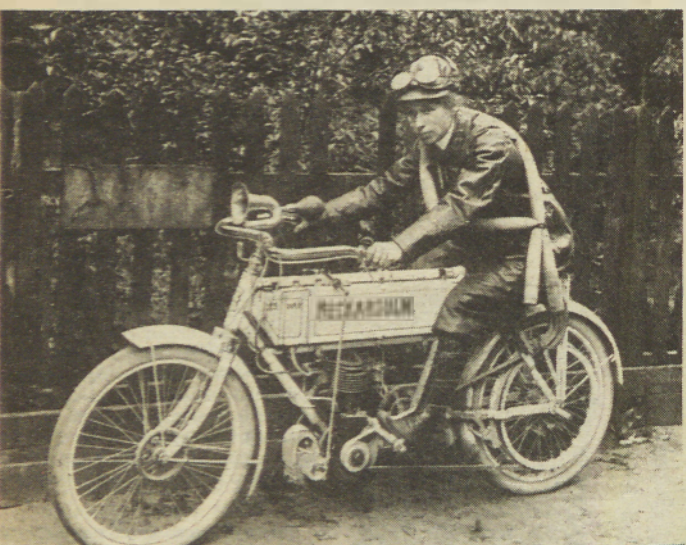
so začeli z ničle. Leto 1947 pomeni razmah firme v Ingotstadtu, saj so takrat v tem mestu ustanovili tovarno rezervnih delov, ki je postala osnova za to, kar je v Ingotstadtu danes. Leta 1969 so se združili z NSU-jem, zadnja sprememba pa sega v začetek 1985, ko je središče dogajanja prav Frankensteino mesto, zadnji naziv firme pa Audi AG.

Zakaj vsa ta kronologija? Ker pomeni razumeti fenomen firme Audi AG, opraviti pravo pravcaro sociološko analizo odnosov

Audiju potrebno dodati še nekaj za nas vse prej kot nepomembno: ta bavarska avtomobilska tovarna je središče zdomskega življenja velike večine naših ljudi — tačas jih je iz naše dežele okrog 800. Zato ni čudno, če avtomobilistom iz Audijskega namenimo posebno pozornost tudi v naših zapiskih. Pogled v zgodovino podjetja nam kaže pravo kapitalistično razvojno pot, polno vzponov in padcev. 80. leta pomenijo popolno uveljavitev njihovih izdelkov na svetovnem tr-

Erhard Kubballa, vodja Betri-brsra: »Avtomobile izdelujemo v celoti — razvijamo motorje, karoserije in vse, kar ima opraviti z imidžem nekega avta. Smo v času preustroja, saj smo doslej imeli dve samostojni tovarni — eno v Neckarsulmu in eno v Ingotstadtu. Zdaj bo vse to vodeno skupaj, kar pomeni, da bo pri uslužbenecih nekaj delovnih mest manj. To pomeni, da kolegi iz Jugoslavije posebej ne bodo prizadeti. Pri nas je nepisano pravilo, da en Audi 80 veže 9 delovnih mest — zdaj je dve leti dnevno izdelujemo skoraj 1.500 avtomobilov, česar dolgo ne bomo mogli obdržati. Če bomo recimo dnevno proizvodnjo morali zmanjšati za sto, pomeni to 900 delovnih mest. In prav toliko manj jih bo letos.«

Negativen, pa žal toliko bolj zakoreninjen stereotip o nemškem delodajalcu je približno tak: izkorišča te do onemoglosti, delati moraš noč in dan, takoj ko dobi drugega, pa te odpusti. Izkušnja z obiska je prav nasprotna: firma Audi AG ima zgledno organizirano socialno službo, sindikat je trobilo delavcev, zato je ves čas med njimi — ni zgolj za lepotni okrasek in za gašenje požarov. In končno: vodilnim še na misel ne pride, da bi odpustili najprej gasterbeiterje in šele nato Nemce. Odkrito namreč priznavajo, da bi v primeru, če bi naenkrat odpustili vse Jugoslovane, Audi propadel. Enostavno in jasno, a resnično. O tej (zdravi kapitalistični) miselnosti se lahko vsak na lastne oči prepriča med prehodom skozi proizvodne prostore, kjer je veliko tekočega traku in discipline, veliko delavcev in veliko narodnosti — samo v Audiju jih namreč dela nič več in nič manj kot 28. Tudi s sestanka sindikalnih zaupnikov iz naše države si lahko dobil vtis, da gre za organizacijo znotraj firme, kjer je nacionalnost še najmanj pomembna — dokaz več torej za tezo, da ob polnih želodcih in relativni materialni blaginji ni nacionalizmov v negativnem pomenu besede, še manj pa ljudje odhajajo na ulice, da bi zamenjavali politična vodstva.

Gospa na motorju je svojčas znana dirkalnica Gertrude Eisemann. Pravijo, da je prva med ženskami, ki se je ukvarjala z motodirkami. Sedi pa na motorju tovarne Neckarsulm (eden predhodnikov Audijskega, okrajšano tudi pri nas znana firma NSU) iz leta 1905. Zmoget je celi dve konjski sili!

Bojan Peček

LAMENTACIJE NAŠEGA KOMENTATORJA

»Tak to je,« je ovi den Šintarof Lujz prava, ki ba negda pred štiridesetimi leti na AGROPRO-MI v Lotmerki za šofera in je tünke pa klobose pa takšne stvari od kmetof s tovorjokom na okraj voza, ki so jih toti mogli dati, ka ovi v fabrikah nebi od gloda pocrkali. »Te pa so,« kak je Lujz reka, »že med vožnjjo ovi politiki, ki so se soboj vozili, po tistih tünkah rovali pa te vekše

jalate vün vložili, dosti pa se je te tistega tan Vlotmerki tudi pokvorilo.

Tak je Šintarof Lujz, ki je mo-ga fše to kcoj gledati, tote politike zamrzja. Ven je duma moga den na den karuzni ali pa ječme-ni krüh glodati, to, kaj mu je ne trebalo celo te ne, dere je Hitler prinasa okoli hoda. Te pa je ovi den, dere so »Verži po prišli tisti

od bolgarske meje z Grljana, ali kak se že toti vesi provi, prava, ka so se ne nič grlihi pa prevač obijovali. »Pred bi se gutili!« je reka. »Pa samo zavolo tote prek-proklete politike!« Avtobus so jin te nazodje mogli to na zadržgo odpelati, tan, ki majo leso pa vahtara, ka se z njin ne bi kaj zgodilo. »Dere majo se tidje tak radi, kak so se toti meli, te more fčistar zagvisno politika polek

biti,« je zna povedati Lujz. Se dobro, ka so tisto funkešnico z močnega petona napravili, ka bi duže držola kak toto prijatelstvo, ki ga je politika tak zagjstala.

Jaz bi k temi jsemi reka: srati ga smo, serjemo ga, pa ga še bo-mo, ali lahko se zgodi ka ga bo-mo malo bol po tenken.

Tak pač misli vaš lamentator

dopisniki so zabeležili

Odpraviti utesnjenost v zavodu Hrastovec-Trate

Zavod za duševno in živčno bolne Hrastovec-Trate je edini tovrstni zavod v SR Sloveniji. Obstaja od leta 1948. V oddelku Trate je 243 oskrbovancev, v Hrastovcu pa 460. Skupno je prostora za 710 postelj. Prizadevajo pa si, da bi v bližnji prihodnosti zmogljivost zmanjšali. Najlepše razmere za delo bi bile, menijo v zavodu, če bi bilo skupno v obeh oddelkih od 350 do 400 varovancev. Tovrstna problematika naj bi se v prihodnje reševala bolj z zidavo regijskih podobnih domov, v Hrastovcu pa bi ostal osrednji slovenski dom.

Oba oddelka zavoda istočasno rešujeta problematiko gradov, kajti oba sta v gradovih. Prav zaradi tega so oskrbni stroški še toliko večji. Celotni stroški za varovanca se gibljejo krepko prek 3,5 milijona mesečno. Zavod zaposluje za normalno dejavnost v zavodu 280 delavcev in ima 10 zunanjih sodelavcev — predvsem medicinskih strokovnjakov.

V oddelku Hrastovec načrtujejo nekako v enem letu zgraditev nove depandanse za 64 postelj. Že nekaj let nazaj ne povečujejo zmogljivosti, pač pa obstoječe razbremenjujejo. Za tovrstno populacijo ljudi v Hrastovcu se tudi lepšajo življenjske razmere. Zaradi utesnjenosti se namreč v zavodu ne morejo opravljati vse dejavnosti, ki so tem varovancem nujno potrebne. Vsi, tako varovanci kot zaposleni, si želijo, da bi imeli v prihodnje podobne življenjske razmere, kot jih imajo tisti, ki so na odprtem oddelku. To sicer še ne bo tako hitro, vendar pa vsaj v naslednjem obdobju.

Prav gotovo bo marsikateri predsodek nas, ki živimo zunaj zavoda Hrastovec-Trate, odpadel, ko bo življenje varovancev normalnejše in ko grad ne bo samo za ljudi, ki ne spadajo v zunanje življenje. Še vedno je »Hrastovec« za mnoge neki tabu. Z obiskom le-tega in ob nekoliko poglobljeni seznanitvi z vsemi razmerami v zavodu pa se bo ta tabu popolnoma odpravil.

Želeti je, da bo slovenska javnost čim bolj podpirala prizadevanja strokovnjakov in vseh iz zavoda, da se lepe misli uresničijo. Z zmanjšanjem zmogljivosti v Hrastovcu in z zidavo regijskih domov bi bil marsikateri problem rešen. Verjetno tudi ta, da nekateri po več let nimajo niti enega obiska in so praktično odpisani iz svojega okolja. V domu pa so obiski vedno. Franci Klemenčič

MILAN ŠLOSER — 30 LET V TAMOVH VOZILH

Milan ŠLOSER, 58-letni šofer iz Lutverec 88 pri G. Radgoni, je pred dnevi zadnjič peljal s tovrstnjakom TAM 190, ki ga je vozil v

Milan ŠLOSER ob kamionu, ki ga je vozil do upokojitve.

delovni organizaciji 14. oktober v G. Radgoni. Upokojil se je. Polnih 30 let je Milan vozil najrazličnejše tipe tovornih vozil TAM, in to vedno take, da je z

VELIKA POLANA

164 novih telefonov

V krajevni skupnosti Polana so si že dalj časa prizadevali urediti novo telefonsko omrežje. Ko so v črenšovski novi pošti delavci PTT iz Murske Sobotne montirali novo centralo, so se nanjo v teh dneh priključili tudi prebivalci Velike in Male Polane ter Brezovice. Dobili so 164 novih telefonov. Veliko prostovoljnega dela so opravili občani.

Med nalogami, ki čakajo vodstvo krajevne skupnosti, je gradnja novega gasilskega doma. Letos bi ga radi spravili pod streho. Z lendavskim trgovskim podjetjem Mercator Univerzal bodo razširili trgovino Železotehna v Veliki Polani, v Mali Polani pa končali vaško-gasilski dom in položili fino plast asfalta na cesti v zaselku Bukovje.

J. Ž.

Zbiranje odpadnega materiala

Učenci 3. c razreda osemletke iz Kroga so skupaj s strojimi starši in učitelji začeli akcijo zbiranja odpadnega železa. Očistili so dvorišča in divja smetišča ter zbrane surovine odpeljali na odkupno mesto v Mursko Sobotu. Z denarjem, ki so ga na ta način zbrali, bodo organizirali šolski izlet. Nekaj denarja so zbrali tudi s srečelovom z jeklovanja in z nekaterimi drugimi akcijami.

Na skupnem roditeljskem sestanku so poslušali tudi predavanje dr. Gruškovačnika o ekologiji. Zvedeli so, da odpadki uničujejo zdrav način življenja, zato so pomembni, da so s svojim prispevkom, z zbiranjem odpadnega materiala, ne samo dobili denar, ampak tudi prispevali k ohranjanju okolja in zdravemu načinu življenja. Nasploš so skupni roditeljski sestanki postali pomembni, saj omogočajo boljše medsebojno razumevanje učiteljev, učencev in njihovih staršev. Vsi skupaj bodo zato tudi od-potovali na izlet v Ptuj.

Otilija Kreft

Solidarnost opravila izpit

V hišo družine Kreft iz Kroga je pred dnevi treščila strela in štiriclanski družini, povzročila za več kot 100 milijonov dinarjev škode.

Udar strele je povzročil pritis in deli ometa so leteli na vse strani. Prebili so omare in v njih poškodovali knjige in obleke. V otroških sobah v nadstropju je prebilo strop, od-

domačim. Zaveda se namreč, da mu bo le gibanje omogočilo zdravo življenje. Še vedno se bo s svojim kolesom rad odpeljal v Radgono ali okoliške kraje.

Ob obisku se je pošalil, da si želi tudi lepo pokojnino, da bo sta z ženo dobro živela, istočasno pa je povedal, da ta prav gotovo ne bo posebno visoka, saj je vedno delal v takih podjetjih, kjer je bil osebnih dohodkov nizek. Če bo zdrav, bo že nekako šlo, se tolaži.

Pridnemu Milanu ŠLOSER-JU, ki je s svojimi prevozi marsikatero občano razbremenil pri gradnji hiše, želimo še naprej zdrava leta. Ostal pa bo vzor skromnosti in pridnosti mnogim mladim. Franci Klemenčič

Krajani vasi Kroga pri Murski Soboti med solidarnostno akcijo odpravljanja posledic strele, ki je povzročila za več kot 100 milijonov dinarjev škode.

padla pa je tudi železna armatura, odpadli so ometi s stropov sob. Popokala so stekla, razkralo je vrata in razdejalo vse prostore in opremo v njih. Uničen je tudi televizijski sprejemnik, telefon, glasbeni stolp, radio, pralni stroj, bojler. Go-rela je tudi električna napeljava. Na električni omari je odneslo vrata, na mestu, kjer je bila montirana, pa je na steni med hodnikom in spalnico nastala luknja, velika kot okno. »Strela je udarila ob 16.05 vi-delji smo, blisk slišali pok in naslednji trenutek se je po hiši razgleglo ropotanje. Mislili smo, da je udarilo v bližini,« je pripovedoval Alojz Kreft.

denarno pomoč. Denar so prispevali tudi delavci OVIZA, kjer je zaposlena učiteljica Otilija, in sodelavci Alojza s SCT. Nepovratna sredstva za odpravo škode so prispevali tudi občinski sindikat in sorodniki prizadetih. Seveda bodo del sredstev Kreftovi dobili tudi od zavarovalnice, tako računajo, da bodo škodo odpravili čez mesec dni.

Strele, kakršna je udarila v Krogu, krajani ne pomnijo. Povzročila je okvaro okoli 70 televizijskih sprejemnikov, poškodovale antene in več deset telefonov ter uničila glavni telefonski vod.

Boris Hegeduš

JADRALNO LETENJE

Med tridesetimi tekmovalci Pfeifer enajsti

Na letališču Pomurskega letališča centra v Rakičanu so preteklo nedeljo sklenili letošnje republiško člansko in mladinsko prvenstvo v jadrlnem letenju. Med 30 piloti so bili tudi trije Sobočani: Vlado Pfeifer, Janez Kramberger in Uroš Kolarič ter gost iz Szombathelya Jožef Hoos. Po začetnih težavah z vremenom so organizatorji, ki so se dobro pripravili, uspeli izvesti pet tekmovalnih prvenstev uspešno pripeljali do konca. Delavci soboškega aéro-

JANEZ KRAMBERGER — 26-letni raziskovalec in asistent na Tehniški fakulteti v Mariboru, doma od Negove: »Konkurenca je dokaj močna, saj so bili razen tekmovalcev, ki sta sodelovala na svetovnem prvenstvu, vsi najboljši. Pričakoval sem nekoliko več od devetnajstega mesta — uvrstitev okrog desetega mesta, vendar pa sem imel nekaj težav. Dva dni pred tekmovalnim sem si pri pristajanju poškodoval letalo, tako da sem ga do začetka prvenstva komaj uspel popraviti. Drugi dan tekmovalja pa sem imel težave s tehniko, saj so mi odpovedali fotoaparati in tako mi ta disciplina ni bila priznana. Morda bo priložnost za boljše uvrstitev na državnem prvenstvu v Sobotici, če bo mo seveda sodelovali, kjer so razmere podobne našim.«

UROŠ KOLARIČ — 24-letni študent Elektrotehniške fakultete v Mariboru, doma iz Murske Sobotice: »Kot mladinec sem sodeloval na republiškem prvenstvu v jadrlnem letenju, istočasno pa tudi tekmoval v članski konkurenci. Čeprav mi ta šport ni tuj, pa moram reči, da sem začetnik v tekmovalju v preletih z jadrlnimi letali. Zato je moja uvrstitev nekoliko realna, četudi bi z malo sreče lahko bila boljša. Imam namreč premalo izkušenj za tovrstna tekmovalja, saj sem preletel le 1.500 kilometrov, medtem ko so jih nekateri tekmovalci samo v tej sezoni okrog 3.000. Jadrlno letenje je namreč šport, ki zahteva izkušnje in veliko kilometrov.«

kluba so tako še enkrat dokazali, da so dobri organizatorji tovrstnih tekmovalnih prvenstev.

Najuspešnejši tekmovalec v članski konkurenci je bil Celjan Žan Pižorn, ki je skupno zbral 4.170 točk in zasedel prvo mesto ter postal republiški prvak. Od pomurskih tekmovalcev je bil najuspešnejši Vlado Pfeifer, ki je s 3328 točkami zasedel enajsto mesto. Janez Kramberger je bil devetnajsti z 2411 točkami, Uroš Kolarič pa s 1605 točkami trindvajseti. V mladinski konkurenci pa je zasedel Kolarič med devetimi tekmovalci s 1693 točkami šesto mesto. Na sklepni slovesnosti je govoril predsednik OK SZDL Murska Sobotica Geza Farkaš, najboljšim pa so podelili pokale in praktična darila, ki so jih prispevali: Potrošnik, Zavarovalna skupnost Triglav, Mura, radgonska Sloga in Zveza organizacij za tehnično kulturo Murska Sobotica.

F. Maučec

NA TIŠINSKIH IGRAH ZMAGALI LIPOVCI — Športno društvo Tišina je pripravilo prve igre znanja, sreče in zabave, ki sodijo v okvir akcije Razgibajmo življenje. Iger se je udeležilo pet ekip, ki so tekmovali v različnih rekreacijskih in zabavnih zvrsteh. Na svoj račun pa so lahko prišli tudi gledalci. V streljanju z zračno puško je zmagała Simona Napast iz Sentilja, v metu kamna in rokoborbi na brvi je bil najboljši Stefan Tratnjek iz Lipovca, v ribolovu pa je bil najuspešnejši Vinko Kranjec s Tišine. Sicer pa je na igrah zmagała ekipa Lipovec z 38 točkami pred Tišino, 35, Bakovci, 31, Sentiljem, 29, Pobrežjem, 26, in Radenci, 23 točk. Prve tovrstne igre na Tišini so uspeli, tako da so se udeleženci zadovoljni vračali domov z željo, da se zopet srečajo.

— ATLETIKA —

Djuričić sedemnajsti v Švici

Maratonec in član delovnega kolektiva Beltinke iz Beltincev Dragan Djuričić je sodeloval na supertekaškem maratonu na 100 kilometrov v Bielu v Švici in dosegel lep uspeh. Med blizu 4000 tekači je v kategoriji do 30 let zasedel sedemnajsto mesto. Djuričiću so sodelovanje na maratonu omogočili: Beltinka iz Beltincev, Planika Turnišče, SGP Pomurje Murska Sobotica, Pletilstvo Prosenjakovci, TKS Murska Sobotica in Občinski svet ZSS Murska Sobotica.

— KONJSKI ŠPORT —

Duvan MS drugi

V Ljubljani so bile kasaške konjske dirke. Sodelovali so tudi nekateri ljubomski kasači in dosegli nekaj solidnih uvrstitev. V osrednji dirki za veliko nagrado Ljubljane je zmagał Madaun (Pogačar, Ljubljana), medtem ko je bil Duvan MS (Marko Slavič, Ključarovi) drugi. Dosegel je kilometrski čas 1:17,0. Od ljubomskih kasačev je treba omeniti še drugo mesto Lameta (M. Slavič, Ključarovi) v tretji dirki, Linfild (Hanžekovič, Veržej) pa je bil tretji. V prvi dirki pa je Plika (Žnidarič) zasedla četrto mesto.

— STRELSTVO —

Bürmen drugi

Na odprtem strelskem tekmovalju, ki ga je organiziral RŠTO Slovenije za ostrostrlece v Črnomlju pri Škofji Loki, je sodelovalo 192 tekmovalcev teritorialne obrambe, milice, JLA, strelskih in lovskih druženj ZRVS in drugih organizacij. Tekmovalja so se udeležile tudi tri ekipe iz Pomurja. Najuspešnejša med njimi je bila ekipa UNZ Murska Sobotica, ki je zasedla deveto mesto. Ekipa OK ZRVS Murska Sobotica je bila petnajsta, ekipa PŠTO Murska Sobotica pa petintrideseta. Pri posameznikih je bil najboljši Janez Bürmen (OK ZRVS), ki je zasedel drugo mesto.

F. Matko

— ŠPORTNE IGRE —

Radgonska Sloga drugič najboljša

V Ljubljani so bile športne igre delavcev sozda Mercator. Lep uspeh so zopet dosegli delavci radgonske Sloga, ki so čeprav so majhen kolektiv, drugič zmagaali. Radgončani so bili najboljši v plavanju, kjer so zasedli prvo (m) in drugo mesto (ž). V odbojki so bile ženske druge, moški pa tretji. V košarki in namiznem tenisu so bili drugi, v tenisu pa tretji. Na letošnje športne igre so se Radgončani pripravljali in uspeh ni izostal.

Skupni zmagovalec Potrošnik

V Domžalah so bile enajste športne igre sozda ABC Pomurka. Sodelovalo je 28 ekip z okrog 800 zaposlenimi. Največ uspeha so imeli delavci soboškega Potrošnika, ki so postali skupni zmagovalci s 171 točkami pred Mesno industrio Murska Sobotica, 152. KZ Panonka Murska Sobotica je bila četrta s 131 točkami, Vesna Ljutomer peti, 118, KG Rakičan deveti, 78, Agromer Murska Sobotica pa deseti, 73 točk.

— TENIS —

Lendava in Radgona II

V pomurski teniški ligi so odigrali tretje kolo. Izidi — Radgona I : Sobotica II 4:2, Lendava : Sobotica I 5:1, Lenart : Radgona I 0:6 in Ljutomer : Radenci 2:4. Po treh kolic vodita ekipi Lendave in Radgone II, ki sta še brez poraza.

M. S.

PNL

Rezultati — zadnje kolo

Cankova:Bakovci	1:1
Lipa:Dokležovje	1:0
Črenšovci:Beltinka	1:4
Mladost:Polana	0:2
Dobrovnik:Turnišče	0:1
Tišina:Renkovci	0:1

Končna lestvica

Beltinka	22	11	7	4	42:24	29
Dobrovnik	22	10	8	4	39:28	28
Turnišče	22	12	2	8	43:30	26
Tišina	22	8	8	6	27:26	24
Črenšovci	22	8	7	7	34:36	23
Polana	22	8	5	9	46:42	21
Renkovci	22	9	3	10	34:32	21
Cankova	22	5	10	7	42:44	20
Bakovci	22	6	8	8	25:28	20
Lipa	22	6	8	8	34:46	20
Dokležovje	22	7	5	10	30:46	19
Mladost	22	2	9	11	29:43	13

I. MNL MS

Rezultati — zadnje kolo

Šalovci:Tešanovci	5:1
Rakičan:Ljutomer	2:1
Tromejnik:Puconci	10:2
Bratonce:Gančani	2:1
Rogašovci:Čarda	1:1
Ižakovci:Radgona	2:2

Ižakovci	22	17	2	3	69:22	36
Rogašovci	22	14	5	3	61:32	33
Ljutomer	22	15	2	5	53:22	32
Bratonce	21	13	4	4	43:30	30
Tromejnik	22	11	4	7	63:40	26
Rakičan	22	7	6	9	52:47	20
Čarda	22	5	8	9	35:34	18
Gančani	22	8	2	12	32:48	18
Puconci	22	6	4	12	38:66	16
Radgona	22	5	4	13	41:58	14
Šalovci	22	5	4	14	35:61	14
Tešanovci	21	1	3	17	30:92	5

JUBILEJI

Tridesetletnica z rokometnim turnirjem

V Krogu so dostojno proslavili 30-letnico rokometnega kluba. Praznovanje so začeli že v soboto s prijateljsko rokometno tekmo med reprezentanco Pomurja in mladinsko reprezentanco Slovenije. V mladinski reprezentanci sta nastopila tudi igralca Kroga Peter Prem in Dušan Kolmanko. Uspešnejši so pomurski igralci, ki so zmagaali s 30:26. Osrednja proslava pa je bila v nedeljo s kulturnim programom. Ob jubileju sta govorila predsednik RK Krog Franc Lukač in predsednik PRZ Janko Rožman. Pripravili so tudi rokometni turnir, na katerem so sodelovala štiri moštva. Rezultati — Bakovci : Radgona 33:24, SRS (mladinci) : Krog 17:12, Radgona : Krog 22:19 in Bakovci : SRS 23:16. Zmagaali so Bakovci pred mladinsko reprezentanco SRS, Radgono in Krogom.

Rokometni klub Krog se je v treh desetletjih nadvse uveljavil in kot podčezski klub tudi dosegel pomembne uspehe. Prizadevni Krogčani so si zgradili asfaltno igrišče in lepe klubske prostore. Rokometaši Kroga so se leta 1963 prvič uvrstili v štajersko ligo, kjer so tekmovali vse do leta 1977, ko je bila ukinjena. Leta 1980 pa so začeli tekmovali v drugi republiški ligi in v tej konkurenci z uspehom tekmujejo še danes. V okviru RK Krog je nekaj časa tudi uspešno delovala ženska ekipa. Rokometaši Kroga so tudi razvili dobro sodelovanje z rokometiški iz Monoštra v Porabju, s katerimi se vsako leto srečujejo in krepijo prijateljske vezi. Ob 30-letnem jubileju so zaslužnim podelili priznanja.

F. Maučec

— ATLETIKA —

Dve medalji Pergarjeve

V Celju je bilo republiško mladinsko prvenstvo v atletiki. Udeležilo se ga je okrog 300 atletov in atletinj iz 25 klubov. Med njimi so bili tudi tekmovalci AK Pomurje iz Murske Sobotice. Najbolje se je odrezala Manuela Pergar, ki je osvojila dve medalji. V teku na 3.000 m je bila s časom 10:39,66 druga, v teku na 1.500 m pa s časom 4:51,17 tretja. Solidni so bili še: Sepova v skoku v daljavo 479 cm, Strbadova, 453 cm, in Balazičeva v teku na 400 m s časom 1:05,79. Vse so še pionirke. Pri mladincih je tekel Šterman na 800 m 2:03,75, na 400 m pa 54,02, Lebar pa 54,58.

T. lebar

— NOGOMET —

Nafta premagala Veržej

V slovenski nogometni ligi je bilo odigrano predzadnje kolo. Soboška Mura je gostovala v Medvodah in nepričakovano izgubila z 0:2. Tako so si nogometaši Mure zapravili vse možnosti, da osvojijo drugo mesto. V zadnjem kolu igra Mura doma z novim slovenskim prvakom Ljubljano.

V tekmovalju druge republiške nogometne lige vzhod je lendavska Nafta v pomurskem derbiju premagala Veržej s 4:2. Strelci: Rob 2 ter David in Herceg za Nafto, za Veržej pa sta bila uspešna Legen in Valpatic.

— KAJAKAŠTVO —

Dokaj dobro veslali

Kroški in bistrski kajakaši in kanuisti so se v nedeljo pomerili na medklubskem tekmovalju v spustu (12 klubov) po reki Savi od Sevnice do Krškega. Dosegli so dokaj dobre rezultate. Tako je v konkurenci K-1 mladinci Simon Kovarčič (Mura Krog) zasedel 1. mesto, zmagała pa so tudi Marič—Veržej (Krog) v kanuju dvosedu in Anita Gjerek (Bistrica) v ženski konkurenci K-1. Med pionirji so bili Egon Krampac (Bistrica) 2., Denis Cizmasija (Bistrica) 3. in Izlok Horvat (Krog) 4. V članski konkurenci (K-1) je Alojz Ozbečič (Bistrica) zasedel 3., Simon Novak (Krog) pa 6. mesto. V ženski konkurenci je nastopila tudi Maja Žitek (Bistrica) in bila 4.

— 91

— KEGLJANJE —

Žalik in Radakovič

Na prvenstvo posameznikov Kegljaške zveze Čakovec je sodelovalo tudi 9 kegljalec lendavske Nafta. Najuspešnejša med njimi sta bila Žalik, ki je bil s 1651 podrtimi keglji deveti, in Radakovič s 1632 keglji je bil petnajsti. Oba sta se uvrstila v nadaljnje tekmovalje.

Kegljalci lendavske Nafta so gostovali v Monoštru v Porabju in v prijateljskem srečanju premagali domačo ekipo za 74 kegljev. Najboljša v ekipi Nafta sta bila Žalik s 421 in Levčič s 414 podrtimi keglji.

M. Žalik

— MALI NOGOMET —

Za slovenski pokal v Križevcih

Partizan Križevci pri Ljutomeru organizira skupaj z Radensko v soboto, 17. junija 1989, ob 10. uri na igrišču pri OŠ v Križevcih turnir v malom nogometu za slovenski rešilni pokal 89. Med 12 ekipami bodo sodelovale tudi štiri pomurske: Železne Dveri, Vanča vas, Bakovci in Križevci. Druge ekipe pa prihajajo iz Ljubljane, Radvanja, Maribora, Ptujca, Soštanja, Radelj in Celja. Po končanem turnirju ob 18.50 bo v Križevcih tudi zanimiva nogometna tekma med starejšimi JLA in direktorji občine Ljutomer.

— ROKOMET —

Krog in Radgona pokalna prvaka

V okviru praznovanja 30-letnice rokometnega kluba Krog sta bili v Krogu finalni pokalni rokometni tekmaji območja Pomurje. Mladinske zveze Murska Sobotica. V moški konkurenci je Krog premagal pomurskega prvaka Mladost iz Maribor s 25:24. Najboljši strelci: Varga S, Meleš in Prem pa 4 za Krog ter J. Makovec 6. B. Makovec in Banfi pa 4 za Mladost. V ženski konkurenci je Radgona premagala Polana s 18:15. Najboljše strelke: Lachovičeva 6, Želidzeva 3 in Žalikova 2 za Polano ter Čelovec 5, Vugričeva in Ruknera po 3 za Radgono. Tako sta postali ekipi Kroga in Radgone pomurska pokalna prvaka.

— KOŠARKA —

Kadeti Radgone prvi

Končano je bilo prvenstvo v medobčinski košarkarski ligi — druga skupina za kadete. Brez poraza je zmagała Radgona pred Kamnico, Rušami in Kungoto. Tako bodo mladi košarkarji Radgone igrali kvalifikacije za vstop v prvo slovensko ligo.

D. Mauko

— NAMIZNI TENIS —

Sobotica druga, Radgona republiški prvak

V zadnjem kolu druge zvezne lige so Sobočani na gostovanju v Vitezu in Doboju doživeli dva poraza, ki pa nista vplivala na končno uvrstitev, to je odlično drugo mesto. Pozna se jim, da so že na »dopust«, vseeno pa jim dva poraza kot drugouvrščeni ekipi nista v čast, posebno še visok z dobojsko Slogo, in sta si tako Gašič kot Unger pokvarila skupni rezultat na lestvici najboljših igralcev, Kuzma pa je tudi v letošnji sezoni precejšnje razočaranje, strokovno vodstvo pa je žal premalo vključevalo v ekipo mlada in obetavna Orjita ter Rihtariča.

Rezultati: VITEZ — SOBOTICA 5:4 (Prajnkovič — Unger 2:1, Hodžič — Kuzma 2:0, Hasanović — Gašič 1:2, Hodžič — Unger 2:1, Prajnkovič — Gašič 2:0, Hasanović — Kuzma 1:2, Hodžič — Gašič 1:2, Hasanović — Unger 0:2, Prajnkovič — Kuzma 2:0); SLOGA — SOBOTICA 8:1 (Mulabdić — Unger 2:1, Mihajlovič — Kuzma 2:0, Pančič — Gašič 2:0, Mihajlovič — Unger 2:0, Mulabdić — Gašič 2:1, Pančič — Kuzma 2:1, Mihajlovič — Gašič 2:0, Milčević — Unger 0:2, Mulabdić — Kuzma 2:1).

Radgončani so končno uspeli osvojiti naslov republiških prvakov, ko so v zadnjem kolu v dramatičnih srečanjih z neposrednimi tekmečema uspeli dvakrat zmagaati, čeprav so igrali brez strokovnega vodstva. Četrtoouvrščena mladinska vrsta v državi, Orj, Rihtarič, Kus, ki ji je pomagal še Žitek, je s povprečjem 16 let in pol ena najmlajših ekip, ki je zmagała v republiški ligi. Radgončani so osvojili 32 točk in naslov republiških prvakov, kar je največji uspeh radgonskega namiznega tenisa. Kot republiški prvaki imajo pravico sodelovati v kvalifikacijah za drugo zvezno ligo. Rezultati: RADGONA — OLIMPIJA 5:4 (Orj 2:1, Rihtarič 2:1, Kus 1:1, Žitek 0:1); RADGONA — MERKUR 6:3 (Orj 3:0, Rihtarič 2:1, Kus 1:2).

V počastitev 40-letnice koruške namiznoteniske zveze so Sobočani odigrali v Beljaku prijateljsko srečanje s koruško namiznotenisko reprezentanco in zmagaali s 5:2. Dve zmagi je dosegel Gašič, eno Unger, eno dvojica Gašič — Unger ter eno mešana dvojica Unger — Siničeva.

M. U.

— KOLESARSTVO —

Hajdinjak četrti v Avstriji

V Drobolachu v Avstriji je bila kolesarska dirka, na kateri sta sodelovala tudi člana KK Pomurje iz Beltincev Hajdinjak in Soos. Uspešnejši je bil Hajdinjak, ki je v močni konkurenci zasedel četrto mesto. Soos pa je bil šesti. Ista kolesarja sta sodelovala tudi na dirki za veliko nagrado Genove v Italiji. Hajdinjak je bil osmi, Soos pa trideseti.

— ŠAH —

Polana v Monoštru

Šahisti Polane so gostovali v Monoštru na Madžarskem in se v prijateljskem doboju pomerili z domačimi šahisti. Srečanje se je končalo s 5:5. Zmage za Polano so dosegli: Gerencer, Vuk, Koša, Kranjec in Hozjan.

ŠD Lendava pa je pripravilo hitropotezni turnir za junij. Med 13 igralci je zmagał Gerencer z 11 točkami pred Gaberjencem, 9, Ivancem, 8,5, Žilavcem in Gruškovičkom, po 8 točk. J. Gerencer

POŽARNO VARSTVO

Varnost ljudi in premoženja na javnih prireditvah

Po namenu lahko javne prireditve delimo na športne, zabavne in politične. Vsem je skupno, da se na njih zbere veliko število občanov in motoristov ter drugih prevoznih sredstev, kar ustvarja možnost, da pride do poškodovanja ljudi in njihovega premoženja.

Za športne in politične prireditve je značilno, da so bolj ali manj organizirane, da potekajo v dnevem času in da je varnost ljudi in premoženja nekoliko bolj zagotovljena.

Nosilci zabavnega življenja pa so praviloma zasebni in družbeni gostinci, gasilska ter druga društva. Organizatorji teh prireditev zasledujejo le finančne rezultate in zanemarijo varnost ljudi in premoženja. Zato na takšnih prireditvah prihaja do hujših kršitev JRM, kjer mora posredovati tudi milica, in do kaznivih dejanj, kot so poškodbe vozil, tatvine delov vozil, tatvine tehničnih predmetov iz vozil, in do tatvin koles, koles z motorjem ter tudi avtomobilov.

Po veljavnih predpisih je za varnost ljudi in premoženja na takih prireditvah odgovoren organizator, ki mora organizirati primerno redarsko službo.

Milica pa je dolžna organizatorju dati strokovno pomoč in tudi sodelovati pri zavarovanju večjih prireditev.

V našem sistemu razvite družbene samozaščite pa so občani dolžni tudi sami skrbeti za svoje premoženje, tako da vozila puščajo na vidnem, po možnosti osvetljenem kraju, da jih redno zaklepajo, da v njih na vidnem mestu ne puščajo tehničnih predmetov ter da občasno nadzorujejo svoja prevozna sredstva.

S takšnim ravnanjem bi organizatorji javnih prireditev veliko pridobili na ugledu in bi se jim obiskovalci radi vračali, udeleženci prireditev pa bi se prijetne zabave dolgo spominjali.

Božo CULIČ

Nagradili bodo najboljša gasilska društva

Lani so v soboški občini kljub nekaterim finančnim težavam uresničili program požarnega varstva. To so ugotovili na seji skupščine sisa za varstvo pred požari občine Murska Sobota, ko so obravnavali izvajanje programa dela za lani in sprejemali programske usmeritve za leto. Ugotovili so, da so poleg 742 milijonov dinarjev, kolikor so zbrali s prispevnostjo, še dodatno nabrali 351 milijonov dinarjev prek gasilskih društev in krajevnih skupnosti. Gasilci v soboški občini pa letno opravijo tudi od 25 do 30 tisoč prostovoljnih

delovnih ur. Kupili so precej sodobne opreme, sredstva pa so vlagali tudi v gradnjo vodnih bazenov in vzgojo kadrov. Delegati so takšno usmeritev dela brez posebne razprave sprejeli, dogovorili pa so se, da bodo tudi v prihodnje, posebno skrb namenili preventivni dejavnosti. Organizirali bodo razprave o stanju požarnega varstva po krajevnih skupnostih in si prizadevali ustanoviti prostovoljna industrijska gasilska društva. Doslej sta v soboški občini namreč samo dve industrijski gasilski društvi, v Muri in Mesni industriji, ustana-

vljajo pa ju tudi v delovnih organizacijah Tekstil Prosenjakovci in Lesna predelava Murska Sobota, po programu pa naj bi jih ustanovili še v Pomurskem tisku, Panoniji in Agroservisu. Ugotovili so tudi, da kljub materialnim težavam v 131 gasilskih društvih aktivnost ne upada, temveč se celo povečuje. Na skupščini so sprejeli pravilnik o nagrajevanju gasilskih društev za posebne dosežke na področju požarnega varstva, kar je novost, prispevalo pa naj bi k še učinkovitejšemu delovanju.

F. Maučec

Takole so se gasilci iz Ženavlj postavili pred svoje novo orožno vozilo, ki so ga prevzeli 14. maja. Vozilo je sovjetske izdelave, stalo pa je 12 milijonov dinarjev. Polovico denarja so zbrali z nabiralno akcijo po dvanajstih vaseh, polovico pa jim je prispeval SIS za požarno varnost Murska Sobota. Ob prevzemu nove pridobitve se je kljub deževnemu vremenu zbralo veliko domačinov in gasilskih društev iz okoliških vasi. Prireditve so popostrili občini OS Genterovci s prispevom kulturnim programom.

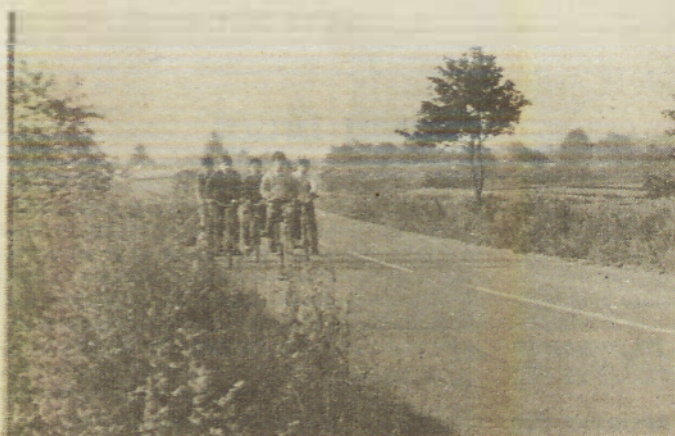
Besedilo in fotografija Milana Gašpar

Pozdravljeni, dragi mladi junaki!

Že dolgo se srečujemo na cesti, zato sem se odločil, da vam pišem. Spodobi se namreč, da se vam oglasim in vam jasno povem, da vas občudujem zaradi vašega junaštva. Kako pogumno ste si prilastili cesto. Kako korajžno je složno v skupini merite kar povprek. Kako junaško kažete svoje znanje vožnje, ne da bi se držali z obema rokama za kolesno krmilo. Kako zaničljivo prezirate vsa opozorila soferjev, ki trobijo in trobijo ter vas tako motijo pri vaših rednih kolesarskih konferencah na poti v šolo in iz nje. Kakšna predznost teh odraslih nerazumnežev! Mar ti sploh ne vedno, kaj vse si iante povedati o večeršnjem dnevu in o tem, kaj ste videli na televiziji, pa tudi o tem, kaj vas čaka v šoli.

Moram vas tudi pohvaliti, da zelo dobro posnemate svoje odrasle vzornike, ki zvečer po maši ali ko nesejo mleko v zbiralnico, zasedejo cesto ko trop kokoši in ne zmorejo svojih visov povedati drugače, kot da se razšopirijo po vsem cestniču.

In glejte, kar groza me je, to v časopisih zasledim poročila, v

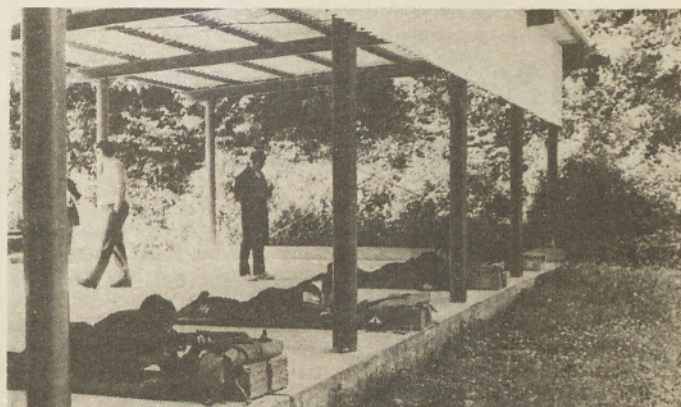

katerih piše, da je kateri vaš kolega, morda celo sošolec končal pod kolesi teh neprevidnih in divjaških soferjev. Ampak — bodite močni. Ne dajte se. Vsakokrat ko bo kateri od vas postal žrtev prometne nezgode, bodite še bolj solidarni. Se bolj divjajte po cestah, še bolj se vozite v gručah, še bolj ne spoštujte opozoril soferjev. Saj vendar oni morajo paziti, da se vam kaj ne zgodi.

Tako boste pokazali svojo odraslost, da ste sposobni opraviti tudi takšno kratko vožnjo, kot je recimo od Dokležovja do Bakovec.

To sem vam hotel povedati, dragi moji mladi junaki. In vedite — držim z vami, predvsem takrat, ko se vozim po tem delu ceste, saj nenehno trepetam v strahu, da se vam kaj ne zgodi. Škoda bi bilo takšnih junakov!

Vaš oboževalec Dušan Loparnik

Občinski štab teritorialne obrambe in sekretariat za ljudsko obrambo sta na strelišču v Centibi pred nedavnim zgradila nadstrešnico. Strelišče so posodobili, tako da bo omogočeno streljanje ob vsakem času, kar doslej ni bilo možno. Ob strelišču so dobili še nekaj prostorov za shrambo. Na strelišču v Centibi se v streljanju urijo teritorialci, vojaki in mladina.

Foto Jani D.

LENDAVA

Težave poklicnih voznikov

Združenje soferjev in avtomobanikov občine Lendava se je dolga leta otepal z nedelavnostjo članov, pa tudi svojih prostorov niso imeli. Lani so se odločili, da za dobro polovico znižajo število članov, izločili so vse tiste, ki niso bili aktivni in niso poravnali svojih obveznosti do združenja. Na sejah združenja so obravnavali vprašanja skupnega pomena, to so predvsem problematika delovnih razmer, prometne varnosti, izobraževanja, pa tudi socialna vprašanja.

V lanskem letu so namenili največ pozornosti seznanjanju s spremembami zakona o varnosti v cestnem prometu, saj so člani združenja skupaj s člani občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu o prometni varnosti govorili tudi na sestankih v krajevnih skupno-

stih. Sodelovali so tudi v akcijah o uporabi varnostnih pasov, akciji Brezhibno vozilo je varno vozilo in akciji Kolo in kolo z motorjem v prometu. Takšno sodelovanje se bo nadaljevalo tudi v letošnjem letu. Združenje voznikov in avtomobanikov je bilo doslej brez svojih prostorov. To je vplivalo tudi na manjšo aktivnost, saj se niso mogli sestajati, denarja za uporabo drugih prostorov pa niso imeli, saj društvo

oziroma združenje živi le od članarine, ki jo plačujejo člani. Končno so dobili svoje mesto v prostorih AMD Lendava, kjer bodo lahko sklicevali sestanke, prirejali predavanja in se izobraževali. Letos v svoje vrste sprejeli nekaj novih mladih članov, zato upajo, da bo delo ponovno oživel. Trenutno se pripravljajo na dan soferjev in avtomobanikov, ki bo 13. julija.

Jani D.

Akcija — 10 odstotkov

443 kontroliranih voznikov

V okviru vseslovenske akcije — 10 odstotkov je bila v noči s sobote na nedeljo, 3. junija prometna akcija tudi na našem območju. Milicijske patrulje so v tej noči zaustavile in kontrolirale 443 udeležencev v prometu. Ugotovili so 79 različnih prekrškov, od tega je bilo 26 prekrškov zaradi vinjenosti. Voznike, ki so bili vinjeni, so izločili iz prometa in jim odvzeli vozniška dovoljenja. V 39 primerih so milicijski izrekli na kraju prekrška mandatne kazni, več voznikov pa so opozorili zaradi manjših prekrškov. Med akcijo ni bilo hujših prometnih nezgod.

Jani D.

Nevarnost za krmilom

Povišan krvni tlak je bolezen sodobnega človeka. Posebno nevarna je za voznike, ker tvegajo lastno življenje in življenje ljudi, s katerimi se srečujejo na cesti. Da bi bilo tveganje čim manjše, bi morali ljudje s previsokim krvnim tlakom poskrbeti za ustrezno ravnanje.

Če jemljejo zdravila za zniževanje krvnega tlaka, ne smejo nikdar vzeti še pomirjeval ali močnejšega sredstva za lajšanje bolečin. Ne smejo si sami predpisovati zdravil, ampak jih jemati samo po zdravniških navodilih. Redno bi si morali meriti krvni tlak. Če opazijo, da se jim je krvni tlak spremenil, ne smejo sedeti za krmilo. Ko začnejo jemati zdravila za znižanje krvnega tlaka, naj nekaj časa puščajo avtomobil v garaži. Ogibati se morajo hujših telesnih naporov. Če se jim pripeti smola z avtom, naj se ne razburja, ampak pokliče pomoč na cesti. Še za zdravega človeka ni dobro, če predolgo vozi, bolnik s povišanim tlakom pa mora med vožnjo obvezno počivati. Vsaki dve uri mora ustaviti, se pretegniti in osvežiti. Če začuti najhujše motnjo pri koncentraciji, mora iz avta.

Sicer pa vse kaže, da bodo zdravila, zlasti tako imenovana psihoaktivna, postala resen problem tudi glede prometne varnosti in ne zgolj glede zdravja, na kar strokovnjaki že dolgo opozarjajo. Vedno bolj namreč narašča število receptov za omenjena zdravila. Samo v lanskem letu je jugoslovanska farmacevtska industrija izdelala 488 milijonov tovrstnih tablet ali kar 20 za vsakega Jugoslovana. Ponudba in poraba takšnih snovi pomenita neposredno nevarnost, da bo na cestah vedno več ljudi, ki bodo pod vplivom teh zdravil, ne da bi se vedali nevarnih vplivov.

J. D.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

OBVEZNO NOŠENJE ČELAD SE BLIŽA

Dobra dva tedna nas ločita od dneva, ko bodo morali vozniki koles z motorjem nositi po zakonu o prometni varnosti, varnostno čelado. Še imate čas, da si jo kupite, njena uporaba pa bo gotovo koristna in bo velikokrat zaščitila voznika pred hujšimi poškodbami.

TRČIL V BETONSKI PREPUST

10. junija se je zgodila prometna nezgoda v Veščici. Voznik osebnega avtomobila Vladimir Novak iz Veščice (pri Ljutomeru) se je peljal iz Razkrižja proti Stročji vasi. V Veščici je zapeljal na bankino, od tam pa v betonski prepust. Novak se je lažje poškodoval, škode pa je za 15 milijonov dinarjev.

PADLA V JAREK

11. junija se je zgodila prometna nezgoda v Radovcih. Voznik motornega kolesa Gregor Hari s Cankove se je peljal po lokalni cesti iz Bodonca proti domu. Z njim se je peljal kot sopotnik S. O. s Cankove. V desnem nepreglednem ovinku v naselju Radovci je zapeljal na levo stran vozišča, na bankino, od tam pa v jarek. Pri padcu sta se oba hudo poškodovala.

VOZNIK POBEGNIL, A SO GA IZSLEDILI

11. junija se je zgodila prometna nezgoda v Odrancih. Voznik osebnega avtomobila Bekir Iskender iz Skopja se je peljal iz M. Sobote proti Lendavi z neregistriranim osebnim avtomobilom

in brez voznškega dovoljenja. V Odrancih je prehitel avtomobil, vendar ga je zaradi neizkušnosti začelo zanašati in je trčil v kolesarja Milana Hošterca iz Lipe, ki se je pravilno peljal v isti smeri. Kolesarja je odbilo v jarek, kjer se je poškodoval, voznik pa je pobegnil, vendar so ga kmalu izsledili v romskem naselju v Črenšovcih.

NI USPELA USTAVITI

11. junija se je zgodila prometna nezgoda pri Rožičkem Vrhu. Voznica osebnega avtomobila Jožica Ivanič z Radenskega Vrha se je peljala s Kapele proti Rožičkemu Vrhu. V ostrim desnem nepreglednem ovinku je vozila prehitro in ni uspela pravočasno ustaviti, ko je cesto prečkal Jože Rola z Rožičkega Vrha. Pri trčenju se je pešec hudo poškodoval.

POŽAR V BUČKOVCIH

5. junija je zagorelo na gospodarskem in stanovanjskem poslopju Franca Sobočana v Bučkovcih. Tega dne je lastnik na skednju pripravil krmo za živino. Vključil je električno napravo in ugotovil, da ta ne deluje, kljub temu naprave ni izključil in je zapustil skedenj. Prišlo je do kratkega stika na električni napeljavni, ker ni bila tehnično brezhibna. Prišlo je do pregretja in do požara, ki je popolnoma uničil ostrežje. Živino in kmetijsko mehanizacijo so rešili. Škode je za 200 milijonov dinarjev.

J. D.

V Agroservisu so dražji tehnični pregledi

Od 25. maja veljajo nove cene tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil, ki jih opravljajo v delovni organizaciji Agroservis. To utemeljujejo z visokim porastom cen v minulem mesecu. Tako je treba za tehnični pregled motornega kolesa odšteti po novem 14 tisoč dinarjev (prej 10 tisoč), kombiniranega vozila 58 tisočakov (doslej 40 tisoč), osebnega avtomobila pa 56 tisoč (38 tisoč). Poleg tega so dražje tudi storitve tehnične službe za dvo ali večosno prikolico, za tehnični pregled je treba poslej odšteti 48 tisočakov (38 tisoč), in za težja motorna vozila. Za pregled avtomobila bodo zaračunavali 145 tisoč dinarjev (prej 90 tisoč), za članke je treba plačati 192 tisoč dinarjev (120 tisoč), za tovornjak do 6 ton nosilnosti 91 tisoč (65 tisoč), nad to nosilnostjo pa 110 tisoč dinarjev (80 tisoč). Cena tehničnega pregleda traktorja je po novem 48 tisoč, traktorja priklopnice pa 24 tisoč dinarjev.

Delni tehnični pregledi motornih vozil in prikolic so za 20 odstotkov cenejši od standardnih cen, tehnični pregledi na terenu

pa so za polovico dražji. Sicer pa so v Agroservisu tehnične preglede letos podražili že trikrat. Januaria je bila ta podražitev od

39- do 88-odstotna, aprila 17- do 111-odstotna, sedaj pa še od 33- do 61-odstotna.

M. Jerše

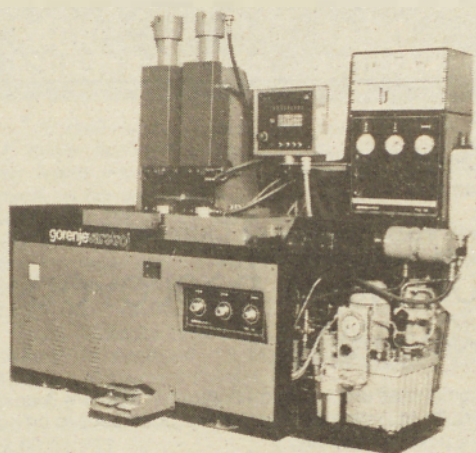

Sekretariat za ljudsko obrambo in občinski štab Teritorialne obrambe občine Lendava sta organizirala v Centibi tridnevno usposabljanje za pripadnike enot Narodne zaščite. Udeležilo se ga je okoli 1000 članov, spoznali pa so se z osebno oborožitvijo in streljali z vojaško puško.

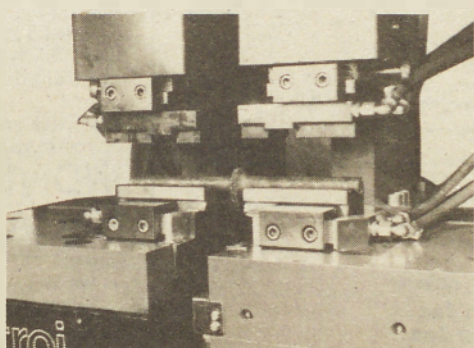
J. D.

gorenjevarstroj

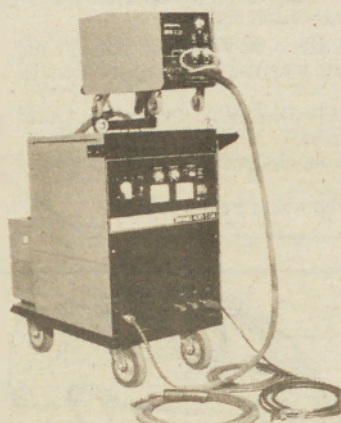
Tovarna varilne opreme YU — 60220 Lendava, Industrijska cesta 4, telefon: (069) 75 271, telex: YU Varle, telefax: (069) 75 277.

Sočelno obžigalno varjenje TSO-100

Končni izdelek

Varmig 400 TO4

Vartrans 140

Univerzalna naprava za varjenje istovrstnih in raznovrstnih materialov različnih oblik in profilov. Kontrola procesa varjenja.

PROIZVODNI PROGRAM

- program malih transformatorjev
- VAREX — transformatorji za varjenje
- VARUS — usmerniki za varjenje
- VARMIG — polavtomati za varjenje
- TIG postopek varjenja
- naprava za plamensko rezanje
- naprava za rezanje s plazmo
- naprave za elektroodporno varjenje
- standardne naprave za mehansko varjenje
- varjenje (vrtilniki in pozicionerji)
- meh. varjenja in inženiring
- AOP usluge

NOVO V VARJENJU!

INTEGRAL

P i D DO PROMET IN DELAVNICE LENDA

Industrijska 1
Telefon 75 261

PRIPOROČAMO SE S PREVOZI TEKOČIH TOVOROV, S SERVISNIMI STORITVAMI ZA MOTorna VOZILA IN KMETIJSKO MEHANIZACIJO TER TEHNIČNIMI PREGLEDI ZA VSA MOTorna VOZILA.

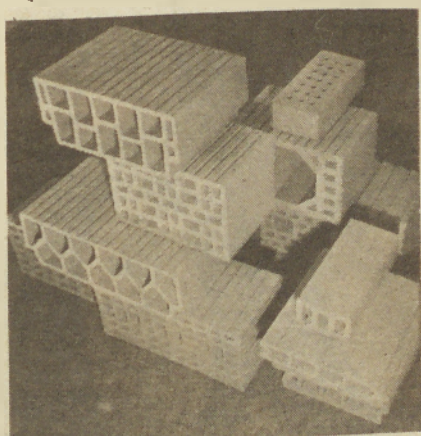
Vsem poslovnim partnerjem in občanom lendavske občine čestitamo ob njihovem prazniku!

OPEKARNA LENDA

Dolga vas 42 Tel.: (069) 75 037

**PRIPOROČAMO
NAKUP
VSEH VRST
OPEČNIH
IZDELKOV**

Pridružujemo se čestitkam ob lendavskem občinskem prazniku!

INVALIDSKA DELAVNICA

SOLIDARNOST

p. o. — MURSKA SOBOTA

Delavski svet Invalidske delavnice
SOLIDARNOST
RAZPISUJE

prosta dela in naloge za 4 leta

**VODJA
KOMERCIALE**

— delavec s pooblastili in odgovornostmi

Pogoji:
— višja ekonomska-komercialna
— 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih mestih
— moralno-politična neoporečnost

Prošnje pošljite na naslov:
Invalidska delavnica SOLIDARNOST, Arhitekta Novaka 4, Murska Sobota, v 15 dneh od dneva objave oglasa v časopisu. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od izteka roka za prijavo.

INTEGRAL-GOLFTURIST

TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDA

Preživite počitnice zdravo in poceni v hotelu Lipa—Terme v Lendavi. Zagotovljena vam bo domačnost in mir.

Po zdravje pojdite v Lendavo

Termalna voda vam bo vrnila mladost in gibčnost. V novem športno-rekreacijskem centru ob hotelu Lipa boste poleg kopanja lahko igrali tenis, mini golf, šah na prostem...

VABLJENI NA LENDAVSKO NOČ, 24. junija, v športno-rekreacijski center ob hotelu Lipa. Veselo bo! Prvič v tem delu Slovenije bo nastopil ansambl Magazin.

Čestitamo občanom ob prazniku lendavske občine!

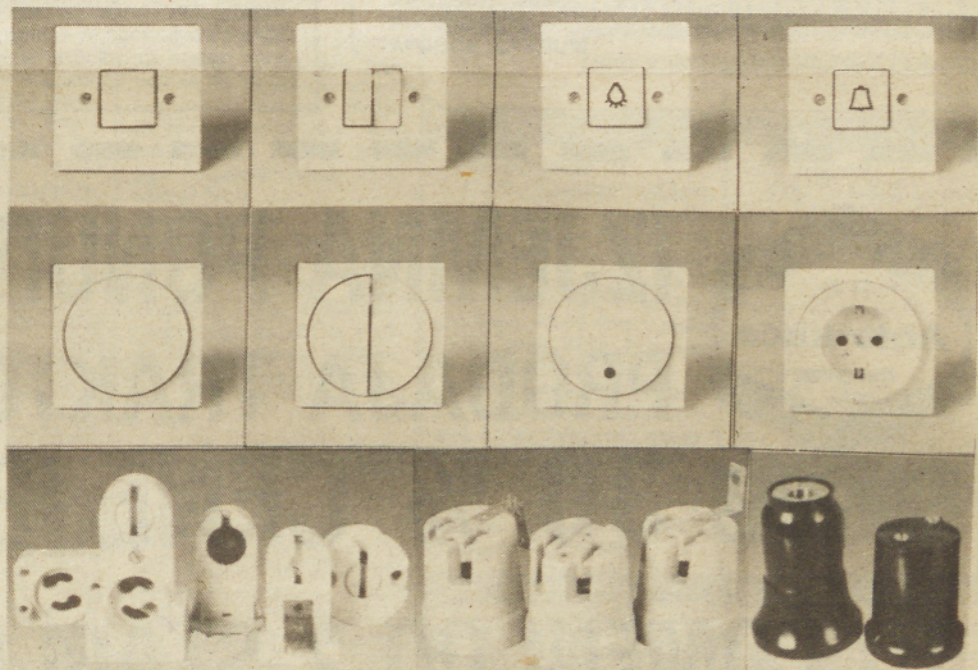

elektro kontakt

ZAGREB, TOZD ELEKTROMATERIAL LENDA, Kolodvorska 8, telefon (069) 75 610, 75 611, 75 612, 75 011, telex: 35 248 YUELKOL

V okviru našega proizvodnega programa izdelujemo naslednje osnovne skupine elektroinstalačijskega materiala:

- STIKALA (NADOMESTNA, PODOMETNA IN VGRADNA)
- OKOVE (BAKELITNI E-27, E-14, E-10 TER PORCELANSKI E-27 IN E-40)
- VODOTESNI MATERIAL (STIKALA, VTIČNICE, RAZVODNICE IN UVODNICE)
- PRIBOR ZA MONTAŽO ELEKTROINSTALACIJSKEGA MATERIALA (ŽEBLJIČKE, ČELJUSTI IN SKOBE)

**VSEM OBČANOM OBČINE LENDA
ČESTITAMO OB NJIHOVEM PRAZNIKU.**

30 let

PLANIKA

TURNIŠČE

Vsem občanom lendavske občine čestitamo ob njihovem prazniku in jim želimo prijetno počutje pri nošenju naših kakovostnih čevljev!

SGP POMURJE

V skladu z določili letnega plana DO SGP Pomurje razpisujemo za šolsko leto 1989/90

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

za naslednje poklice:

GRADBINEC	25 štipendij
GRADBENI TEHNIK	2 štipendiji
GRADBENI INŽENIR	3 štipendije
DIP. GRADBENI INŽENIR	4 štipendije
EKONOMIST	1 štipendija
DIPL. EKONOMIST	1 štipendija

Prošnje za štipendije pošljite na obrazcu Državne založbe Slovenije 8.40 na naslov: SGP Pomurje, Murska Sobota, Stefana Kovača 10, v 15 dneh po objavi. K prošnji priložite tudi zadnje šolsko spričevalo oziroma potrdilo o opravljenih izpitih.

Vse kandidate bomo o dodelitvi štipendij obvestili v 30 dneh po poteku roka objave.

ABC POMURKA

agromerkur
proizvodnja perutninskega mesa p.o.
Murska Sobota

Vsak dan od 12. junija, razen nedelje, na dvorišču Agromerkurja od 8. do 16. ure in na farmi Petrovci od 7. do 11. ure prodajamo:

- ŽIVE MLADE KOKOŠI, povprečna teža 3,5 kg — 42.000 din za eno
- ŽIVE MLADE PETELINE, povprečna teža 5 kg — 52.000 din za enega

**ABC POMURKA
AGROMERKUR
MURSKA SOBOTA**

UGODEN NAKUP

Vsak dan od 12. junija, razen ob nedeljah, od 8. do 16. ure na dvorišču Agromerkurja in od 7. do 11. ure na farmi Petrovci prodajamo:

- ŽIVE MLADE KOKOŠI, povprečna teža 3,5 kg — 42.000 din za eno
- ŽIVE MLADE PETELINE, povprečna teža 5 kg — 52.000 din za enega

**ABC POMURKA
AGROMERKUR
MURSKA SOBOTA**

ELEKTRO-KONTAKT ZAGREB TOZD ELEKTROMATERIAL LENDAVA

DELAVSKI SVET.
ponovno razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili

vodja financ in računovodstva

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri
- 4 leta delovnih izkušenj pri vodenju financ in računovodskih del

Dela in naloge se razpisujejo za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: ELEKTRO-KONTAKT, TOZD Elektromaterial, Kolodvorska 8, Lendava.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja pri GOP GRADITELJ-KOMUNA

Beltinci **objavlja** prosta dela in naloge:

- **vodjo gradbišč I, za nedoločen čas**
- **vodjo gradbišč II, za nedoločen čas**

Pogoji:

Pod točko 1: Končana višja ali visoka šola gradbene smeri, 3 leta delovnih izkušenj, strokovni izpit za vodjo gradbišč.

Pod točko 2: Končana srednja šola gradbene smeri, 5 let delovnih izkušenj.

Prijave pošljite na naslov: GOP GRADITELJ-KOMUNA, Št. Kovača 21, 69231 Beltinci — kadrovska služba, v 8 dneh od objave oglasa.

Mercator - Univerzal

SOZD MERCATOR-KIT, n. sub. o. trgovina na drobno, p. o.

69220 Lendava, Partizanska 22

Komisija za delovna razmerja

objavlja

dela in naloge za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu

TAJNICE DIREKTORJA — ADMINISTRATORKE V SPLOŠNO-KADROVSKEM SEKTORJU

Od kandidat, ki se bodo prijavile, pričakujemo, da izpolnjujejo naslednje pogoje:

- izobrazba ekonomskega ali administrativnega tehnika,
- 2 leti delovnih izkušenj pri opravljanju enakih del in nalog,
- dobro znanje slovenskega jezika,
- potrebne psihofizične lastnosti za navedena dela in naloge.

Vabimo kandidatke, da nam pošljete pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela v 15 dneh po izidu oglasa. O odločitvi glede izbire vas bomo obvestili v 15 dneh po sklepu Komisije.

ABC POMURKA

KMETIJSKA ZADRUGA
LJUTOMER - KRIŽEVCI o. sol. o.
Križevci pri Ljutomeru

ABC POMURKA
Kmetijska zadruga
LJUTOMER-KRIŽEVCI, o. sol. o.
Križevci pri Ljutomeru

Razpisna komisija sveta delegatov KZ LJUTOMER-KRIŽEVCI ponovno **razpisuje** prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Pogoji:

- da ima agronomsko ali ekonomsko fakulteto in najmanj 3 leta prakse pri delih oz. nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v podobnih ozidih,
- da ima višjo agronomsko ali ekonomsko šolo in najmanj 5 let prakse pri delih oz. nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v podobnih ozidih,
- poznavanje sodobnih melioracijskih sistemov.

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti kuverti z oznako »za razpisno komisijo« na naslov:

ABC POMURKA, KZ LJUTOMER-KRIŽEVCI, Križevci pri Ljutomeru, v 15 dneh po objavi razpisa.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu sveta delegatov.

Mandat za opravljanje navedenih nalog traja 4 leta.

ŽELITE OBNOVITI SVOJ AVTOMOBIL?

Obiščite nas na Bakovski ulici 29 v Murski Soboti, kjer vam bomo kakovostno in po konkurenčnih cenah opravili vsa potrebna avtokleparska in avtočlarska dela na vašem tovornem ali osebnem vozilu.

Vsa pojasnila lahko dobite osebno ali po telefonu 22 800 pri vodji servisne delavnice.

Pričakujemo
vas!

AVTOBUSNI PROMET
Murska Sobota p.o.

**SOUR Auto
Hrvatska**

IZJEMNA PONUDBA AUTO KUČA ČAKOVEC PRODAJA TRAKTORJEV TOMO VINKOVIĆ 30 % CENEJE!!!

TO POMENI DO 2 STARI MILIJARDI PRIHRANKA!!!

Kmetovalci, izkoristite posebno ugodnost, ki vam jo daje poslovni center
IMT, AUTOKUČA ČAKOVEC, Novakova,
telefon: 042 816 611,
816 098, 89 618

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (V naših jutranjih oddajah vas želimo predvsem kratkočasiti, pa čeprav včasih tudi s kakšno mislijo, ki tudi vas sila k razmišljanju. Sicer pa vam jutranjiki tudi tokrat želimo prijeten konec tedna!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, Romano vilago — Svet Romov, reklame, glasba). 18.00 21-232.

TV LJUBLJANA

16.30 Poletna noč, ponovitev, Vrnitev Sherlocka Holmesa, angleška nanižanka. 17.30 Leteči cirkus Montyja Pythona, angleška nanižanka. 18.05 Poročila. 18.10 Spored za otroke in mlade. 18.40 Gorska folklor: Poljska. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Naše akcije. 20.15 Skozi zgodovino na Triglav, dokumentarna serija. 21.00 Kriminalna zgodba, ameriška nanižanka. 21.45 Zgodba o Daphne Blagayani. 22.00 Tv dnevnik. 22.15 Poletna noč, Vrnitev Sherlocka Holmesa, zadnji del angleške nanižanke. 0.00 Ona kot moški, ameriški film.

TV ZAGREB

Prvi program 8.30 Tv v šoli in ponovitev, 17.50 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vrnitev Sherlocka Holmesa, 21.00 Večer v klubu, 21.45 Dnevnik, 22.05 Pogovor, 23.05 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.20 Kreuzberg, 21.15 Filmske novitete, 22.45 Bataljon izgubljenih, 0.25 Miami Vice.

Drugi program 13.30 Sport, 16.45 Dediščina Guldenburgov, 17.30 Noetova barka, 18.00 Bavarsko kraljevo sodišče, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet na Dunaju, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Sport, 23.10 Umetnine.

76 ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

TV MADZARSKA

9.55 Poslednje slovo; neposredni prenos pogreba in slovesa od Imreja Nagya in tovarišev. 17.00 Letni kolobarji, spored za upokojence. 17.30 Teka, uporabni napotki. 17.40 Filmska reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.00 Večerna pravljica. 19.10 Debussy: Preludes No. 10—12. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Imre Nagy, dokumentarni film. 20.55 Liszt: Sonata v h-molu. 21.25 Leto mirnega Sonca, film.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

16.15 Poletna noč, ponovitev. 17.10 Tednik, ponovitev. 18.05 Poročila. 18.10 Spored za otroke in mlade, ponovitev. 19.30 Tv dnevnik. 20.20 Žrebanje 3 x 3. 20.30 Tik pred zdajci, ameriški film. 22.20 Tv dnevnik. 22.35 Poletna noč; Uboga mala bogatašinja, ameriška nadaljevalka; Samo bedaki in konji, angleška nanižanka.

PROGRAM LJ 2:

15.00 Jugoskivija, dober dan. 15.30 Spored za otroke. 16.30 Športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Evropski videoprogrami, Oddaja o kulturi. 20.55 Poročila. 21.00 Šibenik: Otvoritev otroškega festivala. 22.00 Glasbeni večer. 23.30 Športna sobota. 23.50 Slike časa, tedenski kulturni magazin.

TV ZAGREB

Prvi program 9.30 Poletni spored za mladino, 19.30 Dnevnik, 20.00 Romanca v Orient Expressu (film), 22.00 Dnevnik, 22.15 Zvezdni prah, 23.15 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sport, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kdor reče a, mora... (zabavna oddaja), 22.00 Ultimati, 0.00 Prekleti (film).

Drugi program 15.30 Glasba, 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Srečna družina, 17.45 Kdor me hoče?, 18.00 Bavarsko kraljevo sodišče, 18.30 Magazin Alpe Jadran, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Očka v škripih (film), 22.00 Šport, 22.30 Izigrani, 22.55 Glasba.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 11.00 Srečanje na pomurskem valu. 12.00 Spored v madžarskem jeziku. 13.00 Doma in onkraj meja. 13.30 V nedeljo popoldne (osrednji aktualni prispevek, pregled športnih in drugih dogodkov, minuta za varstvo okolja, minuta za kmetovalce, humor). 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

8.35 Otroška matineja. 9.50 Šentviški pevski tabor, 89. prenos. 10.00 S. Pavič: Boljše življenje. 10.45 Šentviški pevski tabor 89. prenos. 10.55 Oktet LIP Bled. 11.25 Kmetijska oddaja TV Zg. 12.25 Šentviški pevski tabor 89. prenos. 14.45 Šentviški pevski tabor 89. prenos. 14.55 Marjanca, posnetek narodno-zabavne prireditve. 15.55 Zapisani šoli, češkoslovaška nadaljevalka. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.10 Bratje Marx: Na zahod, ameriški film. 18.20 Show mora biti. 19.30 Tv dnevnik. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Miodrag Karadžić: Djekna še ni umrla, kdaj bo, pa ne vemo, 1. del nadaljevalke TV Tg. 21.35 Zdravo — vmes poročila.

TV ZAGREB

Prvi program 9.30 Nedeljsko mladinski dopoldne. 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Rezerviran čas, 13.00 Rosowski (nadaljevalka), 23.50 Nedeljsko popoldne, 16.30 Potopis, 17.05 Ponovimo stvar (film), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tovarišica ministrice, 21.00 Igrišče za tenis (film), 22.00 Dnevnik, 22.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve, 14.05 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mašenka (tv drama), 22.15 Don Carlos (opera). Drugi program 9.00 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 17.00 Klub seniorjev, 17.45 Sport, 20.15 Želo (film), 22.25 V zadnji sekundi (film).

TV MADZARSKA

9.00 Spored za otroke. 10.35 30 let Brekjevih, ameriški film. 15.40 Gimnastika. 17.05 Delta, znanstveni poročilec. 17.30 85-letni Tivadar Bilic, pon. 18.40 Žrebanje lota. 18.50 Večerna pravljica. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 21.15 Casta diva, italijansko-francoski film. 21.45 Igralka Itala Bekes. 22.40 Telešport, EP v košarki za žene, posnetek. 23.40 Video strani.

SOBOTA, 17. junij

UBOGA MALA BOGATAŠINJA, 1. del ameriške nadaljevalke

Nadaljevalka je nastala po romanu C. Davida Heymanna, njena naslovna junakinja pa je Barbara Hutton, ki je pri enainvajsetih letih podedovala premoženje, danes vredno milijardo dolarjev. Woolworthova »Woolworth« je mreža ameriških blagovnic z najrazličnejšo ceneno robno dednjo pa je umrla s samo 3500 dolarji na bančnem računu.

Kot otrok je Barbara zgubila mater, ki si je življenje vzela sama. Ko jo je zapustil še nestanovitni oče, je prišla živet v hišo ekscentričnega deda, milijonarja F. W. Woolwortha, ki pa je kmalu umrl. Tako je bila že zgodaj prepuščena sama sebi. Začela je živeti razkošno in po tratin, zato je seveda povsod, kamor je prišla, zbujala pozornost in zanimanje, časopisi pa so o njej pisali resnice in laži.

Barbara se je sedemkrat poročila; med možmi so bili slavnj igralci Cary Grant, ki jo je edini zapustil prav tako bogato, kot je bila pred poroko z njim in tudi člani kraljevskih družin. Ob burnem življenju in izkoriščevalskih prijateljih je njeno bogastvo počasi, a vztrajno kopnelo. Leta 1979 je umrla zapuščena, stara šestdesetlet.

Nadaljevalka ima šest delov.

TOREK, 20. junij

LJ 1

DA NE BI BOLELO

Mikrosporija

Mikrosporija je ena izmed manj nevarnih kožnih bolezni, ki jo na človeka prenašajo živali. Zunanji znaki so: luščenje kože, srbenje, izpadanje las. Boazen je dokaj nalezljiva, se dolgo zdravi in je tudi zelo nalezljiva. V zadnjih letih se vse bolj širi, predvsem med otroki, kar je tudi razumljivo, saj jo prenašajo njihovi hišni ljubljenci, mačke in psi. V oddaji bomo spregovorili o tem, kako bolezen odkrivamo in zdravimo, predvsem pa o tem, kako se pred njo obvarujemo, pri čemer imata pomembno vlogo zdravstvena in veterinarska služba.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Po uspehi akciji na sobotnem kopališču se znova slišimo prek radijskih valov. Sodelujte na 21-232 ali pisno in sporočite, kaj vas žuli, kaj bi radi jutraj slišali! Sicer pa vam želimo uspešen vstop v novi delovni teden). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba). 18.00 Rezerviran čas. 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.30 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.05 Poslovne informacije. 18.10 Mozaik. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 E. Werddin: Samohodec, nemška drama. 21.05 Osmi dan. 21.45 Tv dnevnik 3. 22.00 Poletna noč, Uboga mala bogatašinja, ameriška nadaljevalka, Alo, alo, angl. humoristična serija.

PROGRAM LJ 2:

17.45 Po brezkončnosti sveta: Azija. 18.15 Svet športa. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Zarišče. 20.35 Po sledeh napredka. 21.05 Svet na zaslonu. 21.45 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

Prvi program 8.45 Tv v šoli in ponovitev, 17.50 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.00 Resna glasba, 21.50 Dnevnik, 22.15 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Dempsey in Makepeace, 22.10 Ljubezer in golobi (film), 23.50 Miami Vice.

Drugi program 17.00 Čudežni plin, 17.30 Lipova cesta. 18.00 Bavarsko kraljevo sodišče, 18.30 Glasbeni avtomat, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gozdarska hiša Falkenau, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Zivali v vojni, 23.10 Srečanja.

TV MADZARSKA

9.10 Anatolsko višavje, pon. 9.55 Delta, pon. 10.20 Teden, pon. 16.30 Video novice. 16.40 Poročila v romunščini. 16.45 Za najstnike. 17.40 Četr ure za gospodarstvo. 18.05 Koledar 1989. 19.00 Cim cim, literarne uganke za otroke, Mark Twain. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Napoleon, TV igra. 21.15 Panorama, svetovna politika. 22.05 Kulturni magazin iz Szombathelya. 22.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Tudi v torek si želimo vaše sodelovanja. Vprašajte na primer tudi, kaj vas zanima v zvezi s kuharskimi recepti Cilke Sukičeve — ali pa kar koli drugega. Želimo vam prijetno jutro!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba). 18.00 Rezerviran čas. 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.30 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.05 Poslovne informacije. 18.10 Mozaik. 18.30 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 H. Robbins: Trgovci s sanjami, ameriška nadaljevalka. 21.00 Omizje. 22.40 Tv dnevnik 3. 22.55 Poletna noč, Uboga mala bogatašinja, ameriška nadaljevalka, Hooperman, ameriška nadaljevalka.

18.00 Beograjski tv program. 19.00 Tamburaški orkester Biserica iz Reteč. 19.25 Zagreb: EP v košarki — Italija:SSSR. 20.15 Zarišče. 20.45 Košarka, nadaljevanje. 21.00 Žrebanje lota. 21.25 Zagreb: EP v košarki — Jugoslavija:Grčija.

TV ZAGREB

Prvi program 8.30 Tv v šoli in ponovitev, 17.50 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vlak sanj (film), 21.40 Kontaktni magazin, 23.35 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet živali, 21.15 Dallas, 22.05 Igra s smrtjo (film), 23.35 Miami Vice.

Drugi program 17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.00 Bavarsko kraljevo sodišče, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 21.10 Zunanjepolitični raport, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2.

TV MADZARSKA

9.10 Ciklus Brahms-Bernstein. 10.10 Panorama, pon. 10.55 Telovadba za invalide. 16.25 Poročila. 16.30 Panonska kronika. 16.40 Poročila v nemščini. 16.45 Naš ekran, narodnostna oddaja v nemščini. 17.25 Četr ure za gospodarstvo. 17.40 Pribočnik milostljivega gospoda, sovjetska serija. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Klinika, nemška serija. 20.55 Studio '89. 21.40 Čezmorski Madžari, dokumentarni film. 22.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Slišali boste veliko zanimivega, vse skupaj pa bomo »začinili« z napovedmi točnega časa, vremenskimi in cestnimi razmerami, rubriko za mlade, pa še kaj bo: glasba na primer). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba). 18.00 Poslušamo vas. 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.30 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.05 Poslovne informacije. 18.10 Mozaik. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Premetenka, kanadski film. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.20 Poletna noč, Uboga mala bogatašinja, ameriška nadaljevalka, Hooperman, ameriška nadaljevalka.

PROGRAM LJ 2:

18.00 Regionalni programi TV Ljubljana — Studio Maribor. 19.00 Zagreb: EP v košarki — Jugoslavija:Bolgarija, prenos. 20.30 Zarišče. 21.00 Zagreb: EP v košarki — Italija:Španija, prenos. 22.30 Svet poročja.

TV ZAGREB

Prvi program 8.30 Tv v šoli in ponovitev, 17.50 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Filmski večer, 22.35 Dnevnik, 22.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dallas, 22.05 Igra s smrtjo (film), 23.35 Miami Vice.

Drugi program 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Bavarsko kraljevo sodišče, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mirni časi (tv film), 22.40 Čas v sliki, 23.00 Sport, 23.05 Spomini.

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjetakar, plačat (film), 21.55 Dobri, zli in umazani (film), 0.25 M. Vice.

TV MADZARSKA

9.10 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.40 Studio '89, pon. 16.40 Video novice. 16.50 Poročila v slovaščini. 17.00 Varstvo umno prizadetih. 17.10 Rehabilitacijski magazin. 17.30 Magazin Alpe-Jadran. 17.50 Pozor, zemeljski usad! Sodobni madžarski literati. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dinosaurius, 1. del. 21.30 Slikar Csontváry, 1. del: Fatum. 21.55 Rock na odru — Zoran. 23.00 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Spei vas bomo prebujali, upamo da po vaših željah. To pa pomeni obilo nežne in manj nežne glasbe, pa tudi vrsta zanimivosti: število pomurskih novorojencev, tečaj dinarja, kmetijski nasvet, humorist Džouzi... 8.00 Konec Prebujajte se z nami.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.30 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Mozaik. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 E. Zola: Denar, francoska nadaljevalka. 21.35 Tednik. 22.25 Tv dnevnik 3. 22.40 Poletna noč, Uboga mala bogatašinja, ameriška nadaljevalka, Leteči cirkus Montyja Pythona, angleška nanižanka.

PROGRAM LJ 2:

18.00 Beograjski tv program. 19.00 Čas, ki živi. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Zarišče. 20.35 Mali koncert. 20.55 Zagreb: EP v košarki — SZ:Španija, prenos. 22.25 Oči kritike. 22.55 Alpe-Jadran.

TV ZAGREB

Prvi program 8.30 Tv v šoli in ponovitev, 17.50 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.05 Zabavna oddaja.

76 ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli in ponovitev, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavni show, 22.10 Videoteka, 0.25 Miami Vice.

Drugi program 17.15 Svet živali, 18.00 Dogodivščine v Vancouverju, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjetakar, plačat (film), 21.55 Dobri, zli in umazani (film), 0.25 M. Vice.

TV MADZARSKA

9.10 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.40 Studio '89, pon. 16.40 Video novice. 16.50 Poročila v slovaščini. 17.00 Varstvo umno prizadetih. 17.10 Rehabilitacijski magazin. 17.30 Magazin Alpe-Jadran. 17.50 Pozor, zemeljski usad! Sodobni madžarski literati. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dinosaurius, 1. del. 21.30 Slikar Csontváry, 1. del: Fatum. 21.55 Rock na odru — Zoran. 23.00 TV dnevnik.

NAROČILNICA

NAROČAN VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

Ime in priimek:

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Trava 21.

SPORED FILMOV V KINU PARK M. SOBOTA od 16. do 22. junija 1989

16. junija ob 18. uri amer. glasb. film U 2 — **VELIKA ROCK PREDSTAVA**. VZNE-MIRLJIV IN ATRAKTIVEN PORTRET ZNANE IRSKE SKUPINE, KJER NE MANJKA TUDI POKLONOV BOBU DYLANU, BEATLESOM, HENDRIXU IN DRUGIM!

16. junija ob 20.15 amer. film RAIN MAN — **DEŽEVNI ČLOVEK**. NEPONOVLJIVI, NEPREKOSLJIVI DUSTIN HOFFMANN V FILMU LETA! HKRATI Z EVROPSKO PREMIERO TUDI V NAŠIH KINEMATOGRAFIH — FILMSKI DOGODEK LETA!

18. junija ob 16. uri amer. glasb. film U 2 — **VELIKA ROCK PREDSTAVA**

18. junija ob 18. in 20.15 amer. film RAIN MANN — **DEŽEVNI ČLOVEK**

19. junija ob 18. in 20. uri amer. kom. ROKSANA.

PRIJETEN FILM, NARAVNOST OSVEŽILNA KOMEDIJA Z ODLIČNIM STEVOM MARTINOM, KI OBLIKUJE VLOGO KARAKTERNO IN Z IZVRSTNO MIMIKO!

20. junija ob 18. uri amer. kom. ROKSANA

20. junija ob 20. uri amer. najstniški film LJUBEZEN NA ŠOLSKI NAČIN

21. junija ob 18. in 20. uri amer. najstniški film LJUBEZEN NA ŠOLSKI NAČIN

22. junija ob 18. uri amer. akc. film BEG — z Arnoldom Schwarzeneggerjem v glavni vlogi!

22. junija ob 20. uri amer. erot. film VOYEUR — trdna erotika! Kino KUD ŠALOVCI

17. junija ob 21. uri amer. film RAIN MANN — **DEŽEVNI ČLOVEK**

Prodaj

MOTORNIA VOZILA

PRODAM

FIAT 126 P, letnik 1978, registriran do februarja 1990, prodam. Ogled po 15. uri. Banovci 14, p. Veržej, telefon: 87-216. M-2318

LADO 1600, letnik 1980, z vgrajeno plinsko napravo, in drugo opremo prodam. Raduha, Nedelica 54. M-2320

ZASTAVO 101, letnik 1984, prodam. Puconci 52 b. M-2321

OSEBNI AVTO FORD ESCORT, letnik 1973, prodam. Srečko Čepe, Murska Sobota, Naselje Prekm. brigade 9, zvečer. M-2323

Na kozarček in pico hodim v Hotiz v Osmico. Pico lahko vzamem tudi domov in dohim lep krožnik.

KOMBI IMV 1600 prodam. Telefon: 26-296. M-2328
CITROEN GSX 1,2 prodam. Murska Sobota, Zorana Velnarja 50. M-2331
VW 1200, letnik 1967, prodam. Tišina 8. M-2332
GOLF JGL, dizel, letnik 1984, prevoženih 69.000 km, prodam. Telefon: (069) 76-266. M-2337

OPEKA MEDITERAN v črni, rjavi in rdeči barvi naprodaj. Horvat, Varaždin, telefon: 042 41 664.

FIAT 1300, letnik 1978 (garažiran), prevoženih 54.000 km, poceni prodam. Postrak, Lendavska 8. M-2339
RENAULT 18, star 2,5 leta, prodam. Ogled v soboto in nedeljo: Gancani 89. M-2344
FORD TAUNUS 12 M, letnik 1967, prodam. (069) 24-582. M-237
GS 1,3, letnik 1980, prodam. Informacije: Kozlar, Beltinci, Gregorčičeva 13, telefon: 71-258 ali 71-771. M-2348

VESTNIK

Ima Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eory, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29/I. Telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 1. polletje 1989 je 50.000 dinarjev, za delovne organizacije 100.000 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM (letno). Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30006. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP VEČER tozid Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

KNJIGOVODSKI SERVIS IN FOTOKOPIRANJE KSR REGINA, Beltinci, Ravenska 74, telefon: 71 508

— hitro, kakovostno in po ugodnih cenah fotokopiram vse vrste dokumentov, zvezke in knjige.

NSU 1000 C poceni prodam. Telefon: 73-501. M-2420
JUGO 45 A, november 1986, prodam. Radenci, Kapelska 28. M-2365
RENAULT 4, letnik 1977 in R 4 (za rezervne dele) prodam. Martjanci 57. M-2387

VW 1200, letnik 1964, registriran do septembra, poceni prodam. Gumilar, Južna 10, telefon zvečer: 26-633. M-2393

VW 1200 L, letnik 1976, prodam. Hinko Veberič, Stavešinski Vrh 48, 69245 Spodnji Ivanjci. M-2396

ELEKTROINŠTALACIJE IN ELEKTROMECHANIKA MARIO KEREČ, Murska Sobota, Cankarjeva 41, telefon: (069) 22 334

POPRAVLJAMO IN NAVIJAMO ELEKTROMOTORJE VSEH VRST TER NAVIJAMO STATORJE. OPRAVIMO TUDI VSA ELEKTROINŠTALACIJSKA DELA.

ZASTAVO 750, prodam za 3 M. Pertoča 106. M-2415

126 P, letnik 1980, v dobrem stanju, ugodno prodam. Vaneča 58 c, pri gasilskem domu. M-2421

RENAULT 4 GTL, letnik 1984, ugodno prodam. Telefon: 46-218. M-2427

TAM 125, z dviznim podom za prevoz živine, prodam. Brunčnik 58, 62327 Rače. M-2428

FIAT 125 P, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Lendava, Ulica Heroja Mohorja 16, telefon: 75-358. LE-19737

SPAČKA prodam. Telefon: 82-187. IN-17364

LADO 1300, v dobrem stanju in na novo registrirano, prodam. Telefon: 24-578, od 7. do 8. ure. M-MM

LADO 1200, letnik 1976, prodam. Miro Klement, Logarovi 6, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-17363

RENAULT 4, letnik 1977, in rezervne dele prodam. Tišina 31 c, telefon popoldne: 46-333. M-2433

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Telefon popoldne: 72-566. M-2435

FIAT 126 P, letnik 1982, prodam. Poturbin, Moščanci 32. M-2442

AMT, letnik 1975, ugodno prodam. Telefon: 78-771. M-2443

BMW 520 BAVARIA, kovinske barve, prodam. Telefon: 48-571. M-2445

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1983, prodam. Telefon: 21-604. M-2446

RENAULT 11 GTL, letnik 1987, prodam. Moravski Toplice, Dolga ulica 212. M-2447

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam za 22.000.000.— din. Telefon po 15. uri: 25-472. M-2449

NISSAN SUNNY, marec 1987, prodam. Informacije: 061 572-808. M-2450

FORD SIERO 1.6, letnik 1986, prevoženih 33.000 km, prodam. Sobočan, Beltinci, ali telefon: 71-740. M-MM

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PRODAM

KOMBAJN JOHN DEERE prodam. Gerič, Turmšče, Pod logom 19. M-2320

ENOREDNI KOMBAJN ZA SILAŽO KEMPER-LIFAM, najnovejši (avtomatsko brušenje) in sedem kosov borovih tramov, 18 x 20, dolžine 8,5 m, prodam. Sodišinci 1. M-2330

OBRACALNIK po ugodni ceni prodam. Filovci 25. M-2343

OBRACALNIK ZA KOSILNICO BCS ter bočno koso za IMT 539, novo, prodam. Telefon: (069) 78-275. M-2350

TRAKTORJA IMT 558 in 533 po ugodni ceni prodam. Alojz Pintarič, Zbigojci 76, p. Gornja Radgona. GR-18840

TRAKTOR IMT 558, rabljen, in novo sejalnico IMT, za pšenico, prodam Franc Gasparič, Terbegovci 21. M-2359

TRAKTOR STEYR, 15 KS, prodam. Telefon: 76-371. M-2360

PREZO s priključki (škoprilnico, prikolico in kosilnico) prodam, Ponudbe: 22-279. M-2365
TRAKTOR STEYR ugodno prodam. Mirko Kranar, Beltinci, Finžgarjeva 1, telefon: 71-682. M-2371
CISTERNO CREINA, 2200 l, prodam. Gancani 42. M-2382
SLAMOREZNIČA ALFA LAVAL, vlečna veriga in puhalnik naproj. Kuzma Ropoča 80. M-2388
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Tišina 56. M-2398
PREVOZNO MOTORNO ŠKOPILNICO, 60 l, prodam. Boris Rus, Cven 66, Ljutomer. IN-17358
MOTORNO PREVOZNO ŠKOPILNICO prodam. Telefon: 77-013, popoldne, 77-030, popoldne. M-2439
KOMBAJN FERGUSON, dobro ohranjen, širina kose 270 cm, prodam. Martin Vučko, Polnja Bistrica 83, 69232 Črenšovci, telefon: 70-392. M-2448

posesti

PRODAM

STANOVANJSKO HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPIJEM in 4 a zemlje prodam. Telefon: (069) 81-588. IN-17345

GRADBENO PARCELO V TROPOLICAH prodam. Murski Črnci 44, telefon: 46-359. M-2335

STAREJŠO, neveljavno hišo s 3 ha obdelovalne zemlje, v bližini Strigove (Medžimurje), prodam. Telefon: 064 80-105. M-2351

STAREJŠO HIŠO NA VANEČI prodam. Naslov v upravi lista. M-2355

GOZD, 90 arov, in večjo količino desk ter plohov prodam. Pečarovi 112. M-2355

VINOGRAD IN GOZD, 19 arov, v Bokračih, prodam. Telefon zvečer: 22-953. M-2374

STARO HIŠO V LEMERJU 68 s parcelo, in 1,5 ha obdelovalne površine prodam. Telefon: 061 621-585. M-2392

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, stare 16 tednov, iz kooperacijske reje, navajene na vso domačo hrano, opravljena potrebna cepjenja, prodajamo po dnevnih cenah.

Naročila sprejema in daje vse informacije: **Gostilna Tibija Horvata, Nemčevci 38, telefon: (069) 24 393.**

HIŠO V LJUTOMERU prodam. Telefon od 18. do 21. ure: (069) 81-703. IN-17360

STAREJŠO HIŠO, primerno za poč. hišico, prodam. Informacije: Trdkova 97. M-2422

PARCELO NA KUKEČU 36, 92 arov, hiša (elektrika), gradbeno dovoljenje, možnost delitve parcele, in talni ladijski pod prodam. Telefon: 21-907. M-2426

NOVO HIŠO V ANDREJCIH 26 b, na parceli 840/2, vl. št. 305, k. o. Andrejci, prodajamo. Informacije dobite po telefonu: 069 21-556. M-MM

NOVO NEDOGRAJENO HIŠO V ŠTRIGOVU, z nekaj zemlje, primerno za počitniško hišo prodam. Telefon: 042 89-621. M-MM

NESNICA, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, stare 16 tednov, iz kooperacijske reje, navajene na vso domačo hrano, opravljena potrebna cepjenja, prodajamo po dnevnih cenah.

Naročila sprejema in daje vse informacije: **JOŽE VERBAN, gostilna, TROPOLICE, JORDAN 44, telefon: (069) 46-015.**

ŽIVALI

PRODAM

DVE KRAVI, stari šest let, breji štiri mesece, ter telico, staro eno leto, prodam. Karel Janža, Salameci št. 53. M-2196

KRAVO, visoko brejo, prodam. Pečarovi 10. M-2324

KRAVO, staro tri leta, brejo osem mesecev, in moped avtomatice prodam. Karel Prelog, Ključarovi 9. M-2333

PLEMENSKE MERJASCE IN SVINJE, traktorsko škoprilnico in voz z gumijastimi kolesi prodam. Telefon: (069) 87-100, Veržej, Trg Slavka Osterca 21. M-17351

KRAVO, brejo ali s telcom, kontrola A, prodam. Krajna 36. M-2353

PUJSKE, stare deset tednov, prodam. Telefon: 48-012. M-2364

KRAVO, kontrola A, staro sedem let, in ostrerje, špirovce dolge 6 m, prodam. Oskar Makari, Selo 58. M-2368

Pri zahvali za pokojnim **FRANČEM PARTLOM** iz Pertoče je nastala napaka v besedilu verza in se pravilno glasi: Že tri leta te zemlja krije, v gomili tihi mirno spiš, srce ljubeče več ne bije in ti se več ne prebudiš, a v naših srcih še živiš.

MLADLO KRAVO, visoko brejo, prodam. Počič, Kukeč 43. M-2377
MALE PUJSKE prodam. Krajna 15. M-2378
BREJO TELICO (5 mesecev) prodam. Veščica 46, Ljutomer. IN-17356
KRAVO, staro štiri leta, z bikcem, prodam. Trnje 101. M-2407
PUJSKE prodam. Tropovci, Jordan 20. M-2412
TELICO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Nedelica 77, p. Turmšče. M-2395
MALE PUJSKE prodam. Rankovci 11, Tišina. GR-18843
VEČ KRAV, silažni kombajn in iado 1300 S prodam. Milan Mesarič, Lipovci 123. M-2399
KRAVO, dobro mlekarico, prodam. Križevci 38 v Prekmurju. M-2444

GOSPODINJE!

Če vam zavarovalna storija teče vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Rajhmanek, Gornji Slaveči 6, Kuzma (069) 78-271**

Popravilo z garancijo na vašem domu.

Naročniki in bralci Vestnika imajo z oglašom 10-odstotni popust.

RAZNO

PRODAM

SADIKE »TRSEKOV«, zelo lepe, prodam. Markšavci 36 b, telefon: 26-304. M-2104

BARVNI TELEVIZOR EI NIŠ prodam. Televizor 73-325 ali Šratovci 7. M-2325

KITARISTI POZOR!

ELEKTRIČNO, dvanajststrunsko kitaro in akustično dvanajststrunsko kitaro, obe sta ročno delo zelo priznane mojstra, prodam. Telefon 70-310. M-2327

POHIŠTVO SPALNICE, pomivalno korito, hladilnik, električni štedilnik in peč na olje po ugodni ceni prodam. Škedelj, Cankarjeva 48. M-2336

HRASTOVA DRVA, suha, 5 m³, prodam. Moščanci 59. M-2340

FOTOAPARAT CANON AV 1 prodam. Murska Sobota, Trstenjakova 4. M-2341

TELEVIZOR GORENJE črno-beli, prodam. Sluga, Murska Sobota, Stara ulica 6/1-81. M-2342

PLONE (brast, bor, 5 cm) prodam. Belec, Murska Sobota, Grajska 20. M-2345

TELEVIZOR črno-beli, električni štedilnik in manjšo kopalno kad, vse v dobrem stanju, poceni prodam. Vogrničič, Štefana Kovača 5, telefon: 24-094. M-2357

ELEKTRIČNO KITARO FENDER prodam. Franc Husar, Bakovci, Ribiška 6. M-2370

KORUZO NA STORŽIH, večjo količino, po dnevni ceni, prodam. Franc Buček, Serdica 17, p. Rogoševci. M-2376

VARILNI APARAT, 180 A, malo rabljen, prodam. Telefon zvečer: M-2384

STROJ ZA PRANJE NA PARO WAP C 800, 120 BAR, od 30 do 150° C, prodam. V račun vzamem traktor deutz, pogon na 4 kolesih, do 90 km, ne starejši od 5 let. Telefon: 062 812-297. LE-19724

BARVNI, PRENOSNI TV SPREJEMNIK z radiom prodam. Ganza, Radoslavci 61, p. Bučkovci, telefon: (069) 86-017. IN-17357

BARVNI TELEVIZOR KÖRTING, na daljinsko upravljanje, ohranjen, prodam za 5 M. Telefon: 73-135. GR-18835

VIDEOREKORDER s kasetami prodam. Informacije vsak dan po 15. uri: Bogojina 90. M-2385

RDEČE VINO IN KORUZO NA STORŽIH prodam. Marjan Hamler, Janžev Vrh 49. M-2390

HRASTOVA GARAZNA VRATA prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 14. M-2392

ZAMRZOVALNIK GORENJE, 320 l, prodam. Čemelavci, Zadružna 30, telefon: 26-377. M-200

KORUZO V ZRNJU in prosa za seme prodam. Telefon: 72-123. M-2408

ZAKONSKO POSTELJO z jogijem prodam. Čimč. Tropovci, Kolesarska 27. M-2419

BALKONSKA VRATA IN OKNO, 120/180, termopan (lahko na odplacilo), prodam. Krpič, M. Sobota, St. Rozmana 2, telefon: 24-188. M-2423

HLADILNIK (za 300.000.— din), sesalnik (za 150.000.— din) in rdeče vino (po 3500 din) prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 9. M-2424

VIDEOREKORDER ORION, zamrzovalno skrinjo gorenje, 410, in pralni stroj prodam. Telefon: 21-907. M-2426

RTV SERVIS — Marjan Zemljčič — Ljutomer — Glavni trg 1 — tel.: (069) 81-580

— obnova barvnih in črno-belih sprejemnikov (garancija 6 mesecev)

— zamenjava in obnova barvnih in črno-belih ekranov (garancija 18 mesecev)

— vdelamo daljinske enote za barvne TV sprejemnike

— popraviljanje vseh vrst naprav in črno-belih TV sprejemnikov ter drugih električnih naprav

— izdelovanje raznih elektronskih naprav po naročilu

— ZA VSA DELA DAJEMO GARANCIJO PRIPOROČAMO SE!

OBRATNIKI!

Oglašujte v Vestniku!

Stroški reklame

so odbitna postavka

v davčni napovedi!

*O ti ljubezen moja,
ki v grobu si mi pokopana,
a v srcu mojem še živiš,
do konca mojega življenja.*

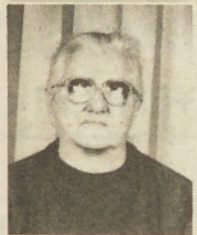
V SPOMIN
16. junija minevajo tri žalostna leta, odkar smo se mnogo prezgodaj, za vedno poslovili od drage žene in snahe

Nade Kuzma

roj. Plej
s Petanjec

Čas hitro mineva, ne more pa zapolniti praznine, ki jo čutimo v srcu, odkar je ni več med nami. Hvala vsem, ki se z drobnostmi mislijo ustaviti ob njenem grobu in s cvetjem krasite njen poslednji dom.

ŽALUJOČI: mož Štefan in družina Kuzma

*Kje si ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestala,
sedaj pa boš sladko spala.*

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljube mame, tašče, babice in prababice

Sidonije Sukič

roj. Županek

26. 5. 1914—19. 5. 1989 iz Šalovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo duhovniku Kerčmarju, cerkvenemu pevskega zboru iz Šalovec in govorniku krajevne skupnosti Aleksandru Svetcu.

Globoko žalujejo: vsi njeni najdražji

*Kje si ljubi mož in oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas.*

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je v 54. letu starosti nepričakovano, tiho in brez slovesa za vedno zapustil naš dragi mož, oče in brat

Štefan Bergles

iz Salamenec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, darovali vence in cvetje ter našega dragega pokopnika pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku Balažicu, pevcem žalostink, govornikom Marti in Štefanu, gasilcem, kolektivu tozda Ženska oblačila in osebju internega oddelka v Rakičanu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

— Salamenci, 29. maja 1989

Žalujejo: žena Marija, hčerka Majda, sin Bojan, sestre Marija in Erika z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA
31. maja nas je v 41. letu starosti nepričakovano zapustil naš dragi sin, brat, svak in stric

Geza Lutar

iz Moravskih Toplic

Prav tako 31. maja nas je v 91. letu starosti tiho zapustila dobra mama, tašča, babica in prababica

Jolanka Lutar

roj. Peček
iz Moravskih Toplic

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje, spremljali drago pokojnico v tako velikem številu na njuni zadnji poti ter njuna grobova zasuli z venci in cvetjem.

Posebna hvala g. duhovniku Gezi Ernišu za pogrebni obred, gasilcem, pevcem žalostink, godbi na pihala in govornikom za poslovične besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujejo: VAJINI NAJDRAŽJI

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nepričakovano zapustil ljubi oče, tast in dedek

Franc Litrop

upokojenec
iz Lendave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem in sodelavcem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujejo: sinovi Marjan, Štefan in Bojan, snaha Piroška in vnukinja Tatjana

V SPOMIN

Tomu Bošnjaku

11. 6. 1983—11. 6. 1989

ki je na tako krut način izgubil življenje v Strukovcih pri Puževcih.

Tu sva, na tej poti s spomini, z bolečino, ljubeznijo in ponosom, ker sva te imela. Večnost, to si ti v naju in midva s teboj, a smrt je samo obsijana pot od rojstva do zvezd.

Vseeno te vsak večer čakava, a šele ko ta večer pride, spoznavamo, da je še en dan ostal prazen, kakor je prazno najino življenje brez tebe.

Strta v neizmerni žalosti — mama in oče

*Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

Mesec junij je za nas mesec žalosti, saj smo se 18. junija pred letom dni poslovili od drage žene, mame, tašče in stare mame

Vilme Kerčmar

iz Sela

Čas hitro mineva, ne more pa zapolniti praznine, ki jo čutimo v srcu, odkar je ni več med nami.

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavijo pri njenem grobu in prinesejo cvetje, iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

ob izgubi naše drage mame

Elizabete Kodila

ni besed, ki bi mogle izraziti globoko hvaležnost in ki bi zmogle naštet vse, ki ste nas razumeli, nam stali ob strani in s tolikšnim spoštovanjem počastili njen spomin.

Vsakomur posebej in vsem skupaj je namenjenih teh nekaj besed iskrene zahvale.

Za njo ostajata neizmerna bolečina in ponos, da je bila naša.

Markišavci, 12. junija 1989

SIN JANI v imenu družine in vseh, ki so jo imeli radi

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja*

ZAHVALA

Po zahrbtni in dolgotrajni bolezni me je v 81. letu za vedno zapustila draga mati

Julija Markoja

roj. Štimec
iz Turnišča

Ob boleči izgubi se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, meni pa izrekli sožalje.

Posebna sohvala zdravstvenim delavcem Zdravstvenega doma iz Lendave, ki so ji lajšali bolečine, sodelavcem iz Planike Turnišča, govorniku za ganljive besede in g. kaplanu za pogrebni obred.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Turnišče, 28. maja 1989

Žalujejo: sin Jože

V boleči žalosti se spominjamo trenutka, ko si nas pred 10 leti zapustila naša draga mama in stara mama

Irma Jakiša

iz Fokovec 6

Hvaležni smo vsem, ki v tvoj spomin čutijo bolečino z nami.

VSI NJENI

*Brez slovesa si odšel od nas,
tja, kejr ni gorja, ne skrbi...*

V SPOMIN

4. junija so minila štiri leta žalosti, odkar nas je prezgodaj zapustil dragi mož in očka ter brat

Franc Sampl

iz Dolnjih Slaveč

Čeprav te ni več, v naših mislih in srcih še vedno živiš, ostali pa so tudi sledovi tvojih pridnih rok.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

Žaluojača žena, hčerka z možem ter sinovi

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 80. letu starosti zapustila naša draga mama in stara mama

Barbara Duh

roj. Ritlop
kmetovalka
iz Lipe

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nas tolažili, izrekli sožalje ter ji poklonili cvetje. Prisrčna hvala KS Lipa in govorniku za slovo ob odprtem grobu, g. kaplanu in pevcem za pogrebni obred.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

ZAHVALA

V 52. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, tašča in stara mama

Marija Duh

iz Lendavskih Goric 608

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala kolektivu Gorenja Varstroj, njenim sodelavcem in govorniku pri odprtem grobu. Hvala tudi kolektivoma ABC Pomurke in Univerzala Lendava za darovane vence in cvetje.

Vsem, še enkrat — prisrčna hvala!

Lendavske Gorice, 6. junija 1989

ŽALUJOČI: VSI NJENI

*V življenju mnogo sem gorja prestala,
zato brez solza pustite me,
da bom v grobu hladnem mirno spala.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustila

Ana Hozjan

iz Nedelice

Ob boleči izgubi drage pokojnice se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, botrini in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, šopke in za sv. maše, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS tov. Horvatu za poslovične besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujejo: vsi, ki smo jo imeli radi

Radio Murska Sobotica in GD Branoslavci pripravljata celodnevno prireditev ob Gajševskem jezeru: ob 9.00 tekmovalje gasilcev za memorial Danija Slaviča, ob 16.00

TEKMOVANJE HARMONIKARJEV

z diatoničnimi harmonikami Za Zlato harmoniko Ljubecne (nastopajoči bodo zaigrali tri skladbe, ki skupaj ne smejo biti daljše kot 9 minut), prijave pošljite na Radio Murska Sobotica, Titova 29, ali se oglasite osebno do 22. junija 1989;

od 19. ure do poznih nočnih ur: rajanje z obilo dobre glasbe in pristnega humora, za kar bosta poskrbela ansambel Magnet in humorist Geza.

Vsi ljudje dobre volje, vabljeni v nedeljo, 25. junija, h Gajševskemu jezeru!

Mura v korak s tehnološkim razvojem

V minulih dneh so imeli v tovarni Mura veliko dela tudi z novo računalniško opremo, za katero so oddeli 1,8 milijona nemških mark. Poleg priprave krojnih slik in razmnoževanja bodo odslej lahko z računalniki tudi oblikovali modele in izdelovali osnovne kroje. Tako se bo povečala natančnost in hitrost pri omenjenih opravilih, to pa bo prav gotovo vplivalo tudi na boljše proizvodne rezultate v celoti. Kot nam je dejal vodja službe za avtomatsko izdelavo krojnih slik, dipl. inž. elektronike Tugomir Frajman, bo nova oprema omogočila tudi povezavo z že obstoječimi računalniškimi sistemi v Muri. Ker je težnja konfekcijske industrije v čedalje večjem številu modelov in torej manjšem številu kosov posameznih izdelkov v seriji (približevanje butični izdelavi), bi Mura kaj hitro izpadla iz konkurence na izvoznih tržiščih, če se ne bi stalno opremljala s tehnološkimi novostmi. Vsi ti novi računalniki in druga oprema pa ne jemljejo dela delavcem, temveč jim omogočajo lažje in hitreje opravilo. Nekateri seveda morajo na dodatno usposabljanje. J. G.

BEZNOVCI

100-odstotna udeležba in vsi ZA

Najbrž se je malokje zgodilo, da bi vsi volilci v kakšnem kraju na referendumu za krajevni samoprispevek obkrožili glasovnice, in to vsi ZA. Tako je bilo namreč prejšnjo nedeljo v Beznovcih, kjer so se odločali o sprejemu dodatnega samoprispevka za asfaltiranje cestne povezave Zenkovi—Beznovci—Vardarci—Domajinci.

Tega dne so imeli referendum tudi v Zenkovcih (sedež krajevne skupnosti), kjer je bila prav tako zelo dobra udeležba. Nista prišla samo 2 volilna upravičenca. Za samoprispevek, s katerim bodo posodobili vaške ceste, pa jih je glasovalo 89,9 %.

Zapletlo pa se je v Strukovcih, ki tudi spadajo v zenkovsko krajevno skupnost, so skupno akcijo tokrat »bojkotalili«. J. Graj

Zavedni državljani! Svoja kasetna humorista Geza je že v prodaji.

Tudi narodnost o ustavnih spremembah

Čeprav je prejšnja slovenska ustava pripadnikom narodnosti zagotovila veliko pravic (v njej je tudi zapisano, da sta italijanska in madžarska narodnost konstitutivni elementi slovenske države), pa obstajajo še nekatere področja, ki bi jih bilo potrebno bolj urediti, so razmišljali na skupni seji skupščine narodnostnih sisov iz lendavske in soboške občine. Seja je bila namenjena predvsem spremembam in dopolnitvam slovenske ustave.

In kje bi prišlo do sprememb, ki so pomembne tudi za pripadnike narodnosti? Dopolnile naj bi se pristojnosti narodnostnih sisov. Le-ti se bodo poslej ukvarjali tudi z gospodarskim razvojem narodnostno mešanih območij, s kadrovsko politiko in ohranjanjem narodnostnih značilnosti. Tako naj bi spremenili tudi ime. Namesto sisov za prosveto in kulturo pripadnikov narodnosti naj bi dobili samoupravne narodnostne skupnosti.

Razširitev teh pristojnosti je nujna, saj so to problemi, ki so za narodnost življenjskega pomena in najbolj prispevajo k asimilaciji. Vemo namreč, da so najbolj gospodarsko nerazviti še vedno obmejni kraji, torej območja, kjer žive pripadniki narodnosti. Tudi dosedanja kadrovska politika ni dala takšnih rezultatov, kot bi želeli. Zaradi vseh teh vzrokov so mladi, predvsem izobraženi ljudje, odšli v svet. Tega zdaj ne bi smeli več dopustiti.

Narodnostni sis bo ostal še naprej četrti zbor v občinski skupščini, seveda pri odločanju o vprašanih, ki so pomembna za narodnostni razvoj. Tudi v republiških organih bo potrebno zagotoviti ustrezno narodnostno zastopnost. Obstaja predlog, da bi imeli pripadniki narodnosti po novem zborjem predstavnike v vseh treh zborih slovenske skupščine (in ne le v družbenopolitičnem kot doslej). Seveda se bo tu

potrebno prilagoditi novim volilnim razmeram.

Z dopolnitvami k slovenski ustavi lahko pripadniki narodnosti svoj položaj samo utrdijo. Slišali pa smo, da se je potrebno bati razmišljanj, ki prihajajo iz nekaterih drugih republik. Tako nekaterim ne ustrezajo opredelitve o avtohtonosti, o tem, da so narodnostne pravice povezane z zgodovinsko navzočnostjo pripadnikov narodnosti na določenem območju. Nobena razmišljanja o tem, da bi določene narodnostne pravice omejevali glede na številčnost njenih pripadnikov, ne pridejo v poštev. (Takšne ideje so bile tudi v osnutkih dveh zakonskih predlogov, ki sta se pojavila lani, gre za zakon o uradni rabi jezika narodnosti Jugoslavije in za zakon o zastavi narodnosti).

Delegati so podprli predlagane spremembe, svoje pripombe in stališča pa bodo seveda posredovali naprej.

S. Eöry

FOTOREPORTAŽA

ROPOTALA JE POP DELAVNICA

Sobotni finale Pop delavnice, ki je bil v Murski Soboti, bi lahko brez dvoma ocenili kot zabavnoglasbeni dogodek leta v Sloveniji in Pomurju. Zaradi neposrednega radijskega in televizijskega prenosa pa je ta prireditev dobila še drugačno razsežnost — turistično in medijsko propagandno. Tako se je Pomurje predstavilo tudi širšemu slovenskemu prostoru. Sicer pa Pop delavnica je mimo, ostali pa bodo seveda posnetki in spomini na sobotno noč. D. L.

Kar 17 ansamblov se je letos uvrstilo v finale. Vzdušje bi lahko bilo sicer nekoliko živahnije, saj so bili med finalisti številni priljubljeni ansambli. Nekoliko bolj je okoli 4.000 obiskovalcev ogled le Martin Krpan z domačinom Vladom Kreslinom. Sicer pa sta bila scena in okolje enkratna.

Tekma z glasovi žilj lokalnih radijskih postaj je bila do konca napeta in negotova. Ko so prešli vse točke, je bilo jasno, da je zmagovalac ansambel Pop design s skladbo Odhajam v Life (odhajam v življenje). Glavno osebnost — pevec — ste verjetno že prepoznali: Miran Rudan, nekdanji pevec ansambla Rendez-vous. Seveda pa je bilo še nekaj znanih vrazpadov: prav na letošnjem finalu je imela svoj zadnji nastop tudi lanskeletna zmagovalka, skupina Cafe, saj je pevka Alenka Godec odšla k ansamblu Capucin.

Poleg razglasitve zmagovalcev je bil vrhunec večera nastop Rive (letošnji zmagovalci Evrovizije), razvnet pa je le z dvema skladbama. Povedati moramo, da je bil nastop v Murski Soboti eden redkih, ki jih bo imela Riva v Jugoslaviji, saj so podpisali pogodbo z neko švicarsko agencijo, ki jim bo odprla vrata v Evropo. Pop delavnica je mimo — živela naslednja.

Najhitrejšje domačinke

Na Srednji družboslovni in ekonomski šoli v Murski Soboti so pripravili republiško tekmovanje mladih iz strojepisa in stenografije. Sodelovalo je okrog 60 učencev iz vseh šol v Sloveniji z ekonomsko usmeritvijo. Domačinke so dosegle zelo lep uspeh v hitrosti pisanja s pisalnim strojem, saj je njihova šolska ekipa (Tatjana Pintarič, Mateja Bohinec, Silvija Šebek) osvojila 1. mesto; in tudi med posameznicami je bila najhitrejša Sobočanka — Tatjana Pintarič, ki je dosegla 348,8 udarca na minuto. Tatjana je pred nedavnim slavila tudi na jugoslovanskem srečanju mladih — Festivalu dela — v Subotici. J. G.

NARODNOSTNI DAN 89

Na športnem igrišču, ob robu vasi Köszegfalva, ki je le streljaj oddaljena od zgodovinskega mesteca Köszeg, so se v nedeljo zbrali predstavniki nemške, hrvaške in slovenske narodnosti, ki žive v Železni županiji. Kot ponavadi v začetku junija so tudi tokrat organizirali tradicionalni Narodnostni dan.

Prav gotovo so takšna srečanja pripadnikov narodnosti pomembna, toda videti je, kot da jih je že nekoliko povozil čas. Obiskovalcev je bilo namreč manj kot nastopajočih, poleg tega pa se iz leta v leto pojavljajo isti obrazi. Iz Porabja so prišli slovenski narodnozabavni ansambel in ženski kvartet iz Slovenske vasi ter mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika. In v pogovoru z njimi smo ugotovili, da si tudi sami želijo sprememb. Triurni kulturni program namreč postane preveč dolgočasen. Prav gotovo bi lahko imeli več posameznih srečanj, in to ne le kulturnih skupin, ampak bi lahko pripravili kakšno skupno razstavo, pogovore in še kaj.

— Tehnična kultura —

Devet zlatih medalj v Kragujevcu

V Kragujevcu je bilo od 6. do 9. junija 22. tradicionalno srečanje mladih tehnikov Jugoslavije, na katerem so sodelovali najboljši iz republiških srečanj. Med 35 slovenskimi tekmovalci jih je bilo 7 iz soboške občine, ki so se odlično odrezali, saj so osvojili kar devet zlatih medalj: Vito Horvat — brodarsko modelarstvo in estetski videz avtomobilskega modela v mladinski konkurenci; Dejan Šeruga — estetski videz brodarskega modela; Marsel Knaus — elektrotehnika (vsi OŠ Edvarda Kardelja, Murska Sobotica); Borut Barbarič — informatika v funkciji tehnike in tehnologije; Danijel Brežić — letalsko modelarstvo (oba OŠ Daneta Šumenjaka, Murska Sobotica); Tomaž Novak — brodarsko modelarstvo v pionirski konkurenci (OŠ 17. oktober, Beltinci). Bronasto medaljo pa je prejela Edit Žižek za konstruktorstvo in inovatorsko dejavnost. Poleg tega pa so mladi tehniki iz soboške občine tudi prejeli dve zlati in dve srebrni medalji za razstavo. F. Maučec

Bolnica brez denarja

Soboška bolnišnica se skorajda utaplja v finančnih težavah. Dvanajstega so sicer imeli plačilni dan, tako kot v vseh tozidih Pomurskega zdravstvenega centra. Samo za neto plače so morali zbrati tri milijarde in 800 milijonov dinarjev, ker od štirih občinskih zdravstvenih skupnosti niso mogli dobiti potrebnega denarja, so najeli posojilo za milijardo in 600 milijonov dinarjev.

Tudi drugi tozidi so zbrali le toliko denarja, da so izplačali neto osebne dohodke, ne vedo pa še, kako v osmih dneh, kot določa zakon, zbrati preostali denar za plačilo prispevkov iz dohodka in osebnih dohodkov.

mh

Ob 11-letnici v novih prostorih

V navzočnosti številnih poslovnih partnerjev in gostov so v Murski Soboti slovesno odprli nove prostore tozda Transport Avtoradgona. To je za 11 let delovanja te poslovne enote v pomurskem središču gotovo velika pridobitev, saj bo v sklopu Blagovno-transportnega centra omogočen lažji pretok blaga. Na to je v slavnostnem govoru opozoril tudi vodja soboške poslovne enote tozda Transport Avtoradgona Branko Cipot; spomnil

se je tudi skromnih začetkov marca 1978, ko so imeli le nekaj vozil in zasebnih prevoznikov. Kmalu so začeli vlagati v posodobitev voznega parka, prve pogodbe pa so bile podpisane s Pomurskim tiskom, ABC Pomurke, Platano, Gorenjem Elrad, Tovarno mlečnega prahu, Gorenjem Varstvom, pučonsko Separacijo in drugimi. Danes imajo že 41 vozil, vključenih v špedicijske prevoze, in 18 vozil s posebnimi podatki za zahtevne prevoze soboške mesne industrije. Leta 1979 so kot prvi v Jugoslaviji podpisali pogodbo o dolgoročnem sodelovanju z Železniškim gospodarstvom Maribor, ki je bila osnova za integralni transport. Zdaj zagotavljajo že 90 odstotkov prevoznih storitev od Prosenjakovec do Logatca.

Na slovesnosti, ki so jo popestrili z nastopom okteta Avtoradgona, sta o pomenu pridobitve in nadaljnih načrtih spregovorila

tudi predstavnika Avtoradgona in tozda Transport Janez Rozman in Franc Munda. Ob tej priložnosti so za dolgoletno uspešno poslovno sodelovanje izročili priznanja Mesni industriji ABC Pomurke, Pomurskemu tisku, Tovarni mlečnega prahu, Obrtni zadrugi Prekmurka, tozdu Veleprodaja Potrošnik, Gorenju Elrad ter temeljnima združenima organizacijama Cankova in Beltinci KZ Panonka. M. Jerše

OB ROB MLADINSKEGA FESTIVALA

13. ali

14. kongres

to je

tu vprašanje

ZSMS si je v obdobju novomeškega kongresa prišla pomembno mesto v slovenski družbi. To pa tudi za ker ni več pristajala le na ta imenovane mladinske ter ampak se je lotila širših družbenih problemov. Na mlad svet stoji, ta je misel je velikokrat izrečena. In zdaj si želijo mladi samo to, da pridejo možnosti da bo ta svet resničen, da bodo generacije živlele svojo mladost in si same postavljale svoje cilje.

Mladinska organizacija bila tista, ki je začela odpirati mnoga vprašanja demokracije razvoja, govorila o političnem pluralizmu in prav državi ter dajale druge civilne družbene pobude. Zaradi vsega tega se je tudi spreminjala. In te nove razmere — ki seveda še niso tašne, kot si mladi želijo (ve strankarski sistem in močno delovanje v »parlamentu«) — terjajo tudi spremembe v njej in v organiziranosti.

Veliko je vprašanj, ki jih bo potrebno razčistiti do naslednjega kongresa (najbrž lani na Rogli). Že razprava v Murski Soboti je pokazala, da prihaja do različnih pogledov. Tako recimo nekatere predlagajo tudi ukinitve same organizacije, drugi spremembo imena, tretji sindikatno mladinsko organizacijo četrti...

Dejstvo je, da mladinska organizacija ni »množična« enotna in vzgojna organizacija, kot je zapisano v statutu. To najbrž tudi nikoli ni bil, saj je mlada populacija, tal kot vsa družba, precej heterogena. Težko je pod eno streho združiti mlade, ki se razvijajo po svojem socialnem položaju, izobrazbi, sveto nem nazoru, interesih... ZSMS pa ne želi postati druga SZZL. Poleg tega mladinska organizacija ni več le organizacija mladincev. Z ukinitvijo spodnje in zgornje meje bi tako samo legalizirala obstoječe stanje. Hkrati pa se je treba odločiti tudi o kampanjskem sprejemanju v organizacijo. V ZSMS naj bi se tak vključevali prostovoljno, in to tisti, ki bodo sprejemali njen program.

Obstajajo še druge dileme predvsem tiste organizacijske. Je potrebno osnovne organizacije ukiniti in bodo občine osnovne organizacijske enote? Bo ZSMS družbenopolitična ali politična organizacija? Za nekatere je dilema tudi če bo jesenski kongres 13. ali 14. In to ne le zaradi »nesrečne« številke, ampak zaradi drugih razlogov. Tudi partija bo namreč imela 14. kongres, mladina pa se ji hoče približati, hoče del oblasti s katere partija sestopa.

In če smo že pri partiji. Je članstvo v ZSMS združljivo članstvom v ZK? Mnogo (tudi vročih) razprav je dvignilo pranje prahu. Poletje in jesen bosta torej še vroča. In že te predkongresne razprave kažejo, da so razlike tudi znotraj mladinske organizacije. Upajmo, da vse te dileme in vprašanja notranje organiziranosti mladim ne bodo »popile« preveč krvi. Če se namreč preveč ukvarjaš sam s seboj, pozabljaš na druge pomembne stvari.

Silva Eöry

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST,
OBRT TER STORITVE n. sol. o. L E N D A V A

Gidos LENDAVA

TELEFAX: 069/75-254

DEJAVNOSTI DELOVNE ORGANIZACIJE

- keramičarska in kamnoseška dela;
- vse vrste elektroinstalacijskih in strojnih instalacij;
- mizarska dela;
- pleskarska dela;
- gradbeno vzdrževalna in komunalna dela.

ODGOVORNI DELAVCI ZA POSLOVNO-KOMERCIALNO DOGOVARJANJE VAM BODO DALI ŽELJENE INFORMACIJE

Direktor delovne organizacije

TRATNJEK Štefan

tel. dir. 75-420
tel. h. c. 75-055, 75-150
tel. dir. 75-169
tel. h. c. 75-055, 75-150
tel. dir. 75-169
tel. h. c. 75-055, 75-150
tel. dir. 75-169
tel. h. c. 75-055, 75-150
tel. h. c. 75-055, 75-150
tel. h. c. 75-055, 75-150

Obrtno instalacijska dela

KOVAČ Jože

Keramičarsko-kamnoseška dela

JAKLOVIČ Ladislav

Elektroinstalacijska dela

KUZMA Štefan

Pleskarska dela

GAJŠEK Mirko

Mizarska dela

SEREC Stjepan

Gradbeno vzdrževalna, strojno instalacijska in komunalna dela:

VARŠIČ Đuro

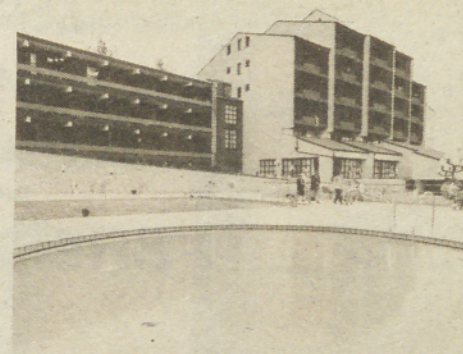
KRALJIČ Ignac

Gradbeno vzdrževalna dela
Strojne instalacija
Komunalna dela

KRAMAR Ivan
TRATNJEK Drago
BOKAN Katarina

Hotel Nemzeti Budimpešta

Hotelsko naselje Sv. Andreja Rabac

Obrtniška in instalacijska dela opravljamo na največjih objektih širom po Sloveniji, ob morju, v hrvaški Istri in sosednji republiki Madžarski

Letališka zgradba Portorož

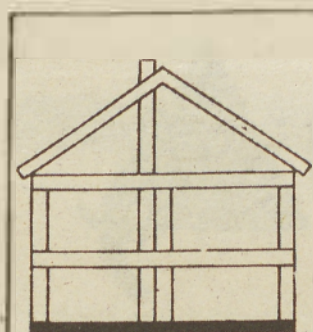

Poslovno stanovanjski objekt v Lendavi

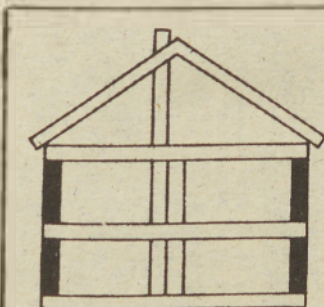
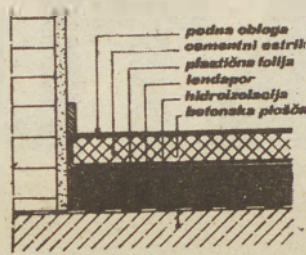
Čestitamo ob prazniku lendavske občine!

LENDAPOR — termoizolacijske negorljive plošče

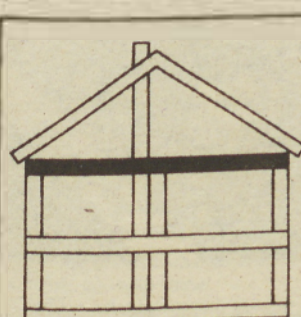
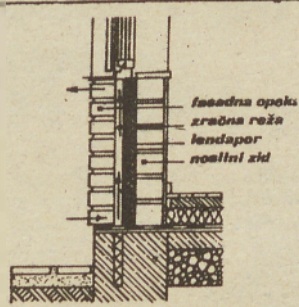
PRIMERI IZOLIRANJA Z LENDAPOROM

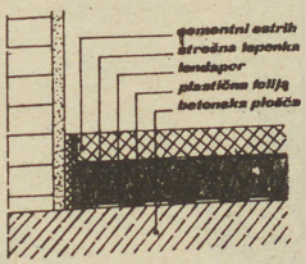
podna konstrukcija na terenu

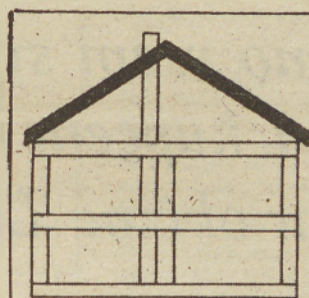
prezračevalna fasada

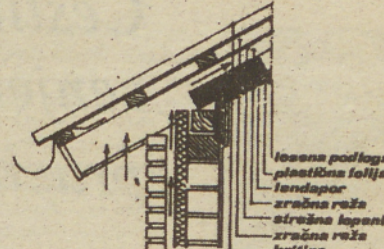
stropna konstrukcija proti podstrešju

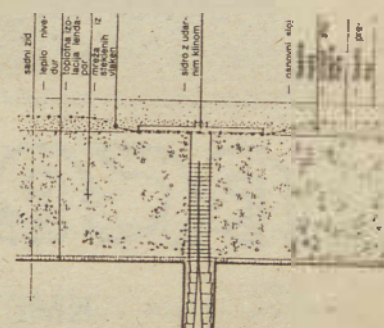
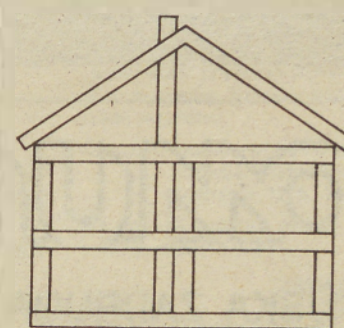
- LENDAPOR je sodoben negorljiv domači gradbeni material za toplotno in akustično izolacijo.
- LENDAPOR je lahek izolacijski material.
- LENDAPOR uporabljamo za stanovanjske zgradbe, družinske hiše, gospodarske objekte in hleve.
- LENDAPOR uporabljamo s kningipsom in ivernimi ploščami.
- Za suhomontažo z LENDAPOROM ni treba graditi posebne nosilne konstrukcije.
- LENDAPOR je notranja in zunanja toplotna izolacija obstoječih in novih zidov — ogromen prihranek energije za ogrevanje prostorov.
- LENDAPOR je sodobno embaliran, prevoz je zaradi minimalne teže 40 kg/m² možen z osebnim avtomobilom.
- LENDAPOR je odporen proti kislinam.
- LENDAPOR odbija glodalce, podgane, ptice in druge škodljivce.
- LENDAPOR je odporen proti vsem plinom, primeren je za fasade.
- Cena LENDAPORA je odvisna od volumenske teže.

strešna konstrukcija

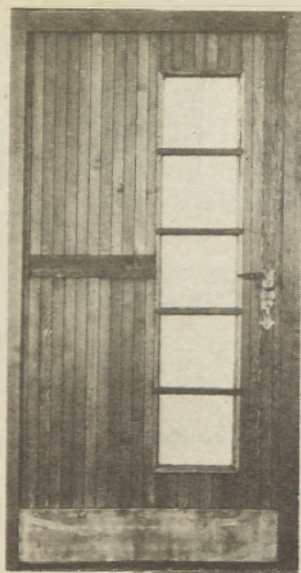
NOVOST — UPORABNOST LENDAPORJA ZA FASADE

INA-NAFTA LENDAVA

Rudarska ulica 1
Telefon 75-201
Telex 35-226
Telefax (069) 75-621

Čestitamo ob prazniku lendavske občine!

20% POPUST

za gotovinsko plačilo

6 mesečni KREDIT

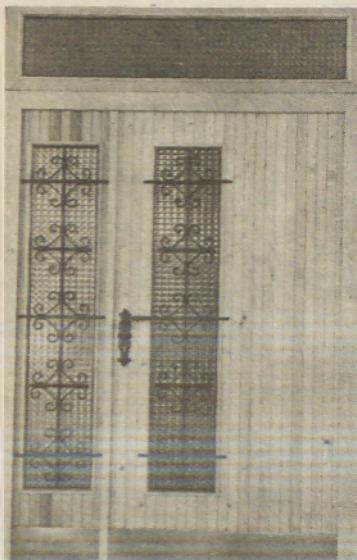
pod ugodnimi pogoji

BREZPLAČNI PREVOZ

za večje nakupe

**IZREDNO
35% GOTOVINSKI
POPUST**

za standardna
vhodna
in garažna
vrata

- okna TERMOTON in JELOBOR SU
- notranja, vhodna in garažna vrata
- polkna, rolete žaluzije
- montažne stene
- vrtno garniture

JELOVICA

Lesna industrija, 64220 ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, predstavništvo: MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25, tel. (069) 22 921, CELJE, Božičeva 3, tel. (063) 25 881

gorenjeimo

Industrija in montaža, p. o., Lendava

69220 Lendava, Industrijska 4 b

Telefon (069) 36 111

Telefax (069) 75 806

- Izdelava in montaža sanitarnih kabin
- Projektiranje, izdelava in montaža toplovodnih, hladilnih in zvočnih izolacij, vodovodnih, toplovodnih, plinskih, aklimatskih in ventilacijskih naprav ter inštalacij
- Izdelava izolacijskih in drugih elementov na osnovi umetnih mas, tlačnih posod
- Zalivanje in brizganje streh in drugih površin z umetnimi masami

Čestitamo občanom in delovnim ljudem lendavske občine ob njihovem prazniku!

Mercator-Univerzal Lendava

Čestitamo vsem svojim cenjenim kupcem ob prazniku občine Lendava!

Obiščite nas in se prepričajte o kakovosti naše trgovske ponudbe!

ARCEOMURKA

KMETIJSKA ZADRUGA LENDAVA
Lendava o. sol. o.

Vsem občanom lendavske občine čestitamo ob njihovem prazniku!

**TOVARNA LOGISTIČNE OPREME
LENDAVA, p. o.**

Kolodvorska 43, 69220 Lendava

Telefon: centrala (069) 75 510, direktor 75 451

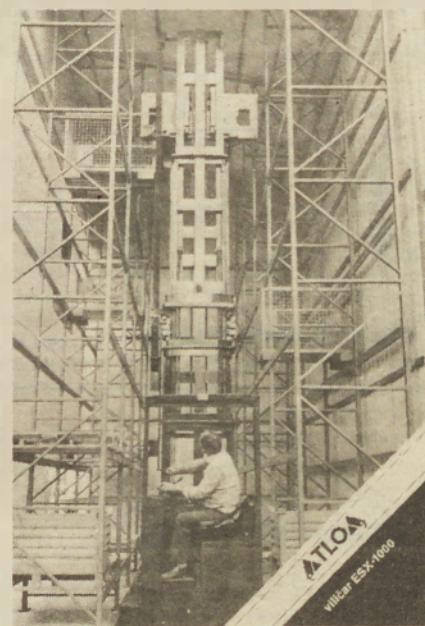
Telex: 35268 TLOLEN

Telefax: 069 75 519

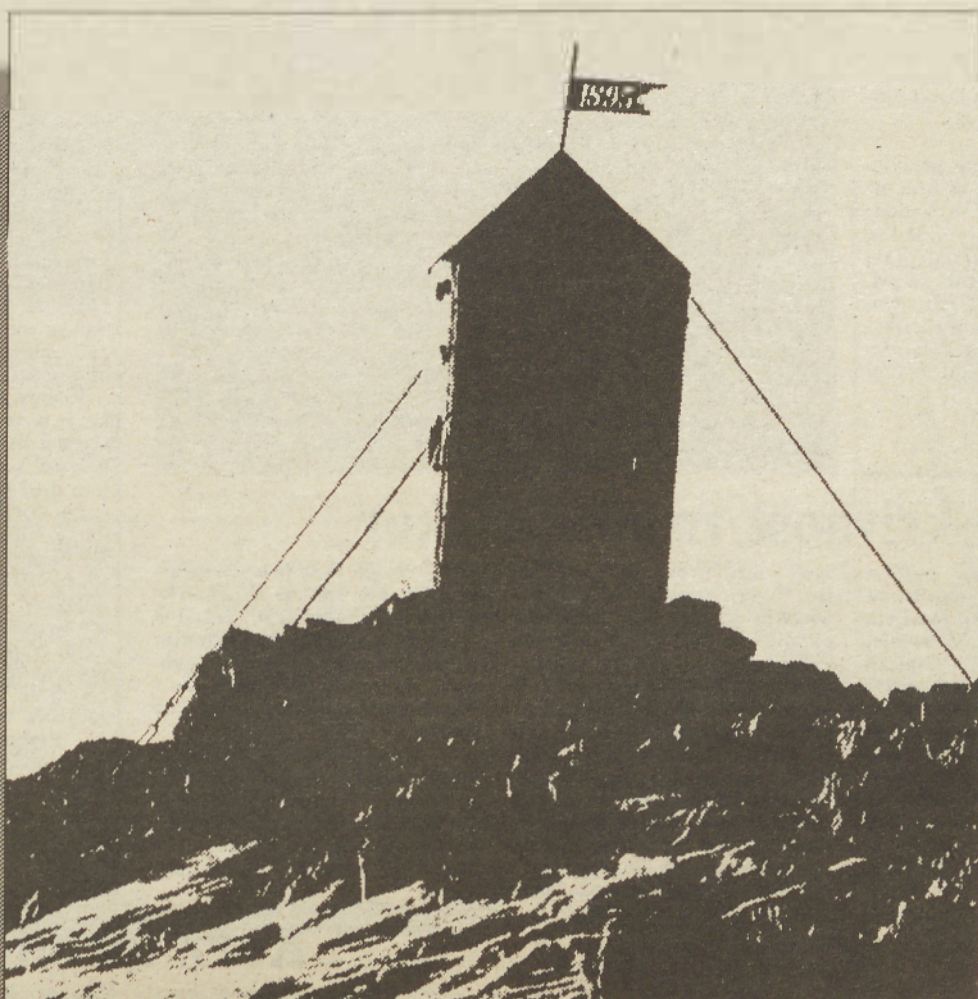
LOGIKA DELA PRI NAS ZA VAS

- inženiring
- izdelava
- montaža
- preizkušeni skladiščni sistemi
- individualne rešitve
- stabilnost
- antikorozijska zaščita
- stalna lastna kontrola
- ročni in baterijski viličarji
- visokoregalni viličarji
- komisionirani viličarji
- eksplozijsko varni viličarji
- viličarji namenjeni posebnim zahtevam tehnološkega procesa
- transporterji

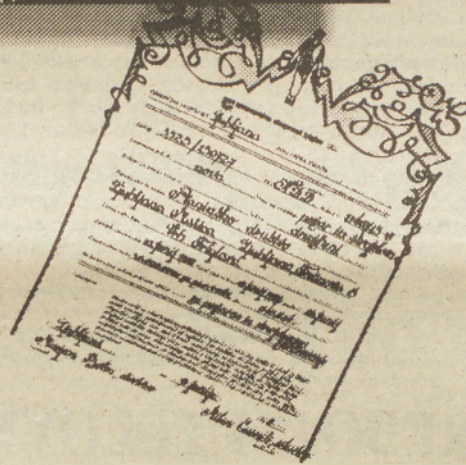

Čestitamo ob prazniku občine Lendava!

NIČ NI TAKO VISOKO, DA NE BI POTREBOVALO ZAVAROVANJA

Najvišjo in najbolj izpostavljeno nepremičnino v Sloveniji smo zavarovali pred krajo, požarom, strelo, potresom, eksplozijo, viharjem in obrabo. Zavarujemo pa tudi vse ostale nepremičnine ali premičnine, ne glede na to, kje stojijo ali se premikajo.

zavarovalna skupnost triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

ŠE VESTNIKOV VLAK

Kaj so povedali potniki?

MARJETA REŠEK IZ NORŠINEC sodi med tiste, ki so vsaj ob koncu tedna, torej na Vestnikovem vlakcu, lahko pozabili na svoje križe in težave. Le kdo pa jih nima! Ona, čeprav mlada, je že prestala veliko preskušnjo. Zaradi skrbi za otroke ne bo šla na morje, pa tudi dela na kmetiji je veliko. Veliko bolj pa je naporno delo v Muri. To soboto je torej tudi Marjeta lepo preživela, saj je videla lepote Gorenjske, se sprostita na vlakcu, še posebej, ko se je peljala domov. Ker je bilo to prvo potovanje z Vestnikovim vlakom doživetje, bo z njim še potovala.

RUDOLF NOVAK IN ČERNELAVEC je pokritiziral železnice, ker niso uspeli odpeljati kompozicije. Dejal je, da za to ni opravičila! Takega mnjenja je bilo še nekaj njegovih sopotnikov. Videl je Bled in okolico, zvedel za izkušnje gorenjskega kmetovalca, ogledal si je izdelke znane tovarne Almira in pohvalil še kar izdatno kosilo v blejski športni dvorani.

drugo leto spet šla.

MARIJA MARTINUZI IZ MURSKE SOBOTE je naša dolgoletna naročnica in letos se ji je naposled nasmehnila sreča pri žrebanju. Potovala je torej zastoj. Sicer pa ji je potovanje na katerem ni manjkalo ne jedalce ne pijače in je bilo veliko dobre volje, vsekakor na poti domov — dobro delo, saj že nekaj let, odkar ji je umrl mož, ni nikamor potovala. Da je letos lahko šla na izlet, si je v Muri, kjer je zaposlena, vzela dopust. Bila je v družbi sodelavk, videla je Bled, muzejske eksponate in dejala, da bo

CVETKA LEBAR IZ VUČJE VASI nas je pričala, da osebne propagande ne gre zanemarjati. Konkretno: od kolegice Natalije je zvedela, da je Vestnikov vlak v redu zadeva, ta pa je to slišala od svoje matere, ki je že nekajkrat šla z nami na izlet. Veseli smo vseh potnikov, še posebej mladih. Zanje smo tudi letos posebej poskrbeli, saj je naš disko džokej Dušan Lopar, nik do onemoglosti vrtil disko glasbo, ki jo imajo seveda najraje mladi. Cvetka je rekla, da je bilo vse super, zato bo še in še potovala z nami. Zaposlena je v Elradu.

kar šef. Jože je z največjo pozornostjo občudoval umetnine na Brezju.

JOŽE BABIČ IZ GORNJE RADGONE je že star udeleženec Vestnikovih izletov. Da bi ja pravočasno prišel na železniško postajo v Mursko Soboto, je moral vstati že ob 3.30. Z njim je potovala tudi žena, vendar nazaj grede, ko smo tega popotnika pobarali o vtisih, ni sedela pri njem. Jože je dejal, da ima žensko družbo v sosednjem kupeju. Naš zvesti bralec in potnik je zaposlen v radgonskem kinu, ki ima predstave tudi ob sobotah, vendar ni bilo težav z nadomeščanjem, saj se je za to velikodušno ponudil

SILVIJA KRAŠOVEC IZ GRABONOŠA je bila že na duca (12) Vestnikovih izletih. Čeprav je pri hiši vedno dovolj dela, ga je treba kdaj pa kdaj odložiti, vsekakor pa prvo soboto v juniju, ko ponavadi odrine na pot Vestnikov vlak. Je pa tudi nekaj, kar govori v prid naše zgovorne potnice: pridna snaha, ki z veseljem nadomesti tašo pri delu, ki sicer nekako sodi na njeno področje. Silviji se je izlet z Vestnikovim vlakom močno vtisnil v spomin, saj je med drugim videla Bled in prelepo okolico, in to kljub temu da je bilo deževno vreme.

UPORABNOST FUNGICIDA CUPRAMIX V VRTNARSTVU

Priloge CUPRAMIX je fungicid, ki vsebuje 20 odstotkov bakra in 40 odstotkov organske komponente metiram. Do zdaj smo ga uporabljali predvsem na vinski trti in krompirju. V letošnjem letu pa je Zvezni komite za kmetijstvo odobril njegovo uporabo na sadnem drevju in v vrtnarstvu, kar je razvidno iz razpredelnice.

PREGLED UPORABNOSTI PRIPRAVKA CUPRAMIX

proti peronospori na vinski trti /Plasmopara viticola/	0,30–0,35% (30–35 g/10 l vode)
proti rdečemu listnemu ožigu na vinski trti /Pseudopeziza tracheliphila/	0,30–35% (30–35 g/10 l vode)
proti črni listni pegavosti na vinski trti /Plasmopara viticola/ samo v fazi C–D /po Baggitollinju/	1,0% (100 g/10 l vode)
proti škrlupu na jabolnah – ko vegetacija miruje /Venturia inaequalis/ v času odpiranja brstov /E ₂ /	1,0% (100 g/10 l vode)
proti kodravitosti na breskvah /Taphrina deformans/ samo med mirovanjem /A–AB/	1,0% (100 g/10 l vode)
proti peronospori na hmelju /Pseudoperonospora humuli/ samo do začetka cvetenja	0,25–0,35% (25–35 g/10 l vode)
proti plesni na krompirju in paradižniku /Phytophthora infestans/	3,5 kg/ha (35 g/10 l vode/100 m ²)
proti črni listni pegavosti na krompirju in paradižniku /Alternaria solani/	3,5 kg/ha (35 g/10 l vode/100 m ²)

proti okrogli listni pegavosti na paradižniku /Septoria lycopersici/	3,5 kg/ha (35 g/10 l vode/100 m ²)
proti čebulni plesni /Peronospora destructor/	3,5 kg/ha (35 g/10 l vode/100 m ²)
proti plesni na zelju /Peronospora parasitica/	0,35% (35 g/10 l vode)

Na paradižniku se pojavljajo bolezni, ki jih zatiramo z rednim škropljenjem s pripravkom CUPRAMIX. Najpogostejši sta paradižnikova plesen (Phytophthora infestans) in črna listna pegavost (Alternaria solani). Proti slednji začnemo škropiti že v zaprti gredi. Prvo (prevenitivno) škropljenje proti paradižnikovi plesni opravimo že pred cvetenjem. S škropljenjem bomo zatirali še dve bolezni, in sicer okroglo listno pegavost (Septoria lycopersici) in rok paradižnikovega stebra (Phoma destructiva).

Na čebuli se predvsem v vlažnih letih pojavlja čebulna plesen (Peronospora destructor). Bolezen povzroča precejšnjo škodo na tleh, ki so bogato preskrbljena z dušikom. Škropiti začnemo že preventivno (v začetku junija), nato opravimo 3–4 škropljenja s presledki po 10 dni.

CUPRAMIX se je pokazal zelo učinkovit v zatiranju plesni na zelju (Peronospora parasitica). Bolezen napada predvsem mlade rastline, še posebno v zaprti gredi. Škropiti začnemo zgodaj, že v maju, in opravimo 2–3 škropljenja.

V vrtnarstvu lahko uporabljamo CUPRAMIX še v nekaterih drugih primerih, npr. proti krasavosti na kumarah, listni pegavosti zelene, pesni listni pegavosti na rdeči pesi...

Pri uporabi sredstev za varstvo rastlin moramo vedno upoštevati priloženo navodilo. Predvsem sta pomembni uporabna koncentracija in korenčna doba.

Za pripravek CUPRAMIX je korenčna doba 14 dni za krompir in paradižnik, 21 dni za čebulo, druge vrtnine ter namizne sorte grozdja, 42 dni za zelje in vinske sorte grozdja.

Učinkovitost pripravka CUPRAMIX so preskušali inštituti, ki so pooblaščen za uradne biološke teste pripravkov za varstvo rastlin. Navajamo nekaj rezultatov.

ČEBULA: čebulna plesen (Peronospora destructor)
lokacija: Obrenovac
tretiranje: 10. 6., 18. 6. in 6. 7. 1988

Pri vseh škropljenjih je bilo dodano sredstvo za omočevanje cettowet v koncentraciji 0,025%.

FUNGICID	00MERK OZ. KONC.	OKUŽBA %	UČIN. %	STND. (BAK. APNO)
CUPRAMIX	3,0 kg/ha	24,50	38,39	150,16
CUPRAMIX	3,5 kg/ha	16,80	57,75	225,90
RIDOMIL Z-72	0,3%	22,63	43,08	158,52
BAKROVO APNO	0,75%	29,60	25,57	100,00
NETRETIRANO	–	39,77	0,00	0,00

ZELJE: plesen kapusnic (Peronospora parasitica)
lokacija: Zelina
tretiranje: 9. 5., 16. 5., 23. 5. 1987

FUNGICID	KONC.%	OKUŽBA %	UČINKOVITOST %
CUPRAMIX	0,35	4,1	92,8
ANTHACOL	0,30	5,0	91,2
RIDOMIL MZ	0,25	1,9	96,7
KONROLA	–	57,9	–

Ti rezultati potrjujejo dobro delovanje. Vsekakor pa bi želeli razširiti poskuse, zato vabimo vse, ki jih želijo izvajati, da se oglašajo v Cinkarni Celje.

CUPRAMIX

PODZEMNO OLAJŠANJE

Radon, naravni radioaktivni plin, ki nastaja v zemeljski skorji, je sicer zdravju nevaren, saj v večjih koncentracijah lahko povzroči rakasta obolenja, če je človek dlje časa izpostavljen njegovemu vplivu. V majhnih dozah pa naj bi bilo radonsko žarčenje celo zdravilno. Čedalje več je namreč artričnih bolnikov, ki se zatekajo k tej vrsti zdravljenja.

Nenadnega načina lajšanja artričnih težav se je lotilo posebej v ta namen ustanovljeno podjetje Radonski rudniki zdravja v Boulderju v Združenih državah Amerike. V njem so vzeli opuščeni rudnik urana v Dolini sv. Joahima in v njem pripravili prostor, v katerem bolniki počivajo

in vdihavajo z radonom nasičen zrak. Vsak dan se v rudniku zdravja skuša olajšati bolečin in negibnosti zaradi artritisa okrog 120 ljudi. Koncentracija radona je v podzemeljskem prostoru sicer precejšnja, kar 175-krat večja, kot je po zveznih merilih še neškodljivo, vendar to očitno ne odvrne tistih, ki iščejo olajšanja. Res je sicer, da je bolnik žarčenju izpostavljen le za nekaj ur, vendar tudi to ni povsem brez nevarnosti.

Medicinski strokovnjaki opozarjajo, da je »rudniško zdravljenje« zelo vprašljivo, toda kaj ko tradicionalno zdravljenje ni učinkovito, bolečine pa so hude in vsako olajšanje, četudi ga

sproži zgolj zaupanje bolnika v zveličavnost zdravila, je le olajšanje. In ker gre pri artričnih bolnikih v glavnem za starejše ljudi, je strah pred rakom na pljučih, ki se razvija od 10 do 30 let, zanje nesmiseln. Zadnja leta življenja bi radi preživeli brez artričnih tegob.

»Bil sem pri številnih zdravnikih, pri mnogih mazačih, tudi pri filipinskih čudodelnikih, vendar mi sedenje v rudniku prinaša več olajšanja kot vse drugo.« Pravi 69-letni artrični bolnik D. M. Langford, ki se vsako leto dvakrat pripelje do starega uranskega rudnika in posedi v njem nekaj ur. »Če bi ne prihajal sem, bi bil že negiben.«

KO JE DRŽAVA DOLŽNA

Etiopsko ministrstvo za stanovanjsko gradnjo je priznalo, da na nobenem drugem področju gospodarstva ne vlada tak hered kot na stanovanjskem. Vlada in mnoge organizacije in posamezniki ne plačujejo stanarin in dolgujejo ministrstvu kar za 22 milijonov dolarjev. Trinajst milijonov dolarjev je dolžna vlada sama, njena ministrstva in razne organizacije. Te so pred štirinajstimi leti, ko je vojaški svet odstranil cesarja Haileja Selasieja, dobesedno zavzele stanovanjske hiše in jih odvzele lastnikom. Z njimi niso sklenile nikakršnih pogodb. Nekdanji lastniki hiš, ki nimajo drugih dohodkov, dobijo okoli 125 dolarjev na mesec, kar v Etiopiji ne zadostuje niti za nekaj dni življenja.

Posamezniki, ki ne plačujejo stanarin, dolgujejo državi okoli osem milijonov dolarjev, tuja veleposlaništva pa 500.000 dolarjev. Največji dolžnik je torej država, ki dolguje sama sebi. Ker toliko ljudi stanuje brezplačno, so se stanovanjski skladi hitro spraznili, zato nacionaliziranih stanovanj ne morejo vzdrževati. Denarja včasih ni niti toliko, da bi redno menjavali tesnila na vodovodnih pipah, na zidavo novih pa ni mogoče niti pomisliti. Zato po vsej Etiopiji primanjkuje stanovanj. Prejšnji minister, odgovoren za to področje, je izgubil položaj, ker si je drznil javno priznati, da za gradnjo ni denarja in da bi ljudi morali najprej nahraniti in jim šele potem dati streho. Novi minister je malce previdnejši, vendar resnice ne more skrivati. Vse dolžnike bo težil na krajevnih sodiščih, ker pa tudi sodniki sami neredno plačujejo stanarino, se utegne reševanje sporov zavleči.

Carjevi posmrtni ostanki

Sovjetski časnik Moskovskie novosti je, kakor poročajo agencije, objavil senzacionalno zgodbo nekdanjega miličnika Gelija Rjabova, ki zagotavlja, da je našel posmrtno ostanke carja Nikolaja II. in članov njegove družine. Svojo domnevo utemeljuje s številom okostij, vrstami poškodb in ostanki čeljusti, ki jih je našel v močvirju nedaleč od mesta Sverdlovsk. Rjabov je prepričan, da je našel okostja vseh štirih cesarjevih hčera. Če je to res, je naposled rešena tudi uganka o zadnjem potomcu ruske vladarske rodbine Romanov (Anna Anderson je menila, da je bila to princesa Anastazija).

Rjabov, ki danes piše shriljivke, je povedal, kako si je dobrišen del življenja prizadeval, da bi našel zadnje počivališče carjeve družine.

Zgodovinske knjige pravijo, da so Nikolaja, njegovo družino in štiri služabnike ustrelili na podstrešju neke hiše v nekdanjem Jekaterinburgu, današnjem Sverdlovsku, poleti 1918. Njihova trupla naj bi bili potem zmetali v zapuščen rudnik in jih polili s kislino, da bi zbrisali vsakršno sled za njimi. Rjabov zagotavlja, da je našel posode, v katerih je bila kislina. Pravi tudi, da je vse to odkril že pred desetimi leti, vendar skrivnosti v razmerah, kakršne so bile doslej, ni hotel izdati.

MINI BILJARD

Biljardne palice niso več večje od pletilnih igel, krogle pa so še najbolj podobne koraldam. Miza je dolga le dvajset centimetrov. Za v razmerju 1:16 pomanjšani biljard boste v Zahodni Nemčiji odšteli le 58 mark. Malo, če pomislimo, da stane pravi biljard kar 12 tisoč mark. Pravijo, da je mini biljard, ki ga nosimo s seboj kar v ročni torbici, že zelo popularen.

Skrivnost vrtnih palčkov

Človeštvo bi takole v grobem lahko razdelilo na dve polovici: na tiste, ki na svoje vrtove postavljajo vrtno palčko, in tiste, ki menijo, da so možički v rdečih kapicah navaden kič. »Kakšen kič neki!« je ogorčen nemški sociolog Hans Werner Prah, ki je raziskovanju zgodovine palčkov posvetil petnajst let. Zibelko vrtnih palčkov postavlja Prah v Kapadokijo v vzhodni Turčiji, kjer so v trinajstem stoletju uvažali sužnje iz Afrike, da so delali v rudnikih in premogovnikih. Najbolj so bili cenjeni Pigmejci, ker zaradi majhne

rasti v nizkih rovih niso imeli težav. Toda nenavadni rituali temnopoltih sužnjev so vznemirjali njihove lastnike, saj so se ti bali nadnaravnih moči. Zato so Turki delali figurice iz kamna, ki naj bi preprečile uroke. Več kot sto let pozneje so Benečani prinesli s seboj kipe iz Turčije in jih prodajali italijanskim plemičem. Kamniti možički, nič večji od štiridesetih centimetrov, so krasili italijanske parke. Okrog leta 1420 je prišel prvi palček v Nemčijo, danes jih v tej deželi izdelajo največ. Rdeča kapa se je po vsej verjetnosti raz-

vila iz čelade, ki so jo nosili delavci v rudnikih. Od leta 1872 palčke industrijsko izdelujejo. Zahodna Nemčija obvladuje 98 odstotkov svetovnega tržišča s palčki, to pomeni, da pride s tekočega traku v Nemčiji dva milijona možičkjev na leto.

»Vrtni palček je simbol pozitivnega odnosa do življenja,« pravi Prah. »Je delaven, prijazen in vztrajen. Lastnik s palčkom pokaže, da ima tudi on te lastnosti. V njegovem svetu še vedno vlada red.«

Knez tartufov

Vozi se v blindiranem avtomobilu in nikamor ne stopi brez oboroženega spremstva. Njegovo premoženje štejejo v milijardah. Šest mesecev na leto, od februarja do julija, ne dela nič. Sonci se na mondenih svetovnih plažah in preštev denar. Toda preostalega pol leta trdo gara. Najmanj sto tisoč kilometrov poti opravi v letalu in prav toliko v svojem luksuznem avtomobilu. Piše se Andrea Rossano in je Italijan. Kateri od mafijskih šefov?

Nikakor. Pač pa svetovni kralj tartufov. Računajo, da gre skozi njegove roke vsako leto okoli 90 odstotkov pridelka teh najdražjih gob na svetu. Če vemo, da stane kilogram tartufov v Italiji poldrugi milijon lir, to pomeni, da vsako sezono zavrti okroglih 15 milijard lir. Za komaj 33-letnega poslovneža zares velika vsota. Pravijo, da je dražba tartufov skoraj tako slovesna kot dražbe umetnin pri znamenitem londonskem Sothebyju.

Jadra na sodišču

Okoli slovitega tekmovanja jacht za Ameriški pokal, ki poteka v zagrizenem boju med avstralskimi, novozelandskimi in ameriškimi ter občasno še jahtarji iz drugih delov sveta, se zadnje čase stvari hudo zapletajo. Ker je pokal izjemnega prestižnega pomena, se bitke zanj ne bijejo le na morskii gladini, preselile so se v sodno dvorano.

Ko je leta 1983 Ameriški pokal osvojila avstralska jahta z računalniško oblikovano kobilico, so se začeli prvi prepiri o tem, kaj je dovoljeno in kaj ne. Štiri leta kasneje je ameriška ekipa Dennisa Connerja pokal ponovno osvojila za Ameriški jachtin klub, kjer se je pokal sicer nahajal desetletja dolgo. Toda Novozelandski se niso dali, prebrali so pravila tekmovanja in ugotovili, da imajo pravico do ponovnega dvoboja z zmagovalci. Povratni dvoboj so hitro napovedali in se nanj pripravili z novo jahto Kiwi, dvakrat daljšo od dosedanjih. Izzvani so se pritožili na sodišče, ki pa jim ni ugodilo. Potem so še oni zgradili povsem novo plovilo, dvotrupnik brez gredjev Stars & Stripes. Vrsta za pritožbo je bila na Novozelandsčanih, a sodnik je določil, naj se dvoboj nadaljuje. Ameriški katamaran je v začetku tega meseca povratni dvoboj dobil, ni pa obranil pokala.

Sodišče je ponovno pretehtalo vse skupaj in odločilo, da je ameriško plovilo prehudo kršilo pravila. Zmago je dosodilo Kiwiju. In slavni pokal je zdaj novozelandski. Do nadaljnjega.

YU MADONNA V SUPER LIJU

Jugoslovanska Madonna, 22-letna Andreja Makoter, doma iz Maribora, bo 16. junija nastopila s programom svetovne pevke Madonne v diskoteki Super Li v Čardi.

Andreja Makoter je bila aprila na turneji po Sovjetski zvezi, kjer je imela okrog 40 nastopov, dva večja v Moskvi. Po vrnitvi domov zanj ni počitka; najprej je nastopila v ljubljanski diskoteki Black Jack, konec maja v Dubrovniku, prejšnji teden v Varaždinu, a sedaj jo lahko pričakujemo v Čardi. Ob tem je potrebno zapisati še to, da po zgledu svoje vzornice (Madonne) Andreja Makoter ne bo spremenila imidža, barve in dolžine las. fm

TABLETKE PROTI SPANJU

Francoski laboratorij Lafont, ki je v sodelovanju z vojsko iskal sredstvo proti zaspanosti, je izdelal modafinil, snov, ki veča človekovo zmogljivost v budnem stanju in ni stimulatívno sredstvo. Preskusili so ga na živalih (laboratorijske opice so ostale budne kar štiri dni), na skupini zdravih prostovoljcev in nazadnje še na skupini ljudi, ki imajo težave s spanjem. Le-te je kasneje imel manj kot odstotek preskušanih.

Pilula proti zaspanosti bi bila zelo koristna pri zdravljenju spalnih motenj (narkolepsije in podobnih), zanj pa se zanimajo predvsem vojaški strokovnjaki. Sleherni generalštab sanja o enotah, ki bi se zmogle boriti dan, dva ali celo tri dni brez prestopa. Nekoč so vojakom dajali amfetaminske preparate, a ti so škodljivi.

Preden bo preprati odobrilo ministrstvo za zdravstvo, bo treba novo tabletko še bolj preskusiti. Predvsem je treba preveriti, ali vpliva na kardiovaskularni sistem. Tiste, ki želijo tabletko kupiti v lekarnah, pa izdelovalec že zdaj opozarja, da bodo razočarani. Modafinil bodo uporabljali le v bolnišnicah in vojski.

NEPREBOJNI TELOVNIK

Poseben telovnik, ki varuje pred krogami, ni niti posebno debel. Takšen telovnik ne le prepreči krogli, da bi prodrla v telo, temveč tudi bistveno ublaži udarec krogle. Narejen je torej iz snovi ki imajo opisane lastnosti.

Udarec krogle ublaži penasta snov, podobna poliuretanu, oziroma tistemu, kar prodajajo v trgovini kot penasto gumo. Kevlarska vlakna (kevlar je sintetična snov neprimerno močnejša od najlona), pa zadržijo kroglo. Ta vlakna imajo zanimivo lastnost, da se ne pretrgajo, ob udarcu krogle se cepijo po dolžini. Obnašajo se torej tako, kot da bi bila podolgem »armirana«. Kevlar se neverjetno upira trganju, poleg tega pa ima še zanimive elastične lastnosti. Zaradi tega je to idealen material za zaščitne čelade in telovnike, ki varujejo pred krogami. Neprebojni telovnik je narejen tako, da ga lahko nosimo pod navadnim su-

knjičem ali vojaško bluzo in tehta nekaj nad dva kilograma. Takšne telovnike pogosto nosijo policaji in diplomati. Telovnik zadrži praktično vse krogle iz strelnega orožja, ki se danes dobi, četudi so izstreljene samo z nekaj metrov razdalje.

Zahodnonemška organizacija za varstvo živali je pred kratkim poslala na pot prvo potujočo bolnišnico za živali. Posebno vozilo je opremljeno z vsem potrebnim za bolj ali manj zahtevne operacije: operacijsko mizo, napravami za splošno anestezijo in majhnim rentgenom. Veterinarji, ki jih vodi dr. Petra Miller, bodo potovali po Bavarskem in skušali pomagati zlasti domačim ljubljenecem.

NOVO V ZAKLADNICI ZNANJA

MERJENJE STAROSTI

Pragodobinske v skalo vrezane podobe, imenovane petroglifi, arheologom vedno povzročajo težave, kadar morajo določiti čas njihovega nastanka. Še posebno to velja za podobe, ki so se ohranile v puščavah. Tu je malo arheološkega materiala, ki bi pomagal pri dataciji, ali pa ga sploh ni.

Arheologi navadno predpostavljajo, da se je slog teh podob razvijal. Vendar raziskovalci v to vedno bolj dvomijo. Posebno še, odkar so razvili novo arheološko tehniko, datacijo s pomočjo kationskega razmerja. S to metodo znanstveniki lahko merijo, kako hitro se na površini skale nabira obloga (patina), potem ko je umetnik vanjo že vrezal podobo. Ronald Dorn in njegovi sodelavci z arizonske univerze domnevajo, da so v južni Avstraliji ljudje »kracati« podobe na skale že pred več kot 30.000 leti. Datacija s kationskim razmerjem izkorišča naraven pojav, da so kalijeve in kalcijeve kationi bolj gibljivi od titanovih kationov in hitreje izhlapijo iz mineralov, ki sestavljajo patino na skali. Razmerje med kalijeve in kalcijeve ter titanove kationi v patini na skali je torej odvisno od starosti vrezane podobe. Dorn je metodo prvič uporabil pri dataciji naseljevanja puščavskih področij Kalifornije. Nato je metodo prenesel v puščavski predel osrednje Avstralije in dokazal, da so ljudje notranjost Avstralije naselili dosti prej kot pa pred 20.000 leti.

Mala Vera je prva erotična filmska igralka v Rusiji. Je prva zvezda glasnosti in, priznati moramo, ima kaj pokazati.

Naši mladi pioniri judoisti s roboške občine so sli pred kratkim na olimpijske igre v Rudoro. Z njimi so sli trener, vodilni športa, pa občinski funkcionar SZDL. Tekmovalci so bili štiri pioniri, za shtere je bilo zmetno potrebne penere flkip spnati. Liki, glavno je, ka je bür z njimi predstavniki SZDL. Rudora je med Frantotko pa Španik granico pa se Bela vrtatle, kakele politične kon-takte je naša SZDL izmenjala pa vzpos-tavila z andorško ali francoško? Verjet-no je naš politik potoval z judoisti, ka bi se po poti od urij nafčo malo spret-nosti, pa pridlobo na mouci, ka bi ob prihodu domov bila naša SZDL bole-moča. Skozi nan je potrebna. Jes bi jo tudi šou v Francijo škat! ? Ozouci.

POČITNICE

VROČINSKI MOZOLJI

Vročinski mozolji nastanejo zato, ker se v koži zbira toplota. Pokažejo se največkrat na hrbtu, na dekolteju in nadiakhteh. Pomagajo hladni obkladki s kamiličnim čajem. Potem potresemo kožo z neperfumiranim telesnim posipom, ki vzdržuje kožo suho in blaži srbenje. Sicer pa mozolji izginejo, ko se koža navadi na sonce. Do tedaj nosimo lahko majico ali blazo.

Kaj storiti, če nas je sonce ožgalo? Prizadeta mesta pazljivo očistimo in namažemo z mlekom za po sončenju. V njem je le malo maščobe, ki bi samo še zadrževala vročino v koži. Odlično hladijo opekline ledene kocke ali pa mešanica enakih delov vode in mleka. Notranje uporabimo aspirin, ki obenem blaži bolečino. Dokler rdečina ne izgine, ostajamo v senci. Če pa se močno potimo, si senca in tilnik večkrat podrgnemo s kocko ledu. Uporabljajmo telesni posip namesto losjona. Zlasti skrbno naprašimo kožne gube.

Kozmetična in zeliščna delavnica

Losion za suho kožo

Vzamete 45 gramov jabolčnega kisa in 25 gramov mleka, po možnosti s 3,2 odstotka tolišče. Kis in mleko kuhajte, dokler ne zavre. Ohladite ju in precedite skozi čisto gazo. Losjon, ki ga boste tako pripravili, je izmeničen za čiščenje suhe kože. Uporabljajte ga lahko večkrat na dan.

plateno krpo precedite mešanico, tako da ostanejo na krpi le listi poprove mete. Zelena tekočina, ki jo boste dobili, bo zdravila ogrce in mozolje. Se boljše pa bo, če ji boste dodali nekaj alkohola, ki ga kupite v lekarni.

Za utrujene oči

Vzamete 5 gramov peteršilja. Lističe sesekljajte, nato jih pustite, da oddajo sok. Ta sok potem s kapalko za oči nanašajte na očne veke. Oči se bodo tako hitro spočile in spet bodo videti sveže.

Losion za mastno kožo

Vzamete 15 gramov poprove mete in 250 gramov vrele vode. Suhe liste poprove mete stresete v vrelo vodo. Posodo pokrijte in pustite stati pol ure. Potem skozi

Za volanom na dopust

Če se odpravljate na dopust v druge kraje ali celo na morje, vam svetujemo, da se na takšno potovanje dobro pripravite. Še posebej, če boste vozili avtomobil.

Sami ali s pomočjo mehanika temeljito pregledajte avtomobil, zamenjajte obrabljene dele in ga nasploh pripravite na zahtevnejšo vožnjo.

Iz prtljavnika odstranite nepotrebno šaro in naredite prostor

za posodo z rezervnim gorivom. Izračunajte skupno obtežitev vozila — glede na število potnikov in prtljage. Odvečno prtljago pustite kar doma. Težje kose prtljage zložite čim bližje težišču vozila, torej tik ob prednjo steno prtljavnega prostora. Prtljaga na strehi naj bo skrajna rešitev, kajti na njen račun se lega vozila na cesti močno kvari, občutno večja je poraba goriva.

Za vožnjo si izberite hladnejši del dneva, izogibajte pa se tistih ur, v katerih vas bi zdeloval spanec. Vozite bolj lačni kot siti in si sproti tešite žejo le z brezalkoholnimi pijačami. Prizanašajte avtomobilu in sebi in se vsaki dve uri ustavite v varni senci, da drugim voznikom ne bi bili na poti. Ne odlašajte preveč z dotakanjem goriva, kajti pri nas niso vse črpalke vedno odprte.

Črtala za ustnice

Srečno ženstvo se zaljša z njim malone sto let, čeprav po obliki svoje čase ni bilo preveč podobno sodobnim črtalom. Leta 1883 so na svetovni razstavi v Amsterdamu pokazali prvo črtalo. Rdeča pasta je bila stisnjena v klobaso. Danes je črtalo najnujnejši pripomoček za ličenje in ustnice si pordečijo tudi ženske, ki se sicer sploh ne ličijo. Nekateri podatki pravijo, da si 80 odstotkov žensk s šminko lepša ustnice.

Doma pripravljena zaščitna sredstva

Staro preskušeno in daleč najcenejše sredstvo za sončenje je domače olivno olje, ki je bogato z vitamini in prav zato koži koristi ter ji vrne elastičnost. Z raznimi dodatki pa lahko olivno olje postane tudi imenitno zaščitno sredstvo pred premočnimi sončnimi žarki, zdravi pa tudi opečeno kožo.

Šentjanževo olje pripravimo zelo preprosto. Najprej naberejo cvetove. Dve do tri pesti svežih rumenih cvetov sesekljamo in jih damo v litrsko steklenico ali kozarec. Potem nalijemo čez olivno olje. Steklenico zapremo in tri tedne pustimo na soncu. Vmes pa jo večkrat pretresemo. Po treh tednih se šentjanževo olje rdečkasto obarva. Tedaj vemo, da je pripravljeno. Pa še to: Šentjanževo olje je tudi imenitno sredstvo zoper meduze. Takoj si z njim namažite opeklo mesto in bolečina bo takoj izginita, koža pa ne bo postala mehurjasta. Korenčkovo olje pripravimo na enak način kot šentjanževo. Rdeče vrtno korenje naberejo, operemo in naribamo, ter nanj zlijemo olje. Po treh tednih ga lahko že uporabljate. Če nimate olivnega olja, uporabite sončnično.

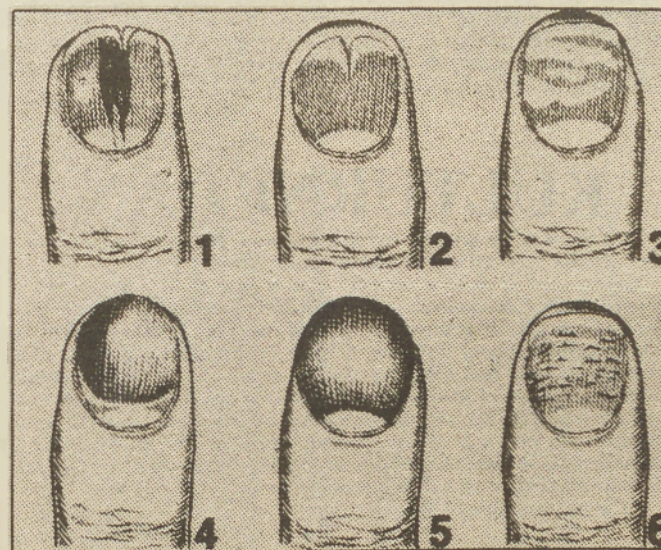
STEKLENI KOZARCI SO KORISTNI

Steklenih kozarcev od marmelad, solat in drugih vrst zelenjave trgovine ne jemljejo nazaj. V gospodinjstvu se jih kmalu nabere toliko, da so v napoto in z rahlo slabo vestjo jih začnemo metati proč. Nikar, so šila porabni, posebno če imajo pokrovčke na navoj.

Vanje lahko spravimo najrazličnejše reči, od rozin do vrečk s pecilnim praškom v kuhinji, od žebeljev do vijakov v domači delavnici ali garaži, od gumbov do različnih vrst sukanca, trakov ali elastike v koticu za šivanje. Seveda kozarce najprej temeljito operemo in zbršemo.

Prihranili nam bodo tudi veliko iskanja, saj bomo na prvi pogled videli, kaj je v katerem.

Nohti — ogledalo zdravja

1. Podolžne razpoke nastanejo zaradi vnetja.
2. Krhke nohte dobimo zaradi premalo vitaminov.
3. Beli madeži so večinoma nedolžni.
4. Žličkasti nohti so znamenje za pomanjkanje železa.
5. Nohti kot stekelce na uri opozarjajo na obolenje srca.
6. Pikčaste nohte dobimo zaradi luskavice.

Negovani nohti so okras rok. Roževinasta ploščica nohta varuje konico prsta, nastaja pa v čisto spodnjem delu nohtne posteljice. Vsak dan zraste približno za 0,01 milimetra. Bolezni in slabo počutje se pogosto kažejo na nohtih. Nekaj zgledov prikazuje slika.

PSIHOLOG O RAZDALJI

Zabava je na vrhuncu. Okrog dolge mize s prigrizkom se gnete precej ljudi. Tudi njen prijatelj si je želel vnovič napolniti krožnik.

Glej, spet je poleg njega lepa neznanica. Stoji poleg njega in molči. Ga osvaja?

Na to vprašanje je mogoče odgovoriti do centimetra natanko.

Ljudje, ki so si štiri metre vsaksebi, nimajo nikakršnih stikov med seboj, zagotavlja profesor Edward T. Hall z univerze Evanston v ameriški zvezni državi Illinois. To je javna razdalja.

Družabna razdalja se giblje od štirih do 1,20 metra. Kdor tega ne upošteva, se spravlja v dvoumen položaj. Od 1,20 metra do 50 centimetrov sega osebna razdalja. Vsak človek jo prenaša s seboj kot varovalen zvon, ne da bi se tega zavedal. Od 50 centimetrov do telesnega dotikanja je intimna razdalja. Kadar se kdo vsili v to območje, ne da bi si tega želeli, se počutimo ogroženi.

Karlovac, Glasbena nota

VIŠNJEVA POGAČA

Sadno pecivo je kot nalašč za vroče poletne dni. Je osvežujoče, sočno in razmeroma poceni.

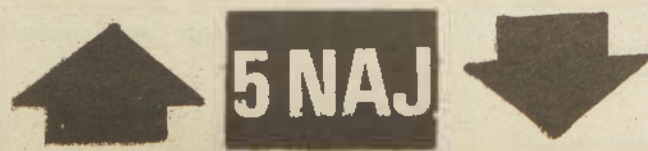
V času zorenja višenj pripravimo višnjevo pogačo. Za testo potrebujemo: 20 dag margarine, 2 žlički sladkorja, 2 rumenjaka, 2 žlici mleka in 30 dag moka. Margarinu, sladkor in rumenjake penasto umešamo, dodamo mleko in moko ter zamesimo testo. Testo pustimo na hladnem počivati 1 uro. Nato ga razvaljamo v srednje velik pekač. Testo spečemo do polovice in ga potresemo s pestjo drobtin. Posebej zdušimo 1 skodelico izkoščičenih višenj, ki smo jih sladkali z žlico sladkorja. Ohlajene višnje potresemo po drobtinah. Čez višnje razgrnemo biskvitno testo, ki ga pripravimo: Penasto umešamo 5 rumenjakov in 5 žlic sladkorja, 7 beljakov stepemo v trd sneg in skupaj s snegom rahlo primešamo 6 žlic moka. Spečemo do kraja in ohlajeno narežemo.

NASVET

Kako izkoščičimo češnje

Cešnje za vlaganje, zamrzovanje ali nadev raznih sladk mo-ramo najprej izkoščičiti. To delo je zamudno, vendar si ga olajšamo z varnostno zaponko. Tudi najdražji in najbolj zapleteni strojčki niso tako učinkoviti kot varnostna zaponka: koščico zlahka izvlečemo iz sadeža, na njej ni skoraj nič mesa. Tudi soka gre le malo v izgubo. Zaponko primemo na koncu, kjer se zapira, obroček na spodnjem koncu pa potisnemo v češnjo. Ko zaponko izvlečemo, ostane koščica v obročku in jo zlahka odstranimo. Za vsak primer delamo to nad skledo, da prestrežemo sok, ki kaplja iz češenj.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

1. Rock me — Riva
2. Nikši si nej — Magnet
3. Rdečo rožo utrgal bom zate — Don Juan
4. Like a prayer — Madonna
5. Twist in my Sobriety — Tanita Tikaram

Glasbena lestvica 5 naj nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

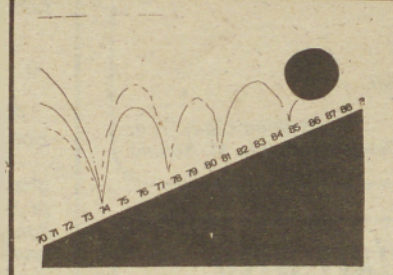
Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj

Oddaja 21 232 je na sporedu Radia Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18.00 do 19.00.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrтка, 22. junija na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

— Že od nekdanj nam obljublajo čarobno palico, a zadela nas je hiperinflacijska bomba. (Ja Ma)

— Pri nas se začnemo zares igrati z vsem, kot otroci z žogo. (Ja Ma).

Duhovi vinski hvala vam...

Sedmošolci naše šole, mi-mogrede, 120 nas je, samo se odpeljali na naravoslovni dan v Ljutomer. Obiskali smo vinski klet Ljutomerčan, tovarno Konus, Murales in Simental-ko. Le kdo ni slišal za dobro kapljico, usnjene torbice in mesne dobrote...

Ogledali smo si proizvodni proces, potem pa so nam pripravili prijetno presenečenje. Toda najbolj nenavadno je bilo v vinski kleti, kajti tudi naši starši so vinogradniki, a takih kleti ne premorejo.

Klet je bila zgrajena pred 22 leti. V višino se dviga 9 m in spušča se 17 m v globino. Hodili smo po strmih stopnicah, ki jih je kar 92. Najstarejši sod je star 108 let in lahko shrani 3654 l vina. V kleti je 120 lesenih sodov. Največji premore 14000 l vina.

Neverjetno! Imajo tudi jeklene sode; v njih shranjujejo mlado vino. Pozornost pritegnejo starejši sodi, na katerih so vrezbarjeni postopki pridelave grozdja. Na enem sodu so vrezani verzji:

Duhovi vinski, hvala vam, le
daj,
natoči znova kupo mi točaj!
Petra Podgorelec,
OŠ Drago Lugarič, Lendava

Izlet v Radence

Na šoli deluje planinski krožek, ki ga vodi tovarišica Mojca TKALEC. Je zelo dobra učiteljica in jo imamo vsi zelo radi. Da bi si nabrali nekaj kondicije, smo se odločili za kolesarski izlet v RADENCE. S seboj smo povabili še tovarišico Bredo MARINIČ. Tako smo se počasi peljali do našega cilja. Med potjo smo spoznali kulturne znamenitosti nekaterih krajev. Ko smo končno kolesa »pririvali« na Kapelski Vrh, je še manjkalo samo nekaj kilometrov do predmestja RADENCE.

Najprej smo si ogledali hotel RADIN, ki je zelo lepo urejen, in popili svežo radensko (ki ni nobenemu dišala, ker pač nismo nanjo navajeni). Potem smo šli skozi prekrasen park k slaščičarni, da bi pojedli malo sladoleda.

Bili smo zelo žejni in imeli smo srečo, da so nas sorodniki tovarišice BREDE povabili na stil. Hitro smo nadaljevali pot do prekmur-skega mostu. Tako smo bili z eno nogo v PREKMURJU in z drugo na STAJSKEM. Nato smo se odpravili nazaj in si ogledali moderno cerkev, ki je posvečena bratoma CIRILU in METODU. Na žalost smo se morali vrniti, ker je bilo že zelo pozno. Med potjo smo si na KAPELI ogledali cerkev in v VIDMU pojedli sladolede. Tako se je končal naš izlet in upam, da jih bomo še veliko doživeli. Nabrali smo si tudi nekaj kondicije za planinski izlet na GOLICO.

Ana ROSTAHER, 6. a.
OŠ BUČKOVCI

KULTURNI DAN

Pred dnevi je bil na naši šoli kulturni dan; povežali smo ga tudi z bralno značko. Obiskal nas je pisatelj Janez Švajncer.

Najprej smo se zbrali v razredih. Potem smo vsi, ki smo tekmovali za bralno značko, deklamirali pesmi po šolskem radiu. Nato smo odšli v dvorano. Tam smo z aplavzom pozdravili pisatelja Janeza Švajncerja. Sledil je krajiški kulturni program. Učenci so deklamirali nekaj pesmi, predstavila pa se je tudi folklorna skupina naše šole. Po končanem kulturnem programu je pisatelj odgovarjal na naša vprašanja. Postavili smo mu jih čez trideset. Tako smo izvedeli nekaj več o življenju in delu Janeza Švajncerja. Na koncu je pisatelj podelil bralne značke. Devet deklic iz osmega razreda je dobilo še pohvale in posebne značke, ker so tekmovalе vseh osem let. Potem smo si še ogledali film.

To je bil moj najlepši kulturni dan.

Milan Gabor, 6. a.
OŠ Bogojina

LUŠČENJE KORUZE

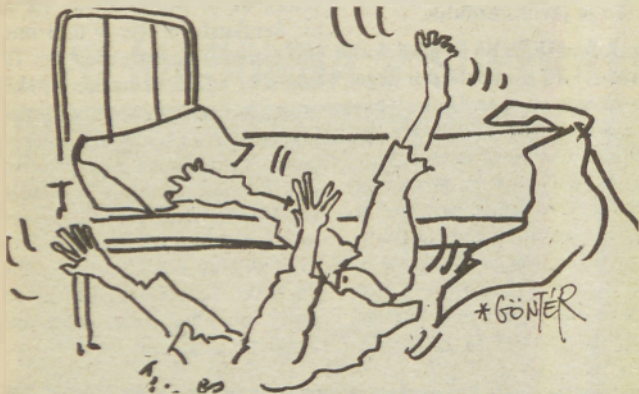
Nekega dne sem se odpravil luščiti koruzo na stroj. Zanimalo me je, kako se to naredi. Najprej sem ugrabil storže in jih dal v košaro. Nato sem vklopil stroj in že je nastal trušč. V stroj sem vrgel koruzo in res se je zluščila. Zrnca so letela in se odbijala od stene. Ko sem košaro koruze zluščil, sem pobral storže in jih zmetal v košaro. Zluščeno koruzo sem zmetal v sod, kjer shranjujemo koruzo. Po opravljenem delu sem za seboj lepo pospravil.

Delo mi je uspelo in še danes rad luščim koruzo.

Emil Brandl, 6. raz.,
OŠ Marija Rožman, Stogovci

V SANJAH NA LUNO, ZARES PA S POSTELJE

Poleti sem bil na počitnicah v Baški. Zvečer smo šli bolj pozno spat. Bil sem utrujen, zato sem takoj zaspal. Zagledal sem dolge vi-

jugaste stopnice, ki so vodile naravnost na svetlo Luno. Nikjer ni bilo žive duše. Začel sem se vzpenjati. Nekje na polovici stopnic se mi je zavrtelo v glavi. Zakrilil sem z rokami in padel v globino. Tras, je zaropotalo. Prestrašeno sem odprl oči in videl, da sem padel s postelje. Bile so samo sanje.

Uroš Šinko, 2. b.
OŠ CANKOVA

PREBRAL SEM KNJIGO LEVI DEVŽEJ

V knjižnici sem si sposodil knjigo Levi Devžej. Knjigo je napisal Prežihov Voranc. Pisatelj opisuje sosedove otroke. Umrla jim je mati. Prežihova mati je bila dobrega srca. Najmlajšega Naceja je imela zelo rada.

Otroci so prihajali k Prežihovim. Mati jim je dajala suho sadje. Ko so šli domov, jim je zmeraj napolnila žep. Odrezla jim je tudi kruh. Naceju je napolnila tudi levi devžej.

Knjiga mi je bila zelo všeč. Prebral sem tudi druge pisateljeve zgodbe.

Tomaž Šošarič, 7. raz.,
OŠ Prekm. brigade, M. Sobota

Spominska ura

Na šoli smo pripravili spominsko uro. V goste smo povabili tov. Iva Orešnika, dobrega poznavalca zgodovine.

Lepo nam je prikazal dogodke iz NOB. Posebej živo nam je pripovedoval o zadnjih dneh vojne in dnevu zmage v Pomurju. Ogledali smo si njegovo knjigo Pomniki NOB v Slovenskih goricah in Prekmurju. Tudi mi smo postavljali vprašanja. Bilo je lepo in poučno.

Učenci 5. a.
OŠ Prekm. brigade, M. Sobota

Moj najljubši letni čas

Moj najljubši čas je poletje. Veselim se ga zato, ker je vroče, lahko skočimo v kratkih hlačah, vse je živo in veselo. Kar me najbolj veseli, so počitnice, ki se jih vsak otrok veseli. Takrat pozabi na šolo in vse skrbi. Mi gremo v počitnicah na morje, zato se jih vsako leto še posebej veselim. Na morju si najdem nove prijatelje. Skupaj se igramo, skačemo v vodo in se žogamo. Lansko leto je bilo še posebej lepo, ker sem se naučil plavati. To je bil zame najlepši dan v počitnicah. Sedaj, ko znam plavati, si ne želim drugega, kot da bi še velikokrat šli na morje.

Stanko Oblak, 3. raz.,
Podružnična OŠ Serdica

Moja punčka

Moja punčka je majhna. Ima modre oči in rjave lase. Ima lepo obleko. Je zelo zelo lepa. Z njo se rada igram.

Tatjana Grah, 1. raz.,
Podružnična OŠ Pertoča

BALONČKI

Vse to se dogaja tam spodaj na trgu, tam daleč, kjer prodajajo balone — bele, rumene, rdeče in pisane balone. Otroci se preričujejo, majhni veliki, nerodni in spretni. Vsi kričijo: »Meni, prosim, tega, tega in še tega!«

Vse to se dogaja tam spodaj na trgu, tam daleč.

Naš stari avto

Brn, brn, brn, brn,
po cesti hiti.
Kdo je to,
da se mu tako mudi?
Aha, to je naš stari avto,
že dolgo ni vozil, mi je potožil,
zato hiti.

Brn, brn in že ga ni!
Jasna Kramar, 4. b.
OŠ Miško Kranjec, Velika Polana

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC

RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

In ko je zjutraj Zemljička skozi okenci ugledala dva pramena svetlobe, je vsa obnemogla komaj zlezla iz postelje in začelo se je trpljenje, dan za dnem hujše. Do takrat, ko so zabili Zemljičevo truplo v črno občinsko rakev, brez svetlečega se kartonastega križa in bronziranih angelčkov, zazrtih v božje višave, na pokrovu.

Vsi so vedeli za Zemljičeve sirote, tudi Katika v dolino Ročice. In takoj se je razvedelo, da je umrla tudi Zemljička in da je pustila za seboj deco na milost dobrih ljudi.

Kristiniki Zemljič, viničarski siroti iz Zgornjega Porčiča, je bilo le leto in pol, ko si jo je prinesla Katika v rejo. In pri hiši sta bili spet dve ženski. Samoto in otožnost v dolini Ročice je razbrazil otroški jok.

»Čudno je to dekle! Namesto moškega si je spravila k hiši otroka...« je rekla Perkova Gustika, spodnja sosedka, ki je tako dobro kuhala na gostijah in sedminah.

»Ja, pa tudi moškega bo dobila. Če si ga ne zna zrihtati sama, ji ga bomo mi pripeljali...« je nadaljevala in smeje dregnila s komolcem Plojevo Mimiko, s katero sta se vračali od maše iz trojiške cerkve.

Franček Perko, Gustikin mož, je imel brata Mihala, lastnika mlina na Pesnici. Blizu hrastovske graščine je bil mlin grofov Herbersteinov, kjer je nekoč mlel Katikin oče Tonitz, naprej proti Svetemu Lenartu je bil Šalamunov in takoj zatem Miha-

»Te je pritisnilo, Franc?«

lov mlin in pri njem se je tisti čas izučil mlinarstva Franc Fras iz Očelavec.

Tisto nedeljsko popoldne je Katika okopala v kuhinji v lesenem škaflu Kristiniko, živahno in suho dekletce. Čebljala je z njo in se ujela med petjem.

»Kako dolgo že nisem pela,« je zašepetala.

V priketu so se zaslišali krepki koraki in vprašanje:

»Katika, si doma?«
In že je stal v kuhinji spodnji sosed Franček Perko, visok, močan, pripasan je imel sveže opran moder predpasnik. Za njim se je bolj skril val kot kazen mladenič, postaven, skoraj lep, opravljen v nedeljsko obleko.

»Poglej si jo, Katiko. Prej si zrihta otroka kot moža,« je govoril Perko smeje in resno nadaljeval:

»Ne zameri Katika, da sva prišla kar dva. Tega fanta še ne poznaš... Za mlinarja se je izučil pri mojem bratu Mihalu na Pesnici, gori pri Hrastovcu... Doma pa je iz Očelavec... Sicer pa nama natoči pijače, žejna sva!«

Moška sta sedla za mizo v prednji hiši in Katika jima je nalivala vino in roka se ji je tresla in nekdo je med tem stopil v priket.

»Kje pa ste? Ste se v zemljo pogreznil?« je glasno in razigrano rekla ženska v priketu in že je stopila v prednjo hišo Frančkova žena Gustika.

»Kaj ste tako tiho? No, Franček, si že povedal Katiki, da si ji prignal mladega mlinarja, pa da smo prišli v snoboke! No, Katika ne prestraši se nas... Malo se hecam še bolj pa mislim zares...« je razvlečeno govorila Perkova in Katiki je bilo nerodno, da bi se najraje pogreznila v tla.

»Mlada sta, zdrava in lep par bi bila pred trojiškim oltarjem,« je dodala Gustika.

Precej žanjic in vezačev se je zbralo ob šestih zjutraj na Heričevni nji:

»Vroče bo danes! Popijte malo žganja in pri-griznite kruh, potem pa bomo hitro začeli, dokler je še hladno...« je rekla gospodinja, nalivala žganje in dajala iz rok v roke hlebec domačega kruha.

»Pa začnimo!« je rekla okrogla in rdečelična Pepika in že je odkosila toliko žita, da ga je bilo dovolj za pant. Na hitro in spretno je zvezala pant, ga položila na tla, odkosila za snop žita, ga položila na povež in druge žanjice so jo posnemale. Za ženskami so moški trdno vezali snopje in sproti postavljali jakece. Po deset snopov so postavili skupaj in zgoraj nasadili klobuk iz večje-ga snopa, nakakšno streho, ki je varovala spod-nje snopje pred dežjem.

Delali so hitro in potem, ko je Heričevka oeni-la, da so žanjice precej naredile in da bi jim bil krajši počitek dobrodošel, je prinesla na njivo jed in je zavpila:

»Pridite, pozajtrkovali bomo!«
Žanjice in vezači so posedli po snopju, jedli in zajtrk zalili z jabolčnikom.

Med vezači je bil tudi Katikin mlinar, enaindvaj-setletni Franc Fras. Pojedel je, zvrnil kozarec, dva kuke, odšel za bližnji jakec, privzdignil šurc in scal.

»Te je pritisnilo, Franc?« je nenadoma zaslišal pred seboj nagajiv in nepričakovan Pepikin glas; zdrznil se je in se skoraj poscal po hlačah, Pepika pa mu je nagajivo pomežiknila, ko je z očmi na hitro požirala njegovo moškost.

Želi so in vezali snopje, pili vmes kuklo in kle-petali, vedno bolj.

»Pepika, dobre noge imaš... Škoda, da imaš predolgo krilo, da ne vidim, kaj skrivaš malo višje,« je rekel Južek.

»Južek! Ti pa le svojo babo glej!... Ne želi si svojega bližnjega žene, pravijo v cerkvi!« mu je smeje odgovorila Pepika in Julija, ki je žela zad-nja, je vprašala:

»Kaj mislite, ali nosijo naši trojiški patri pod ku-tami hlače ali pa nič?«

In takoj zatem si je sama odgovorila:

»Sicer pa je itak vseeno, saj imajo tiste stvari samo za scanje...«

»Ne samo patri, tudi nekateri drugi moški ne vedo, za kaj jih imajo!« je smeje rekla okrogla in rdečelična Pepika in vmes pogledala proti Katiki-nemu mlinarju, da so vsi videli na koga misli.

»Ja, ja, Franc samo melje, Katika pa Kristiniko carta... Čudno, da se tadva ne spravi skupaj, kot se za mlade spodobi!« se je slišal nekje zadaj polnih ženski glas.

»Je pač tako na svetu, da se je enih Bog bolj usmilil kot drugih. Ede dedi imajo skoraj preveč, drugi pa premalo ali nič,« je zajedljivo nadaljevala ista ženska.

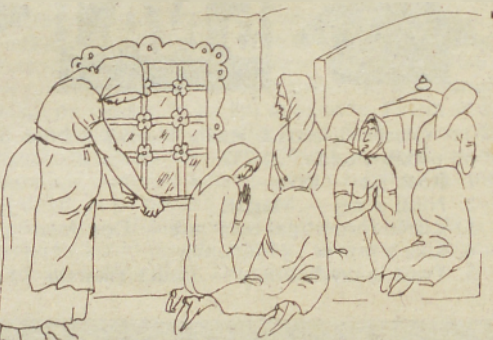
»Jaz pa ne mislim tako! Franc je že ded in pol, samo sramežljiv je še!« je rekla Pepika in pome-žiknila Francu, da mu je bilo nerodno.

»Ti bi ga lahko naučila! Sliši se, da znaš to do-bro delati,« je rekel Južek.

»Kaj pa vam je danes? Same nespodobnosti govorite, Bog se vas usmili!« je rekla gospodinja, ko si je snemala gibančnjak, veliko iz šibja splete-no košaro, z glave.

»Pridite južinat!« je povabila na malico Heričev-ka žanjice in vezače, oznojene, da je smrdelo po potu; jedli so dišeče gibanice in pili jabolčnik, da jim je pijača zlezla v glavo in še bolj nespodobno so govorili.

»Pravi moški si Franc...! O, Jezus... Le zari-ni, ne boj se! Daj!... Še... Še!... Še!« je hla-staje in s presledki govorila, cviliča in ječala Pepi-ka in njeni prsti so se zarinili v Francovo zadnjico, ko je privajala mladega moškega v svoje medno-

Ko je poklekala v priketu sosedka Katika, se je prišla za okensko polico in je tiho za-stokala...

žje. Silovito, strastno sta se vzela tu, na plastu na pol posušenega sena, v mesečini, oba omotična od kukle; Franc je bil prevzet od novega, do tedaj neznanega, Pepika od mladega moškega, kakrš-nega še ni imela.

Francu se je ponoči dogajalo, da se mu je izlilo seme po laneni slamarici, toda ženske si doslej še ni vzel. In tudi Pepike ne bi, če ga ne bi skoraj posilila. Vsa znojna od soparnega poletnega dne in večera, vsa nabrekli. Gnetel je dojke, bradavi-ce in zarinil ji je svojo moškost globoko, da je Pa-piko zabolelo, in vendar je bila nenasitna in je še-petala:

»Še, še...! Franc!... Dober si! Pravi moški...«

In stiskala je nožnico ob njegov ud, da ga je za-bolelo in izlilo se mu je seme v toplo globino žen-ske, sunki strasti so ga stresali in s prekinjajoči-mi, nerazločnimi glasovi mladeniča se je končal njegov prvi izliv v žensko.

Odslej bo zanj vse lažje. Katiko, to lepo in do-bro dekle, si bo osvojil, kot to mora storiti moški. Strah pred neznanim, nekakšno boječnostjo, ki mu ni dovolila napraviti prvega koraka, mu je po-magala razbliniti Pepika. Ta rdečelična in okrogla ženska. In hodil je odslej za njo, si jo jemal, do-klér mu ni rekla:

»Franc, prestara sem zate. Doma imaš Katiko, mlado in lepo...«

(nadaljevanje prihodnjic)

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo občine
Murska Sobota
Številka 3
Leto IX
15. junija 1989

VSEBINA 3. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- predsedniki zborov Skupščine občine M. Sobota sklicujejo seje za dne 29. junij 1989;
- poročilo o delu Začasnega kolegijskega organa v TOZD Splošna bolnišnica M. Sobota;
- ugotovitve in stališča k poročilu o realizaciji programov SIS družbenih dejavnosti za leto 1988 ter globalnim usmeritvam programov z bilanco sredstev za leto 1989 v občini Murska Sobota.

Predsedniki zborov skupščine občine Murska Sobota sklicujejo

35. SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA
35. SEJO ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
35. SEJO DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

Seje bodo

v četrtek, dne 29. junija 1989, ob 8. uri

v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota

Predsednik Zbora združenega dela in predsednik zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji

dnevni red:

1. Izvolitev in poročila verifikacijskih komisij,
2. Potrditev zapisa skupnega zasedanja zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora, z dne 4. maja 1989 in zapis 34. seje zbora krajevnih skupnosti, z dne 11. maja 1989,
3. Osnutek amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije in predlogi ter mnenja iz javne razprave v občini Murska Sobota,
4. Poročilo o delu začasnega kolegijskega organa v TOZD Splošna bolnišnica Murska Sobota,
5. Ugotovitve in stališča k poročilu o realizaciji programov SIS družbenih dejavnosti za leto 1988 ter globalnim usmeritvam programov z bilanco sredstev za leto 1989 v občini Murska Sobota,
6. Predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta in prostorsko ureditvenih pogojev za ureditveno območje Gor. Petrovci,

7. Predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta in prostorsko ureditvenih pogojev za ureditveno območje naselje Ižakovci,
8. Predlog odloka o spremembah odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebne obrti v občini M. Sobota,
9. Osnutek odloka o poslovnem času v občini M. Sobota,
10. Volitve in imenovanja,
11. Delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja,
12. Predlogi, sklepi, mnenja in obvestila
— soglasje k statutu Vodno gospodarskega podjetja MURA

Delegati Družbenopolitičnega zbora bodo obravnavali 2., 3., 4., 5., 10. in 11. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda. Gradivo za obravnavo 3. točke je objavljeno v 10. številki Poročevalca Skupščine SR Slovenije, z dne 21. 4. 1989 ter v dnevnem časopisju. Predlogi, mnenja in stališča k osnutku amandmajev k ustavi SRS iz javne razprave v občini M. Sobota bodo posredovani vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter delegatom DPZ. Gradivo za obravnavo 4. in 5. točke je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika. Gradivo za obravnavo 2., 6., 7., 8., 9., 10. in 12. točke dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter delegatom DPZ. Informacija k 11. točki bo podana na seji.

Poročilo o delu začasnega kolegijskega organa pri odpravi vzrokov, ki so privedli do ukrepa družbenega varstva v tozd Splošna bolnišnica Murska Sobota

Vse slabše gospodarske razmere za nekaj let in pomanjkljiva, skoraj nikakršna poslovna politika v DO, je pomursko zdravstvo privedla do tega, da se posamezni TOZD-i zapirajo za svoje plotove in vse manj iščejo rešitve za odpravo problemov. Specifično pot je pri tem ubirala TOZD Splošna bolnišnica, ki zaradi svoje dislociranosti in skoraj brez vsakršne funkcije vodenja, dovoljuje v kolektivu, da se formirajo neformalne grupe na posameznih oddelkih, ki prevzemajo vlogo upravljanja in vodenja. Kljub streznitvam, da vsaj osnove in merila za osebne dohodke morajo biti enaka v celem PZC, tega v bolnišnici niso sprejeli. Že zaradi omenjenih neformalnih grup prihaja do različnih ocen enakih delovnih mest, ki povzročajo prepire in nezadovoljstva v kolektivu. Delavski svet čisto menja svoje odločitve, prav tako razne komisije, ker se ne morejo poenotiti v reševanju problemov. Vse to ima neminovno vpliv na medsebojne odnose zaposlenih in vse česče prihaja do motenj v samoupravljanju. Kljub vsem predlogom o poenotenju enotne nabave, vsak šef vodi svojo politiko. Ambulante delajo vse krajši čas in s tem se povečuje čakalna doba. Po vprašanju zaposlovanja ne najdemo enotnega jezika. Pri izvajanju stabilizacije vodi prav tako vsak svojo politiko. V vseh teh skaljenih odnosih kolektiv kljub trikratnemu razpisu referendumu, ne more sprejeti pravilnika o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in oblikovanje sredstev za OD in skupno porabo. Vse to se dogaja na prehodu iz leta 1987 na 1988, ko bolnišnica mora odpreti svoj novi kirurški blok. Javno je, da ni več možna nobena objektivna primerjava OD istih profilov delavcev v drugih TOZD, zaradi različnih izhodišč pri analitičnih ocenah. Logično je, da je vsa ta problematika morala izbiti v javnost in končno družbeno-politična skupnost uvesti začasen ukrep družbenega varstva s l. 7. 1988.

Takoj pri prevzemu dolžnosti ZKO, smo si morali postaviti konkretne cilje za odpravo vzrokov, ki so privedli do ukrepa. Kratke programe za odpravo vzrokov je naslednji:

— sprejem pravilnika o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in oblikovanje sredstev za OD in skupno porabo in ostalih aktov

- ureditev delovnega časa, dežurstev, zaposlitev
- odprava čakalne dobe po specialističnih ambulantah
- iskanje notranjih rezerv
- reševanje finančne situacije

V prvih mesecih dela je največ naporov bilo vloženih v pripravo in sprejem pravilnika o formiranju in delitvi sredstev za OD, ki je tudi meseca septembra bil sprejet.

Prvi vidni znaki izboljševanja v medsebojnih odnosih zaposlenih se pokažejo po sprejetju tega pravilnika. Akontacije osebnih dohodkov delavcev se izenačujejo z ostalimi TOZD. Napetosti popuščajo. Tako je lahko ZKO svoje aktivnosti usmeril v reševanje ostalih problemov. V najkrajšem času preidemo na enotni delovni čas, na delo zdravnikov v dveh izmenah in 10-urno dežurstvo. Srednji kadri delajo v treh izmenah, ki šele v zadnjih dneh prihaja do realizacije.

Od nekdanj 14 % sredstev za OD v obliki dopolnilnega dela nam uspe le-to zmanjšati na 10 %, vendar bodo zadnje uvedbe dela v treh izmenah pri višjih kadrih ta procent občutno zmanjšala.

Iskanje rešitev za skupna dežurstva več oddelkov smo opustili, kajti nobena bolnišnica v Sloveniji, si zaradi strokovnih razlag tega ni privoščila.

Dosti kritizirane čakalne dobe v specialističnih ambulantah smo počasi odpravili, razen v ortopedski ambulanti, ki pa brez zaposlitve novega zdravnika ne bo rešeno. Na ušesnem oddelku je v tem momentu res specifikum, kajti dva zdravnika sta na specializaciji, eden dela 4 ure, eden je že dva meseca na bolniškem, tako da imamo v tem momentu spet problem čakalne dobe.

Reševanje potreb po določenih skupnih medicinskih službah vodimo h kraju, vendar moramo opozoriti, da vsak oddelk želi biti popolnoma samostojen:

— načrtovana skupna intenzivna terapija ni bila formirana, kajti tudi opreme za to ni, in slovenska medicinska doktrina temu nasprotuje

— organizirana je skupna instrumentarska služba, skupna sterilizacijska služba, skupna čistilna ekipa za novi blok. V tem momentu še zmeraj razčiščujemo odnose in potrebe dveh oddelkov po skupni enodokopski službi — delno tudi zaradi opreme.

Že v uvodu omenjena absolutna samostojnost predstojnikov oddelkov pri nabavi zdravil in drugih medicinskih materialov je bila v samem začetku odvzeta.

Danes se vsa zdravila in ves medicinski material naročajo enotno preko centralne lekarne, kjer skrbimo za najmanjše možne zaloge.

Istočasno posebna komisija odloča o nabavi posebej dragih zdravil in ostalih medicinskih pripomočkov. Resda imamo danes poslovne odnose za nabavo teh potreb praktično zunaj Slovenije, vendar smo le tam uspeli dobiti boljše nabavne in plačilne pogoje (te v drugih republikah tudi slovenski veletrgovci nudijo). Eden od večjih materialnih izdatkov je sigurno prehrana, kjer pa večje racionalizacije ne moremo doseči, kajti napaka je bila storjena pri nabavi opreme za transport hrane, ki zaradi pomanjkanja sredstev ni bila v celoti nabavljena.

Že zaradi znanih vzrokov, zaradi katerih zdravstvo kronično bolega na pomanjkanju denarja, so naše razmere temu primerne. Celotni prihodek lanskega leta je bil višji za 219,7 %, celotni dohodek za 186,2 %, čisti dohodek za 236,9 %, osebni dohodek za 238,8 % in materialni stroški za 238,9 %, vendar smo se po končanem lanskem letu, zaradi nakazane izgube, morali poslužiti vseh zakonskih možnosti, da poslovni uspeh ne bi bil v rdečih številkah. Tako smo znižali obveznost do družbe iz naslova davkov in prispevkov za din 315.108.997, — ni bila obračunana valorizirana amortizacija od stavb v višini din 2.817.276.301. — Na ta način smo sicer ustvarili pogoje za prikaz pozitivnega finančnega rezultata in se izognili vsem posledicam v sanacijskem postopku, vendar smo istočasno osiromašili lastno materialno osnovo, ki je pogoj za delovanje in razvoj gospodarske asociacije. Za potrebe vseh vrst skladov je zmanjkalo čistega dohodka v višini 1.039.268.192. — in sicer:

— za rezervni sklad	267.124.000, — din
— za stanovanjski sklad	386.208.192, — din
— za poslovni sklad	225.575.000, — din
— za druge potrebe	160.361.000, — din

Ne moremo mimo problemov kadrov in zaposlovanja. Ob prevzemu dolžnosti začasnega kolegijskega organa smo našli 38 delavcev za katere nismo prejeli denarja za pokrivanje OD in drugih potreb od zdravstvenih skupnosti, kajti ti delavci niso bili prikazani za odprtje novega kirurškega bloka. Od začetnih programov za 134 delavcev vseh profilov za odprtje kirurškega bloka je bilo naknadno dogovorjeno 73 novih zaposlitev od katerih pa dejansko plačanih 35. V letošnjih razgovorih z Zdravstveno skupnostjo Slovenije, nam je sicer uspelo vnesti financiranje za 15 novih delavcev, vendar še zmeraj imamo 25 nepokritih. Kljub vsem tem številkam novih zaposlitev, pa smo še zmeraj na repu po številu zaposlenih na posteljo v slovenskih bolnišnicah.

Naj omenimo fenomen kompjuterskega tomografa. Po prevzemu dolžnosti nam je bila prikazana možnost nabave te aparature — sicer rabljena, za katero je pomursko združenje delo zbralo denar. Na žalost tisti kompetentni v PZC, ki bi morali vedeti in pribaviti vsa potrebna dovoljenja za delo te aparature so mirno sedeli. Istočasno pa je zaradi skaljenih medtozdovskih odnosov prišlo do indirektnega pritiska na republiko, naj bolnišnici tega ne omogoči. Danes smo pred dejstvom, da aparatura začne delati, vendar potrebnih dovoljenj nimamo.

Mineva 11 mesec našega delovanja v bolnišnici. Pred dnevi smo na referendumu sprejeli popravek Statuta. V časopisu je objavljen razpis direktorja in dveh pomočnikov. Razpisane so tudi volitve za samoupravne organe in predvidevamo, da bo okrog 20. junija konstituiran delavski svet in izvoljeni organi vodenja.

Če želimo dati analizo, ali smo uspešno opravili poverjeno nalogo, moramo opozoriti na nekaj momentov. V bolnišnici obstaja zdravno jedro kolektiva, ki je sposobno z bodočim vodstvom pravilno voditi organizacijo. Še zmeraj obstajajo določene grupe, ki so se potuhnile in čakajo svoj čas, vendar smatramo, da uspeh ne bodo imele. Seveda je eno leto prekratek čas, da bi se vse spremembe zakoreninile v kolektivu in tako sigurno pokazale uspeh, kajti prepričanje je mnogih v bolnišnici, »da je zdravstvu od boga dano vse«, in da tudi vse morajo dobiti. Sprašujemo se, zakaj je želja določenega dela kolektiva še po nadaljnjem ukrepu družbenega varstva? Mnogi smatrajo, da je družbeno-politična skupnost v tem enem letu pokazala posebno zanimanje za probleme bolnišnice, omogočala večji dotok denarja, ki pa naj bi z uvedbo rednega poslovanja usahnilo. Zato tudi ta želja po nadaljevanju ukrepa družbenega varstva. Mnogi izražajo tudi strah, da ne bi omenjene neformalne grupe ponovno prevzemale krmilo v svoje roke in peljale bolnišnico po stari poti.

Še nekaj besed o PZC in vlogi vodilnih ljudi in njihovih odnosov do bolnišnice. Ne moremo trditi, da vodstvo ni spremljalo našega dela, vendar z izjemo pomoči pri urejanju financ, posebne energije niso vlagali. Vseeno pa moramo povdariti, da smo z njihovo pomočjo uspeli najti rešitev v TOZD Zdravstveni dom M. Sobota pri prevzemu fizioterapevtske in rentgenološke službe za občino Murska Sobota. Ta je sedaj locirana v prostorih bolnišnice.

Vsa ta dela so bila opravljena z velikimi napori, ki pa jim je istočasno botrovalo še kronično pomanjkanje denarja. Iz meseca v mesec smo se za izplačilo OD morali posluževati kreditov. Če finančna plat poslovanja bolnišnice ne bo urejena, izražamo bojazen, da bodo vsi napori vloženi v konsolidacijo bolnišnice, lahko v najkrajšem času izničeni. Zavedati se moramo, da delavec ne živi od lepih besed, ampak od osebnega dohodka, in če ga bo ponovno neredno prejemal in njegova rast ne bo spremljala rasti življenjskih stroškov bomo ponovno

lahko govorili o motenih samoupravnih odnosih, o skaljenih medsebojnih ljudskih odnosih, o nezainteresiranosti za delo, ponovnih čakanjih vseh tistih problemih, ki smo jih reševali v tem letu. Zato pozivamo družbeno-politično skupnost in apeliramo na mero-dajne tovariše, naj z dosežaj izkazano skrbjo za reševanje problemov bolnišnice, nadaljujejo tudi v bodoče.

Zavedamo se, da vsega nismo uredili, da vseh zastavljenih nalog v tem enoletnem obdobju enostavno fizično nismo bili sposobni izpeljati, zato bo potrebno nadaljevati z začetnimi aktivnostmi, predvsem na področju iskanja najoptimalnejših rešitev na področju organizacije dela in njenega procesa. Ocenjujemo namreč, da lahko največje pozitivne finančne učinke dosežemo prav z optimalno zastavljeno organizacijo dela.

ZAČASNI KOLEGIJSKI ORGAN

Ugotovitve in stališča k poročilu o delu začasnega kolegijskega organa pri odpravi nepravilnosti in pomanjkljivosti v DO PZC tozd Splošna bolnišnica

Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota je na seji dne 16. 5. 1989 obravnaval poročilo o delu začasnega kolegijskega organa pri odpravi nepravilnosti in pomanjkljivosti v DO PZC TOZD Splošna bolnišnica in v zvezi s tem sprejel naslednje ugotovitve in stališča:

Izvršni svet sprejema poročilo ZKO in ugotavlja, da so od uvedbe začasnega ukrepa družbenega varstva od 1. julija 1988 pa do danes z dobrim delom ZKO odpravljene pomanjkljivosti in nepravilnosti v poslovanju Splošne bolnišnice zaradi katerih je bil uveden začasni ukrep družbenega varstva. Tako je bil sprejet pravilnik o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in oblikovanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, v skladu z usmeritvami je bila izvajana valorizacija in izboljšanje nivo osebnih dohodkov, odpravljene so motnje v samoupravnih odnosih in širših družbenih interesih, zmanjšan je obseg dežurstva in nadurnega dela z uvajanjem dvo in tri izmenskega dela, podzveti so ukrepi za zmanjšanje stroškov poslovanja in bolj racionalno izrabo časa, izboljšana je organizacija dela, zlasti v smeri delovanja skupnih medicinskih služb.

Pri odpravljanju omenjenih pomanjkljivosti je bilo sproti v okviru materialnih možnosti reševano financiranje in finančna problematika delovanja bolnišnice. Pridobljena so bila tudi dodatna sredstva za nastale stroške za novo kirurgijo. Ob tem pa je problematika financiranja delovanja bolnišnice in določenih potrebnih investicij še vedno odprta in bo treba tej problematiki tudi v bodoče nameniti posebno pozornost in aktivnosti v občini, regiji in celotnem slovenskem prostoru. S tem v zvezi je še vedno nerešenih 25 zaposlenih delavcev za katere se s finančnim načrtom zdravstvenih skupnosti ne zagotavljajo sredstva.

Odprto je tudi vprašanje pridobitve dovoljenja za montažo in uporabo aparata za komputersko tomografijo od zdravstvenega sveta pri Zdravstveni skupnosti Slovenije. Za razrešitev tega problema je izvršni svet občine zaprosil Zdravstveno skupnost Slovenije, da mu ta v petnajstih dneh posreduje svoje stališče oziroma odločitev glede dovoljenja za uporabo omenjenega aparata v bolnišnici.

Izvršni svet ugotavlja in ocenjuje, da so odpravljene pomanjkljivosti in motnje v poslovanju TO Splošne bolnišnice, zaradi katerih je bil uveden začasni ukrep družbenega varstva in so podani pogoji, da od 1. julija 1989 dalje TOZD Splošna bolnišnica posluje brez ukrepa družbenega varstva in deluje kot samoupravna organizacija.

Izvršni svet poziva ZKO, da ta v skladu s 6. točko sklepa o začasnih ukrepih družbenega varstva opravi razpis del in nalog poslovnodnega organa TOZD Splošne bolnišnice in volitve samoupravnih organov ter opravi vse potrebno za samoupravno delovanje organizacije.

Za vložen trud in napore ter uspešno opravljeno delo ter urejanje razmer v TOZD Splošna bolnišnica se izvršni svet začasnemu kolektivnemu organu zahvaljuje in mu izreka vso priznanje.

Ugotovitve in stališča k poročilu o realizaciji programov SIS družbenih dejavnosti za leto 1988 ter globalnim usmeritvam programov z bilanco sredstev za leto 1989 v občini Murska Sobota

Poročilo o realizaciji programov SIS družbenih dejavnosti za leto 1988 ter globalne usmeritve programov z bilanco sredstev za leto 1989 v občini Murska Sobota sta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti obravnavala na seji 30. 3. 1989 in družbenopolitični zbor na seji 13. 4. 1989. Vsi zbori so sprejeli poročilo in ugotovitve ter stališča IS. Na razpravah v zborih skupščine pa so bili podani dodatni predlogi in mnenja za reševanje problematike v družbenih dejavnostih.

Izvršni svet je na seji dne 16. 5. 1989 obravnaval vse dodatne predloge in mnenja ter v skladu s sklepom zborov skupščine prvotne svoje ugotovitve in stališča dopolnil. Tako daje IS v obravnavo in sprejem zborom skupščine občine naslednje dopolnjene ugotovitve in stališča:

V letu 1988 je izvajanje programov na področju družbenih dejavnosti potekalo v zaostrenih gospodarskih razmerah in v okvirih skupne porabe določene z zveznim interventnim zakonom, ob visoki rasti inflacije in naraščanju stroškov poslovanja, kar je tudi v družbenih dejavnostih povzročilo težave v poslovanju zlasti v zdravstvu, ker so se z odprtjem nove kirurgije še posebno povečali stroški poslovanja in za kar je bilo treba zagotoviti tudi dodatna sredstva.

Nobena OZD s področja družbenih dejavnosti sicer ni zaključila lanskega leta z izgubo, so pa nekatere organizacije zelo blizu temu. Zaradi omejevanja sredstev skupne porabe OZD družbenih dejavnosti v letu 1988 niso dobile sredstev za amortizacijo nepremičnin in nekatere organizacije niso po zaključnem računu oblikovale nobenih skladov.

Z nekritimi odhodki so leto 1988 zaključile naslednje samoupravne interesne skupnosti: Občinska zdravstvena skupnost 796.690.000.— din, Občinska skupnost otroškega varstva 88.358.000.— din in Občinska izobraževalna skupnost 71.811.000.— din.

Usklajevanje osebnih dohodkov družbenih dejavnosti z OD gospodarstva ni bilo v celoti realizirano in je obveznost za uskladitev prenešana v letošnje leto. Uvedeni ukrepi za uskladitev programov SIS družbenih dejavnosti z materialnimi možnostmi so dali določene pozitivne premike, vendar jih je treba izvajati selektivno, da ne bi ogrozili ključnih nalog in t. i. zagotovljene programe. Ukrepi racionalizacije so posegli na področje uporabnikov in izvajalcev. Težave financiranja se zaostčujejo tudi na celotnem področju socialnega varstva. Socialna varnost se poslabšuje tudi z nadaljnjim naraščanjem brezposelnosti.

Investicijska dejavnost je bila prisotna v osnovnem šolstvu, kjer se referendumski program izgradnje učnih prostorov izvaja s časovnim zamikom in deloma na področju zdravstva. Zelo pereča je prostorska problematika na področju kulturne dejavnosti, kjer je zaprta gledališčna dvorana in omejena knjižničarska dejavnost zaradi pomanjkanja prepotrebne prostora. Težave s prostorom in vzdrževanjem obstoječih objektov se zaostčujejo tudi v otroškem varstvu (Dokležovje, Cankova).

Še vedno ni v celoti sistemsko rešeno vprašanje sofinanciranja Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost, ki se ob financiranju preko Občinske kulturne skupnosti vsako leto še dodatno sofinancira z združevanjem sredstev preko SIS materialne proizvodnje.

Izvršni svet ocenjuje, da so tudi ob zakonskem omejevanju sredstev in prisotnih težavah programi SIS družbenih dejavnosti v občini bili v glavnem le realizirani in da ni prišlo do bistvenih motenj v poslovanju.

Izvršni svet nadalje ocenjuje, da so navedene ugotovitve o uresničevanju programov SIS družbenih dejavnosti, delovanju in poslovanju OZD družbenih dejavnosti precej podobne ugotovitvam ugotovljenih na zasedanju zborov skupščine občine Murska Sobota, dne 8. decembra 1988, zato predlaga, da se poskrbi za dosledno izvajanje stališč sprejetih na isti seji, ob tem pa še predlaga naslednje:

— V občini bodo vloženi maksimalni napor za realizacijo sprejetih programov in ustvarjanje pogojev za normalno delovanje in poslovanje organizacij družbenih dejavnosti.

— Na vseh področjih družbenih dejavnosti je treba nadaljevati z doslednim izvajanjem ukrepov racionalizacije in uskladitve programov z materialnimi možnostmi.

— V vseh OZD družbenih dejavnosti morajo v večji meri zlasti strokovno medsebojno dopolniti in uskladiti delovne programe in tudi na ta način izboljšati racionalnost poslovanja.

— PZC skupaj s TOZD Splošna bolnišnica morata takoj pripraviti predlog rešitve za prekoračitev zaposlenih delavcev v bolnici, ki niso dogovorjeni s planom zaposlitve in se ne financirajo s predloženo bilanco financiranja SIS družbenih dejavnosti za leto 1989. Pri tem je treba upoštevati delitev dela in veljavne normative na področju zdravstva v SR Sloveniji.

— Zaradi težav financiranja tudi na področju socialnega skrbstva mora Center za socialno delo poglobiti svoje strokovno delo na terenu in čim bolj realno oceniti opravičenost socialnih pomoči.

— Zaradi težav v financiranju in zakonsko opredeljenih pravic se predlaga, da se sredstva za zagotavljanje socialno varstvenih pravic izvzamejo iz omejene skupne porabe.

Ponovno je tudi potrebno preveriti samoupravni sporazum o socialno varstvenih pravicah v smeri, da bodo socialne pomoči deležni tisti, ki so je resnično potrebni.

— S predloženo bilanco sredstev SIS družbenih dejavnosti v občini za leto 1989, ki je pripravljena na osnovi določenih družbenih usmeritev in zakonskih okvirih dovoljene skupne porabe se ne zagotavlja v celoti financiranje prisotnih programov. V okviru sedanjega zakonodajnega stanja ni mogoče bilanco zaključiti in tako ostaja odprto določeno zaposlovanje v bolnici, investicije v PZC, reševanje prostorske problematike na področju kulture in otroškega varstva ter sofinanciranje dejavnosti Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost. V sedanjem trenutku je odprta vprašanja možno reševati preko neposredne svobodne menjave. Po sprostitev oz. prenehanju veljavnosti interventne zakonodaje o omejevanju skupne porabe pa bo treba za reševanje prisotne problematike povečati prispevne stopnje v občini vsaj na povprečje v republiki. Podpirajo se tudi prizadevanja za enotno financiranje zagotovljenega programa na nivoju republike.

— PZC mora takoj pripraviti usklajeni predlog investicijskih namer za leto 1989 z viri financiranja ter ga predložiti v obravnavo in sprejem ustreznim or-

4 — DELEGATSKI VESTNIK

ganom v občini in regiji. Pri tem je treba upoštevati, da se bodo sredstva združevana po prispevni stopnji v celoti namenjala za financiranje dejavnosti zdravstva.

— V zvezi t.i. zagotovljenim programom na področju osnovnega šolstva je treba v republiki izpostaviti zahtevo sofinanciranja izgradnje osnovnošolskih učnih prostorov v občini iz ustreznih republiških virov. S sedanjim sistemom financiranja izgradnje tovrstnih objektov preko samoprispevka in združevanjem sredstev samo v občini prostorske problematike ni mogoče zadovoljivo rešiti.

— Na osnovi ustavnih in zakonskih sprememb je treba proučiti in pripraviti predlog nove bolj racionalne organiziranosti in delovanja SIS družbenih dejavnosti v občini ter njihovih strokovnih služb.

— Sofinanciranje dejavnosti Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost bo treba v času veljavnosti interventne zakonodaje še nadalje reševati z dodatnim združevanjem sredstev SIS materialne proizvodnje v občini. Po prenehanju veljavnosti interventne zakonodaje pa bo treba preiti na dogovorjen način sofinanciranja in v ta namen ustrezno povečati prispevno stopnjo pri Občinski kulturni skupnosti.

— Zaradi bolj racionalnega delovanja na področju osnovnega šolstva in otroškega varstva se naj sproži postopek sprememb določenih zakonskih določil, ki sedaj onemogočajo ukinjanje podružničnih šol in vzgojno varstvenih enot

tudi ob manjšem številu otrok, če s tem ne soglaša krajevna skupnost.

— Poziva se krajevne skupnosti, da se vključijo in sodelujejo pri predlogih racionalizacije spreminjanja osnovnošolske mreže zlasti v primerih zmanjševanja števila otrok.

— Zaradi nizke rasti zaposlovanja in relativne velike nezaposlenosti, ki se povečuje je treba v OZD gospodarstva tudi v sedanjih zaostrenih razmerah bolj skrbeti za razvoj in ustvarjanje pogojev za odpiranje novih delovnih mest in za zaposlovanje zlasti mladih strokovnih in kreativnih delavcev. Za pospeševanje zaposlovanja je pri IS občine imenovana posebna komisija, ki bo pripravila program aktivnosti za razreševanje problematike zaposlovanja v občini.

— Zaradi spremljanja in primerjave OD delavcev družbenih dejavnosti z OD delavcev v gospodarstvu občine pripravi Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj pregled gibanja OD v gospodarstvu in družbenih dejavnostih za obdobje od decembra 1988 do maja 1989.

— Vse občinske družbenopolitične organizacije v regiji naj obravnavajo problematiko delovanja medobčinskih društev in ostalih institucij ter se v okviru medobčinske koordinacije dogovorijo in razrešijo vprašanje njihovega financiranja.

— IS občine naj prouči možnost, da se OZD s področja družbenih dejavnosti oprostijo plačevanja prispevka za uporabo stavbnega zemljišča.